

UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

**Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych
Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej**

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SIERAKÓW NA LATA 2017-2023

MINISTERSTWO
ROZWOJU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

**Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej
i Gospodarki Przestrzennej
Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu
ul. Krygowskiego 10, 61-606 Poznań**

**Gmina Sieraków
ul. 8 Stycznia 38,
64-410 Sieraków**

Kierownik zespołu (projektu): dr hab. inż. Sylwia Staszewska, prof. nadzw.

Opracowanie Diagnozy stanu istniejącego:

dr hab. inż. Sylwia Staszewska, prof. nadzw.
dr hab. Anna Kołodziejczak, prof. nadzw.
dr inż. Magdalena Szczepańska
dr Paweł Motek
dr Agnieszka Jeran
dr inż. arch. Kamila Sikorska-Podyma
mgr inż. arch. Anna Sinięcka
mgr Edyta Bąkowska
mgr Elżbieta Piotrowska
mgr inż. Inga Szymanowska
mgr inż. Michał Micek
mgr Olga Dajek
mgr Wojciech Wachowiak

Opracowanie Programu Rewitalizacji:

dr hab. inż. Sylwia Staszewska, prof. nadzw.
dr hab. Anna Kołodziejczak, prof. nadzw.
dr inż. Przemysław Ciesiółka
dr Agnieszka Jeran
mgr Edyta Bąkowska
mgr inż. Inga Szymanowska
mgr inż. Michał Micek
mgr Olga Dajek
mgr Wojciech Wachowiak

dr Arkadiusz Świdorski – Zastępca Burmistrza Gminy Sieraków
mgr inż. Andrzej Perz – Kierownik Referatu Infrastruktury i Gospodarki Komunalnej Urzędu Gminy Sieraków
Ewa Marzec – Skarbnik Urzędu Gminy Sieraków
mgr Kinga Krug-Mikołajczak – inspektor Urzędu Gminy Sieraków
mgr Marta Szałata – inspektor Urzędu Gminy Sieraków
mgr Krystyna Kalisiak-Pawlikowska – inspektor Urzędu Gminy Sieraków
mgr Agnieszka Paluszak – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowie
st.asp. Paweł Frajtag – p.o. Komendanta Komisariatu Policji w Sierakowie
mgr Aleksandra Greizer – Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Międzychodzie

W pracach terenowych i koncepcyjnych uczestniczyli studenci kierunku studiów Gospodarka Przestrzenna:
Maciej Głowczyński, Adam Wronkowski, Klaudia Śliwińska, Klaudia Papież, Katarzyna Orniacka, Mateusz Kruhlík, Aleksandra Wierzba, Klaudia Przybylska, Łukasz Frączak, Filip Grzybek, Jakub Radzimski, Diana Skorupińska, Kamil Przebieracz oraz Krzysztof Staszewski.

Spis treści

ROZDZIAŁ 1. WPROWADZENIE	4
ROZDZIAŁ 2. OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI	5
2.1 DOKUMENTY NA POZIOMIE EUROPEJSKIM	5
2.2 DOKUMENTY NA POZIOMIE KRAJOWYM	5
2.3 DOKUMENTY NA POZIOMIE REGIONALNYM	9
2.4 DOKUMENTY NA POZIOMIE LOKALNYM	13
ROZDZIAŁ 3. DIAGNOZA	17
3.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY SIERAKÓW	18
3.1.1 Sfera społeczna	18
3.1.2 Sfera przestrzenno-funkcjonalna	24
3.1.3 Sfera gospodarcza	29
3.1.4 Sfera środowiskowa	32
3.1.5 Sfera infrastrukturalna	43
3.1.6 Zdiagnozowane problemy na terenie gminy Sieraków	49
3.2 WSKAZANIE OBSZARU O NAJWYŻSZYM STOPNIU DEGRADACJI	52
3.2.1 Metodyka wyznaczania granic	52
3.2.2 Wskazanie obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji	69
3.2.3 Analiza przyczyn degradacji i charakterystyka sytuacji na obszarze objętym programem	73
ROZDZIAŁ 4. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	87
ROZDZIAŁ 5. CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ	89
ROZDZIAŁ 6. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	98
6.1 PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE PLANOWANE (PODSTAWOWE)	102
6.2 PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE POZOSTAŁE (UZUPEŁNIAJĄCE)	125
6.3 KOMPLEMENTARNOŚĆ REWITALIZACJI	142
ROZDZIAŁ 7. RAMY FINANSOWE	149
ROZDZIAŁ 8. PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY NA ŚRODOWISKO	155
ROZDZIAŁ 9. USPOŁECZNIENIE	156
ROZDZIAŁ 10. WSKAŹNIKI REALIZACJI	173
ROZDZIAŁ 11. SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA), W TYM MONITORING I OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ SPOSÓB MODYFIKACJI	175

ROZDZIAŁ 1. WPROWADZENIE

Rewitalizację należy rozumieć jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Program rewitalizacji jest inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy. Stanowi on wieloletni plan działań w sferze społecznej, ekonomicznej, przestrzennej, technicznej i środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Pełni on rolę narzędzia planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. Posiadanie programu rewitalizacji, zgodnego jest warunkiem ubiegania się o wsparcie projektów rewitalizacyjnych we wszystkich działaniach w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sieraków na lata 2017-2023 powstał na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Treść dokumentu jest zgodna z Wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Konstrukcję dokumentu warunkowały zapisy *Zasady programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+*. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sieraków na lata 2017-2023 stanowi uszczegółowienie Strategii rozwoju gminy Sieraków do roku 2020 (2009). Te dwa dokumenty w perspektywie krótkookresowej kształtują politykę społeczno-gospodarczą i przestrzenną gminy.

Rewitalizacja zdegradowanych i zmarginalizowanych obszarów wskazanych jako problemowe, ma na celu pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach. Działania naprawcze prowadzić będą do polepszenia jakości życia mieszkańców, w tym zwiększenia ich szans na zatrudnienie. Ponadto pozwolą one na trwałą odnowę obszaru, poprawę ładu przestrzennego, stanu środowiska i zabudowy poprzez zastosowanie wysokiej jakości rozwiązań architektonicznych i urbanistycznych. Efektem działań powinno być wyposażenie obszarów zidentyfikowanych w programie rewitalizacji w nowe funkcje, lub przywrócenie poprzednich, w wyniku zaplanowanych i skoordynowanych działań interwencyjnych i naprawczych.

ROZDZIAŁ 2. OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

2.1 DOKUMENTY NA POZIOMIE EUROPEJSKIM

EUROPA 2020

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W dokumencie „EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” (dalej nazywany: Strategia Europa 2020) przyjętym przez Komisję Europejską wskazuje się na potrzebę zmian w kreowanej dotychczas polityce rozwoju kontynentu. We wskazanym dokumencie przyjmuje się, że należy prowadzić inteligentny i zrównoważony rozwój, który sprzyja włączeniu społecznemu. W Strategii Europa 2020 zdefiniowano trzy priorytety:

- rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną. Trzy powyższe priorytety są ze sobą wzajemnie powiązane; dają one obraz europejskiej społecznej gospodarki rynkowej w XXI w.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków na lata 2017 – 2023 przewiduje się działania na rzecz wsparcia m.in. włączenia społecznego co jest wprost zbieżne ze Strategią Europa 2020.

2.2 DOKUMENTY NA POZIOMIE KRAJOWYM

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 (2010) jest podstawowym dokumentem wyznaczającym ramy polityki regionalnej Polski do roku 2020. Zgodnie z wizją zapisaną w strategii w 2020 roku polskie regiony stanowić będą lepsze miejsce do życia dzięki podniesieniu poziomu i jakości życia oraz przez stworzenie takich ram gospodarczo-społecznych i instytucjonalnych, które zwiększają szanse realizacji aspiracji i możliwości jednostek i wspólnot lokalnych. Polskie regiony będą silniejsze gospodarczo, lepiej zintegrowane gospodarczo, społecznie i przestrzennie oraz bardziej samorządne w wyniku procesu decentralizacji i szerszego urzeczywistniania zasady partnerstwa i subsydiarności. Realizacja tak nakreślonej wizji będzie możliwa poprzez osiągnięcie

głównego celu strategii, którym jest efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Realizacji celu strategicznego służyć będą trzy cele:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych,
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

W ramach celu 2. ujęto cel operacyjny 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze. W Polsce znajduje się wiele obszarów, które pomimo znacznej na tle innych jednostek terytorialnych zamożności, utraciły w ostatnich latach, na skutek zmian społeczno-gospodarczych, możliwości wzrostu i kreowania zatrudnienia z powodu upadku tradycyjnego przemysłu, gwałtownej zmiany koniunktury na wytwarzane produkty i usługi, degradacji środowiska przyrodniczego czy też powiązanej z tymi procesami degradacji infrastruktury, w tym mieszkaniowej, a także dużego odpływu ludności.

Do najważniejszych zagadnień, które powinny być brane pod uwagę przy projektowaniu i realizacji działań restrukturyzacyjnych i rewitalizacyjnych należą:

- wsparcie jakości kapitału ludzkiego,
- modernizacja struktury gospodarczej,
- wspierające nadrabianie zaległości w zakresie infrastruktury technicznej,
- wspierające modernizację i rozwój obiektów użyteczności publicznej o znaczeniu subregionalnym,
- wsparcie kompleksowych programów rewitalizacyjnych obejmujących zagadnienia infrastrukturalne, gospodarcze i społeczne.

Działania w ramach tego obszaru problemowego polityki regionalnej będą prowadzone na podstawie lokalnych programów rewitalizacji.

KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (2012) jest najważniejszym dokumentem dotyczącym ładu przestrzennego w Polsce. Jej celem strategicznym jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie. W dokumencie wskazano, na nadrzędną ustrojową zasadę zrównoważonego rozwoju, z której wyprowadzono wprost zasady planowania publicznego. Wśród nich należy wymienić:

- zasadę racjonalności ekonomicznej,
- zasadę preferencji regeneracji (odnowy) nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę,
- zasadę przezorności ekologicznej i zasadę kompensacji ekologicznej.

Funkcjonowanie zintegrowanego systemu rozwoju zapewnią natomiast:

- zasada hierarchiczności celów zapewniająca koordynację działalności wszystkich podmiotów podejmujących decyzje z poszanowaniem subsydiarności organizacji władz samorządowych,
- zasada dynamicznego strefowania i wyznaczania obszarów planistycznych,
- zasada partycypacji społecznej (szerokiej i aktywnej).

Zasada preferencji regeneracji (odnowy) nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę oznacza w szczególności intensyfikację procesów urbanizacyjnych na obszarach już zagospodarowanych, tak aby minimalizować ekspansję zabudowy na nowe tereny. W praktyce zasada ta przeciwdziała rozpraszaniu zadań inwestycyjnych, przyczynia się do efektywnego wykorzystania przestrzeni zurbanizowanej, chroniąc jednocześnie przestrzeń wewnątrz miast przed dewastowaniem (zasada odnosi się do recyklingu przestrzeni).

W ramach celu 2 Koncepcji pn. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów zaplanowano działanie 2.3.2. Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast. W punkcie tym ustalono, że działania polityki przestrzennej w odniesieniu do zdegradowanych obszarów zurbanizowanych mają na celu przywrócenie ich funkcji administracyjnych, społecznych i gospodarczych oraz stworzenie warunków sprzyjających ich powtórnemu zagospodarowaniu, dzięki skorelowanym interwencjom w sferze planowania przestrzennego, inwestycjom infrastrukturalnym oraz wsparciu zasobów ludzkich i przedsiębiorczości. Działania restrukturyzacyjne i rewitalizacyjne doprowadzą do odzyskania atrakcyjności danego obszaru lub miasta, do przywrócenia korzystnych warunków życia i podejmowania działalności gospodarczej oraz inwestycyjnej z wykorzystaniem istniejącego potencjału kulturowego i zachowaniem funkcji symbolicznych oraz przyrodniczych obszaru w procesie jego adaptacji do nowych funkcji.

KRAJOWA POLITYKA MIEJSKA

Krajowa Polityka Miejska (2015) jest dokumentem rządowym, w którym określone są podstawowe definicje, zasady i cele polityki rozwoju regionalnego w Polsce na lata 2014-2020. Strategicznym celem Krajowej Polityki Miejskiej jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Wskazano, że cel polityki miejskiej dotyczący rewitalizacji obszarów zdegradowanych wynika z pilnej potrzeby skoordynowanej odpowiedzi na wyzwanie, którym jest degradacja fizyczna, społeczna i gospodarcza wielu fragmentów polskich miast, zarówno małych, jak i największych. Celem działań w zakresie rewitalizacji jest zmiana strukturalna danego obszaru – nie tylko poprawa jakości życia i walorów estetycznych, ale przede wszystkim przywrócenie na nim aktywności gospodarczej i społecznej.

NARODOWY PLAN REWITALIZACJI

Narodowy Plan Rewitalizacji (NPR) ma być dokumentem rządowym, który stworzy przyjazne warunki dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce. Założenie to można zrealizować poprzez:

- projekty zmian w prawie,
- stworzenie spójnego systemu i określenie źródeł finansowania rewitalizacji,
- promowanie dobrych praktyk,
- dzielenie się wiedzą oraz wypracowanie wzorcowych dokumentów.

Plan będzie skierowany przede wszystkim do samorządów, ale też do społeczności lokalnych, osób prywatnych, przedsiębiorców czy organizacji samorządowych. NPR ma promować ideę „powrotu do miast” – zwartych w zabudowie, ograniczających emisyjność, charakteryzujących się dbałością o zieloną infrastrukturę i jednocześnie przyjaznych mieszkańcom. Wyznaczenie horyzontu czasowego dokumentu do roku 2022 jest związane z jednej strony z dużymi środkami dostępnymi dla Polski z budżetu UE na lata 2014-2020 (przewiduje się, że na szeroko rozumianą rewitalizację będzie to nie mniej niż 25 mld zł), a z drugiej strony umożliwi zbudowanie mocnych podstaw dla krajowych instrumentów, po jego zakończeniu.

Zgodnie z Narodowym Planem Rewitalizacji 2022 (2014) dobrze prowadzona rewitalizacja powinna być:

- kompleksowa poprzez zmiany w różnych sferach życia mieszkańców miasta – społecznej (np. edukacja, aktywizacja społeczna), kulturowej, gospodarczej (np. promowanie samozatrudnienia, ułatwienia w zakładaniu działalności gospodarczej), przestrzennej (np. remonty, działania infrastrukturalne dla tworzenia przyjaznego, bezpiecznego otoczenia) czy środowiskowej,
- zintegrowana poprzez współpracę i uporządkowanie działań różnych podmiotów (aby np. techniczna poprawa warunków zamieszkania na obszarach kryzysowych zawsze szła w parze
- z działaniami społecznymi adresowanymi do mieszkańców),
- prowadzona w ścisłej współpracy ze społecznością lokalną (a także przez nią samą),

- skoncentrowana terytorialnie, co oznacza, że powinna odnosić się do konkretnego zdegradowanego obszaru, a nie punktowych działań.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) jest dokumentem dającym wsparcie dla gmin w prowadzeniu działań rewitalizacyjnych realizowanych przez Ministerstwo Rozwoju wspólnie z Ministerstwem Infrastruktury i Budownictwa. Strategia stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi w kraju. Łączy w sobie wymiar strategiczny z wymiarem operacyjnym, bowiem wskazuje niezbędne działania oraz instrumenty realizacyjne - projekty flagowe i strategiczne, zapewniające jej wdrożenie. Ustala również system koordynacji i realizacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki oraz społeczeństwem.

Strategia jest ukierunkowana na inkluzywny rozwój społeczno-gospodarczy w oparciu o spójność społeczną. Strategia pozwala na podporządkowanie działań w sferze gospodarczej w osiąganiu celów związanych z poziomem i jakością życia obywateli Polski. Kładzie nacisk, aby beneficjentem rozwoju gospodarczego, w większym niż dotychczas stopniu, byli zwykli obywatele oraz obszary do tej pory pomijane w polityce rozwoju. Przyjęcie takiego wzorca sprzyja uwolnieniu kapitału ludzkiego, wzmocnieniu kapitału społecznego i tym samym optymalnemu wykorzystywaniu potencjału rozwojowego całego kraju.

W SOR wyróżniono trzy cele szczegółowe:

- Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną
- Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
- Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

Działania rewitalizacyjne wpisują się z cel drugi, uspołecznienie jest bowiem ważnym elementem procesu zmian, a współdecydowanie o rozwoju gospodarczym i przestrzennym danego obszaru wpływa na wzrost jego zasobów. Prowadzenie skutecznej polityki regionalnej i lokalnej, dostosowanej do specyfiki danego terytorium i obejmującej działania służące aktywizacji gospodarczej, wpłynie na rozwój lokalnych rynków pracy i mobilizację zawodową mieszkańców, wpłynie na poprawę dostępności do usług publicznych oraz na potencjał lokalnych i subregionalnych gospodarek.

2.2 DOKUMENTY NA POZIOMIE REGIONALNYM

ZAKTUALIZOWANA STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO do 2020. Wielkopolska 2020.

Zaktualizowana Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku została uchwalona przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w grudniu 2012 roku. Dokument ten stanowi podstawę programów, działań i projektów na rzecz rozwoju województwa. W opracowaniu wskazuje się, iż poszczególne rejony województwa różnią się znacznie. Zróżnicowanie to powinno być podstawą

projektowania celów strategii i dostosowania ich do potrzeb poszczególnych terytoriów. Jednym z czynników kształtujących te różnice jest występowanie funkcji schyłkowych, co wymaga restrukturyzacji, rewitalizacji, bądź odnowy.

W analizie SWOT w ramach potencjału wewnętrznego wymieniono wśród słabych stron zagospodarowania przestrzennego województwa m.in. duży obszar województwa zagrożony marginalizacją przestrzenną, szczególnie północny i południowy kraniec regionu, nieuporządkowane zarządzanie przestrzenią, pogłębiające się dysproporcje między metropolią poznańską a resztą województwa, obszary i miasta wymagające rewitalizacji, postępującą, nieuporządkowaną suburbanizację oraz dużą powierzchnię terenów zdegradowanych.

Celem generalnym rozwoju, wynikającym ze strategii jest efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju. Z celu generalnego wyprowadzonych zostało 9 celów strategicznych. W ramach celu strategicznego 5. Zwiększenie spójności województwa określono cel operacyjny 5.1. Wsparcie ośrodków lokalnych. Wskazuje się w tym względzie, że źródłami czynników wzrostu są nie tylko miasta o znaczeniu regionalnym. Należą do nich także ośrodki lokalne, czyli miasta małe i średnie. Stanowią one centra dyfuzji rozwoju gospodarczego dostarczające usług dla obszarów wiejskich. W warunkach wielkopolskich zaliczyć do nich można wszystkie miasta o liczbie ludności poniżej 50 tys. mieszkańców. Ośrodki te wymagają rewitalizacji, wzmocnienia powiązań z ich zapleciami wiejskimi, a przede wszystkim rozwoju takich funkcji, by mogły one być centrami rozwoju dla wszelkiego rodzaju obszarów problemowych. Kluczem do rozwoju tych ośrodków powinna być lokalna infrastruktura transportowa oraz otoczenia biznesu, usługi, a także wszystkie inne inwestycje, które znacząco wpływają na długofalowy wzrost gospodarczy i zatrudnienie oraz podnoszą zdolność do generowania dochodów. W celu operacyjnym 5.4. Wsparcie terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i rewitalizacji wskazano, że wybrane obszary, tereny województwa wymagają szczególnego wsparcia ze względu na ich niewłaściwe funkcje. Dotyczy to szczególnie terenów przemysłowych, powojennych, poeksploatacyjnych, komunikacyjnych i wydobywczych oraz dzielnic miast będących w zastoju. Wymaga to budowy kompleksowych programów odnowy obejmujących inwestycje w infrastrukturę techniczną i społeczną, projekty aktywizacji gospodarczej, czy edukacyjne. Wsparciu powinny podlegać przede wszystkim programy opracowywane przez samorządy lokalne. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez kompleksowe, zintegrowane programy rewitalizacji obejmujące instrumenty stosowane w ramach innych celów, ukierunkowane na specyficzną sytuację na tych obszarach.

Ponadto w ramach celu strategicznego 8. Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa określono cel operacyjny 8.11. Poprawa warunków mieszkaniowych. Wskazano w tym względzie, że ograniczony dostęp do mieszkań jest jednym z głównych problemów społecznych Wielkopolski. Jest także przyczyną niskiej mobilności mieszkańców uniemożliwiającą zmianę miejsca zamieszkania w celu podjęcia pracy. W związku z tym potrzebna jest rewitalizacja dzielnic mieszkaniowych wraz z poprawą ogólnodostępnej infrastruktury usług i wypoczynku.

WIELKOPOLSKI REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY NA LATA 2014-2020

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020 (WRPO 2014+) jest instrumentem realizującym zadania mające na celu osiągnięcie spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej Unii Europejskiej przez inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający

włączeniu społecznemu. W ramach WRPO 2014+ wymieniono 10 osi priorytetowych, które określają główne kierunki wsparcia Funduszy Europejskich.

W syntezie dokumentu wskazuje się, że skala degradacji fizycznej, gospodarczej i społecznej części obszarów w Wielkopolsce jest znacząca. W szczególności w mniejszych miastach regionu istnieją znaczne obszary charakteryzujące się zdegradowaną zabudową, zdekapitalizowaną infrastrukturą techniczną, ograniczoną dostępnością transportową, koncentracją negatywnych zjawisk społecznych. Niekiedy wymienione wyżej obszary charakteryzują się również różnymi przejawami niedostosowania do standardów współczesności oraz znacznym stopniem degradacji zabudowy, przestrzeni publicznej czy wyposażenia w elementy infrastruktury technicznej. Zjawiskom tym często towarzyszy także wykluczenie społeczne mieszkańców tych obszarów. Kolejną szczególną grupą w tym zakresie jest znaczna część obszarów wiejskich Wielkopolski objęta występowaniem zjawisk degradacji społeczno-gospodarczej i fizycznej.

Działania inwestycyjne finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego mogą być powiązane z działaniami realizowanymi w ramach Osi Priorytetowych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizację projektów rewitalizacyjnych w ramach Działania 9.2 Rewitalizacja obszarów problemowych wspomagać mogą także projekty komplementarne, realizowane w ramach innych Działań finansowanych z EFRR, m.in. w zakresie promowania przedsiębiorczości w ramach Działania 3.1, modernizacji energetycznej budynków w ramach Działania 3.2, promowania strategii niskoemisyjnych i zrównoważonego transportu miejskiego w ramach Działania 3.3, ochrony i rozwoju dziedzictwa kulturowego w ramach Działania 4.4, inwestycji w drogi lokalne w ramach Działania 5.1.

Instrumentem, który służyć ma koordynacji podejmowanych przez beneficjentów przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą kompleksowe lokalne programy rewitalizacji obszarów zdegradowanych. Wynikające z takich programów zintegrowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne i restrukturyzacyjne powinny prowadzić do wszechstronnej zmiany oblicza poddanych rewitalizacji obszarów, przede wszystkim w zakresie poprawy warunków życia mieszkańców. Obszary rewitalizowane będą wyznaczane z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych, z uwzględnieniem stopnia nasilenia problemów społecznych na danym obszarze, głównie związanych z depryzacją materialną i społeczną mieszkańców danego obszaru. Ponadto przedsięwzięcia infrastrukturalne finansowane z EFRR powinny być powiązane z realizacją celów w zakresie włączenia społecznego i walki z ubóstwem.

Tworzone przez jednostki samorządu terytorialnego programy rewitalizacji będą musiały być zgodne z odpowiednimi wytycznymi IZ WRPO 2014+ w tym obszarze, wydanymi na podstawie właściwych wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz zgodnymi z Narodowym Planem Rewitalizacji.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego przyjęty przez Sejmik Województwa w kwietniu 2010 roku jest dokumentem wyrażającym podstawowe priorytety planistyczne dla kształtowania rozwoju przestrzennego Wielkopolski w najważniejszych jego aspektach – ochrony przyrody, transportu i infrastruktury oraz rozwoju osadnictwa. Realizacja wyżej wymienionych priorytetów powinna nastąpić na szczeblu samorządu gminnego, w tym również poprzez lokalizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Podstawowym celem określonym w dokumencie jest zrównoważony rozwój przestrzenny regionu jako jeden z warunków wzrostu poziomu życia mieszkańców. Realizacja tego celu opiera się na dwóch celach szczegółowych: 1. „Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku, m.in. poprzez restrukturyzację obszarów o ograniczonym potencjale rozwojowym”, 2. „Zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa”.

Zgodnie z PPZWW gmina Sieraków zlokalizowana jest w: strefie wielofunkcyjnego rozwoju terenów otwartych, strefie rolno-leśnej, systemie obszarów chronionych i powiązanych przyrodniczo, międzychodzko-sierakowskim rejonie rekreacyjnym, oraz w obszarach bezpośredniego zagrożenia powodziowego. Oznacza to, że gmina należy do stref obejmujących tereny o warunkach niesprzyjających intensywnej produkcji rolnej, niekwalifikujące się dla rekreacji o ponadlokalnym znaczeniu, położone na uboczu głównych tras komunikacyjnych i tym samym o ograniczonych szansach na rozwój działalności gospodarczej. Wielofunkcyjność tych stref, wynikająca z istniejącego zagospodarowania, jak i potencjalnych możliwości rozwoju przestrzennego stanowi podstawę dla dalszego ich rozwoju, aczkolwiek o ograniczonym polu działań w zakresie rewitalizacji. Rejony charakteryzujące się mniejszą przydatnością dla produkcji rolniczej powinny stanowić potencjalne obszary prowadzenia polityki zwiększania lesistości. Jedną z możliwości rozwoju w tej strefie jest zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Rozwój tego rodzaju działalności musi uwzględniać istniejące uwarunkowania dotyczące ochrony przyrody, kultury i krajobrazu. Gmina Sieraków objęta jest różnymi formami ochrony przyrody, z urozmaiconą rzeźbą i jeziorami, z malowniczym krajobrazem. Kierunki rozwoju powinny być zorientowane na utrzymanie dotychczasowych ograniczeń dla urbanizacji oraz na funkcję rekreacyjną. Rewitalizacyjne działania mają więc dużą barierę przepisów, uzgodnień i wytycznych którą należy uwzględnić w procesie zmian

Rewitalizacja założeń przedmiotowego dokumentu stanowi jeden z istotnych elementów kształtowania struktury przestrzennej województwa wielkopolskiego. Zgodnie z zawartymi w nim zapisami celem rozwoju jest kształtowanie zrównoważonej struktury przestrzennej, uwzględniającej m.in. duży popyt na tereny budowlane, przy ograniczonym zasobie wolnych terenów. Istotne jest wykorzystanie przestrzeni zurbanizowanych, które wymagają rewitalizacji lub zmiany funkcji, jak również koncentracja zabudowy i ochrona walorów środowiska przyrodniczego. Ponadto o rewitalizacji i rekultywacji wspomina się w kontekście zachowania równowagi w środowisku przyrodniczym. Podkreślić należy, w kontekście wymagań rewitalizacji, że stanowi ona jeden z istotnych elementów kształtowania struktury przestrzennej również dla obszarów o mniejszym stopniu urbanizacji, w szczególności dla gmin o zbliżonej charakterystyce do Sierakowa, które odznaczają się licznymi formami ochrony przyrody. W tym kontekście podkreślić należy, że gmina Sieraków zlokalizowana jest (wg zapisów PZPWW) w:

- strefie wielofunkcyjnego rozwoju terenów otwartych,
- strefie rolno-leśnej,
- systemie obszarów chronionych i powiązanych przyrodniczo,
- międzychodzko-sierakowskim rejonie rekreacyjnym,
- obszarze bezpośredniego zagrożenia powodziowego.

2.3 DOKUMENTY NA POZIOMIE LOKALNYM

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY SIERAKÓW

W obowiązującej Strategii rozwoju gminy Sieraków do roku 2020 (2009) przeprowadzono analizę SWOT dla pięciu obszarów działalności gminy tj. dla finansów, infrastruktury i warunków życia mieszkańców, rozwoju gospodarczego, oświaty, kultury i sportu oraz zdrowia, pomocy społecznej i bezpieczeństwa publicznego. Wśród zagadnień z punktu widzenia rewitalizacji w dokumencie wymieniono słabe strony rozwoju gminy takie jak:

- w zakresie finansów- wysokie wydatki na zasiłki i pomoc społeczną;
- w zakresie infrastruktury i warunków życia mieszkańców - słabe połączenia z drogami krajowymi i wojewódzkimi, brak obwodnicy miasta, problem wiaduktu kolejowego przy hucie, bardzo zły stan budynków komunalnych, duże potrzeby mieszkaniowe;
- w zakresie rozwoju - mało podmiotów zajmujących się przetwórstwem rolno-spożywczym, zakaz lokalizacji przemysłu uciążliwego do środowiska (Sierakowski Park Krajobrazowy, obszary NATURA 2000), brak terenów pod inwestycje przemysłowe
- w zakresie oświaty, kultury i sportu - konieczność modernizacji kościoła ewangelickiego i zagospodarowania na potrzeby kultury;
- w zakresie zdrowia, pomocy społecznej i bezpieczeństwa - niedostateczna liczba mieszkań socjalnych, brak straży gminnej, niewystarczająca dostępność budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych, brak specjalistycznych usług opiekuńczych.

Wśród potencjalnych zagrożeń wskazano: potencjalny wzrost bezrobocia, starzenie się społeczeństwa, zagrożenie powodziowe (Warta) i pożarowe (Puszcza Notecka), zmniejszanie się liczby turystów odwiedzających gminę na rzecz turystyki zagranicznej i krajowej, konflikty stałych mieszkańców gminy z turystami oraz wzrastające dysproporcje w poziomie dochodów mieszkańców.

Misją gminy jest kierowanie się zasadami zrównoważonego rozwoju, dbając o wysoki poziom życia mieszkańców, wspierając aktywność gospodarczą. Dzięki walorom środowiska przyrodniczego, które chroni tworzy dogodne warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji, Buduje infrastrukturę techniczną i zapewnia szeroki wachlarz usług społecznych. Dokument zawiera trzy cele strategiczne rozwoju gminy Sieraków, które powinny doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju gminy określonego w misji.

W ramach celu strategicznego I: Poprawa warunków życia mieszkańców określono w programie 1.2. Rozwiązania komunikacyjne cel operacyjny 1.2.4. Zwiększenie miejsc parkingowych, w którym zakłada się rewitalizację rynku z uwzględnieniem potrzeb w obrębie i okolicach Placu Powstańców Wielkopolskich.

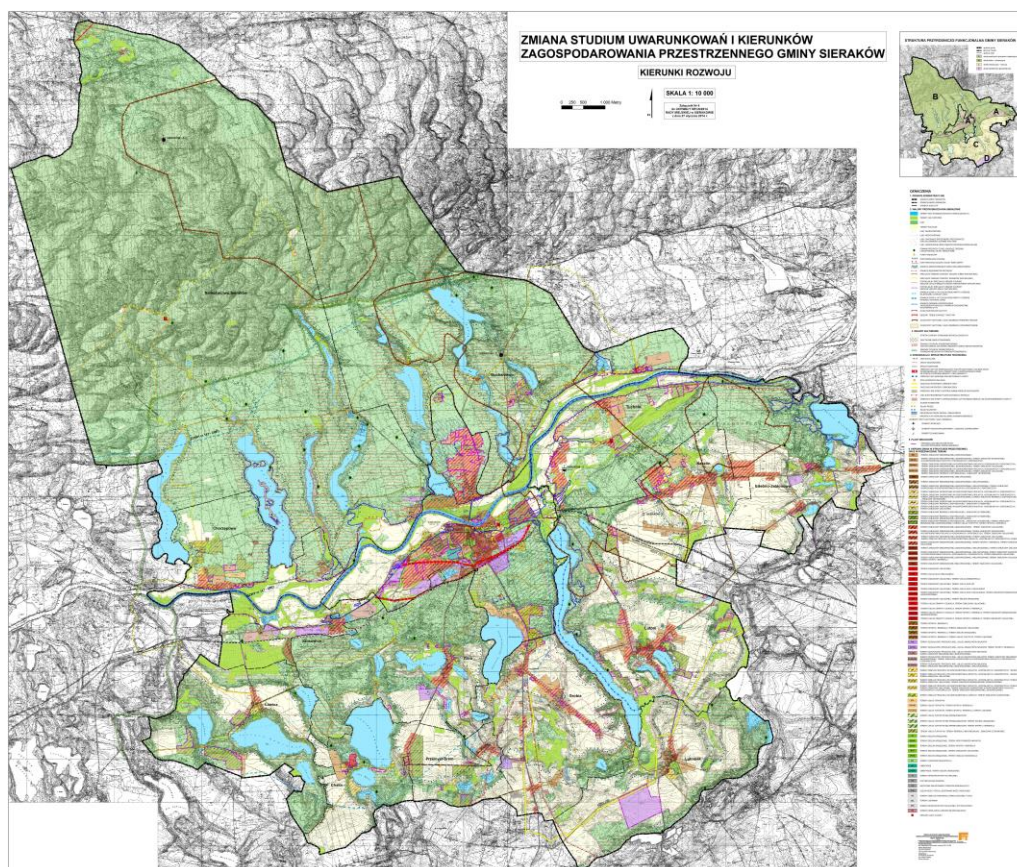
W programie 1.4. Ład przestrzenny, ochrona środowiska i ekologia cel operacyjny 1.4.1. Kształtowanie ładu przestrzennego zostały zawarte działania zmierzające do rewitalizacji przestrzeni zaniedbanych, znajdujących się na obszarze objętym ochroną konserwatorską układu urbanistycznego Sierakowa oraz rewitalizacji przestrzeni wiejskich.

W ramach celu strategicznego II: Wspieranie rozwoju gospodarczego gminy w programie Rewitalizacja miasta Sieraków i przestrzeni wiejskich wskazano następujące zadania w ramach rewitalizacji: sierakowski rynek, układ urbanistyczny objęty ochroną konserwatorską, wybrane budynki na terenie Sierakowa, wybrane obiekty i przestrzenie na terenach wiejskich, zmiana

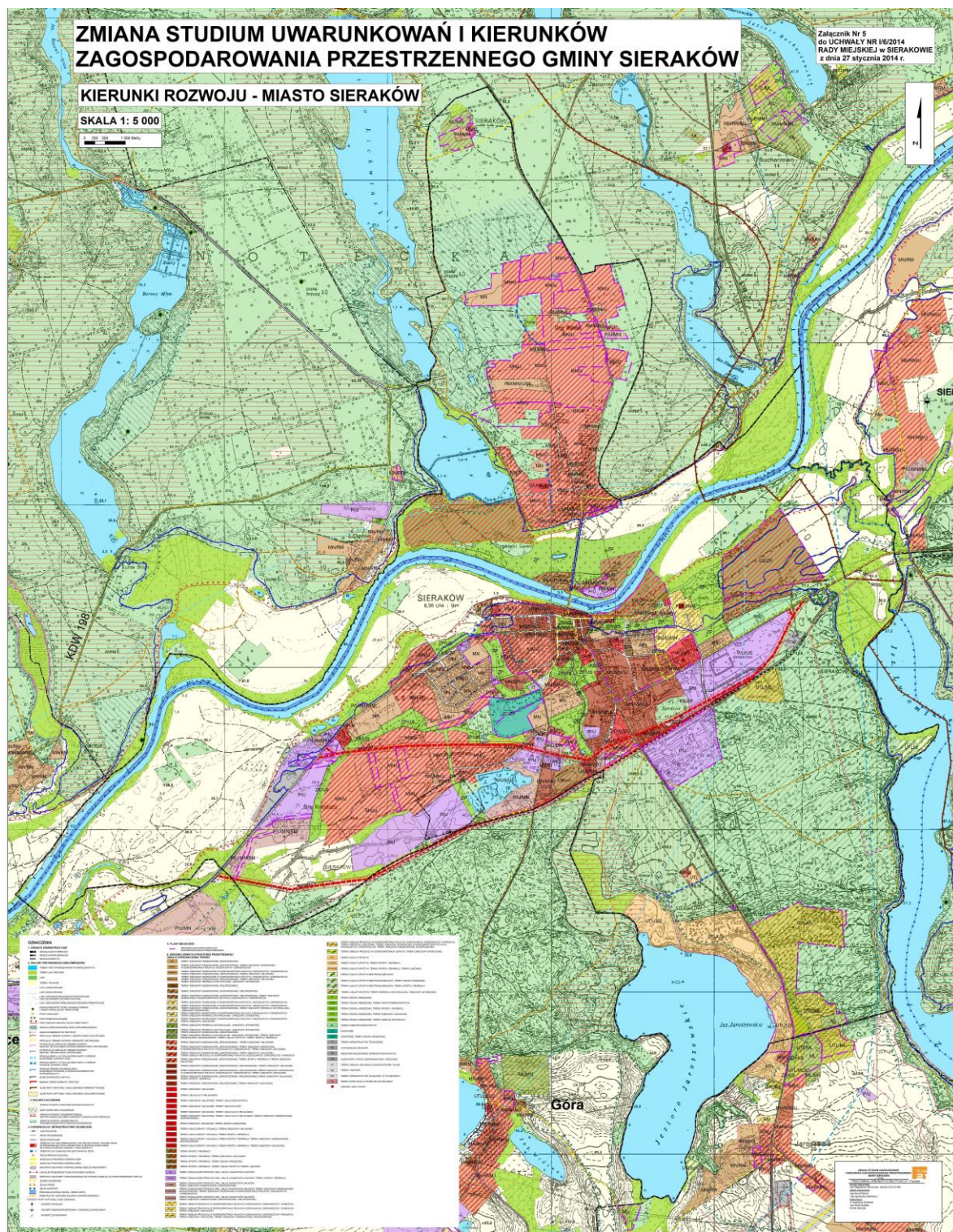
organizacji ruchu kołowego i pieszego na placu Powstańców Wielkopolskich w Sierakowie, urządzenie parku przy kościele parafialnym, urządzenie parku edukacyjnego dla dzieci i młodzieży oraz odbudowa i adaptacja kościoła poewangelickiego na cele wystawienniczo-biblioteczno-turystyczne.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określa się m.in. kierunki rozwoju i zasady polityki przestrzennej, w tym obszary zabudowane ze wskazaniem terenów wymagających przekształceń i rewitalizacji. Aktualna wersja Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sieraków została przyjęta 9 listopada 2010 r. W opracowaniu wskazano na obszary wymagające rewitalizacji, są to rynek i jego okolice w Sierakowie oraz tereny atrakcyjnie turystycznie nad jeziorem Jaroszewskim. W zakresie przeobrażeń środowiska przyrodniczego gminy wymieniono m.in. rekultywację istniejących wyrobisk poeksploatacyjnych znajdujących się w Sierakowie i Kłosowicach.

Rycina 1 Rysunek Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Sieraków (kierunki)
Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sieraków (2011)

Rycina 2 Fragment Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Sieraków (miasto Sieraków, jednostka rewitalizacyjna Sieraków Centrum) Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sieraków (2014)

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY SIERAKÓW

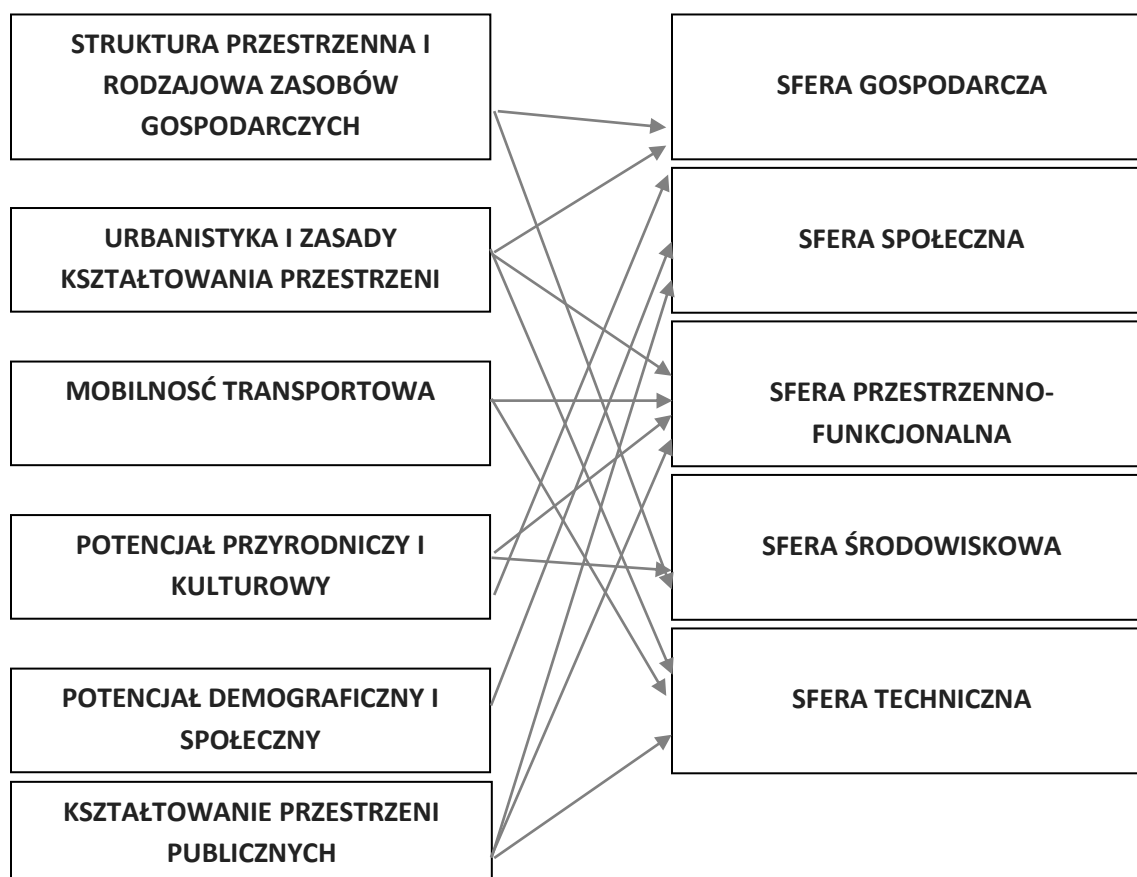
Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest drogowskazem działania władz samorządowych i innych instytucji sfery pomocy społecznej. Strategia zawiera cele i ich rozwiązania, w stopniu stwarzającym podstawy do formułowania programów działania. Strategia jest wyrazem woli mieszkańców, a jej formułowanie i wdrażanie jest procesem społecznym. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Sieraków sprecyzowane są cele, których realizacja ma ścisły związek z procesem rewitalizacji. Dotyczy to celu 1 *Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu*; celu 2 *System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych*, celu 3 *Rozwijanie systemu wsparcia na rzecz osób starszych*. Cel 8 SRPSGŚ bardzo mocno merytorycznie i realizacyjnie może być powiązany z systemem monitorowania i oceny skuteczności działań LPR.

ROZDZIAŁ 3. DIAGNOZA

W części diagnostycznej zostanie zaprezentowana analiza i ocena uwarunkowań gminy Sieraków w pięciu sferach: społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej, środowiskowej i technicznej. Celem tej analizy jest charakterystyka sytuacji oraz określenie przyczyn degradacji obszaru przeznaczonego do rewitalizacji. *Diagnoza stanu i kierunków rozwoju gminy Sieraków* została opracowana w postaci odrębnego dokumentu w formie Ekspertyz o następujących zagadnieniach:

- w zakresie potencjału gospodarczego, urbanistycznego i transportowego;
- w zakresie potencjału przyrodniczego i kulturowego;
- w zakresie potencjału demograficznego i społecznego;
- w zakresie kształtowania przestrzeni publicznych.

Opracowania te stanowią osobny dokument jako załącznik do programu rewitalizacji. W niniejszym dokumencie umieszczono syntezę wykonanej diagnozy. Poniższy schemat pokazuje źródła wiedzy z tematycznych ekspertyz, które pozwoliły na ustalenie negatywnych zjawisk, mogących mieć wpływ na stopień degradacji obszarów gminy Sieraków.

3.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY SIERAKÓW

Gmina miejsko-wiejska Sieraków obejmuje obszar 203 km² i zamieszkuje ją ponad 8,7 tys. osób, z czego 1,7 tys. przypada na gminne tereny wiejskie. Jednocześnie miasto zamieszkuje niemal 70% ludności gminy, co oznacza że aż 6 tys. zamieszkuje w mieście.

Gmina położona jest w północno-wschodniej części województwa, około 100 km od Poznania. Gmina zlokalizowana jest na terenie Pojezierza Poznańskiego. Środkową część przecina rzeka Warta. W północnej części znajduje się Puszcza Notecka. Gmina położona jest w atrakcyjnym regionie turystycznym. Wody powierzchniowe stanowią około 8% powierzchni, a lasy blisko 60%. Z uwagi na cenne zasoby środowiska przyrodniczego utworzono tu Sierakowski Park Krajobrazowy, chroniący krajobraz polodowcowy.

Przez teren gminy Sieraków przebiega 5 dróg wojewódzkich, 7 powiatowych i 28 gminnych. Istniejący system komunikacyjny daje możliwość połączeń z trasami o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, zwłaszcza z drogą krajową nr 24 (miasto Sieraków jest oddalone o 10 km) dlatego można przyjąć, iż gmina posiada bardzo dobry system połączeń z głównymi trasami tranzytowymi.

Gmina obejmuje swym zasięgiem miasto Sieraków i 15 sołectw: Bucharzewo, Chalin, Chorzepowo, Góra, Grobia, Izdebnó, Jabłonowo, Kaczlin, Kłosowice, Lutom, Lutomek, Ławica, Marianowo, Przemyśl i Tuchola. Omawiany teren jest częścią powiatu międzychodzkiego i sąsiaduje z sześcioma gminami: Chrzypsko Wielkie, Kwilcz, Międzychód, Wronki, Drawsko, Drezdenko.

3.1.1 Sfera społeczna

Liczba mieszkańców w podziale na teren miejski i wiejski oraz ze względu na płeć

Miasto zamieszkuje niemal 70% ludności gminy (w analizowanym okresie udział ten wahał się bardzo nieznacznie, z maksimum w 2012 roku kiedy to wynosił 69,8% i minimum w roku 2015 wynoszącym 69,0%). Oznacza to, że spośród około 8,7 tys. mieszkańców aż 6 tys. zamieszkuje w mieście.

Tabela1. Ludność faktycznie zamieszkała na terenie gminy Sieraków w latach 2006-2015 z uwzględnieniem typu terytorium oraz struktury płci w porównaniu do struktury ludności powiatu i województwa.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sieraków - gmina: ogółem	8 647	8 682	8 751	8 763	8 794	8 786	8 768	8 770	8 792	8 791
Sieraków - gmina: kobiety	4 425	4 438	4 468	4 451	4 454	4 447	4 442	4 442	4 459	4 466
Sieraków- gmina: mężczyźni	4 222	4 244	4 283	4 312	4 340	4 339	4 326	4 328	4 333	4 325
Sieraków – miasto (udział) [%]	69,3	69,4	69,7	69,5	69,7	69,7	69,8	69,7	69,3	69
	udział kobiet [%]									
Sieraków - gmina	51,2	51,1	51,1	50,8	50,6	50,6	50,7	50,6	50,7	50,8
powiat międzychodzki	50,7	50,7	50,8	50,7	50,5	50,4	50,5	50,5	50,4	50,5
województwo wielkopolskie	51,5	51,5	51,5	51,5	51,4	51,4	51,4	51,4	51,3	51,3
	gęstość zaludnienia [osób na 1 km kw.]									
Sieraków – gmina	43	43	43	43	43	43	43	43	43	43
Sieraków – miasto	426	428	433	433	436	435	435	434	432	431

Sieraków – wieś	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
powiat międzychodzki	49	49	50	50	50	50	50	50	50	50
województwo wielkopolskie	113	114	114	114	116	116	116	116	116	117

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (BDL).

W analizowanym okresie liczba ludności gminy pozostawała stabilna, zarówno uwzględniając podział na teren miejski i wiejski, jak i proporcje ze względu na płeć. W ciągu objętych analizą dziesięciu lat liczba mieszkańców gminy wzrosła o 144 osoby, przy czym w mniej niż połowie jest to wzrost liczby mieszkańców miasta Sieraków (70 osób).

Liczba mieszkańców w poszczególnych częściach miasta Sieraków

Analizując sytuację ludnościową w mieście Sieraków należy przede wszystkim wskazać na wyróżniające na tle pozostałych części miasta charakterystyki części centralnej (Sieraków Centrum). Mieszkańcy tej części miasta stanowią niemal 29% mieszkańców całej gminy, a gęstość zaludnienia jest w tej części miasta dwu-trzykrotnie wyższa niż pozostałych trzech wyróżnianych obszarów. Charakterystyka ta jest konsekwencją typu zabudowy – część centralna miasta obejmuje podstawowe założenie urbanistyczne, z przewagą wielorodzinnych kamienic i domów – jest to najbardziej „miejska” część Sierakowa.

Tabela 2. Ludność miasta Sieraków w podziale na części miasta.

	liczba ludności (XII.2015)	udział w ludności gminy [%]	udział w ludności miasta [%]	gęstość zaludnienia [osób na 1 km kw.]	średnia zmiana liczby ludności w okresie 2006-2016 [%]
Sieraków Centrum	2 523	28,84	42,20	792,37	-0,44
Sieraków Osiedla	1 575	18	26,34	416,25	0,47
Sieraków Piaski	994	11,36	16,62	316,37	1,48
Sieraków Południe	887	10,14	14,84	219,32	-1,74
ogółem	5 979	68,34	100	431	-0,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Urząd Gminy Sieraków.

Ruch naturalny ludności (urodzenia, zgony, przyrost naturalny)

W zakresie wskaźników ruchu naturalnego ludności gminę Sieraków charakteryzują wartości zbliżone do powiatowych i wojewódzkich. Liczba zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wahała się wokół wartości 10 i była nieznacznie wyższa niż w powiecie czy województwie, także liczba urodzeń pozostawała podobna jak w powiecie i województwie wynosząc około 11 urodzeń na 1000 mieszkańców. W przypadku urodzeń nieco wyższy wskaźnik charakteryzował obszar wiejski gminy (tylko w roku 2009 i 2011 był nieco wyższy w mieście), w efekcie to teren wiejski charakteryzuje wyższy przyrost naturalny, chociaż w analizowanym okresie był on bardzo zróżnicowany, przyjmując wartości od +4,9 do -0,5, zaś na terenie wiejskim osiągał wartość nawet +11 (w 2006 roku), zaś do 2009 roku był wyższy niż charakterystyka dla województwa i powiatu.

Struktura wieku

Uwzględniając główne grupy ekonomiczne ludności można zauważyć, że w analizowanym okresie zmniejszyła się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, zaś zwiększyła w poprodukcyjnym, przy

niemal stałej liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Odzwierciedla to niekorzystne zmiany związane ze starzeniem się społeczeństwa. Istotna jest przy tym nie tylko zmiana proporcji, ale i nierównomierność tej zmiany – pomiędzy rokiem 2006 a 2015 liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 272, zaś w wieku poprodukcyjnym zwiększyła o 414.

Tabela 3. Struktura ludności w podziale na główne grupy ekonomiczne wieku w gminie Sieraków w latach 2006-2015 na tle regionu

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba ludności w wieku	Sieraków – gmina									
przedprodukcyjnym	1 992	1 973	1 971	1 953	1 876	1 845	1 799	1 773	1 726	1 720
produkcyjnym	5 541	5 564	5 619	5 606	5 645	5 609	5 593	5 577	5 589	5 543
poprodukcyjnym	1 114	1 145	1 161	1 204	1 273	1 332	1 376	1 420	1 477	1 528
W % ogółem ludność w wieku:	Sieraków – gmina									
przedprodukcyjnym	23,0	22,7	22,5	22,3	21,3	21,0	20,5	20,2	19,6	19,6
produkcyjnym	64,1	64,1	64,2	64,0	64,2	63,8	63,8	63,6	63,6	63,1
poprodukcyjnym	12,9	13,2	13,3	13,7	14,5	15,2	15,7	16,2	16,8	17,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (BDL).

Prognoza demograficzna

Wykonana na potrzeby niniejszego opracowania prognoza demograficzna dla gminy Sieraków, oparta została zarówno o prognozowaną przez Główny Urząd Statystyczny długość trwania życia, jak i o charakterystyczne dla terenu gminy współczynniki dzietności kobiet oraz współczynnik salda migracji odnotowywany w ostatnim 10-leciu. Zgodnie z prognozą w całej gminie obserwowany będzie do 2032 roku wzrost liczby mieszkańców (tab. 4.). Łącznie liczba ludności w gminie wzrośnie o 262, tj. o niecałe 3,0%. Największy wzrost liczby ludności obserwowany będzie na obszarze wiejskim i będzie on spowodowany głównie przyrostem naturalnym. Liczba ludności na tym obszarze wzrośnie o 194 osoby, tj. o 7,0%. W mieście Sieraków wzrost liczby mieszkańców w perspektywie najbliższych 15 lat będzie niewielki – przybędą na tym obszarze 72 osoby (tj. 1,2%).

W gminie w analizowanym okresie jako osoby pracujące (wg stanu na koniec roku) odnotowywano po około 1500 osób, liczba ta zwiększyła się pomiędzy 2006 a 2015 rokiem o 135, najliczniejsi byli pracujący w końcu 2010 roku, kiedy były to 1723 osoby.

Gminę Sieraków charakteryzuje mniejsze niż wynikające z liczby ludności znaczenie rynku pracy gminy na tle powiatu. Pod względem liczby ludności gmina Sieraków obejmuje nieco poniżej ¼ liczby ludności powiatu, jednak pod względem udziału wśród pracujących nie osiąga nawet 1/5, a w roku 2007 pracujący z gminy Sieraków stanowili zaledwie 10,8% pracowników powiatu. Świadczy to o relatywnej słabości lokalnego (gminnego) rynku pracy.

Tabela 4. Prognozowana liczba ludności w gminie Sieraków w latach 2017 – 2032.

Rok	Sieraków (gmina)	Sieraków (miasto)	Sieraków (obszar wiejski)
2017	8 825	6 075	2 751
2018	8 843	6 079	2 763
2019	8 860	6 084	2 776
2020	8 877	6 089	2 789
2021	8 894	6 094	2 801

2022	8 912	6 099	2 814
2023	8 929	6 103	2 827
2024	8 946	6 108	2 840
2025	8 964	6 113	2 853
2026	8 981	6 118	2 866
2027	8 999	6 123	2 879
2028	9 016	6 128	2 892
2029	9 034	6 132	2 905
2030	9 052	6 137	2 919
2031	9 069	6 142	2 932
2032	9 087	6 147	2 945

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Tabela 5. Struktura pracujących w gminie Sieraków w latach 2006-2015.

Pracujący	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Sieraków - gmina									
ogółem	1 441	1 460	1 529	1 548	1 723	1 557	1 489	1 498	1 459	1 576
mężczyźni	858	763	805	767	776	777	728	774	741	776
kobiety	583	697	724	781	947	780	761	724	718	800
struktura liczby ludności i liczby pracujących wg typu terytorium [%]										
udział ludności zamieszkującej w mieście wśród ludności gminy	69,3	69,4	69,7	69,5	69,7	69,7	69,8	69,7	69,3	69,0
udział pracujących zamieszkujących w mieście wśród wszystkich pracujących	79,9	77,8	77,1	76,7	79,9	80,5	76,3	74,8	73,6	72,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (BDL).

Wskaźniki zatrudnienia

Słabość lokalnego rynku pracy potwierdzają wskaźniki zatrudnienia tj. udział pracowników wśród ogółu ludności w wieku produkcyjnym – w gminie Sieraków pracujący stanowili do około 30% ludności w wieku produkcyjnym, sytuacja jest nieco lepsza w mieście niż na terenach wiejskich gminy, gdzie wskaźnik ten oscylował wokół 20%, chociaż w 2015 roku osiągnął wartość 25,5%. Niskie wskaźniki zatrudnienia charakteryzowały także cały powiat międzychodzki – były wyższe w powiecie niż w gminie, ale pozostawały przez długi okres na poziomie poniżej 40%, podczas gdy województwo wielkopolskie jako całość charakteryzuje znacznie wyższy wskaźnik zatrudnienia, przekraczający udział 2/3 osób w wieku produkcyjnym wykazywanych jako osoby pracujące.

Tabela 6. Udział pracujących wśród ogółu ludności w wieku produkcyjnym w gminie Sieraków w latach 2006-2015 na tle regionu (w %).

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sieraków – gmina	26,0	26,2	27,2	27,6	30,5	27,8	26,6	26,9	26,1	28,4
Sieraków – miasto	29,7	29,1	29,7	30,2	35,0	32,2	29,2	29,0	27,9	29,8
Sieraków – wieś	17,4	19,5	21,2	21,5	20,2	17,7	20,7	22,1	22,2	25,5
powiat międzychodzki	38,9	57,2	40,9	38,2	38,6	36,7	35,7	33,3	33,2	34,5
województwo wielkopolskie	57,5	60,0	60,4	59,2	59,4	60,6	61,2	62,0	64,4	66,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (BDL).

Bezrobocie rejestrowane – ogółem, osoby w sytuacji szczególnej na rynku pracy

W analizowanym okresie odnotowano znaczący spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych z gminy Sieraków – w 2006 roku było to 550 osób, ale kolejne lata charakteryzowało duże, choć nierównomierne zmniejszanie się liczby zarejestrowanych bezrobotnych – rokiem niskiej ich liczby był rok 2008, potem odnotowano wzrost (w roku 2012) i kolejne spadki aż do 159 osób w roku 2015. Zmiany te znajdują odzwierciedlenie w zmianach relatywnego udziału bezrobotnych zarejestrowanych w podstawowym zasobie siły roboczej czyli wśród osób w wieku produkcyjnym – udział ten z niemal 10% w roku 2006 zmalał do niecałych 3% w roku 2015

Tabela 7. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych z gminy Sieraków ze względu na wybrane charakterystyki z lat 2006-2015 (w %).

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
udział osób uprzednio pracujących	78,5	76,8	75,0	84,1	84,9	85,6	86,9	85,2	90,1	84,3
udział bezrobotnych kobiet (wśród ogółu bezrobotnych)	64,9	73,8	67,8	54,9	61,2	67,6	61,3	68,4	60,1	62,9
udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi	16,4	30,0	30,0	28,0	27,8	33,3	27,9	26,0	29,6	29,6
udział bezrobotnych absolwentów	4,2	6,2	7,8	6,8	7,8	7,2	4,0	9,6	2,5	5,7
udział bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych	35,6	36,5	32,8	24,6	22,9	25,7	27,6	23,6	25,1	27,0
udział bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego	b.d.	b.d.	29,4	20,1	19,6	17,6	16,8	20,4	13,3	20,1
udział bezrobotnych do 25 r. ż.	25,3	23,0	27,2	33,0	27,3	23,9	22,9	23,2	20,2	25,8
udział bezrobotnych powyżej 50 r. ż.	18,9	27,0	23,9	18,2	17,1	18,5	21,9	24,0	23,6	26,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PUP w Międzychodzie.

Wydatki gminy Sieraków na oświatę i wychowanie, ochronę zdrowia i pomoc społeczną na tle gmin powiatu Międzychodzkiego

W analizowanym okresie wydatki gminy Sieraków na pomoc społeczną, ale także na oświatę i wychowanie oraz ochronę zdrowia systematycznie rosły – dotyczy do zarówno kwot ogólnych, jak

i w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy. Jednocześnie należy wskazać, że wydatki te oscylowały wokół wartości średnich wydatków wszystkich gmin powiatu międzychodzkiego

Tabela 8. Wydatki gminy Sieraków i średnie wydatki czterech gmin powiatu międzychodzkiego na oświatę i wychowanie, ochronę zdrowia oraz pomoc społeczną w latach 2006-2015, w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	wydatki na oświatę i wychowanie (w zł)									
Sieraków	618,7	622,0	678,1	740,6	758,1	835,0	871,8	904,7	950,2	950,6
średnia	633,3	704,8	780,7	908,2	929,6	912,0	997,9	1046,2	1155,6	1112,7
	wydatki na ochronę zdrowia (w zł)									
Sieraków	17,9	16,4	25,4	21,1	17,8	24,9	22,4	19,7	26,0	14,0
średnia	15,2	14,5	18,0	17,7	17,3	19,9	21,7	21,5	33,9	25,9
	wydatki na pomoc społeczną (w zł)									
Sieraków	451,0	464,4	456,0	460,9	515,8	575,5	669,6	650,5	718,2	746,3
średnia	517,1	526,9	540,5	521,8	578,4	598,5	635,4	657,8	712,9	745,9

Źródło: opracowanie na podstawie danych dostarczonych przez Urząd Gminy Sieraków.

Wsparcie w zakresie pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest w gminie Sieraków podstawową instytucją udzielającą wsparcia potrzebującym mieszkańcom gminy. Podejmuje szereg działań, wpływających z zapisów Ustawy o pomocy społecznej oraz Ustawy o świadczeniach rodzinnych. Zebrane dane (z okresu 2009-2014) wskazują na kilka wyraźnych trendów:

- systematyczny wzrost liczby osób objętych wsparciem w postaci posiłków oraz wysokości wydatków przeznaczonych na zapewnienie posiłków (niemal dwukrotny wzrost liczby posiłków i niemal trzykrotny przeznaczonych na posiłki kwot);
- wahania kwot i liczby przyznawanych zasiłków celowych, okresowych, wsparcia w postaci pracy socjalnej w rodzinach;
- dosyć stabilny poziom wydatków i wsparcia w postaci opłacania pobytu w domu opieki;
- stopniowo rosnący poziom wydatków na świadczenia rodzinne, ze zmiennymi proporcjami udziału środków przeznaczanych na zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne czy opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne lub emerytalno-rentowe, przy czym najistotniejszy udział mają zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych oraz zasiłki pielęgnacyjne.

3.1.2 Sfera przestrzenno-funkcjonalna¹

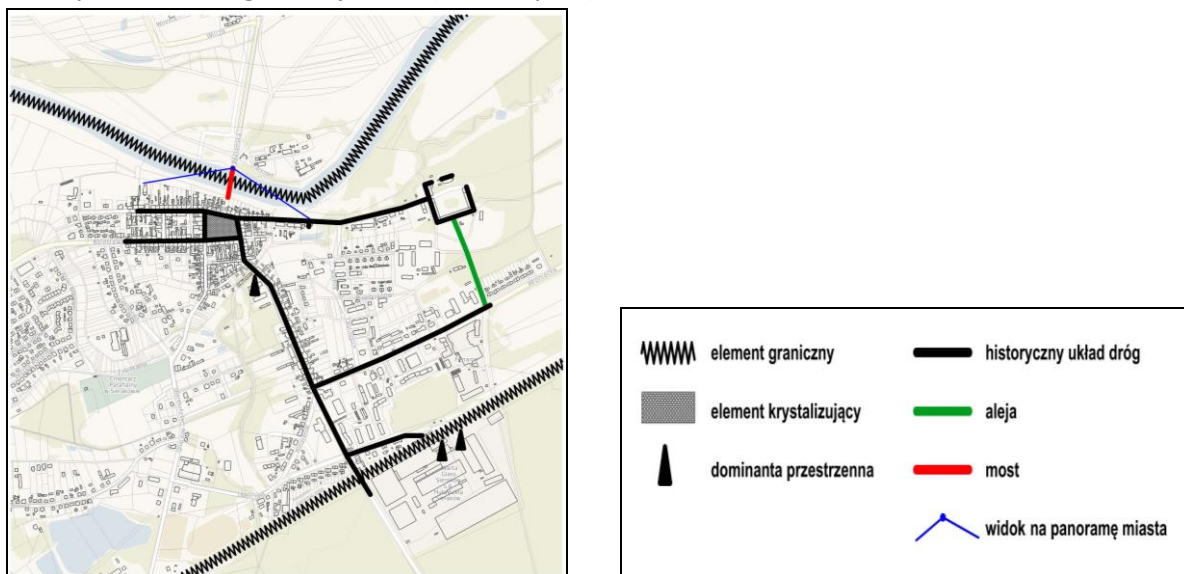
Gmina Sieraków o powierzchni 20 312 ha należy do gmin miejsko-wiejskich. Położona jest przy zachodniej granicy województwa wielkopolskiego, w powiecie międzychodzkiem. Największy udział w ogólnej strukturze użytkowania gruntów gminy Sieraków mają grunty leśne (59,9%). Tereny wód powierzchniowych w gminie stanowią 7,1%. W mieście grunty leśne zajmują 62,0% a wody 6,7%. Tereny zabudowane stanowią 31,1% powierzchni gminy. W mieście 29,7% to tereny mieszkaniowe. Na obszarze gminy widoczne jest zróżnicowanie w rozmieszczeniu jednostek osadniczych. Poza zlokalizowanym w części środkowej gminy miastem Sieraków występują niewielkie powierzchniowo wsie, przysiółki i osady leśne. W granicach administracyjnych gminy rozlokowanych jest 15 wsi sołeckich: Bucharzewo, Chalin, Chorzępowo, Góra, Grobia, Izdebno, Jabłonowo, Kaczin, Kłosowice, Lutom, Lutomek, Ławica, Marianowo, Przemyśl i Tuchola. Większość wsi zlokalizowana jest po południowej stronie od doliny rzeki Warty, przecinającej gminę na część północną z przewagą terenów leśnych Puszczy Noteckiej i południową, z zabudowaniami wsi i terenami użytków rolnych oraz lasami. W terenach leśnych gminy występują liczne jeziora rynnowe. Cały obszar gminy leży w granicach Sierakowskiego Parku Krajobrazowego. W zabudowie wielu wsi zachowały się historyczne zespoły folwarczne, charakterystyczna zabudowa zagrodowa i obiekty sakralne o dużej wartości kulturowej. W strukturze wsi są one znaczącym elementem, najczęściej koncentrującym wokół siebie zagrody wiejskie. Na obrzeżach wsi zlokalizowane są liczne cmentarze i pojedyncze mogiły, którym często towarzyszą skupiska starodrzewu o dużej wartości przyrodniczej ale także krajobrazowej. W przestrzeni gminy czytelnym elementem są zadrzewienia śródpolne, przywodne, wzdłuż szlaków komunikacyjnych i towarzyszące wiejskim terenom budowlanym, które mają znaczenie dla krajobrazu terenów wiejskich.

Miasto Sieraków i poszczególne wsie obsługuje sieć dróg o różnej kategorii. Powiązanie komunikacyjne z gminami sąsiednimi odbywa się drogami powiatowymi i wojewódzkimi. W centrum miasta zbiegają się drogi wojewódzkie z Międzychodu, Wroniek i Drezdenka. Od strony północnej połączenie drogowe odbywa się przez jedyny na obszarze miasta most nad doliną rzeki. Przez gminę przebiega linia kolejowa jednotorowa nr 368 Międzychód-Szamotuły. Jednak ze względu na zawieszenie ruchu kolejowego na odcinku Szamotuły-Wronki, wyłącznie transport drogowy publiczny i prywatny zapewnia przemieszczanie się ludzi oraz ładunków. Przyptywająca przez gminę rzeka Warta stanowi regionalną drogę wodną, jednak obecnie jej udział w systemie transportowym jest nieznaczący. Rzeka stanowi drogę dwóch szlaków kajakowych. Ponadto przez gminę przebiegają dwa wojewódzkie szlaki rowerowe i sieć tras rowerowych wokół Sierakowa oraz szereg pieszych szlaków turystycznych PTTK. W strukturze gminy Sieraków o dużej lesistości znaczną powierzchnię zajmują ośrodki wypoczynkowe i sportowo-rekreacyjne, które zlokalizowane są najczęściej w pobliżu jezior, w otoczeniu lasów. Jednym z podstawowych źródeł dochodu gminy jest turystyka, której rozwój opiera się na jej walorach przyrodniczych i zasobach dziedzictwa kulturowego.

¹ Szczegółowa analiza infrastruktury społecznej i komunikacyjnej znajduje się w Ekspertyzach tematycznych. Tu wyszczególniono jedynie problemy wynikające z ww analiz.

Analiza elementów struktury przestrzennej miasta Sieraków

Identyfikacji elementów kompozycji urbanistycznej miasta Sierakowa na potrzeby niniejszej analizy dokonano wg K. Wejcherta (1984) (ryc. 3).

Rycina 3. Elementy kompozycji urbanistycznej miasta

Źródło: opracowanie własne

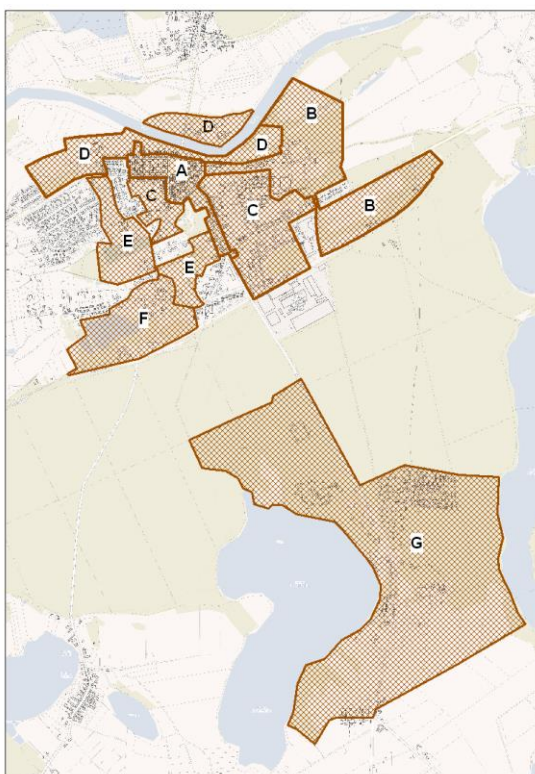
Najstarszą częścią miasta, o historycznych korzeniach zarówno formy, jak i wypełniającej go tkanki jest obszar obejmujący przestrzeń placu z okalającymi go kwartałami zabudowy, ulicami: Poznańską, 8 stycznia, B. Chrobrego, Zamkową i Stadnina oraz nadbrzeżem Warty. W tej części miasta wyczuwalne jest świadome organizowanie przestrzeni zespołu urbanistycznego i zaplanowana kompozycja poszczególnych elementów. Najważniejszym elementem kompozycji urbanistycznej Sierakowa jest czworoboczny plac Powstańców Wielkopolskich, zwany także rynkiem. Plac stanowi element krystalizujący plan miasta. Ściany placu tworzy zwarta zabudowa mieszkaniowa dwukondygnacyjna ze stromymi dachami, w układzie kalenicowym. Część pierzei wypełnia zabudowa typu kamienicznego o dwóch i trzech kondygnacjach. Na placu zidentyfikowano trzy elementy, które można uznać za znaki szczególne: pomnik, tablicę upamiętniającą pierwszą siedzibę szkoły rybackiej i „kapsułę czasu”. Istotnym elementem struktury przestrzennej Sierakowa są ulice Poznańska, o przeważającej zwartej zabudowie mieszkaniowej i Wroniecka, o przewadze budynków usługowych. Ulice te mają duże znaczenie w strukturze miasta i stanowią podstawę kompozycji urbanistycznej. W przestrzeni miasta i panoramie pozytywnie oddziałuje dominanta w postaci wieży kościoła parafialnego usytuowanego w pierzei ulicy Poznańskiej. W strukturze miasta czytelne jest założenie folwarczno-pałacowo-parkowe tworzące zabudowania Stada Ogierów w Sierakowie. Komunikacyjnie od czworobocznego dziedzińca od którego prowadzi aleja w kierunku bramy wjazdowej na teren od strony południowej. W skład układu folwarcznego wchodzi także zdewastowany hipodrom. Zachowany zespół architektoniczny wraz z terenem parku pozytywnie oddziałuje na strukturę miasta. W rejonie ulic Wronieckiej, Poznańskiej i Dworcowej zlokalizowana jest współczesna zabudowa wielorodzinna. Forma tej zabudowy nie pasuje do skali miasta, nie oddziałuje pozytywnie na fizjonomię miasta. Natomiast w zachodniej części Sierakowa od ulicy Ogrodowej do ulicy B. Chrobrego zlokalizowany jest zespół zabudowy jednorodzinnej zrealizowany w sposób zorganizowany, korzystnie oddziałujący na rozplanowanie miasta.

W strukturze przestrzennej Sierakowa duże znaczenie ma linia kolejowa i dolina rzeki Warty, które identyfikujemy jako elementy graniczne (pasma graniczne). Oba elementy graniczne oddziałują pozytywnie na obszar miasta. Nowa zabudowa nie rozlewa się w kierunku południowym na tereny leśne poza linią kolejową. Od strony północnej naturalną granicą dla zabudowy centrum jest rzeka Warta. Pozytywnym elementem w planie miasta jest zrealizowany zachodni fragment promenady nad brzegiem Warty, stanowiący przyjazną przestrzeń publiczną. Inny charakter, ale również o pozytywnym znaczeniu ma przystań kajakowa, polana biwakowa z wiatą i stołami usytuowane na prawym brzegu Warty. Omawiając elementy struktury przestrzennej Sierakowa nie można pominąć znaczenia mostu przez rzekę, jako znakomitego punktu widokowego na całą dolinę Warty, jak również na panoramę miasta. Istotnym elementem struktury przestrzennej Sierakowa jest zieleń. Do centrum tkanki miejskiej przenika zieleń nieurządzona występująca wzdłuż brzegu rzeki i przy strudze Jaroszewskiej. Wyróżniającym się obszarem w rozplanowaniu miasta jest zieleń parku krajobrazowego przy sierakowskim dworze i parku miejskiego przy ulicy Poznańskiej w centrum miasta. Park miejski i zieleń przywodna strugi tworzy czytelny, zielony szew w przestrzeni zurbanizowanej, pozytywnie oddziałujący na plan miasta. W części południowej Sierakowa, w terenach leśnych nad jeziorami zlokalizowane są tereny wypoczynkowo-sportowe. Usytuowanie ośrodków w oddaleniu od centrum nie wpływa na strukturę zwartej zabudowy miasta. W planie miasta Sierakowa zlokalizowane są dwa duże tereny produkcyjne Huta Szkła BA Glass Sieraków przy ulicy Poznańskiej oraz Zakłady mięsne przy ulicy Towarowej. Peryferyjna lokalizacja, przy południowym paśmie granicznym miasta nie wpływa na jego strukturę.

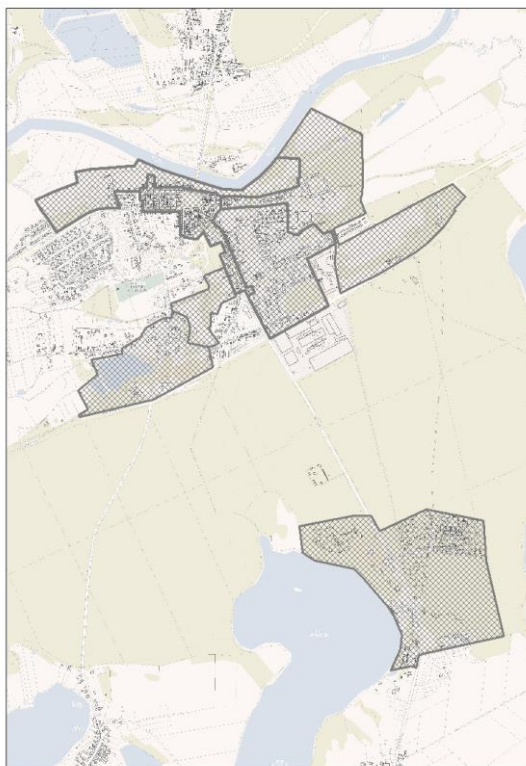
Problemy w strukturze miasta Sierakowa i ich lokalizację w wyznaczonych obszarach problemowych oznaczonych literami **A-G** przedstawia ryc. 4a i 4b.

W obszarze A należy poprawić: ład przestrzenny w kwartałach zabudowy historycznego układu urbanistycznego; powiązania komunikacyjne – ulic i przejść pieszych, między poszczególnymi zespołami urbanistycznymi i architektonicznymi; powiązanie obiektów i zespołów zabudowy o istotnym znaczeniu dla przestrzeni i tożsamości miasta; należy dodatkowo wyznaczyć punkty widokowe; poprawić funkcjonalność placu (ryнку) oraz podkreślić walory jego ścian architektonicznych wpływających na czytelność wnętrza m.in. wysokie drzewa; elementy małej architektury w przestrzeniach publicznych; spójność powiązań komunikacyjnych na terenach między ulicą Poznańską, Wroniecką i Stadnina; wykorzystanie budynków zabytkowych o wartości historycznej np. poszpitalnych. Konieczna jest modernizacja zabudowy plombowej w zwartych pierzejach ulic, która lokalizowana jest często bez nawiązania do linii zabudowy ulicy. Widoczne jest obniżenie jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznej miasta oraz obniżenie jakości zamieszkiwania i wartości mieszkań przy placu (ryнку) przez ruch tranzytowy pojazdów o dużym tonażu i różnorodność wysokości i formy budynków tworzące ściany placu (ryнку) (kamienice do 3- kond i budynki niższe do 1,5 kond).

W obszarach B należy poprawić: powiązania obiektów i zespołów zabudowy o istotnym znaczeniu dla przestrzeni i tożsamości miasta; należy uzupełnić elementy małej architektury w przestrzeniach publicznych lub poprawić ich niefunkcjonalne usytuowanie. Konieczną są działania naprawcze na terenie hipodromu, który jest elementem założenia folwarcznego; widoczne jest zniszczone założenie zieleni parkowej w stylu krajobrazowym przy założeniu folwarcznym stanowiącym Stado Ogierów w Sierakowie.

Rycina 4a Obszary problemowe w mieście
Źródło: opracowanie własne

Rycina 4b Proponowane tereny do rewitalizacji
Źródło: opracowanie własne

W obszarach C należy wprowadzić plany miejscowe o charakterze ochronnym, porządkującym i inwestycyjnym; poprawić powiązania komunikacyjne – ulic i przejść pieszych, między

poszczególnymi zespołami urbanistycznymi i architektonicznymi; zagospodarowanie terenów zabudowy wielorodzinnej; brak jest czytelnej kompozycji w przestrzeni zabudowy jednorodzinnej; spójności i powiązań komunikacyjnych na terenach między ulicą Poznańską, Wroniecką i Stadnina; przestrzeni społecznych i terenów urządzonej zieleni między blokami przy ulicy Poznańskiej i ulicy Dworcowej; wykorzystania budynków zabytkowych i o wartości historycznej poszpitalnych, przemysłowych (np. młyn) i pokolejowych (np. wieża ciśnień). W obszarze C Istniejąca zabudowa wielorodzinna nie pasuje do skali miasta (parametry, forma, intensywność zabudowy); nie wpisuje się w charakter sąsiadującej zabudowy obiekty handlu wielko powierzchniowego (wysokość, architektura, materiały) oraz problematyczna jest lokalizacja przy głównych ulicach miasta.

W obszarach D widoczne są następujące deficyty: brak optymalnego wykorzystania terenów nadrzecznych dla celów publicznych i rekreacyjno-turystycznych; konieczne jest uporządkowanie terenów przylegających do promenady i zieleni nadrzecznej; powiązanie elementami zagospodarowania tj. ścieżki piesze i rowerowe, terenów zieleni nieurządzonej i urządzonej.

W obszarach E konieczne jest wprowadzenie planów miejscowych o charakterze ochronnym, porządkującym i inwestycyjnym; brak jest powiązań elementami zagospodarowania tj. ścieżki piesze i rowerowe, terenów zieleni nieurządzonej i urządzonej. W obszarach E widoczne są niewystarczająco zagospodarowane tereny zieleni istotne w układzie kompozycyjnym miasta.

W obszarze F brak: planu zagospodarowania dla terenu pokopalnianego przeznaczonego do rekultywacji.

W obszarze G brak: oświetlenia na terenie ośrodków wypoczynkowych i przy trasie pieszo-rowerowej do terenów sportowo-wypoczynkowych przy Jeziorze Jaroszewskim; istnieje potrzeba modernizacji i remontu przestarzałej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej ośrodków wypoczynkowych.

Na obszarze całego miasta brak czytelnego strefowania w strukturze przestrzennej i zieleni w przekroju poprzecznym ulic, uboga oferta usług gastronomicznych w mieście i w ośrodkach wypoczynkowo-rekreacyjnych, zły stan techniczny dróg i ulic (brak nawierzchni utwardzonych i chodników), brak polityki parkingowej na obszarze miasta, w szczególności ograniczenia postoju samochodów w centrum i zakazu postoju na wąskich uliczkach wokół placu, brak polityki reklamowej (lokalizacja, wielkość, kolorystyka i styl nośników reklamowych, tablic informacyjnych i szyldów), brak katalogu roślin zalecanych do nasadzeń w przestrzeni publicznej i przydomowej zieleni.

Biorąc pod uwagę zdiagnozowane problemy i potencjały sformułowano rekomendacje i wyznaczono w obszarze miasta tereny do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi.

- Obszar najstarszej zabudowy, objęty ochroną konserwatorską i stanowiący zabytek jako całość historycznego założenia urbanistycznego, wymaga rewitalizacji ze zwróceniem szczególnej uwagi na ochronę ekspozycji obiektów zabytkowych i panoram terenów otwartych. Występujące w tym rejonie tereny zieleni nieurządzonej powinny zostać na trwałe włączone w strukturę miasta, jako tereny wolne od zabudowy.
- Przebudowanie i zmiana organizacji ruchu pieszego a także ograniczenie ruchu pojazdów w przestrzeni placu (ryнку). Podkreślenie waloru przestrzeni placu i otaczającej go architektury przez odpowiednie kompozycje zieleni i elementy małej architektury.
- Usytuowanie nowych lokali i obiektów gastronomicznych w rejonie placu(ryнку), ulicy Poznańskiej i ulicy Wronieckiej jako optymalna lokalizacja w przestrzeni miasta.
- Zachowanie widoku na wieże kościelne i kształtowanie zagospodarowania terenów w sposób pozwalający na wyeksponowanie bryły kościoła.
- Zagospodarowanie placu z muralem jako skweru z zielenią i małą architekturą.

- Rewitalizacja całego założenia folwarczno-pałacowo-parkowego wraz z odbudową dawnego hipodromu. Odtworzenie założenia parkowego.
- Uporządkowanie i urządzenie terenu przy strudze Jaroszewskiej od ulicy Stadnina, wyznaczenie przejścia pieszego w kierunku ulicy Poznańskiej i dalej do parku miejskiego.
- Dokończenie w ramach rewitalizacji budowy i zagospodarowania promenady sierakowskiej ze ścieżką rowerową z utrzymaniem dotychczasowej jakości realizacji.
- Powiązanie ulicy Poznańskiej z terenami przyległymi od strony wschodniej, bocznymi ulicami lub przejściami pieszymi.
- Powiększenie terenu parku miejskiego w kierunku południowym z urządzoną ścieżką pieszo-rowerową oraz wkomponowanie zieleni w przestrzeń ulic.
- Zagospodarowanie przestrzeni międzyblokowych w rejonie ulic Dworcowej, Wronieckiej i Poznańskiej.
- Tereny między ulicami Poznańską, Dworcową, Towarową i Stadnina wymaga kształtowania tej przestrzeni jako całości. Obecny brak ładu i planowego lokalizowania kolejnych budynków doprowadził do chaosu przestrzennego. Na przedmiotowym terenie wymagany jest czytelny układ komunikacyjny, wpisujący się w istniejącą strukturę miasta. Niezbędne jest nawiązanie architekturą i jej parametrami do zabudowy istniejącej w sąsiedztwie ale przede wszystkim do skali miasta.
- Przeprowadzenie prac remontowych i modernizacyjnych infrastruktury oraz urządzeń na terenie ośrodków wypoczynkowych i sportowo-rekreacyjnych. Poprawienie jakości usług gastronomicznych na terenie ośrodków.
- Opracowanie koncepcji polityki reklamowej i katalogu mebli miejskich oraz roślin zalecanych do nasadzeń w przestrzeni publicznej i przydomowej.

3.1.3 Sfera gospodarcza

Podstawowym dokumentem określającym uwarunkowania, cele i zasady rozwoju gospodarczego gminy jest *Strategia rozwoju gminy Sieraków do roku 2020* (2009). W misji zwraca się uwagę na wspieranie aktywności gospodarczej, co daje możliwość rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejące uwarunkowania przyrodnicze na obszarze oraz potencjał ludności. Podstawowym celem strategicznym jest cel 2, koncentrujący się na wspieraniu rozwoju gospodarczego gminy, poprzez wzrost dobrze prosperujących małych i średnich firm (MSP), co przełożyć się ma pozytywnie na poziom dochodów gminy oraz większe możliwości inwestycyjne samorządu. Cel ten został uszczegółowiony przez dwa programy: 2.1. *Aktywizacja gospodarcza gminy* oraz 2.2. *Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji*. Tak przyjęte priorytety rozwojowe zostały uszczegółowione przede wszystkim w *Strategii rozwoju turystyki w gminie Sieraków do 2020 roku* (2015), która zakłada m.in. pobudzanie przedsiębiorczości oraz poprawę jakości życia mieszkańców poprzez turystykę i rekreację.

W latach 2006-2015 liczba podmiotów gospodarczych w gminie Sieraków wynosiła ponad 700 i wahała się w przedziale od 705 w 2009 roku do 770 w 2013 roku (tab. 9). Stanowiło to około 20% podmiotów gospodarczych funkcjonujących w powiecie międzychodzkiem. Dominowały podmioty zlokalizowane w mieście Sieraków (około 550), natomiast na obszarach wiejskich gminy Sieraków funkcjonowało około 200 podmiotów gospodarczych.

Tabela 9. Podmioty gospodarcze według PKD w gminie Sieraków w latach 2006-2015

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Województwo	345	352	361	359	375	376	387	397	404	409
wielkopolskie	669	236	046	350	482	483	977	855	419	865
Powiat międzychodzki	3 275	3 343	3 332	3 264	3 390	3 396	3 477	3 505	3 521	3 575
Sieraków	712	712	723	705	748	737	766	770	752	751
Sieraków – miasto	549	547	556	541	576	565	574	564	549	545
Sieraków - obszar wiejski	163	165	167	164	172	172	192	206	203	206

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W strukturze podmiotów gospodarki narodowej według liczby pracujących w gminie Sieraków, podobnie jak w województwie wielkopolskim oraz powiecie międzychodzkiem zdecydowanie dominują tzw. mikroprzedsiębiorstwa, w których pracuje do 9 osób (tab. 10). Stanowiły one w całym badanym okresie około 95% wszystkich podmiotów. Małe przedsiębiorstwa (10-49 pracujących) stanowiły niecałe 5% wszystkich podmiotów, a średnie (50-249) i duże (powyżej 250) niecały 1%.

Tabela 10. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według liczby pracujących w gminie Sieraków w latach 2006 i 2015 (w %).

Liczba pracujących	Województwo wielkopolskie		Powiat międrzychodzki		Sieraków		Sieraków - miasto		Sieraków - obszar wiejski	
	2006	2015	2006	2015	2006	2015	2006	2015	2006	2015
0-9	94,4	95,3	93,8	94,7	93,3	94,4	93,8	94,5	91,4	94,2
10-49	4,6	3,9	5,0	4,3	5,2	4,8	4,6	4,8	7,4	4,9
50-249	0,9	0,7	1,0	0,9	1,1	0,8	1,1	0,7	1,2	1,0
250 i więcej	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W strukturze podmiotów gospodarki narodowej według form prawnych prowadzonej działalności w gminie Sieraków, powiecie międzychodzkiem oraz województwie wielkopolskim dominują osoby fizyczne prowadzące indywidualną działalność gospodarczą (tab. 11). Stanowią one około 80% wszystkich podmiotów gospodarczych. Jednakże ich udział w badanym okresie spadł w województwie wielkopolskim oraz powiecie międzychodzkiem o około 5 punktów procentowych, a w gminie Sieraków o 1,5, natomiast wzrósł udział spółek handlowych. Rzadziej wykorzystywaną formą prawną prowadzenia działalności gospodarczej są spółdzielnie. Stanowiły one około 0,5-1% wszystkich podmiotów. Większy ich udział odnotowano na obszarach wiejskich gminy Sieraków (około 2%).

Tabela 11. Struktura podmiotów gospodarki narodowej sektora prywatnego według form prawnych prowadzonej działalności w gminie Sieraków w latach 2006 i 2015 (w %).

Wyszczególnienie	województwa wielkopolskie		powiat międzychodzki		Sieraków		Sieraków - miasto		Sieraków - obszar wiejski	
	2006	2015	2006	2015	2006	2015	2006	2015	2006	2015
Osoby fizyczna prowadzące działalność gospodarczą	80,8	75,8	82,0	76,9	78,5	77,1	78,6	78,0	78,1	74,9
Spółki handlowe	6,3	10,4	3,5	5,8	4,7	5,1	4,7	5,0	4,4	5,4
Spółdzielnie	0,5	0,5	1,0	0,9	1,2	1,1	0,8	0,8	2,5	2,0
pozostałe	12,3	13,3	13,5	16,4	15,7	16,7	15,9	16,3	15,0	17,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W latach 2009-2015 w strukturze podmiotów gospodarczych według sekcji PKD podobnie jak w województwie wielkopolskim i powiecie międzychodzkiem, w gminie Sieraków największe znaczenie miały podmioty w sekcji handel hurtowy i detaliczny. Stanowiły one około 25% wszystkich podmiotów gospodarczych. Duży udział miały także podmioty w sekcji budownictwo (ok. 15% wszystkich podmiotów). W odniesieniu do innych sekcji należy podkreślić: 1) duże znaczenie na obszarach wiejskich gminy rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa, a przede wszystkim rybactwa, 2) mniejszy udział podmiotów w sekcji przetwórstwo przemysłowe w gminie Sieraków w stosunku do województwa wielkopolskiego i powiatu międzychodzkiego, 3) znacznie większy udział, głównie na obszarach wiejskich gminy podmiotów prowadzących działalność w zakresie transportu i gospodarki magazynowej oraz zakwaterowania i usług gastronomicznych.

Według sektorów gospodarki narodowej ogólna liczba pracujących w gminie Sieraków wynosiła 2486 w 2010 roku, z czego w mieście pracowało 1444 osoby, a na terenach wiejskich 1032. Wzięto pod uwagę dane GUS, a dane dotyczące liczby pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych z Powszechnego Spisu Rolnego. Ze względu na brak danych dotyczących liczby pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych dla 2015 roku oszacowano tę liczbę. W 2015 r. nastąpił w gminie spadek liczby pracujących o 8% w stosunku do 2010 r. , dotyczył on zarówno miasta, jak i obszarów wiejskich. Sieraków jest gminą wielofunkcyjną, bowiem udział pracujących w sektorach gospodarki narodowej jest prawie równomierny (tab. 12). Według danych z 2015 roku najwięcej osób w gminie pracowało w sektorze usługowym 36,6% osób, z czego usługi rynkowe stanowiły większość, pozostali mieszkańcy pracowali w sektorze rolniczym 35,6%. Miasto ma charakter usługowo-przemysłowy, w 2015 roku 47% osób pracowało w usługach, natomiast 42,1% w przemyśle. Pełni ono funkcje usługowe dla terenów wiejskich gminy, które mają charakter typowo rolniczy, bowiem 71,2 % osób pracowało w rolnictwie.

Tabela 12. Struktura pracujących wg sektorów gospodarki narodowej w gminie Sieraków w latach 2010 i 2015.

Wyszczególnienie	województwa wielkopolskie		powiat międzychodzki		Sieraków		Sieraków - miasto		Sieraków - obszar wiejski	
	2010	2015	2010	2015	2010	2015	2010	2015	2010	2015
Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo	31,0	29,2	33,9	39,9	35,4	35,6	10,6	10,9	70,2	71,2

Przemysł i budownictwo	29,9	28,7	37,4	24,9	33,4	27,8	42,2	42,1	20,9	7,3
Usługi w tym	39,1	42,1	28,7	35,2	31,2	36,6	47,2	47,0	8,9	21,6
rynkowe	21,9	24,1	11,4	14,7	18,8	22,5	27,6	26,0	6,5	17,4
nierynkowe	17,2	17,9	17,3	20,5	12,4	14,1	19,5	21,0	2,4	4,2

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS i PSR 2010.

Struktura pracujących w gminie Sieraków jest podobna do powiatu międzychodzkiego, z tą różnicą, że przeważa odsetek pracujących w usługach rynkowych nad nierynkowymi, co świadczy, że Sieraków jest gminą rozwojową.

3.1.4 Sfera środowiskowa

Potencjał przyrodniczy gminy Sieraków

Wyjątkowe, chronione prawnie uwarunkowania przyrodnicze gminy Sieraków obligują samorząd terytorialny do podjęcia działań zabezpieczających stan środowiska przyrodniczego. W *Strategii rozwoju gminy Sieraków do roku 2020* (2009) w deklaracjach misji gminy zwraca się uwagę na ochronę walorów środowiska przyrodniczego, które stwarzają dogodne warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji. Jakość i stan środowiska przyrodniczego na terenie gminy jest zabezpieczona pod względem prawnym przez kilka form ochrony przyrody. Do nich należą: Sierakowski Park Krajobrazowy, rezerваты: Buki nad Jeziorem Lutomskim, Mszar nad jeziorem Mnich, Czaple Wyspy na Jeziorze Kłosowskim, Cegliniec, obszary NATURA 2000 oraz ponad 30 pomników przyrody. W ślad za prawną ochroną podjęte muszą być działania, które zawarto w strategii w programie 1.4.2. *Ochrona środowiska i ekologia*. Działania te mają na celu podnosić świadomość ekologiczną mieszkańców gminy i odwiedzających ją turystów, jak rolników w związku z dużą zależnością pomiędzy prowadzoną gospodarką rolną a stanem środowiska przyrodniczego.

Przyjęte zasady kształtowania rozwoju zrównoważonego zobowiązują samorząd gminy, poza ochroną bierną, do podejmowania aktywnych działań podnoszących świadomość ekologiczną społeczeństwa. W programie 1.4.1. *Kształtowanie ładu przestrzennego* jednym z zadań jest zabezpieczenie przed możliwym, negatywnym wpływem działalności człowieka (antropopresji) na środowisko przyrodnicze, zwłaszcza dotyczy to obszarów objętych ochroną przyrodniczą. Utrzymania na odpowiednio wysokim poziomie wymagają publiczne dostępne tereny zielone i rekreacyjne jako miejsca służące wypoczynkowi mieszkańców i turystów. W *Strategii rozwoju turystyki w gminie Sieraków do 2020 roku* (2016), która jest spójna ze strategią rozwoju gminy w oparciu o kryterium zróżnicowanych walorów przyrodniczych gminy występują cztery strefy turystyczne:

- A - obejmująca swoim zasięgiem tereny nad jeziorami Jaroszewskim i Lutomskim,
- B - obejmująca centrum miasta,
- C - obejmująca południową część terenów wiejskich gminy,
- D - obejmująca północną część gminy za rzeką Wartą - Puszcza Notecka.

W *Zmianach Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sieraków* (2014) zostały przedstawione kierunki ochrony zasobów środowiska przyrodniczego. Osobnym dokumentem jest *Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sieraków na lata*

2011-2014 z uwzględnieniem lat 2015-2018 (2011), w którym odniesiono do aktualnej Polityki Ekologicznej Państwa, cele i niezbędne działania związane z ochroną środowiska przyrodniczego na terenie gminy. Gmina Sieraków położona jest w obrębie Pojezierza Międzychodzko-Sierakowskiego, które jest zwyczajową nazwą fragmentu mezoregionów Pojezierza Poznańskiego i Kotliny Gorzowskiej. Według regionalizacji fizycznogeograficznej obszar gminy Sieraków znajduje się w Prowincji Niż Środkowoeuropejski, Podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie. Północna część gminy znajduje się w mezoregionie Kotlina Gorzowska (część makroregionu Pradolina Toruńsko – Eberswaldzkiej), a południowa w mezoregionie Pojezierze Poznańskie (część Pojezierza Wielkopolskiego). Granica między tymi obszarami przebiega na południe od doliny Warty, która płynie jeszcze w pradolinie. Przez gminę przepływa rzeka Warta, która dzieli teren tej jednostki na dwie niemal równe części. Północny fragment wchodzi w skład dużego kompleksu leśnego Puszcza Notecka. Jest on porośnięty w większości przez drzewostan sosnowy. Południową część gminy wyróżnia bardziej różnorodne użytkowanie terenu (mieszkalne, gospodarcze, rolnicze, leśne).

Rzeźba terenu ukształtowana została w wyniku działania lądolodu (złodowacenie bałtyckie). Charakterystyczne dla północnej części gminy jest występowanie wydm śródlądowych na rozległych poziomach terasowych pradoliny. Wydmy te o wysokościach przeciętnych 20–30 metrów, dochodzą maksymalnie do 90 m i stanowią największy w Polsce zespół wydm śródlądowych. Średnia odległość między wydmami to 500 – 600 m. Zajmują one submezoregion Międzyrzecze Warty i Noteci. Cechą charakterystyczną dla środkowej i południowej części gminy są przebiegające południkowo rynny jeziorne (w większości wypełnione jeziorami). Występują one na północ i południe od doliny Warty, która opada w kierunku zachodnim. Pod względem spadków terenu bardzo urozmaicona jest północna część gminy oraz część południowa (krawędzie rynien jeziornych). Położenie gminy na granicy tak różnych pod względem rzeźby powierzchni obszarach jest w skali obszarów nizinnych wyjątkowe. Duże urozmaicenie form terenu podnosi atrakcyjność turystyczną krajobrazu oraz daje możliwość uczenia na przykładach o genezie rzeźby nizinnej części Polski. Stanowiąca oś gminy dolina Warty stanowi łącznik między tym obszarem, a innymi położonymi na wschód i zachód od niego. Takie zróżnicowane ukształtowanie terenu sprzyja organizowaniu punktów widokowych. W północnej części gminy jest to wieża obserwacji przeciwpożarowych na Francuskich Górach. W południowej części gminy punkt widokowy na Górze Głazów (Grobja).

Warunki glebowe na terenie gminy Sieraków są zróżnicowane i zależą od stosunków wodnych, budowy geologicznej i klimatu. W południowej części gminy dominują zróżnicowane gleby brunatne i bielcowe (lokalnie w sąsiedztwie dolin cieków czarne ziemie), wytworzone z glin i piasków gliniastych na glinie lub częściej z piasków gliniastych lekkich lub nawet słabogliniastych, w przewadze kompleksu żytniego dobrego lub słabego. W północnej części gminy, objętej w większości przez Puszcę Notecką (drzewostan sosnowy), dominują słabe gleby pod względem ich przydatności do prowadzenia rolniczej produkcji roślinnej (kompleksy żytni słaby i bardzo słaby; gleby V i VI klasy bonitacyjnej). Nieco korzystniej kształtują się pod tym względem tereny łąk i pastwisk, ponieważ należą do kompleksu użytki zielone średnie (gleby IV, V i VI klasy bonitacyjnej). Większość gleb w północnym fragmencie gminy to gleby piaskowe różnych typów genetycznych (głównie piaski słabo gliniaste; SUIKZP 2014). Ponad 50% ogólnej powierzchni gruntów ornych charakteryzuje się niskimi klasami bonitacyjnymi (V, VI i VIz). Wśród gleb dobrych klas IIIa i b oraz IVa i b największy udział - 40% ich ogólnej powierzchni posiadają klasy IV. W użytkach zielonych zdecydowanie dominują również gleby niskich klas bonitacyjnych tj. V i VI, które łącznie stanowią 74% ogólnej powierzchni użytków zielonych. W rozmieszczeniu przestrzennym najlepsze grunty orne posiadają sołectwa: Ławica, Kaczlin, Lutomek i Grobia. Najniższe klasy bonitacyjne gruntów ornych przeważają

we sołectwach: Tuchola, Marianowo, Chorzępowo i Kłosowice. Najlepsze jakościowo łąki i pastwiska występują w sołectwach: Bucharzewo, Kłosowice, Chalin, Izdebno i Jabłonowo, a najniższe V i VI klasy użytków zielonych posiadają sołectwa: Marianowo, Przemyśl i Tuchola (SUiKZP 2014). Z uwagi na jakość użytkowania gleb gmina Sieraków została zaliczona do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania ONW nizinne strefa I (Dz. U. nr 73 poz. 657 z póź. zm.).

Sieć hydrologiczna gminy jest dość dobrze rozwinięta. Poza rzeką Wartą tworzy ją ponad 30 jezior oraz mniejsze strugi i ciekі łączące poszczególne akweny z główną rzeką regionu. Obszary zajęte przez wody obejmują blisko 8% powierzchni gminy. Gmina Sieraków położona jest prawie w całości w dorzeczu rzeki Warty. Płynąca dnem szerokiej, zorientowanej równoleżnikowo doliny Warta dzieli teren gminy na dwie niemalże równe części, odmienne litologicznie. Północny fragment gminy, zajęty niemal wyłącznie przez przepuszczalne grunty piaszczysto-żwirowe o kilkunasto-, kilkudziesięciometrowej miąższości, jest uboga w sieć wód płynących (wyjątkiem są niewielkie, krótkie ciekі wypływające z jezior i uchodzące do Warty). Po południowej stronie rzeki sieć cieków jest gęsta, chociaż w dużej mierze mają one charakter okresowy. Na obszarze gminy największym dopływem Warty jest rzeka Oszczenica, wyróżniająca się wyraźnie wykształconą doliną. Powierzchnia jezior w gminie Sieraków to około 12,5 km², co przy ogólnej powierzchni gminy wynoszącej 203 km² daje jeziorność 6% (i to uwzględniając pozbawioną wód północną część gminy). Taki wskaźnik powoduje, że obszar gminy wyróżnia się na tle pojezierza Wielkopolsko – Kujawskiego, którego średnia jeziorność wynosi 1,23% (Choiński 2007). Powierzchnia 9 jezior przekracza 50 ha, a 13 dalszych 10 ha Zróżnicowana jest głębokość tych jezior. Najgłębsze jest jezioro Śremskie (45 m), nieco płytsze są jeziora Jaroszewskie (35 m) i Krzymień (33 m). Jako ciekawostkę hydrologiczną uznać należy Jezioro Śremskie, którego dno znajduje się 6 metrów poniżej poziomu morza. Jest to jedyna w Wielkopolsce kryptodepresja (Kaniecki 2007).

Klimat gminy Sieraków związany jest z ogólną cyrkulacją mas powietrza napływającego głównie z północnego Atlantyku i basenu Morza Śródziemnego. Według regionalizacji klimatycznej W. Okołowicza (1969), gmina położona jest na styku dwóch regionów: śląsko-wielkopolskiego, reprezentującego obszar słabnącej przewagi wpływów oceanicznych oraz pomorskiego, pozostającego pod modyfikującym wpływem Bałtyku. Amplitudy temperatur są tutaj mniejsze od przeciętnych w Polsce, wiosna i lato wczesne oraz długie, zima łagodna i krótka, z nietrwałą pokrywą śnieżną. Długość okresu wegetacyjnego wynosi około 220 dni. Roczna suma opadów wynosi około 550-600 mm. Podobnie jak na większości terytorium kraju, również w rejonie Sierakowa przeważają wiatry zachodnie. Wilgotność względna kształtuje się w podobny sposób jak na całym obszarze kraju (Regiony klimatyczne Polski wg W. Okołowicza 1982). W warunkach klimatu wyraźnie zaznacza się modyfikujący wpływ zorientowanej równoleżnikowo doliny Warty oraz dużych powierzchni leśnych i wodnych. Specyficzne warunki klimatu lokalnego mają rozległe tereny leśne. Lasy charakteryzują się na ogół dobrymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi o zmniejszonych wahanach dobowych, jednak z gorszymi warunkami solarnymi (zacienienie). Są to jednak tereny o wzbogaconym składzie fizyko-chemicznym powietrza w tlen, ozon, olejki eteryczne (fitoncydy) oraz inne substancje śladowe podnoszące komfort bioklimatyczny (SUiKZP 2014).

Uwarunkowania przyrodnicze, ukształtowanie i użytkowanie terenu oraz lokalna flora i fauna spowodowały, że teren gminy Sieraków objęty został licznymi formami ochrony przyrody. Najwcześniej, bo już w latach 50. i 60. ubiegłego wieku utworzono rezerwat przyrody:

- *Czaple Wyspy* (7,1 ha), chroniący wyspy będące miejscem lęgowym gatunków ptaków m.in. czapli siwej, kani czarnej, sokoła wędrownego i kormorana czarnego;

- *Buki nad Jez. Lutomskim*, największy z rezerwatów na terenie gminy (powierzchnia 55 ha), obejmuje ochroną porośniętą bukiem krawędź rynny jeziornej;
- *Cegliniec* (4,3 ha), chroniący 170 letnie drzewostany sosnowe, ocalałe po gradacji strzygoni sosnówki;
- *Mszar nad Jez. Mnich* (6 ha), chroniący torfowisko przejściowe i zbiorowiska roślin bagiennych i torfowiskowych.

W 1991 r. powołany został *Sierakowski Park Krajobrazowy* (SPK) mający na celu ochronę polodowcowego ukształtowania terenu położonego w środkowej i południowej części gminy, charakteryzującego się pagórkami morenowymi, rynnami jeziornymi, dolinami rzek, wydrami oraz rozległym kompleksem leśnym. Łącznie Sierakowski PK obejmuje 153 km² areálu gminy, co stanowi 75% jej powierzchni i 50% powierzchni parku krajobrazowego.

Po 2004 r. teren gminy objęty został również ochroną w postaci sieci Natura 2000. W ramach tej formy utworzono obszary Natura 2000:

- *Puszcza Notecka*, chroniąca blisko 40 gatunków ptaków;
- *Jezioro Kubek* objęty ochroną cennych siedlisk m.in. wydym śródlądowych z murawami szczytlichowymi, wrzosowisk i łągów olszowych;
- *Jezioro Mnich* tj. ochrona dobrze zachowanego i zarastającego torfowiska z występującymi reliktowymi, wapniolubnymi gatunkami mchów;
- *Ostoja Międzychodzko-Sierakowska*, chroniąca m.in. różnorodne siedliska z bogatą florą roślin naczyniowych oraz kalcyfilnych;
- *Sieraków* chroniąca jedną z najliczniejszych w Polsce kolonii rozrodzkiej norki dużej.

Ponad 30 pomników przyrody ożywionej i nieożywionej oraz użytek ekologiczny „*Jaskółcza Skarpa*” stanowią formę ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy.

Cechą charakterystyczną struktury użytkowania gruntów w gminie Sieraków jest wysoki udział lasów (w 2016 r. - 59,6%), których duże kompleksy tworzą powierzchnię Puszczy Noteckiej. Znaczna powierzchnia lasów, wraz liczną liczbą jezior stanowi przyrodnicze zaplecze dla rozwoju turystyki i wypoczynku. Największy udział lasów w powierzchni ogółem mają sołectwa: Marianowo (92,2%), Bucharzewo (86,4%) oraz Góra (62,7%). W powierzchni ogólnej gminy użytki rolne zajmowały ponad 28,2% (tab. 13). Największe powierzchnie użytków rolnych powyżej 500 ha posiadają wsie: Kaczlin, Grobia, Przemyśl, Kłosowice i Lutomek. W strukturze użytków rolnych dominowały grunty orne (83,8% powierzchni użytków rolnych), natomiast łąki stanowiły 10,8% powierzchni użytków rolnych w gminie. Największe powierzchnie łąk i pastwisk występowały w sołectwach położonych nad Wartą tj. Tuchola, Bucharzewo, Marianowo, Chorzepowo i Kłosowice.

Tabela 13. Struktura użytkowania gruntów w gminie Sieraków w 2016 r.

Sołectwa	Użytkowanie gruntów w %							
	Użytki rolne	w tym				Lasy	Tereny zadrzewione	Pozostałe tereny
		Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska			
Bucharzewo	4,5	66,4	0,8	21,2	11,7	86,4	0,10	6,8
Chalin	53,4	94,1	0,1	2,1	3,7	18,8	1,18	24,9
Chorzepowo	36,3	74,6	1,1	13,4	10,9	54,0	0,18	5,1
Góra	26,6	88,5	0,9	8,3	2,3	62,7	0,63	9,1
Grobia	74,6	89,2	2,1	7,1	1,6	17,1	0,24	5,0
Izdebno-Jabłonowo	48,2	95,3	1,6	1,9	1,3	36,3	0,01	11,6
Kaczlin	78,2	88,3	2,2	8,6	0,9	11,0	0,05	6,7
Kłosowice	67,7	50,5	0,8	43,4	5,3	8,8	1,67	13,7

Lutom	56,9	89,6	1,0	8,2	1,3	20,4	0,54	20,5
Lutomek	64,6	91,1	1,2	6,6	1,1	28,3	0,85	3,2
Ławica	33,5	85,9	0,8	11,5	1,9	44,4	0,97	20,7
Marianowo	1,8	45,5	2,6	36,2	15,8	92,2	0,00	5,2
Przemysł	68,1	94,3	0,5	2,4	2,7	17,5	0,56	5,0
Tuchola	39,1	71,4	0,6	19,3	8,8	52,9	0,17	6,3
m. Sieraków	38,6	72,7	0,0	13,4	9,6	30,6	1,56	29,1
Gmina	28,2	83,8	1,1	10,8	3,9	59,6	0,37	10,0

Źródło: obliczenia własne na podstawie ewidencji gruntów.

Tereny zurbanizowane zajmowały około 8% powierzchni gminy. Najwięcej terenów zadrzewionych w postaci parków, oprócz miasta Sierakowa (1,56%), posiadały sołectwa Kłosowice i Chalin. Takich terenów nie było w sołectwie Marianowo.

Teren gminy posiada duży potencjał środowiska przyrodniczego, który jest największym atutem gminy dla jej rozwoju w kierunku umacniania, wzbogacania i rozwoju funkcji wypoczynkowo – turystycznej z jednoczesną ochroną przed nadmiernym inwestowaniem. Warunkiem poprawy standardu życia i wypoczynku mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnych jest kompleksowa realizacja zadań dotyczących terenów wzmacniających znaczenie ruchu turystycznego w oparciu o uchwaloną *Strategię rozwoju turystyki w gminie Sieraków do 2020 roku* (2016). Na terenie gminy istniejąca sieć dużych obniżeń dolinnych, sprzyjających ukształtowaniu systemu powiązań przyrodniczo-ekologicznych oraz ułatwiających cyrkulację powietrza jest nieciągła, stąd należałoby licznie i efektywnie obsadzać drogi i mniejsze ciek. Aby zmniejszyć zanieczyszczenia wód powierzchniowych, należałoby zbudować sieć sanitarną na terenach wiejskich gminy, a w przypadku rolnictwa nadać mu bardziej ekologiczny charakter.

Potencjał kulturowy gminy Sieraków

Środowisko kulturowe powstawało przez wieki w ramach trzech, wzajemnie zależnych nurtów: kultury materialnej, gospodarowania przestrzenią i kultury duchowej (Duriasz-Bużhak, Połomski, Potok, 2011). Nurt kultury duchowej, opiera się na zasobach dziedzictwa niematerialnego tj. zwyczaje, tradycje, obrzędy, sztuka i rzemiosło ludowe itp. Do materialnych składników dziedzictwa między innymi należą układy urbanistyczne i ruralistyczne, obiekty architektury: pałace, zamki, dwory, domy mieszkalne, budowle sakralne, budynki gospodarcze i przemysłowe. Analizując na potrzeby ekspertyzy zasoby i walory kulturowe w gminie Sieraków skupiono się na zasadach kształtowania przestrzeni w odniesieniu do założeń historycznych.

Na obszarze gminy Sieraków występują najczęściej dwa plany zabudowy: wielodrożnica we wsiach: Grobia, Lutom i Lutomek i ulicówka w Chorzępowie, Górze, Przemysłu i Marianowie. Ulicówkę identyfikujemy także w centralnej części wsi Kaczin i Izdebno. Na obszarze wsi Tuchola, Ławica, Kaczin i Izdebno można zidentyfikować zagrody i działki budowlane rozproszone, rozmieszczone w miarę równomiernie w znacznych odległościach na dużym obszarze. We wsiach Kłosowice i Bucharzewo występuje zabudowa nieregularna skupiona. Poza typową dla wsi zabudowę zagrodową w strukturze analizowanych jednostek występuje współczesna zabudowa jednorodzinna i rekreacyjna. Nowe zwarte enklawy działek rekreacyjnych, powiązane przestrzennie i komunikacyjnie z centrum zlokalizowano we wsi Bucharzewo. We wsi Lutom i Grobia powstały działki budowlane głównie wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz w sąsiedztwie starszej zabudowy. Liczne działki rekreacyjne, z tak zwanymi drugimi domami, wydzielono w kilku kompleksach, w oderwaniu od dawnego układu wsi Lutom. Na obszarze gminy Sieraków zidentyfikowano obiekty dziedzictwa

i krajobrazu kulturowego skupiające się w większości w granicach wsi sołeckich. W strukturze wsi gminy Sieraków spośród materialnych składników dziedzictwa kulturowego najliczniej występują obiekty architektury oraz historyczne zespoły zabudowy (ryc. 5). We wsiach Chalin, Lutomek, Lutom, Ławica zidentyfikowano zespoły dworsko-folwarczne z parkami wpisane do rejestru zabytków. Obiekty wchodzące w skład założeń są w różnym stanie technicznym. W wielu prowadzone są systematyczne prace remontowe i konserwatorskie. Wymienione zespoły znajdują się w rękach prywatnych, co skutkuje brakiem dostępności do dobrze utrzymanych założeń charakterystycznych dla terenów wsi polskiej, o dużej wartości historycznej i kulturowej tj. dwory, parki i zabudowania folwarczne. Niektóre obiekty folwarczne stanowią przykład znikającej, ciekawej architektury. W gminie Sieraków identyfikujemy także charakterystyczne dla polskiego krajobrazu kapliczki i krzyże przydrożne. Stanowią one elementy kultu religijnego. Wszystkie te obiekty zarówno związane z wiejskim charakterem jednostki osadniczej, jak i towarzyszące budynki usługowe – szkoły oraz związane z gospodarką leśną, stanowią zasób dziedzictwa kulturowego obszarów wiejskich gminy.

Wiodącą funkcją terenów wiejskich jest rolnictwo i gospodarka leśna. W wielu przypadkach prawidłowe wykorzystanie zasobu historycznych zespołów zabudowy ruralistycznej przyczynia się do rozwijania działalności w zakresie turystyki i organizacji wypoczynku w terenach wiejskich. Taka forma wypoczynku, zwana agroturystyką stanowi dla mieszkańców wsi alternatywne źródło dochodu. Najwięcej gospodarstw agroturystycznych zlokalizowanych jest we wsiach: Marianowo, Chorzępowo, Bucharzewo, Góra i Grobia.

Wszelkie prace naprawcze, remontowe i odtworzeniowe dotyczące historycznej zabudowy oraz zagospodarowania, zgodne z przyjętymi zasadami w programie opieki nad zabytkami prowadzone we wsiach Grobia, Ławica, Lutom, Lutomek i Chalin należy uznać za pozytywne. W wielu przypadkach historyczne zespoły folwarczno-pałacowo-parkowe są w rękach prywatnych właścicieli. Wiąże się to z brakiem dostępności do obiektów dla turystów i mieszkańców wsi. Fakt ten należy uznać za istotne ograniczenie np. dla turystyki poznawczej. Za pozytywne uznać należy zachowanie układu dawnej zabudowy zagrodowej i w wielu przypadkach dbałość o krajobraz wiejski oraz eksponowanie miejsc ważnych dla tożsamości wsi. Pojawiające się w granicach zwartej zabudowy wsi obiekty o architekturze i skali zabudowy nieprzystające do charakteru istniejącego zainwestowania wiejskiego należy uznać za zjawisko negatywne. Przyczyną takiego stanu jest brak planów miejscowych o charakterze ochronnym np. dla wsi Lutom, Lutomek i Kłosowice.

Zachowane obiekty architektoniczne dawnych budynków mieszkalnych, gospodarczych i przemysłowych stanowią wartość dla poznawania historii rolnictwa i życia w warunkach wiejskich. Istniejące lub odtwarzane na podstawie zachowanych dokumentów, założenia parkowe są dobrym przykładem sztuki ogrodowej. Natomiast zanikające charakterystyczne dla wsi formy ogródków przydomowych kwiatowych i warzywnych, gaików i sadów powodują niekorzystną zmianę w fizjonomii wsi. Następuje wypaczanie tradycyjnego wyglądu wsi i autentyczności miejsca. Atutem gminy jest sieć dróg zapewniająca dobrą dostępność do wszystkich wsi a także miasta. Pozytywnie ocenić należy wyznaczone szlaki turystyczne, które uzupełniają dostępność komunikacyjną do ośrodków wypoczynkowych i obiektów sportowych.

Rycina. 5. Najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w gminie Sieraków
źródło: opracowanie własne

Dla ochrony i wyeksponowania zasobów dziedzictwa kulturowego na terenach wiejskich oraz złagodzenia różnorodności architektonicznej i dążenia do odzyskania autentyczności tradycyjnego krajobrazu wiejskiego, należy:

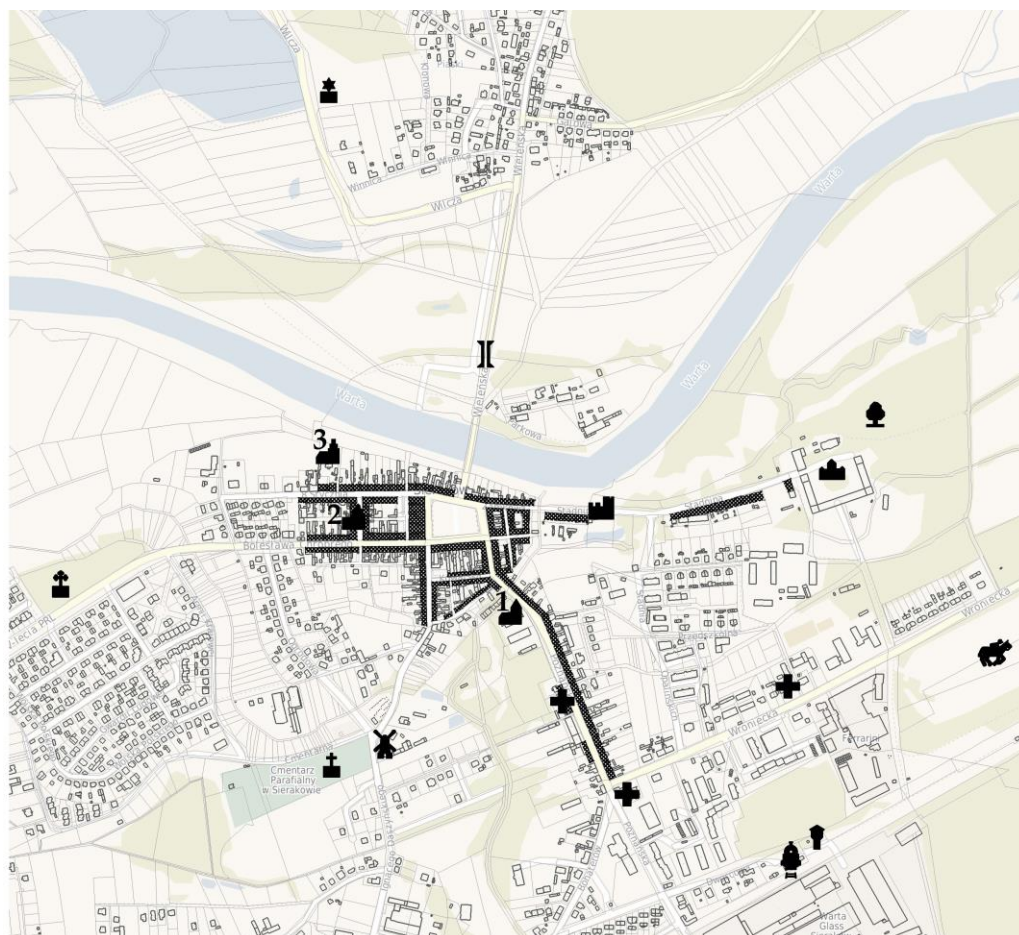
- określić priorytety dla poszczególnych jednostek osadniczych odnośnie prac naprawczych i zabezpieczających istniejący potencjał oraz zdefiniować sposoby działania w zależności od wagi problemu (np. mpzp, rewitalizacja, remont, uporządkowanie, itd.);
- przystąpić do opracowania miejscowych planów zagospodarowania o charakterze ochronnym dla wsi o największym potencjale kulturowym oraz z największą presją inwestycyjną (np. ochrona przedpola widokowego i dominanty krajobrazowej we wsi Lutom, ochrona przed lokalizacją zabudowy innej niż związana z rolnictwem, leśnictwem lub turystyką w układzie przestrzennym wsi);
- sukcesywnie rewitalizować i przeznaczać na cele publiczne zaniedbane zespoły zabudowy i związane z nimi tereny, niebędące własnością prywatną;

- nadzorować poprawność i wspierać rewitalizację obiektów wpisanych do rejestru zabytków, także prowadzoną przez właścicieli prywatnych, ze szczególnym uwzględnieniem kontekstu otoczenia i tła kompozycyjnego tych obiektów;
- wprowadzić oznakowanie i wraz z informacją o obiektach zabytkowych i objętych ochroną konserwatorską na trasach dojazdowych do wsi i przy szlakach turystycznych;
- popierać i promować działalność usługową na terenach wiejskich np. gastronomię regionalną opartą na rodzimych produktach (np. ryby, grzyby, produkty mączne);
- organizować rajdy, pikniki oraz imprezy integracyjne połączone z edukacją o tradycji regionu dla rodzin, dzieci i młodzieży z pobliskich gmin w różnych porach roku;
- sprzyjać tworzeniu gospodarstw agroturystycznych; zwłaszcza w oparciu o już istniejące zasoby i obiekty architektoniczne (np. poprzez adaptowanie historycznej zabudowy gospodarczej na cele turystyczne);
- aktualizować i uzupełniać na bieżąco informacje na stronie internetowej gminy o walorach terenów wiejskich i ofercie turystyczno-wypoczynkowej;
- opracować katalog „dobrych praktyk” w zakresie doboru małej architektury ogrodowej oraz zalecanych gatunków roślin, w tym ziół przyprawowych, kwiatów, krzewów i drzew charakterystycznych dla polskiej wsi;
- prowadzić działania zmierzające do ochrony, uzupełnienia oraz odtwarzania nasadzeń alejowych, stosując rodzime i długowieczne gatunki drzew;
- organizować konkursy dla mieszkańców wsi na najlepiej zagospodarowane zagrody i tereny przydomowych ogródków.

W wyniku przeprowadzonych analiz jako najistotniejsze elementy stanowiące potencjał kulturowy miasta zidentyfikowano:

- objęte ochroną konserwatorską zachowane historyczne założenie urbanistyczne miasta, w tym układ ulic i plac (rynek), pierzeje ulic oraz w znacznym stopniu skala i charakter zabudowy;
- zachowane obiekty rozpoznawalne w skali lokalnej i regionalnej - Zamek Opalińskich (muzeum) i założenie folwarczno-pałacowo-parkowe (siedziba Stada Ogierów Sieraków);
- zachowane obiekty unikalnej architektury (zespół poklasztorny, synagoga, wieża ciśnień, młyn);
- zachowane niezabudowane tereny historycznych obiektów (np. hipodromu);
- wykorzystanie obiektów zabytkowych do prowadzenia działalności edukacyjnej, kulturalnej i turystycznej;
- zachowane niezabudowane tereny nadrzeczne;
- położenie geograficzne i związane z nim walory dla rozwoju turystyki poznawczej (przyrodniczej, krajoznawczej, kulturowej, kulinarnej), wypoczynkowej, kwalifikowanej (np. pieszej, rowerowej, jeździeckiej, żeglarskiej, kajakowej, motocyklowej), biznesowej (np. motywacyjnej);
- zachowana trasa linii kolejowej;
- wyznaczone szlaki turystyczne uwzględniające walory dziedzictwa kulturowego.

Poniższa rycina przedstawia obiekty i zespoły dziedzictwa kulturowego zdiagnozowane w mieście, (ryc.6).

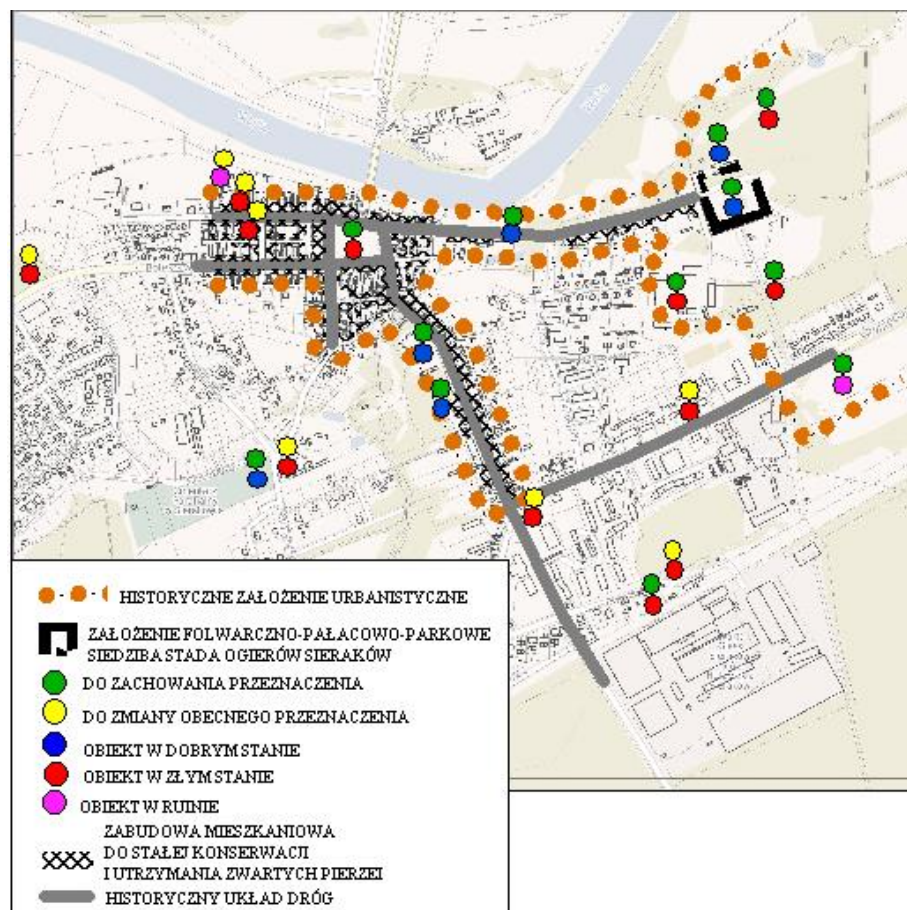

1 Zespół klasztorny pobernardyński	Dworzec kolejowy	Dawny młyn
3 Kościół ewangelicki	Wieża ciśnień	historyczna zabudowa pierzei
2 Synagoga	Most betonowy	
Zamek Opalińskich	Park	
Zespół pałacowo - folwarczny	Cmentarz rzymsko - katolicki	
Hipodrom	Cmentarz ewangelicki	
Szpital	Cmentarz żydowski	

Rycina 6. Obiekty i zespoły dziedzictwa kulturowego w mieście Sieraków

Źródło: Opracowanie własne

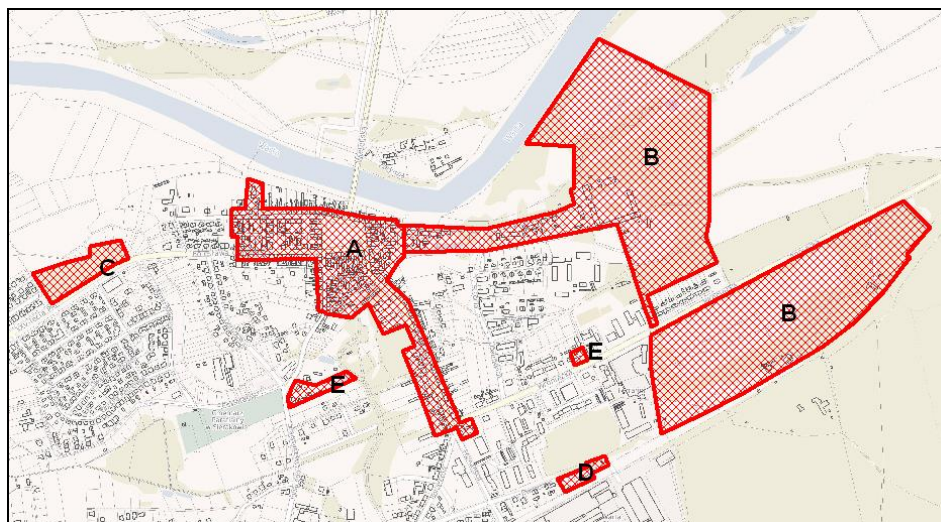
Analizy zasobów kulturowych miasta stały się podstawą waloryzacji elementów o szczególnej wartości kulturowej. Wskazano także optymalny sposób wykorzystania zasobu na potrzeby miasta z myślą o utrwalaniu tożsamości i promocji walorów ponadlokalnych.

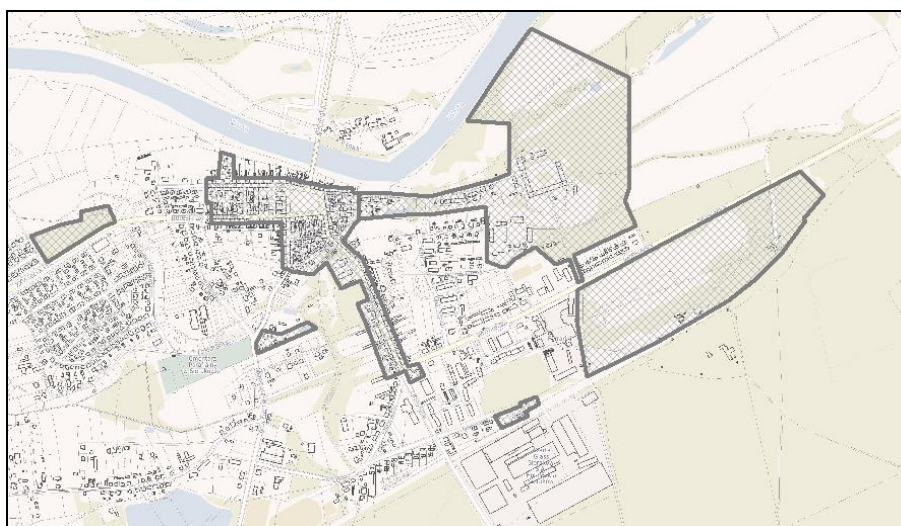
Rycina 7. Waloryzacja zasobów dziedzictwa kulturowego miasta.

Źródło: opracowanie własne

Na podstawie analizy potencjału kulturowego miasta wyodrębniono obszary problemowe (ryc.8). Obejmują one swoim zasięgiem większość elementów materialnego dziedzictwa kulturowego miasta Sierakowa.

Rycina 8 Obszary problemowe na terenie miasta Sierakowa. Źródło: opracowanie własne

Rycina 9 Propozycja obszarów do rewitalizacji na terenie miasta na podstawie analizy zasobów dziedzictwa kulturowego. Źródło: opracowanie własne

W obszarze A zlokalizowane są zabytkowe obiekty w różnym stanie technicznym: obecnie w ruinie Kościół ewangelicki, dawna Pastorówka, Synagoga, budynki mieszkalne w większości z XIX i pocz. XX wieku, zabytkowy kościół pw. NMP Niepokalanie Poczętej, dawny szpital św. Ducha, dawny szpital św. Józefa. Obszar problemowy B obejmuje: zespół folwarczno-pałacowo-parkowy z terenem zdewastowanego hipodromu i zabudowania wzdłuż ulicy Stadnina. Obszar problemowy C obejmuje teren dawnego cmentarza ewangelickiego z bogatym starodrzewem i pozostałością murowanego ogrodzenia. Obszar problemowy D obejmuje ulicę Dworcową od ulicy Poznańskiej do dworca, budynek dworca kolejowego, parowozownię, budynki mieszkalne pracowników kolei, peron i wieżę ciśnień. Dwa pozostałe obszary problemowe oznaczone literą E obejmują teren z budynkiem dawnego młyna przy ulicy Daszyńskiego a drugi teren z byłą przychodnią zdrowia w dawnym budynku szpitala ewangelickiego.

W wyniku analizy zdiagnozowanych problemów i oceny potencjału kulturowego tkwiącego w istniejącej strukturze miasta wytypowano obszary do rewitalizacji (ryc.9).

W zakresie potencjału kulturowego miasta sformułowano następujące rekomendacje:

- plac i sąsiadujące z nim kwartały zabudowy wymagają podjęcia zespołu działań urbanistycznych i planistycznych (sporządzenia planów miejscowych), w tym kompleksowej zmiany polityki parkingowej i organizacji ruchu na ulicach zapewniających dostępność do lokali mieszkalnych oraz usługowych w tym rejonie;
- konieczne jest zagospodarowanie zielenią ulic i wewnątrz kwartałów zabudowy kamienicznej;
- wskazana jest odbudowa dawnego kościoła ewangelickiego z przeznaczeniem na cele publiczne;
- konieczna jest rewitalizacja zespołu pałacowo-folwarczno-parkowego, w tym odtworzenie założenia parkowego i modernizacja hipodromu;
- konieczne są prace renowacyjne i rewaloryzacyjne dawnego cmentarza ewangelickiego przy ulicy B. Chrobrego z przeznaczeniem na cel publiczny z odpowiednim poszanowaniem dla miejsca;
- należy podjąć starania władz miasta o przywrócenie ruchu kolejowego oraz należy przeprowadzić prace remontowe w budynkach kolejowych;
- konieczne jest ustalenie polityki reklamowej, sporządzenie katalogu mebli miejskich i zalecanych gatunków roślin do zagospodarowania terenów w mieście.

3.1.5 Sfera infrastrukturalna

Sieć drogowa

Zgodnie z klasyfikacją dróg obowiązującą po wprowadzeniu reformy administracyjnej kraju, przez gminę Sieraków przebiega: 5 dróg wojewódzkich, 9 dróg powiatowych, 28 dróg gminnych. Powiązania wewnętrzne w mieście zapewniają ulice kategorii:

- wojewódzkiej: Okręg Wieleński, Wieleńska, Gajowa, Okręg Międzychodzki, B. Chrobrego, Plac Powstańców Wlkp., Poznańska, Wroniecka, Wilcza,
- powiatowej: Dworcowa, Daszyńskiego, pl. Powstańców Wielkopolskich, 8 Stycznia,
- lokalnej miejskiej: Bohaterów, Brzozowa, Dworcowa, Kopalniana, Kowalska, Leśna, Os. Daszyńskiego, Okręg Wieleński, Os. Gen. Wł. Sikorskiego, Przedszkolna, Polna, Rybacka, Sokoła, Spokojna, Sosnowa, Topolowa, Winnica, Woj. Polskiego, Wierzbowa, Wiśniowa, Zamkowa.

Układ drogowy gminy tworzy pewną formę układu promienistego, w szczególności w samym mieście, gdzie przez rynek przebiegają 2 drogi wojewódzkie nr 133 oraz 182 – łączące Sieraków z przyległymi gminami i głównymi ciągami drogowymi w skali kraju. Przez gminę nie przebiega jednak żadna droga krajowa. Sprawia to, że Sieraków nie posiada dobrego połączenia drogowego z siecią ogólnokrajową, co ma swoje konsekwencje względem dostępności obiektów turystycznych, przedsiębiorstw, czy potencjalnych terenów inwestycyjnych w gminie.

Drogi gminne mają jednak w większości nawierzchnię gruntową - na 121 km dróg gminnych, tylko 22 km, tj. 18%, posiada nawierzchnię twardą². W obszarze miasta ulic lokalnych jest 11 km z czego nawierzchnię twardą posiada 9 km, tj. 82%. Ze względu na dużą lesistość gminy³ oraz

² Szczególnym przypadkiem jest droga wojewódzka nr 133, która na odcinku od ulicy Jarochońskiego do drogi wojewódzkiej nr 135 (ulica Wieleńska) nie posiada twardej nawierzchni.

³ Według danych z roku 2002 gmina Sieraków zajmuje powierzchnię 203,31 km² (co stanowi 27,6% powierzchni powiatu), w tym: użytki rolne: 29%, użytki leśne: 57%, wody: 8%.

uwarunkowania przyrodnicze sieć drogowa nie cechuje się dużą gęstością. Należy również zwrócić szczególną uwagę na jej stan techniczny⁴.

Wizja terenowa przeprowadzona w maju 2017 roku wykazała, że większość dróg w gminie jest w złym stanie technicznym, a niektóre wymagają natychmiastowych działań remontowych – drogi relacji: Sieraków – Chorzępowo, droga wojewódzka nr 135. Szczególnie zły stan techniczny charakteryzuje drogi gminne i powiatowe oddalone od głównych osi komunikacyjnych (północna oraz południowa część gminy). Często nie posiadają one także chodników lub ścieżek rowerowych co dodatkowo wpływa na bezpieczeństwo podróżujących. Sytuacja taka wpływa na gospodarczą i turystyczną dostępność gminy, co w przyszłości może stanowić poważną barierę rozwoju.

Analizując układ drogowy i jego znaczenie warto również zwrócić uwagę na jeden z ważniejszych punktów jakim jest rynek w Sierakowie. Jego charakter jako centralna przestrzeń społeczna oraz funkcja ośrodka usługowego są poważnie zaburzone przez duże natężenie ruchu, zwłaszcza samochodów ciężarowych (transport związany z wycinką drewna na terenie gminy). Konieczne jest więc podjęcie działań mających na celu ograniczenie natężenie ruchu pojazdów oraz zmianę organizacji ruchu wprowadzającą priorytet bezpieczeństwa dla pieszych i umożliwiającą rozbudowę przestrzeni społecznej w centrum miasta Sierakowa.

Sieć transportu zbiorowego

Częścią systemu transportowego gminy jest także podsystem transportu zbiorowego, który dzieli się na komunikację kolejową oraz autobusową.

W skład infrastruktury kolejowej wchodzi jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa nr 368 oraz 2 stacje kolejowe: Sieraków⁵ i Kłosowice. Odcinek linii kolejowej w gminie ma długość około 11,5 km. Z uwagi na małe zainteresowanie usługami świadczonymi przez PKP od 1995 ruch pociągów osobowych na trasie Szamotuły – Międzychód został zawieszony. Najbliższa stacja kolejowa obsługująca ruch osobowy znajduje się około 20 km od Sierakowa we Wronkach. W roku 2014 przywrócono sezonowe połączenie kolejowe z Poznaniem, co z pewnością wpływa korzystnie na lokalny rynek turystyczny, jednakże ze względu na remont torowiska, na odcinku Międzychód – Sieraków pociąg jest obecnie prowadzony Kolejową Komunikacją Zastępczą. W konsekwencji linia kolejowa nr 368 miała być przeznaczona do likwidacji, jednakże w roku 2016 została umieszczona na liście linii kolejowych mających stanowić połączenia Poznańskiej Kolei Aglomeracyjnej (Metropolitalnej). Takie rozwiązanie mogłoby w przyszłości diametralnie wpłynąć na tempo rozwoju gminy gwarantując dobre połączenia zarówno turystyczne jak i o charakterze codziennych dojazdów do pracy (otwarcie na rynek pracy w aglomeracji poznańskiej). W przypadku likwidacji linii należy zauważyć, że stanowi ona doskonały teren dla adaptacji pod południowo-wschodnią obwodnicę miasta lub pod wysokiej jakości przestrzeń publiczną o charakterze liniowym, która mogłaby dodatkowo spełniać formę rowerowego ciągu komunikacyjnego zwiększając w ten sposób atrakcyjność turystyczną miasta.

Sam budynek dworca kolejowego znajduje się około 1 km od centrum miasta Sierakowa. Wymaga on jednak modernizacji ze względu na stan techniczny, w przypadku wznowienia połączeń kolejowych. Konieczne w takiej sytuacji wydaje się także zlokalizowanie w obrębie dworca parkingu dla większej ilości samochodów oraz parkingu rowerowego, dla osób które w codziennych dojazdach

⁴ Podczas analizy stanu technicznego dróg w gminie Sieraków brano pod uwagę parametry takie jak: stan nawierzchni, szerokość pasa drogowego, inne parametry techniczne mogące wpływać na bezpieczeństwo użytkowników.

⁵ Stacja Sieraków dysponuje dodatkowo boczniką kolejową i rampami wyładowniczymi.

korzystałyby z kombinowanej formy transportu (indywidualny – samochodowy lub rowerowy, a następnie zbiorowy – transport kolejowy).

Kolejnym elementem transportu zbiorowego w gminie Sieraków jest komunikacja autobusowa. Na terenie gminy usługi przewozowe prowadzi głównie PKS Gorzów Wlkp. i Poznań, które obsługują 3 linie. Niezależnie od komunikacji realizowanej przez PKS przewozy pasażerskie w komunikacji drogowej wykonuje prywatny przewoźnik – Przewóz Osób, Lokalna Komunikacja „Mikrobus” z siedzibą w Kurnatowicach, gmina Kwilcz, który swoim zasięgiem obejmuje teren powiatu międzychodzkiego. W samym mieście znajduje się 5 przystanków autobusowych. Problemem w omawianej kwestii jest coraz mniejsza popularność komunikacji zbiorowej w gminie, głównie ze względu na wzrost użytkowników transportu indywidualnego. Większość z realizowanych połączeń autobusowych nie jest dopasowana do potrzeb pasażerów względem rozkładów jazdy (codzienna mobilność mieszkańców), cen oraz jakości świadczonych usług (komfort podróżowania oraz czas podróży).

Infrastruktura rowerowa

Elementem systemu transportowego w gminie są ścieżki rowerowe, których całkowita długość wynosi około 2km. Ze względu na turystyczny charakter gminy komunikacja rowerowa spełnia strategiczną funkcję – zarówno środka transportu jak i atrakcji turystycznej. Główny ciąg rowerowy miejski zlokalizowany jest wzdłuż ulicy Poznańskiej łącząc centrum miasta z plażą oraz ośrodkiem wypoczynkowym i noclegowym. Wspomniane odcinki ścieżek rowerowych cechują się wysoką jakością i są chętnie wykorzystywane zarówno przez turystów jak i przez mieszkańców, co dodatkowo podkreśla ich rolę oraz tworzy potencjał dla stworzenia systemu ścieżek pieszo-rowerowych w gminie. Połączenie w takiej formie pomiędzy głównymi atrakcjami oraz walorami turystycznymi może zapewnić dodatkową wartość dodaną i podnieść ich atrakcyjność.

Przytoczona powyżej nieczynna linia kolejowa nr 368 w przypadku jej likwidacji może stać się doskonałą bazą dla stworzenia w jej ciągu szlaku turystycznego lub ścieżki pieszo-rowerowej łączącej obiekty o szczególnym znaczeniu turystycznym w gminie.

Generatory ruchu

Generatory ruchu to miejsca lub obiekty o znaczeniu w skali lokalnej (gminnej) lub wyższej mogące przyciągać / generować ruch samochodowy, rowerowy lub pieszy. Najczęściej są to duże zakłady pracy, przedsiębiorstwa, obiekty usługowe, miejsca o szczególnym znaczeniu turystycznym (również planowanym w przyszłości) lub miejsca o szczególnym walorze przyrodniczym oraz krajobrazowym. Pierwszy z nich to usługowo-gospodarczy obejmujący centrum miasta Sieraków (min. usługi zlokalizowane na placu rynku i w jego okolicy) oraz targowisko. Drugi typ obejmuje ruch związany z dojazdami do pracy – BA Glass Sieraków oraz dojazdy do innych ośrodków miejskich skupiających miejsca pracy takich jak Międzychód, Wronki czy Poznań. Generator ruchu turystycznego tworzą zaś obiekty i miejsca zlokalizowane w Sierakowie (bulwary nadwarciańskie, stado ogierów, plaża, ośrodek słoneczko) oraz gospodarstwa agroturystyczne w Chorzepowie oraz Lutomiu. Podczas projektowania wszelkiego rodzaju powiązań komunikacyjnych, np. ścieżek rowerowych należy rozważyć lokalizację generatorów ruchu i w miarę możliwości powiązać je ze sobą.

Drogi wodne

Przez obszar gminy przebiega regionalna droga wodna - rzeka Warta. Cechuje się ona klasą techniczną Ib. Podobnie jak inne rzeki w Polsce, jej udział w systemie transportowym jest minimalny. Brak właściwej oceny możliwości wykorzystania rzek dla celów gospodarczych oraz nienajlepszy stan infrastruktury istniejących szlaków wodnych stanowią główne bariery rozwoju transportu wodnego w Polsce.

Gospodarka wodno-ściekowa

Gmina Sieraków charakteryzuje się wysokim stopniem zwodociągowania. Stopień zaspokojenia potrzeb w miejscowościach gminy, czyli procent mieszkańców gminy korzystających z wodociągu kształtuje się szacunkowo na poziomie 70-80% na wsi oraz ponad 90% w mieście. Długość sieci bez przyłączy w 2009 roku na terenie gminy Sieraków wynosiła 94,5 km. Do sieci wodociągowej podłączone są następujące miejscowości: Sieraków, Lutom, Kaczlin, Izdebnó, Jabłonowo, Tuchola, Marianowo, Kłosowice, Chorzępowo, Kobylarnia, Chalin, Ławica, Grobia, Przemyśl, Góra i Śrem. Woda do poszczególnych miejscowości oraz gospodarstw domowych doprowadzana jest siecią wodociagową, a pobierana jest z następujących ujęć: ujęcie miejskie w Sierakowie, ujęcie wiejskie w Lutomiu, ujęcie wiejskie w Przemyślu oraz wiejskie ujęcie wody w Ławicy, ujęcie wody w Kłosowicach. Pozostałe miejscowości nie są podłączone do sieci wodociągowej i czerpią wodę z ujęć indywidualnych.

Gospodarka ściekowa

Gmina Sieraków położyła duży nacisk na ochronę środowiska, a przede wszystkim na ochronę wód powierzchniowych i podziemnych. W tym celu w mieście Sierakowie kontynuuje się rozbudowę systemu kanalizacji sanitarnej oraz wybudowano nowoczesną oczyszczalnię ścieków. Długość sieci kanalizacyjnej bez przyłączy wynosi szacunkowo około 53,1 km, w 2016 (52,9 km w 2015 r.). Sieć kanalizacji na terenie miasta jest nowa, w bardzo dobrym stanie technicznym i posiada odpowiednią przepustowość. Budowę systemu kanalizacyjnego rozpoczęto w 1994 r. Procent mieszkańców korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej kształtuje się na poziomie 90% w mieście oraz 10% na terenach wiejskich (2015). Liczba połączeń do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w 2007 r. wynosiła 631, natomiast w 2015 było ich już 1564 (o 40%).

Na terenie gminy funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków oddana do użytku w 1996 roku. Ścieki zbierane z miasta dostarczane są do oczyszczalni rurociągiem tłocznym (Ø 300) z przepompowni ścieków. Istniejąca oczyszczalnia jest typu mechaniczno-biologicznego ze wspomaganie chemicznym. Oparta jest na osadzie czynnym – jest to zmodyfikowany system Bardenpho. Dowożone ścieki do oczyszczalni w 95% pochodzą z terenu miasta, sporadycznie (około 5%) dowożone są z pozostałych wsi. Przepustowość oczyszczalni z pozwolenia wodno-prawnego wynosi 1250 m³.

Tabela 14. Wyposażenie gminy Sieraków w infrastrukturę techniczną w latach 2010 i 2015

Wyszczególnienie			Jedn. miary	2010	2015
Sieć na 100km ²	sieć wodociągowa	ogółem	km	46,5	63,9
		miasto	km	125,0	208,8
		wieś	km	40,7	53,1
	sieć kanalizacyjna	ogółem	km	17,0	18,3
		miasto	km	180,4	191,1
		wieś	km	4,9	5,4
	sieć gazowa	ogółem	km	9,8	10,3
		miasto	km	119,7	126,5
		wieś	km	1,6	1,6
budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury (% ogółu budynków mieszkalnych)	sieć wodociągowa	ogółem	%	-	90,5
		miasto	%	-	91,7
		wieś	%	-	88,5
	sieć kanalizacyjna	ogółem	%	-	62,5
		miasto	%	-	89,1
		wieś	%	-	17,6
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	sieć wodociągowa	ogółem	%	86,8	91,6
		miasto	%	92,2	92,2
		wieś	%	74,4	90,1
	sieć kanalizacyjna	ogółem	%	63,2	69,8
		miasto	%	86,1	91,3
		wieś	%	10,5	22,1
	sieć gazowa	ogółem	%	6,7	8,1
		miasto	%	8,8	10,8
		wieś	%	1,8	2,2
ścieki odprowadzane		ogółem	dm ³	313	311,0
różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i kanalizacji		ogółem	%	23,6	21,8
		miasto	%	6,1	0,9
		wieś	%	63,9	68,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej		ogółem	osoba	5557	6139
		miasta	osoba	5278	5537
ludność korzystająca z sieci gazowej		ogółem	osoba	589	716
odbiorcy gazu		ogółem	gospodars two	187	207
		miasta	gospodars two	173	189
długość sieci gazowej	ogółem	ogółem	m	30571	31517
	przesyłowej	ogółem	m	10656	10656
	rozdzielczej	ogółem	m	19915	20861
długość sieci kanalizacyjnej		ogółem	km	34,6	37,1
długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej				0,4	0,3

Źródło: Dane BDL

Sieć elektroenergetyczna

Na południe od miasta Sierakowa, w odległości około 4 km, w miejscowości Grobia-Jaroszewo zlokalizowany jest Główny Punkt Zasilania (GPZ) - Sieraków. Zasilany jest on z ponadlokalnej, jednotorowej napowietrznej linii elektroenergetycznej 110 kV relacji Pniewy – Sieraków - Zielomyśl. Linia Pniewy –Sieraków – Zielomyśl jest ważnym elementem krajowej sieci

przesyłowej i umożliwia wyprowadzenie, poprzez elektroenergetyczną sieć dystrybucyjną, mocy elektrycznej do odbiorców bytowo-komunalnych i przemysłowych znajdujących się na terenie gminy Sieraków.

Obszar gminy zasilany jest głównie z GPZ – Sieraków 110/15kV znajdującego się w Grobi oraz częściowo ze stacji zlokalizowanych w gminach sąsiednich. Miasto zasilane jest z sieci kablowej, a jedynie na peryferiach pozostały odcinki linii napowietrznych i stacje transformatorowe słupowe. Na około 100 stacji transformatorowych zlokalizowanych na terenie gminy, 9 to stacje wieżowe murowane, około 20 – murowane typu miejskiego MST, reszta poza terenem miasta przeważnie słupowe typu STS 20(100÷250) oraz rzadko słupowe typu ZH-15. W ostatnim czasie zostały zbudowane trzy stacje nowej generacji – kontenerowe. Część stacji pełni rolę stacji zasilających zakłady przemysłowe. Większość wsi na terenie gminy charakteryzuje się przewagą budownictwa jednorodzinnego oraz w mniejszym stopniu wielorodzinnego i dlatego notuje się tam niewielki wzrost mocy zapotrzebowanej.

Gazownictwo

Na terenie gminy Sieraków zlokalizowany jest gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia Dn 100, zasilający stację redukcyjno-pomiarową wysokiego ciśnienia o przepustowości $Q=8000 \text{ m}^3/\text{h}$ zlokalizowaną w rejonie wsi Grobia. W/w gazociąg zasilany jest z istniejącego gazociągu Dn 250 relacji Krzyżówka-Upartowo-Szamotoły, który również częściowo zlokalizowany jest na terenie gminy Sieraków. Istniejąca stacja redukcyjno-pomiarowa wysokiego ciśnienia zasila sieć rozdzielczą średniego ciśnienia, która jest w trakcie rozbudowy (obecnie jest wykonana częściowo sieć rozdzielcza na terenie miasta, a głównym odbiorcą jest Warta Glass Sieraków). Istniejące gazociągi wysokiego ciśnienia oraz stacje redukcyjne wprowadzają pewne ograniczenia w lokalizacji nowych obiektów terenowych.

3.1.6 Zdiagnozowane problemy na terenie gminy Sieraków

W gminie Sieraków mają miejsce niepokojące zjawiska demograficzne, społeczne, ekonomiczne i przestrzenne. Widoczny jest spadek liczby urodzeń, zmniejszająca się liczba zawieranych małżeństw oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Może to w przyszłości wpłynąć na zmianę zapotrzebowania na usługi zdrowia, oświaty i handlu. Wzrośnie zapotrzebowanie na ośrodki zdrowia (przychodnie), pomoc społeczną, konieczne będą działania w ramach usług oświaty, handlu czy zdrowia. Biorąc pod uwagę niską jakość i niewystarczającą ilość infrastruktury społecznej (na obszarach wiejskich) można przypuszczać iż jakość życia i zamieszkania mieszkańców gminy nie ulegnie znacznej poprawie. Niepokojące ruchy migracyjne mogą być związane z brakiem wystarczającej ilości miejsc pracy, brakiem stabilizacji rynku pracy oraz niskim poziomem wynagrodzeń.

Bezrobocie, niskie tempo rozwoju sektora prywatnego, mała aktywność w pozyskiwaniu inwestycji zagranicznych, niewielkie działania władz w zakresie poprawy warunków rozwoju przedsiębiorczości lub w tworzeniu przyjaznego środowiska dla aktywności gospodarczej mieszkańców nie stwarza dobrych warunków do podejmowania decyzji ekonomicznych. Obszar gminy Sieraków choć należy do obszarów cechujących się zróżnicowaniem struktur gospodarczych (wielofunkcyjnością) i dobrym poziomem sektora usług to widoczne są problemy związane z aktywnością gospodarczą. Społeczności lokalne są dobrze zorganizowane, brakuje jednak sprawności działania. Niestety przedsiębiorczość i innowacyjność przegrywa tu ze słabą mobilnością społeczną.

Problemy w rozwoju są widoczne nie tylko na obszarze miasta, ale także na terenach wiejskich. Analiza wykazała, że niewiele jest na tych obszarach przestrzeni wspólnych, publicznych, integrujących mieszkańców. Czasem takie miejsce pełni teren przykościelny, czasem przystanek autobusowy. Brak jest miejsc dedykowanych przyjezdnym (do parkowania, postoju, sklep spożywczy). Architektura elementów zagospodarowania jest czasem niespójna, kolorystyka nieodpowiednia. Niewiele jest miejsc dających możliwość aktywnego wypoczynku. Trasy rowerowe czy spacerowe nie są połączone pomiędzy miejscowościami, brak ogólnodostępnych boisk sportowych. Zbyt mało jest miejsc spotkań i miejsc pozwalających na aktywność pozadomową mieszkańców.

Należy zatem w działaniach rewitalizacyjnych uwzględnić w szczególności deficyty występujące w następujących sferach:

- do negatywnych zjawisk występujących w sferze gospodarczej zaliczyć można słabą aktywność mieszkańców w podjęciu inicjatyw związanych z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców oraz udział spółek handlowych w strukturze podmiotów gospodarczych w gminie Sieraków jest niższa niż w powiecie międzychodzkim i województwie wielkopolskim. Występują także nieliczne zakłady przemysłowe (Huta Szkła, ABP Poland, Firma Podolski, Ferrarini).
- do negatywnych zjawisk występujących w sferze przestrzenno-funkcjonalnej zaliczyć można niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną i techniczną lub jej zły stan techniczny co wynika z zdiagnozowanej słabej dostępności sieci kanalizacyjnej zwłaszcza na terenach wiejskich czy słabej dostępności infrastruktury społecznej (żłobków, przedszkoli, szkół). Wymagają modernizacji lub rozbudowy obiekty oświaty, zdrowia, sportu. Zła organizacja systemu transportu publicznego oraz brak lub niska jakość istniejących ścieżek rowerowych wpływa negatywnie na dostępność komunikacyjną terenu gminy i niski poziom obsługi

komunikacyjnej. Diagnoza stanu istniejącego wykazała także niedobór i niską jakość przestrzeni publicznych, złe rozwiązania funkcjonalne istniejących placów. Niestety zły stan techniczny obiektów sportowych i infrastruktury (np. dojeżdż, dojazdów, miejsc postojowych) ośrodków wczasowych ogranicza dostępność do tych terenów i wyposażenia. Niewłaściwe rozwiązania techniczne i organizacyjne dla korzystających z obiektów sportowych i ośrodków wypoczynkowych w sąsiedztwie dróg publicznych i terenów leśnych ogranicza bezpieczeństwo. Brak jest zintegrowanego systemu informacji turystycznej, oraz brak polityki reklamowej (lokalizacja, wielkość, kolorystyka i styl nośników reklamowych, tablic informacyjnych i szyldów). W związku z brakiem połączenia kolejowego Międzychód-Sieraków-Wronki konieczne jest dodatkowa częstotliwość kursów autobusów z dworca kolejowego Wronki do Sierakowa. Widoczny jest zły stan techniczny większości dróg w gminie, w szczególności tych oddalonych od głównych osi komunikacyjnych (południowa oraz północna część gminy), następuje ograniczenie charakteru rynku w Sierakowie jako przestrzeni społecznej i funkcji ośrodka usługowego przez duże natężenie ruchu zwłaszcza samochodów ciężarowych oraz związaną z tym emisją hałasu i spalin. Niedostosowana jest do potrzeb mieszkańców organizacja komunikacji zbiorowej (głównie rozkład jazdy), oraz niedostatecznie rozbudowana jest infrastruktura rowerowa.

- do negatywnych zjawisk występujących w sferze technicznej zaliczyć można dużą liczbę domów wybudowanych przed 1989 rokiem, które ulegają degradacji. Bardzo dynamicznie pogarsza się stan techniczny budynków i obiektów budowlanych, pojawiają się obiekty zagrażające wyburzeniem. Widoczna jest także energochłonność budynków. Występujące negatywne zjawiska mogą wpłynąć na obniżenie wartości gruntów lub budynków lub wartości nieruchomości. Może przyczynić się do wyludniania, zwłaszcza osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, którzy nie widzą podstaw zamieszkania i możliwości pracy.
- do negatywnych zjawisk występujących w sferze środowiska przyrodniczego zaliczyć można pogarszający się stan wód powierzchniowych substancjami organicznymi i biogennymi. Ponadto rzeka Warta wpływająca na teren gminy prowadzi silnie zanieczyszczone wody. Należy powstrzymać wycinanie alei przydrożnych. Niebezpieczeństwem dla zachowania wartości przyrodniczych jest zanikająca tradycja ogrodowa i postępująca degradacja terenów parków podworskich, a także słabo rozwinięta sieć sanitarna.
- do negatywnych zjawisk występujących w sferze środowiska kulturowego zaliczyć można brak spójności zasad zagospodarowania terenów w sąsiedztwie zabytkowych i historycznych zasobów krajobrazu kulturowego tj. kubatura, kolorystyka, materiały wykończeniowe współczesnych obiektów nieprzystające do tradycyjnej zabudowy zagrodowej; brak lub ograniczona dostępność oraz zły stan niektórych zabytkowych i historycznych obiektów (m.in. założenia dworsko-parkowe, folwarczno-parkowe, cmentarze i obiekty sakralne, zabudowa przemysłowa i kolejowa); widoczny jest niewłaściwy sposób użytkowania obiektów zabytkowych (np. budynek synagogi); niedostateczne wyeksponowanie obiektów dziedzictwa kulturowego w panoramie; niedostateczna ilość wyznaczonych miejsc parkowania samochodów i rowerów przy obiektach dziedzictwa kulturowego. Obserwuje się niewłaściwe zagospodarowanie i wyposażenie terenu dla potrzeb osób sprawnych inaczej w obiektach zabytkowych udostępnionych do zwiedzania; niedostateczne wykorzystanie zasobów i walorów kulturowych w upowszechnianiu tradycji (np. kulinarnych opartych na grzybach i rybach), poznawania dawnych zawodów (np. młynarstwo, rybactwo). Może również dojść do utraty walorów krajobrazowych wsi np. przez wprowadzanie

nieodpowiednich materiałów do budowy ogrodzeń, nawierzchni dojazdów i dojazdów na tereny działek. Widoczny jest zanik czytelności zabudowy zagrodowej i przestrzennych założeń dworsko-folwarczno-parkowych wskutek wtórnych podziałów własnościowych i przebudowy oraz rozbudowy tych obiektów, oraz zanik rodzimych gatunków roślin w terenach wiejskich (np. w ogrodach przydomowych, przy krzyżach i kapliczkach, na rozstaju dróg i na terenie cmentarzy) i tradycyjnych form kompozycji zieleni (np. alei, zieleni śródpolnej oraz tradycyjnego sposobu użytkowania terenów (np. sady, warzywniki).

- do negatywnych zjawisk występujących w sferze demograficznej zaliczyć można starzenie się społeczeństwa i migracje. Te procesy mają wpływ na poziom obsługi, dostępność do infrastruktury społecznej, zwiększone zapotrzebowanie na usługi specjalistyczne (zwłaszcza usługi zdrowia). Widoczne są niekorzystne zmiany struktury wieku ludności, zmniejszanie udziału liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Obserwuje się także rosnące wskaźniki obciążenia demograficznego (do niemal 59 osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym w roku 2015). Na terenie gminy funkcjonuje tylko jedna szkoła ponadgminazjalna, o ogólnym profilu kształcenia, co oznacza, że pierwsza poważna migracja edukacyjna dotyczy już uczniów po ukończeniu gimnazjum o ile zamierzają kształcić się w profilu praktycznym (zawodowym). Ujemny bilans zameldowań i wymeldowań na obszarze wiejskim w ostatnich 10 latach doprowadza do wyludniania się wiejskiej części gminy.
- do negatywnych zjawisk występujących w sferze społecznej zaliczyć można bezrobocie, ubóstwo, niski poziom kapitału społecznego oraz niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym. Brak jest miejsc integracji społecznej, funkcjonalnie zorganizowanych przestrzeni publicznych, które zachęcałyby do aktywności. Te istniejące (place, ulice, skwery, parki, place zabaw) wymagają reorganizacji i odnowy, widoczny brak bezpieczeństwa zagraża zdrowiu i nie zachęca do pozostawania w tych przestrzeniach. Z uwagi na duży odsetek ludzi w wieku starszym potrzebne są inicjatywy z zakresu opieki i pomocy socjalnej i społecznej. Wśród problemów w zakresie pomocy społecznej i rynku pracy należy wyróżnić: mniejszy udział pracujących z terenu gminy wśród pracujących z terenu całego powiatu niż wynikałoby to z udziału liczby ludności; niskie wskaźniki zatrudnienia w gminie, szczególnie na tle charakterystyki powiatu i województwa; niższa dynamika wzrostu udziału pracujących (w proporcji do osób w wieku produkcyjnym) niż w województwie; wysoki udział bezrobotnych uprzednio pracujących wśród zarejestrowanych bezrobotnych; rosnący udział bezrobotnych w starszym wieku tj. po 50 r. ż.; skupienie mieszkańców otrzymujących wsparcie społeczne na terenie miasta, w szczególności – w obszarze Sieraków Centrum; rosnące wydatki gminy na pomoc społeczną (w przeliczeniu na mieszkańca)

Diagnoza stanu istniejącego wskazała na konieczność działań rewitalizacyjnych, zwłaszcza w sferach: społecznej, przestrzennej, kulturowej i ekonomicznej. Istnieje potrzeba opracowania kompleksowej strategii działań organizacyjnych, inwestycyjnych i modernizacyjnych.

3.2 Wskazanie obszaru o najwyższym stopniu degradacji

3.2.1 Metodyka wyznaczania granic

Wybór obszarów kryzysowych - dysfunkcyjnych jest kluczowym elementem lokalnych programów rewitalizacji. Owego wyboru dokonano w oparciu o analizę ilościową i jakościową. Przy ocenie ilościowej zastosowano metodę standaryzacji przyjętego zestawu wskaźników i stworzenie wskaźnika zbiorczego. Ta metoda delimitacji zapewnia, że wybór jest adekwatny i obiektywny. W analizach poszczególnych wskaźników uwzględniono także informacje i wnioski stanowiące podstawę diagnozy ogólnej gminy. Analizę ilościową uzupełniono o analizę jakościową, którą wykonano wykorzystując następujące mierniki i metody badawcze: zgłoszone postulaty mieszkańców i organizacji społecznych; konsultacje społeczne odbyte w formie spotkań, debat, warsztatów i spacerów studyjnych; wywiady ankietowe z wybranymi interesariuszami (mieszkańcami obszarów rewitalizowanych, właścicielami i użytkownikami nieruchomości, przedsiębiorcami, podmiotami gospodarczymi działającymi i zamierzającymi prowadzić na obszarze swoją działalność, przedstawicielami samorządu terytorialnego, podmiotami reprezentującymi lokalne grupy działania, organy władzy publicznej oraz poprzez badania terenowe podczas których oceniono stan techniczny, użytkowy i funkcjonalność form zagospodarowania przestrzennego jednostki. Obie analizy (ilościową i jakościową) wykonano w układzie pięciu sfer: społecznej, gospodarczej, technicznej, funkcjonalno-przestrzennej oraz środowiskowej.

Wybór obszarów przeznaczonych do rewitalizacji został przeprowadzony w podziale na 19 jednostek rewitalizacyjnych (ryc. 10), w tym:

- tereny wiejskie podzielone na 15 jednostek rewitalizacyjnych (zgodnych z granicami administracyjnymi sołectw: Bucharzewo, Chalin, Chorzepowo, Góra, Grobia, Izdebno, Jabłonowo, Kaczlin, Kłosowice, Lutom, Lutomek, Ławica, Marianowo, Przemysł i Tuchola;
- miasto Sieraków podzielone na 4 jednostki rewitalizacyjne: Sieraków Centrum, obejmujące historyczne centrum miasta (w tym m.in. ulice: 8 Stycznia, Bolesława Chrobrego, Błogosławionego Narcyza Putza, Daszyńskiego, Kowalska, Opalińskich, Parkowa, Plac Powstańców Wlkp., Poznańska, Przedszkolna, Rybacka, Sokoła, Spokojna, Stadnina, Wroniecka, Zamkowa); Sieraków Piaski obejmujące północną część miasta (w tym m.in. ulice: Antoniego Jarochońskiego, Brzozowa, Dębowa, Gajowa, Klonowa, Leśna, Lichwińska, Okręg Wieleński, Polna, Wieleńska, Wierzbowa, Wilcza, Winnica, Wiśniowa, Św. Cecylii, Św. Franciszka, Św. Huberta); Sieraków Południe obejmujące południową część miasta (w tym m.in. ulice: Bohaterów, Dworcowa, Kukułcza, Słowicza); Sieraków Osiedla obejmujące zachodnią część miasta (w tym m.in. ulice: 8 Maja 1945, Armii Krajowej, Cmentarna, Gen. Świerczewskiego, Gwardii Ludowej, Hanki Sawickiej, Janka Krasickiego, Kopalniana, Ogrodowa, Okręg Międzychodzki, Osiedle Daszyńskiego, Osiedle gen. Wł. Sikorskiego, Osiedle Tęczowe, Wojska Polskiego, XXV-lecia PRL, Związku Walki Młodych). Podział miasta na 4 opisane powyżej fragmenty wynika m.in. ze zwyczajowych nazw dla poszczególnych części miasta (np. Sieraków Piaski czy Sieraków Osiedla) oraz przebiegu poszczególnych ulic.

Tabela 15. Powierzchnia i liczba ludności w jednostkach rewitalizacyjnych LPR Sieraków

nr	Jednostka rewitalizacyjna	Powierzchnia (ha)	Liczba ludności (2015)
1	Bucharzewo	2 816,80	125
2	Chalin	629,95	23
3	Chorzepowo	641,84	94
4	Góra	1 095,90	203
5	Grobia	980,42	336
6	Izdebno	796,54	214
7	Jabłonowo	187,70	62
8	Kaczlin	656,77	397
9	Kłosowice	368,36	131
10	Lutom	1 262,59	537
11	Lutomek	937,42	162
12	Ławica	893,57	175
13	Marianowo	6 537,89	117
14	Przemysł	233,84	118
15	Sieraków Centrum	318,41	2 523
16	Sieraków Osiedla (zach)	378,38	1 575
17	Sieraków Piaski (pn)	314,19	994
18	Sieraków Południe	404,44	887
19	Tuchola	858,22	76

Źródło: UG Sieraków

Rycina 10. Obszary wykorzystane do analizy stanów kryzysowych w gminie Sieraków.

Źródło: opracowanie własne.

Metodyka i wyniki analizy ilościowej

Celem tej części dokumentu jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego w oparciu o analizę 10 wskaźników, z których 60% odnosi się do sfery społecznej, a 40% odnosi się do pozostałych sfer (gospodarczej, technicznej, funkcjonalno-przestrzennej i środowiskowej). W celu podkreślenia szczególnej roli sfery społecznej w procesie rewitalizacji gminy Sieraków, części wskaźników obejmujących tę sferę nadano wyższe wagi. Z kolei wskaźniki ze sfery technicznej, funkcjonalno-przestrzennej, środowiskowej i gospodarczej uznano za mniej ważne, stąd nadano im niższe wagi (patrz tabela 16a). Dane do ich wyliczenia zostały pozyskane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierakowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Międzychodzie, Komisariatu Policji, oraz Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG). Część informacji pochodziła z zasobów Urzędu Gminy Sieraków.

W celu ustalenia granic obszaru zdegradowanego zastosowano metodologię opartą na analizie miar syntetycznych za pomocą metody Perkala (Runge J., 2007, Metody badań w geografii społeczno-ekonomicznej - elementy metodologii, wybrane narzędzia badawcze, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, s. 214). Standaryzacja wskaźników polegała na odjęciu od nominalnej wartości wskaźnika dla danego obszaru średniej wartości dla wszystkich jednostek rewitalizacyjnych i podzieleniu przez odchylenie standardowe. Wystandaryzowane wskaźniki oznaczają odchylenie od normy, którą reprezentuje wartość średnią dla gminy (S_g) i mogą przyjmować wartości dodatnie lub ujemne. Przejście odchylenia od średniej do wartości dodatniej wskazuje, które obszary odznaczają się wskaźnikiem degradacji wyższym od średniej dla gminy. Z kolei wartości ujemne odchylenia ukazują obszary o najlepszej sytuacji, w których negatywne zjawiska w porównaniu ze średnią dla gminy odznaczają się mniejszym natężeniem. Przy wystandaryzowanych wskaźnikach średnia dla gminy wynosi $S_g = 0,0$. W kartograficznej prezentacji wyników przeprowadzonej analizy (patrz legenda do prezentowanych rycin 11-20) zastosowano następujący podział wartości:

1. przedział wystandaryzowanych wskaźników (dane tabeli 17) podzielono na trzy grupy wartości, przy czym górną granicę tego podziału stanowiła najwyższa wartość wystandaryzowanego wskaźnika w danej grupie analitycznej (W_w), natomiast dolną granicę tego przedziału stanowiła najniższa wartość wystandaryzowanego wskaźnika w danej grupie analitycznej (W_n)
 2. przedział wystandaryzowanych wskaźników podzielono według zasady:
 - poziom najwyższej degradacji → od (W_w) do $\frac{1}{2} (W_w)$
 - poziom niskiej degradacji → od $\frac{1}{2} (W_w) - 0,01$ do (S_g)
 - poziom braku degradacji → od (S_g) - 0,01 do (W_n)
- przykład: patrz dane tabeli 17, grupa analityczna *ubóstwo*
- poziom najwyższej degradacji → od 6.70 do 3.30
 - poziom niskiej degradacji → od 3.29 do 0,00
 - poziom braku degradacji → od -0,01 do -5.70

Tabela 16a. Wskaźniki użyte na potrzeby wyznaczenia granic obszarów kryzysowych w gminie Sieraków

I.p.	Sfera	Zjawisko	Opis wskaźnika	Waga wskaźnika
Negatywne zjawiska społeczne				
1.	Sfera społeczna	Ubóstwo	liczba osób pobierających zasiłki z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców	3
3		Przestępczość	liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń w stosunku do liczby mieszkańców	3
4		Depopulacja	dynamika zmian liczby mieszkańców w latach 2006-2015,	2
5		Starzenie się społeczeństwa	liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby mieszkańców	2
6		Bezrobocie	liczba bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym	3
Negatywne zjawiska współwystępujące				
7	Sfera gospodarcza	Niski stopień przedsiębiorczości	liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w CEIDG-u w stosunku do liczby mieszkańców (stan na koniec 2015)	1
8	Sfera techniczna	Niska jakość substancji urbanistycznej	liczba budynków wybudowanych przed 1989 rokiem (w złym stanie technicznym) w stosunku do ogólnej liczby budynków	1
9	Sfera funkcjonalno-przestrzenna	Niska jakość terenów publicznych	Powierzchnia terenów zieleni i rekreacji w przeliczeniu na 1 mieszkańca danej jednostki w ha	0,5
10	Sfera środowiskowa	Wyposażenie stwarzające zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi	Powierzchnia m ² materiałów zawierających azbest na 1 ha powierzchni danego obszaru	1

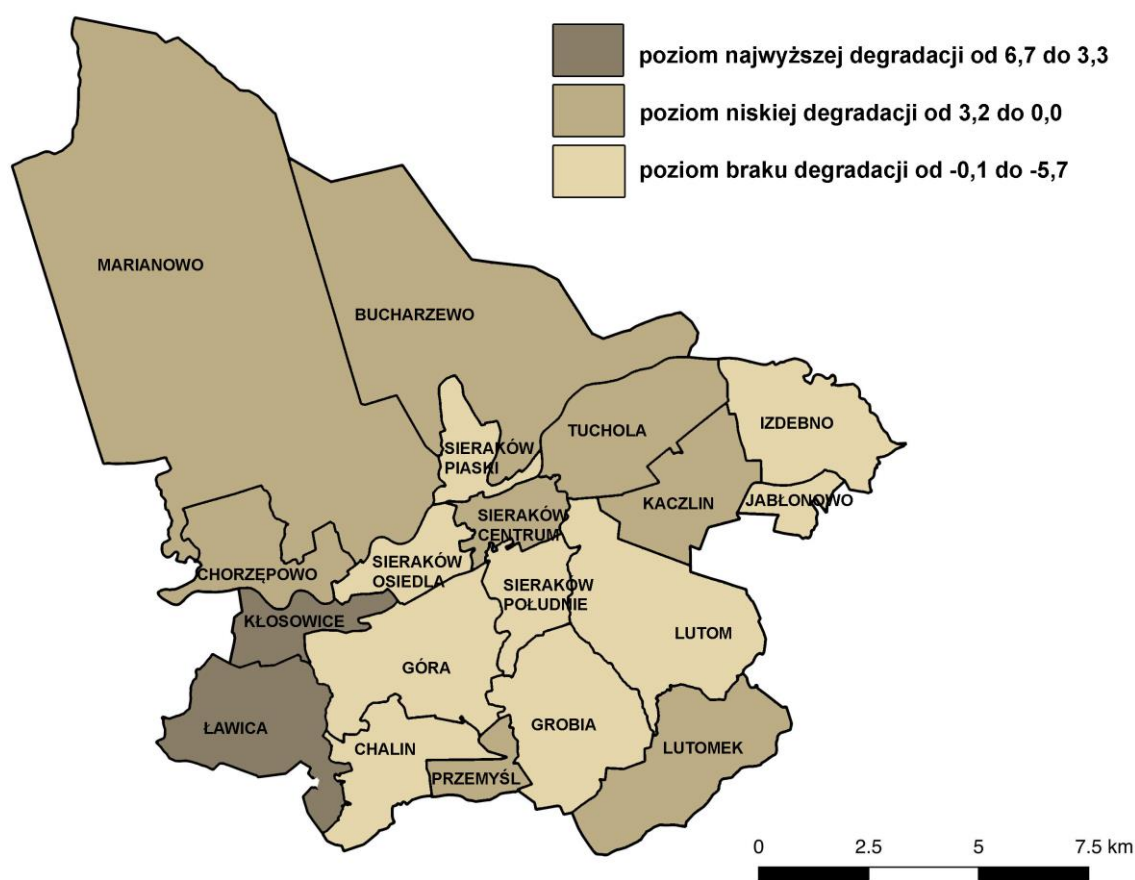
Źródło: opracowanie własne

UBÓSTWO

Wskaźnik *ubóstwa* obejmował liczbę osób korzystającej z różnych form wsparcia pomocy społecznej w 2015 roku w stosunku do liczby mieszkańców ogółem na danym obszarze. Pozwala on na dokonanie przybliżonej oceny stopnia zubożenia ludności oraz skali występowania problemów społecznych na danym obszarze.

W gminie Sieraków najwyższy poziom ubóstwa zdiagnozowano w obrębach Kłosowice i Ławica. Na tych obszarach średnio 35% mieszkańców korzysta z pomocy społecznej. Najlepszą sytuacją charakteryzują się natomiast: Chalin, Grobia, Jabłonowo, Lutom, oraz Sieraków Piaski, Sieraków Południe i Sieraków Osiedla. W tych jednostkach rewitalizacyjnych zasiłek z pomocy społecznej pobiera poniżej 20% mieszkańców.

Rycina 11. Rozkład wskaźnika poziomu ubóstwa w gminie Sieraków⁶.

Źródło: opracowanie własne

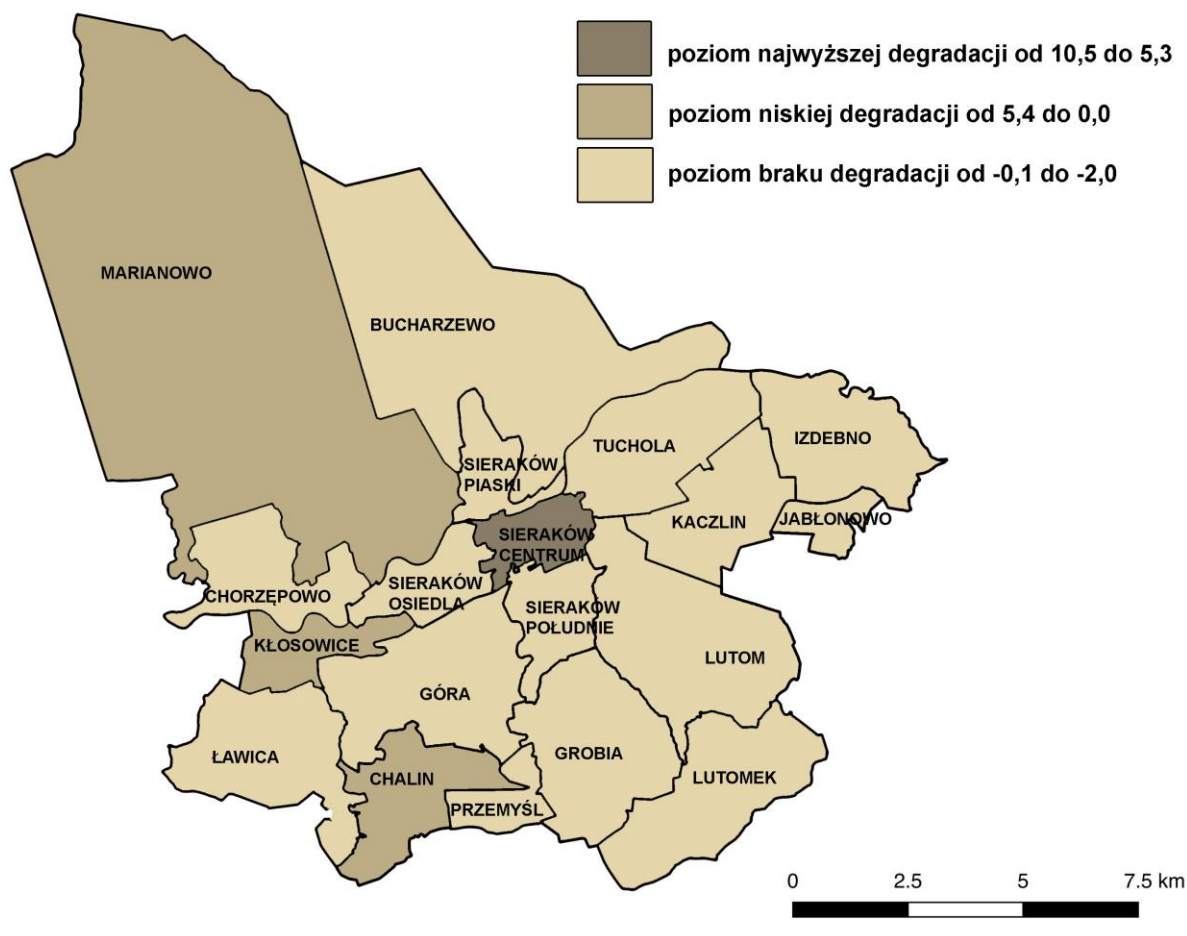
⁶ Na rycinie przedstawiono wystandaryzowane wartości wskaźników, uwzględniające ich wagi określone w tabeli 16a

PRZESTĘPCZOŚĆ

Wskaźnik przestępczości wyraża się liczbą stwierdzonych przestępstw i wykroczeń w 2015 roku w stosunku do liczby mieszkańców. Przy pomocy tego wskaźnika określa się najbardziej niebezpieczne obszary przestrzeni zabudowanej. Często jest to skorelowane z występowaniem patologii społecznych.

Największą liczbę przestępstw i wykroczeń odnotowano w jednostce rewitalizacyjnej Sieraków Centrum. Na obszarze tym popełniono średnio 19,5 szkody na 100 mieszkańców. Najbezpieczniejszymi obszarami gminy są z kolei: Bucharzewo, Chorzepowo, Góra, Grobia, Izdebno, Jabłonowo, Kaczin, Lutom, Lutomek, Ławica, Przemyśl i Tuchola, oraz Sieraków Piaski, Sieraków Południe i Sieraków Osiedla. W jednostkach tych średnio na 100 mieszkańców przypada 1,8 zdarzeń podlegających pod wykroczenia prawne. Na obszarach wiejskich najwięcej osób, które mają założone niebieskie karty jest w Kłosowicach i Lutomiu. W Kłosowicach i Grobi znajdują się punkty kontrolne ruchu samochodowego, dlatego lista wykroczeń na tym terenie jest uzupełniana przez osoby spoza stałych mieszkańców. Policja niestety nie prowadzi rozdziału wykroczeń na te czynione przez mieszkańców i te zawinione przez osoby zewnętrzne.

Rycina 12. Rozkład wskaźnika poziomu przestępczości w gminie Sieraków⁷.

Źródło: opracowanie własne

⁷ Na rycinie przedstawiono wystandaryzowane wartości wskaźników, uwzględniające ich wagi określone w Tabeli 16a.

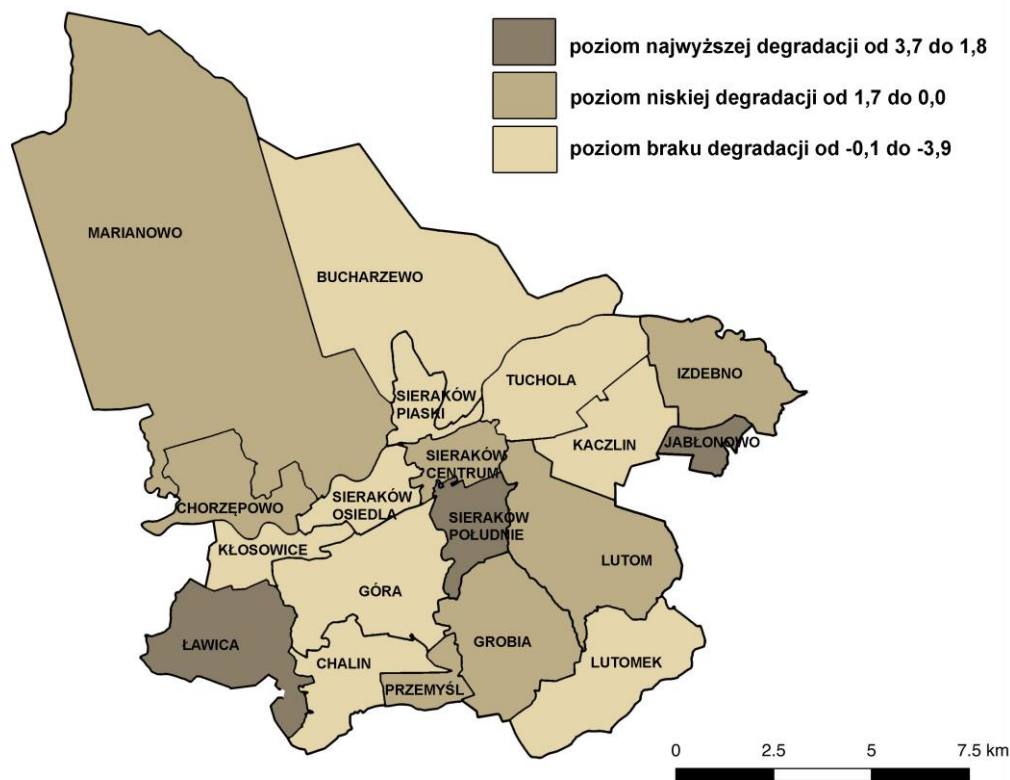
DEPOPULACJA

W ramach wskaźnika depopulacji przeanalizowano dynamikę zmian liczby mieszkańców w latach 2006-2015. Wskaźnik ten świadczy o ubytku lub wzroście liczby mieszkańców danego obszaru i jest zwykle skorelowany z innymi wskaźnikami społeczno-gospodarczymi świadczącymi o degradacji.

Najsilniej problemu depopulacji doświadczają jednostki Jabłonowo (w badanym okresie ubyło ponad 16% ludności), Sieraków Południe (ok. 13%), Ławica (8,5%), Chorzepowo i Sieraków Centrum (ok. 4%). Niewielki ubytek na poziomie 1% był w Przemyśle.

Obszarem, na którym odnotowano wzrost liczby mieszkańców w badanym okresie na poziomie prawie 25% był teren Tucholi. Jak na bardzo małą wieś, mieszkańcy Tucholi wykazują się dość dużą przedsiębiorczością, w porównaniu do mieszkańców innych wsi gminy Sieraków. Wskaźnik przedsiębiorczości w 2009 roku wynosił około 7 mieszkańców na 1 podmiot gospodarczy, natomiast w 2015 15 mieszkańców. Prowadzone tutaj rodzaje przedsiębiorstw są dość zróżnicowane jak na jednostkę wiejską. Zaskakujący jest spory udział firm związanych z opieką społeczną i zdrowotną (sekcja Q). Przeważającą formą działalności są różne formy usług handlowych. Należy dodać, iż Tuchola jest wybierana pod lokalizację domów jednorodzinnych w uwagi na bliskość terenów przyrodniczych. Ponadto w miejscowości osiedla się coraz więcej osób spoza gminy Sieraków (głównie w celach rekreacyjnych, tzw. drugie domy) Obszarami, które odnotowały wzrost liczby mieszkańców w badanym okresie na poziomie 10%-18% są: Bucharzevo, Góra, Kaczin, Kłosowice i Sieraków Piaski, natomiast jednostki rewitalizacyjne: Chalin, Lutom, Lutomek, Marianowo, Sieraków Osiedla odznaczały się wzrostem na poziomie 2%-5%.

Rycina 13. Rozkład wskaźnika depopulacji w gminie Sieraków⁸.

Źródło: opracowanie własne

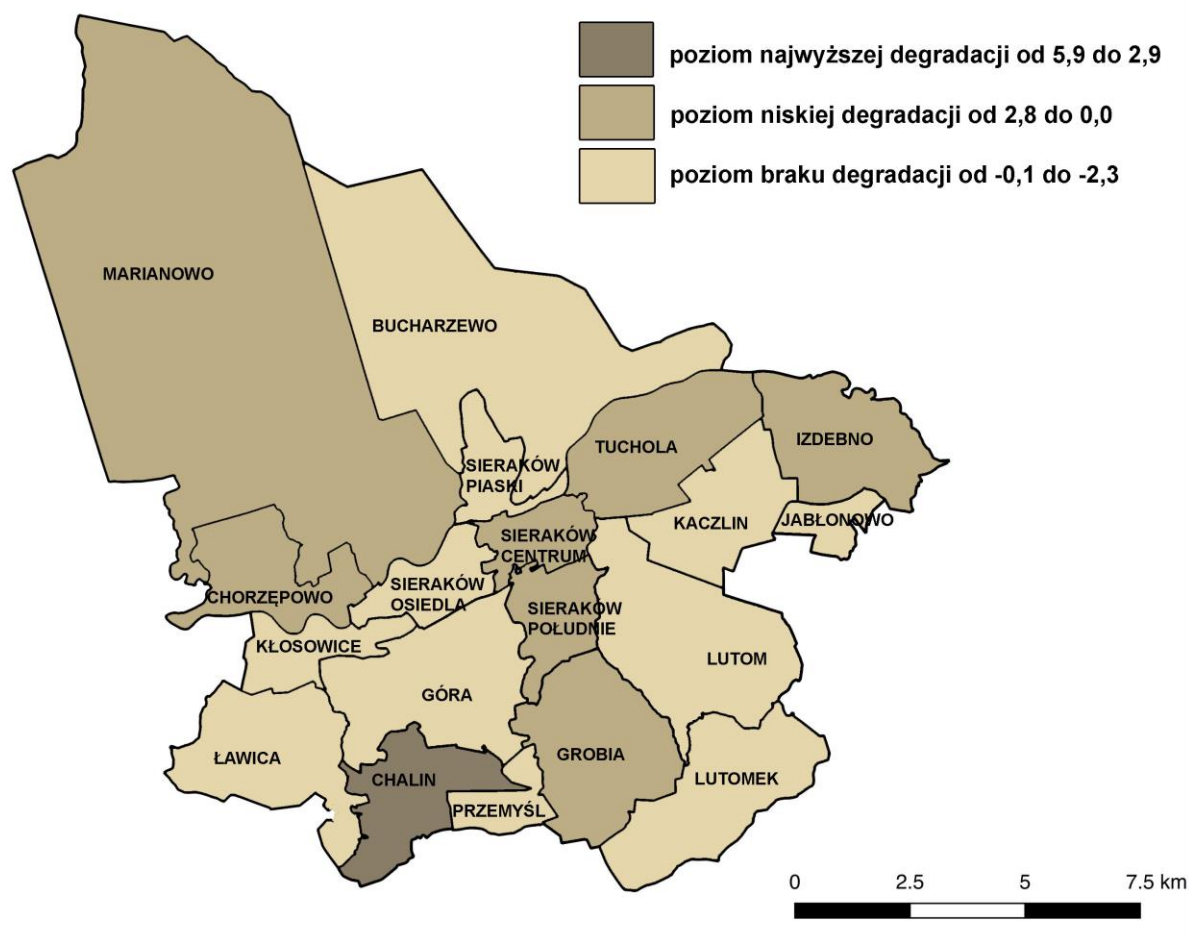
⁸ Na rycinie przedstawiono wystandaryzowane wartości wskaźników, uwzględniające ich wagi określone w Tabeli 16a.

STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA

Wskaźnik starzenia się społeczeństwa został wyrażony liczbą osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety po 60. roku życia i mężczyźni po 65. roku życia) w stosunku do liczby mieszkańców w 2015 roku. Pozwala on ocenić sytuację demograficzną danego terenu i wskazać na potrzeby związane z infrastrukturą społeczną.

W gminie Sieraków największy problem związany ze starzeniem się społeczeństwa obserwowany jest na obszarze jednostki Chalin. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią tam ponad 30% ogółu mieszkańców. Podobna zła sytuacja występuje w Chorzępowie i Sierakowie Południe, gdzie wskaźnik wykazał poziom blisko 25% oraz w Sieraków Centrum, Tucholi i Izdebno (tam wartość wskaźnika wynosiła prawie 20 %). Obszarem, w których problem starzenia występuje z najmniejszym nasileniem jest Przemysł (10% osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby mieszkańców). Natomiast w jednostkach rewitalizacyjnych: Góra, Jabłonowo, Kłosowice, Lutom, Lutomek, Ławica, Marianowo i Sieraków Osiedla znajduje się osób starszych między 12% a 17% .

Rycina 14. Rozkład wskaźnika starzenia się społeczeństwa w gminie Sieraków⁹.

Źródło: opracowanie własne

⁹ Na rycinie przedstawiono wystandaryzowane wartości wskaźników, uwzględniające ich wagi określone w Tabeli 16a.

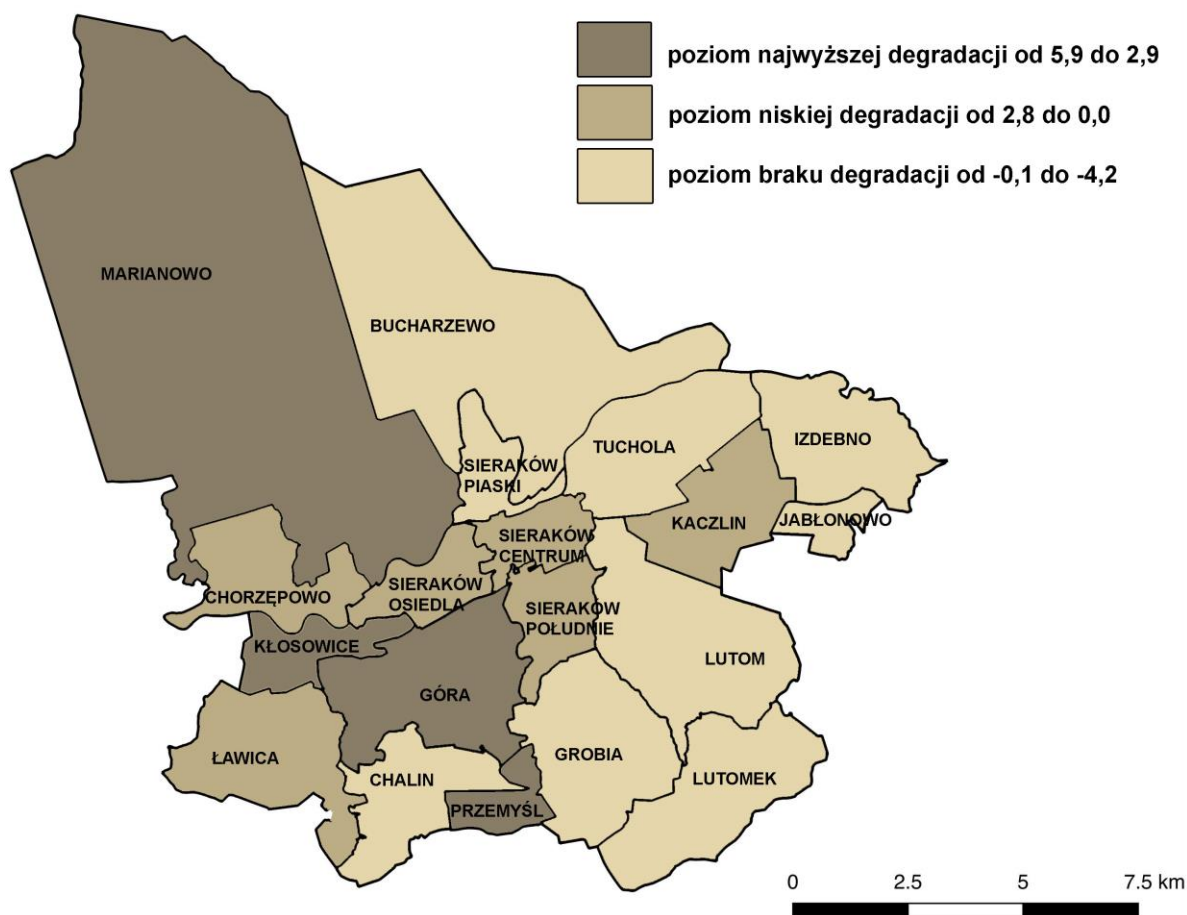
BEZROBOCIE

Wskaźnik poziomu bezrobocia wyraża liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w 2015 roku w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym. Zjawisko wysokiego bezrobocia stanowi kluczową barierę i zagrożenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego lokalnych społeczności, będąc źródłem napięć i konfliktów społecznych.

Największe bezrobocie w gminie Sieraków obserwowane jest w jednostkach: Marianowo, Kłosowice, Góra, Przemyśl. Na tych obszarach na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym odnotowano minimum 5-6 bezrobotnych. Nieco mniej bezrobotnych (3-4/100 mieszkańców) mają jednostki: Chorzepowo, Kaczin, Ławica, Sieraków Centrum, Sieraków Osiedla.

Z kolei w najmniejszym stopniu z problemem bezrobocia mają styczność mieszkańcy obszarów: Bucharzewo, Grobia, Izdebno, Lutomek, Sieraków Pisaki (średnio 1,3 os/100 mieszkańców w wieku produkcyjnym). W trzech jednostkach (Chalin, Jabłonowo, Tuchola) nie odnotowano żadnego bezrobotnego.

Rycina 15. Rozkład wskaźnika poziomu bezrobocia w gminie Sieraków¹⁰.

Źródło: opracowanie własne

¹⁰ Na rycinie przedstawiono wystandaryzowane wartości wskaźników, uwzględniające ich wagi określone w Tabeli 16a.

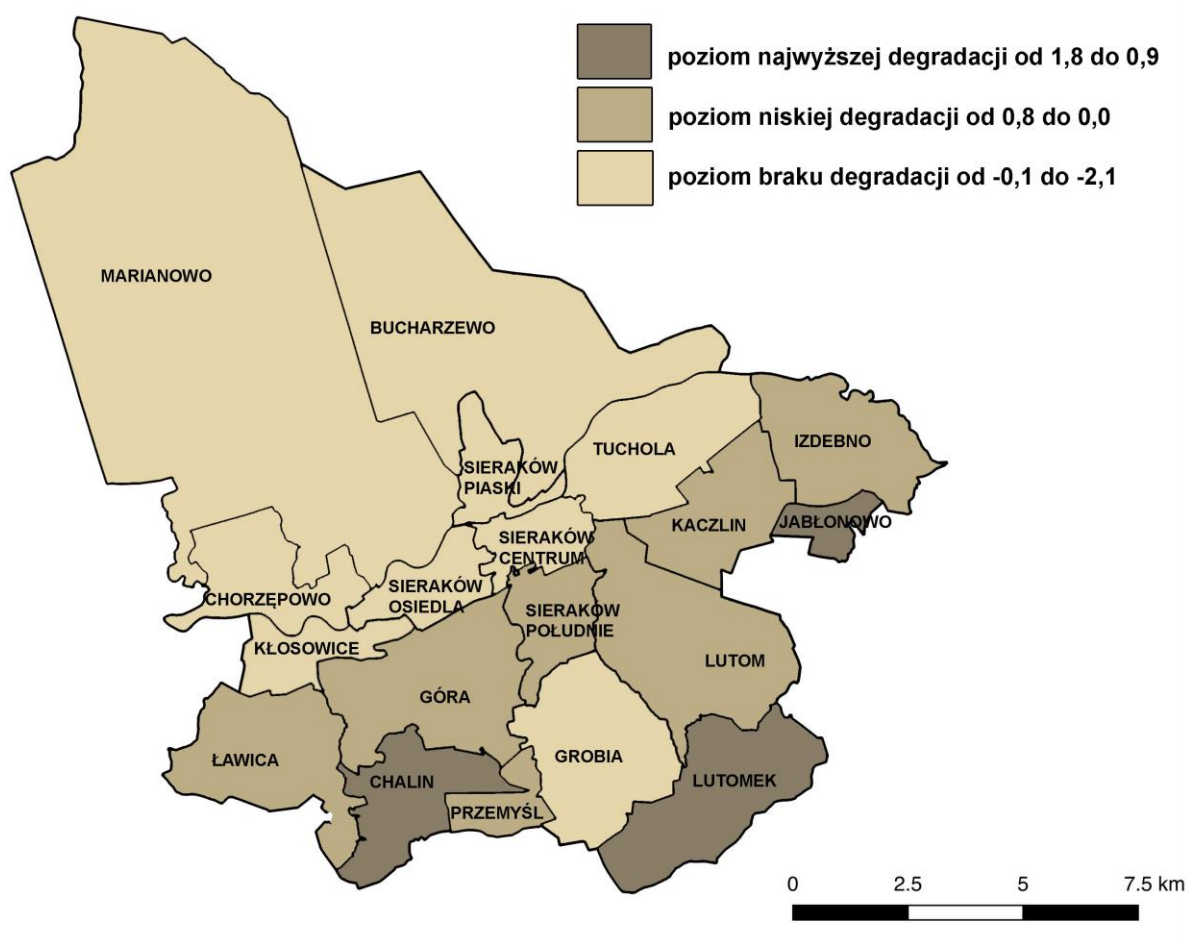
NISKI POZIOM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Wskaźnik niskiego poziomu przedsiębiorczości został wyrażony liczbą aktywnych podmiotów gospodarczych w CEDIG-u w stosunku do liczby mieszkańców (na koniec 2015). Wskaźnik ten świadczy o aktywności gospodarczej mieszkańców, której brak towarzyszy zwykle obszarom zdegradowanym.

Najniższym poziomem przedsiębiorczości charakteryzuje się jednostka Chalin (0,0 podmiotów/100 mieszkańców), a także: Izdebno, Jabłonowo, Kaczlin, Lutom, Lutomek, Ławica, Przemyśl (średnio 2,8 podmioty na 100 mieszkańców). Na terenie miasta, dla czterech analizowanych obszarów średnio przypada 6 podmiotów na 100 mieszkańców)

Najwyższy poziom przedsiębiorczości występuje natomiast na obszarach: Grobi i Marianowo. Na 100 mieszkańców działa tam średnio 9,6 podmiotów gospodarczych.

Rycina 16. Rozkład wskaźnika poziomu przedsiębiorczości w gminie Sieraków¹¹.

Źródło: opracowanie własne

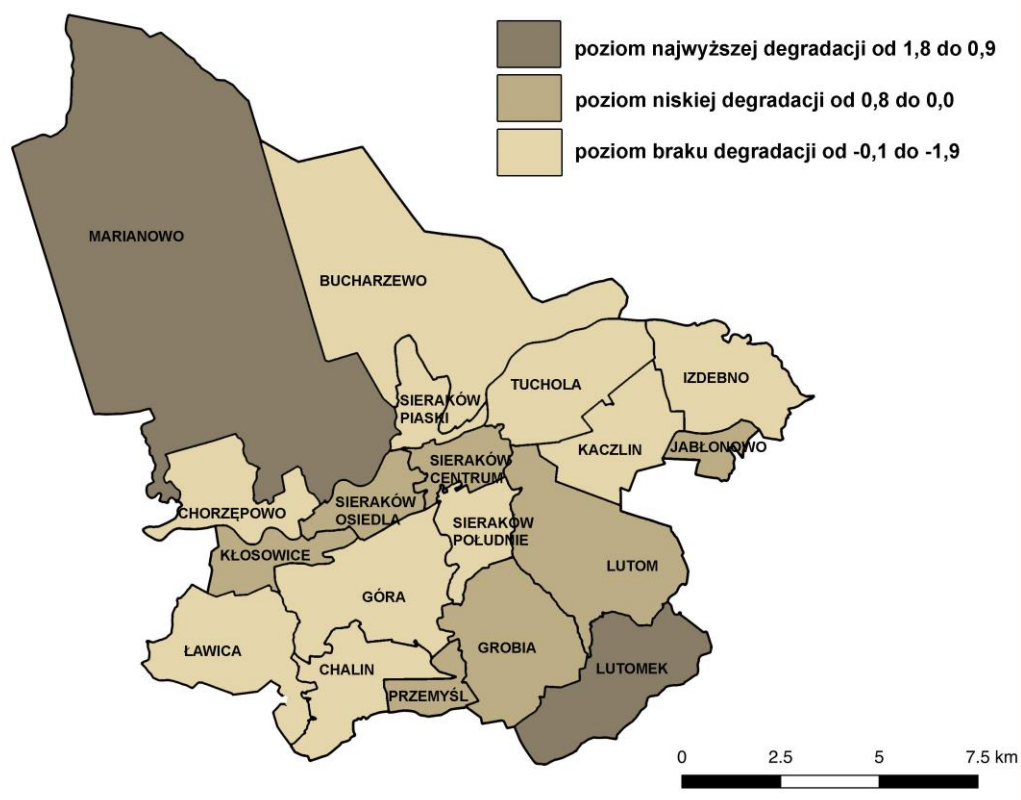
¹¹ Na rycinie przedstawiono wystandaryzowane wartości wskaźników, uwzględniające ich wagi określone w Tabeli 16a.

JAKOŚĆ SUBSTANCJI URBANISTYCZNEJ

Wskaźnik niskiej jakości substancji urbanistycznej został wyrażony liczbą budynków wybudowanych przed 1989 rokiem w stosunku do ogólnej liczby budynków. W około 80% stan techniczny tych obiektów jest zły i wymagają one remontu, wymiany infrastruktury technicznej, wymiany stolarki okiennej i drzwiowej. Zdarza się, że formą ogrzewania w tych budynkach są piece na paliwa stałe, co wzmacnia poziom degradacji tej substancji mieszkaniowej. Wskaźnik oraz sposób użytkowania świadczy o degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych oraz o niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne z nich korzystanie. Występowanie tych zjawisk towarzyszy zwykle obszarom zdegradowanym.

Do obszarów o najniższej jakości omawianej substancji zaliczyć można: Lutomek i Marianowo. Tam na 100 budynków 90 jest wybudowanych przed 1989 rokiem. Z badań terenowych przeprowadzonych na potrzeby programu rewitalizacji wynika, iż prawie co trzeci budynek wymaga remontu. Bardzo zbliżona sytuacja ma miejsce w jednostkach: Jabłonowo, Kłosowice, Przemyśl, Sieraków Centrum i Sieraków Osiedla. Nieco inna sytuacja panuje w Bucharzewie, Ławicy, Sierakowie Piaski Sierakowie Południe i Tucholi, tam prawie co 2 budynek stanowi historyczną tkankę struktury zabudowanej. Istnieje obawa, iż nowopowstałe budownictwo nie zachowa w pełni architektonicznych cech miejsca, a urbanistyczna struktura ulegnie współczesnym przemianom. Dla rozwoju miasta Sieraków istotne jest zachowanie urbanistycznego układu domów i ulic, gdyż to one stanowią i budują jego wartość urbanistyczną i kulturową. Centrum miasta jest obecnie objęte ochroną historycznego założenia urbanistycznego (w postaci wpisania tej przestrzeni do rejestru zabytków).

Rycina 17. Rozkład wskaźnika poziomu jakości substancji urbanistycznej w gminie Sieraków¹².

Źródło: opracowanie własne

¹² Na rycinie przedstawiono wystandaryzowane wartości wskaźników, uwzględniające ich wagi określone w Tabeli 16a.

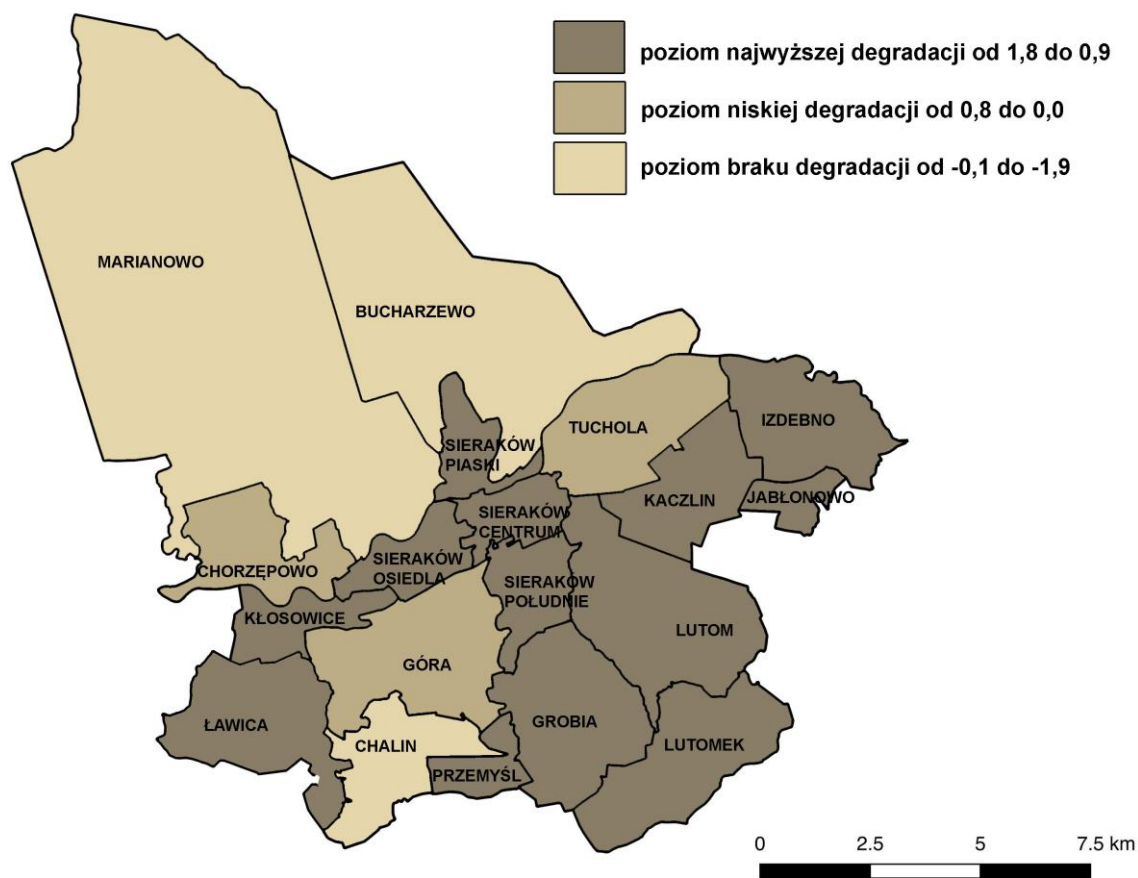
Z powyższej analizy wynika, że wielość obiektów historycznych świadczy o degradacji miejsca. Struktura gminy Sieraków wymaga odnowy fizycznej lub funkcjonalnej z tytułu obniżenia techniczno-budowlanych wartości, wymaga także zmian naprawczych z tytułu przekształceń układu, wprowadzania obiektów niepasujących kubaturowo, architektonicznie, które raczej tworzą nową współczesną strukturę, a nie uzupełniają starej.

NISKA JAKOŚĆ TERENÓW PUBLICZNYCH

Wskaźnik niskiej jakości terenów publicznych został wyrażony (zgodnie z *Zasadami programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+*) małą powierzchnią zieleni (powierzchnią terenów zieleni i rekreacji w przeliczeniu na 1 mieszkańca danej jednostki). Obszar gminy Sieraków charakteryzuje się bardzo dużą dostępnością do terenów zieleni. Lasy stanowią blisko 60 % powierzchni gminy, a wody 8%.

Największą powierzchnię terenów zieleni mają jednostki rewitalizacyjne Bucharzewo i Marianowo, które razem stanowią 46% powierzchni całej gminy, natomiast zamieszkuje tam 2,7% ludności gminy. Udział terenów zieleni i rekreacji w powierzchni wymienionych jednostek jest duży i kształtuje się na poziomie średnio 93%. Nieco gorszy dostęp do terenów zieleni i rekreacji mają mieszkańcy Chaliny (tam prawie 43% powierzchni jednostki zajmuje wspomniana zieleń), a na mieszkańca przypada 11,7 ha terenów zieleni (w Marianowie 51,4 ha a w Bucharzewie 21,1 ha). Pozostała część obszaru gminy cierpi na deficyt tego ważnego składnika przyrodniczego. Jego niedobór sprawia iż mieszkańcy nie spełniają potrzeb rekreacyjnych i wypoczynkowych w otoczeniu zieleni i wód. Głównie dotyczy to mieszkańców jednostek: Izdebno, Lutomek i Ławica, gdzie powierzchnia analizowanych terenów zieleni na 1 mieszkańca wynosi pomiędzy 1-3 ha. Najgorszą dostępność mają obszary: Grobia, Jabłonowo, Kaczlin, Kłosowice, Lutom, Przemyśl, i całe miasto Sieraków, gdzie na 1 mieszkańca przypada średnio 0,35 ha. W jednostce Sieraków Centrum jest najmniej owej powierzchni biologicznie czynnej ze wszystkich terenów gminy (0,03 ha/1mieszkańca).

Rycina 18. Rozkład wskaźnika poziomu jakości terenów publicznych w gminie Sieraków¹³.

Źródło: opracowanie własne

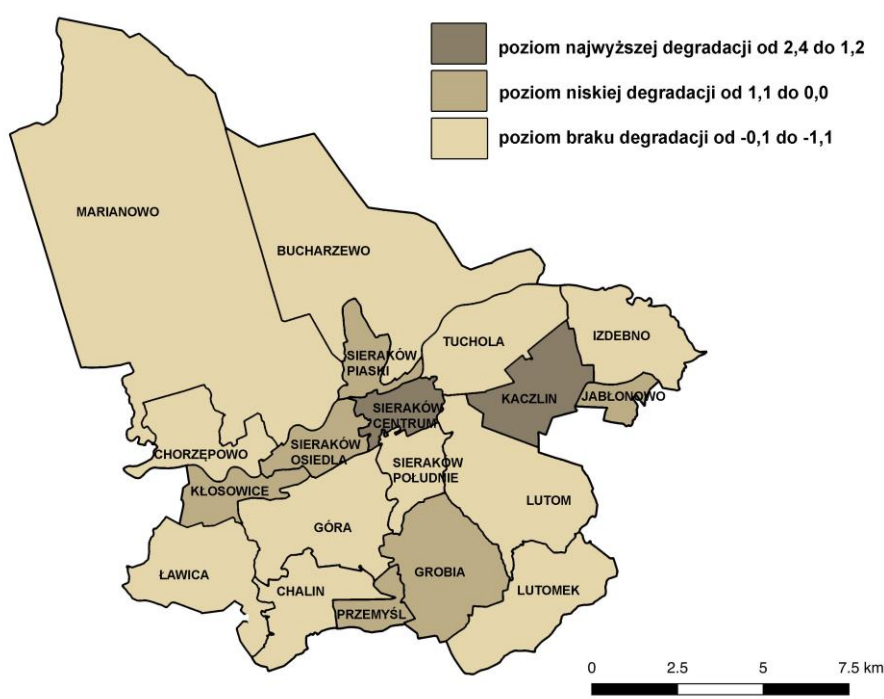
¹³ Na rycinie przedstawiono wystandaryzowane wartości wskaźników, uwzględniające ich wagi określone w Tabeli 16a.

WYPOSAŻENIE STWARZAJĄCE ZAGROŻENIE DLA ŻYCIA I ZDROWIA LUDZI

Wskaźnik informujący o wyposażeniu obszaru w składniki stwarzające zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi został wyrażony powierzchnią m² materiałów zawierających azbest na 1 ha powierzchni danego obszaru. Azbest jest minerałem posiadającym wyjątkowe właściwości zarówno chemiczne, jak i fizyczne. Jedną z najważniejszych jest odporność na działanie wysokich temperatur (temperatura rozkładu i topnienia to około 1500°C) – cecha ta spowodowała, że znalazł szerokie zastosowanie jako surowiec niepalny w wielu wyrobach. Kolejnymi zaletami azbestu są: właściwości termoizolacyjne i dźwiękochłonne, wytrzymałość na rozciąganie, elastyczność, a także odporność (niektórych odmian azbestu) na działanie kwasów, alkaliów i wody morskiej. Wszystkie te zalety spowodowały, że w latach 60. ubiegłego stulecia, prawdziwym przełomem okazało się wykorzystanie azbestu do wyrobu niepalnej papy. W pierwszych latach zeszłego stulecia (XX wieku) mieszaniny azbestu i cementu zaczęto wykorzystywać w przemyśle materiałów budowlanych w postaci lekkich i wytrzymałych płyt, znanych jako eternit. Azbest może spowodować: choroby opłucnej lub osierdza wywołane pyłem azbestu, nowotwory złośliwe (rak płuca, rak oskrzela, międzybłonniak opłucnej lub otrzewnej), przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli.

Pokrycie dachów sierakowskich domów jest zróżnicowane powierzchniowo. Największą powierzchnię azbestu zajmuje teren Sierakowa Centrum i Kaczlina. Tam średnio na 1 ha powierzchni jednostki rewitalizacyjnej przypada średnio 65,7 m² powierzchni dachów pokrytych azbestem (liczba mieszkańców w tych jednostkach stanowi 33,4% populacji gminy). Najlepsza sytuacja występuje w Sierakowie Południe (1,35 m²/1os), Bucharzewie (1,94 m²/1os) i Marianowie (0,42 m²/1os), ale tereny ten stanowią „zielone płuca” gminy. Natomiast w mieszkaniowych jednostkach rewitalizacyjnych Chalin, Lutomek i Ławica powierzchnia azbestu zajmuje średnio 7,5 m²/1ha. Średnia dla gminy wynosi 11,95 m²/1ha.

Rycina 19. Rozkład wskaźnika wyposażenia stwarzającego zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi w gminie Sieraków¹⁴. Źródło: opracowanie własne.

¹⁴ Na rycinie przedstawiono wystandaryzowane wartości wskaźników, uwzględniające ich wagi określone w Tabeli 16a.

Powyższa analiza 10 wskaźników pozwoliła na wyznaczenie obszaru zdegradowanego. Jego zasięg został zweryfikowany wynikami analizy jakościowej, która pozwoliła także na ustalenie zasięgu obszaru rewitalizacji. Metodyka i wyniki tej analizy zostały zaprezentowane poniżej. Podsumowanie obu analiz (jakościowej i ilościowej) w postaci zasięgu obszaru zdegradowanego i zasięgu obszaru rewitalizacji znajduje się w rozdziale 3.2.2

Metodyka i wyniki analizy jakościowej

Dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego dokonano także analizy jakościowej. W tej części dokumentu, z uwagi na ilość i różnorodność informacji, różną ich skalę przestrzenną, odmienny sposób i źródła pozyskania danych wyniki ustandaryzowano i umieszczono w tabeli 16b odnosząc się do poszczególnych jednostek rewitalizacyjnych. Analizę jakościową wykonano w oparciu o następujące źródła danych:

1. wyniki *Diagnozy stanu i kierunków rozwoju gminy Sieraków* (patrz: osobny dokument dołączony do LPR, stanowiący jego nieodłączną część);
2. zgłoszone postulaty mieszkańców i organizacji społecznych w trakcie konsultacji społecznych odbytych w formie spotkań, debat, warsztatów i spacerów studyjnych;
3. poprzez wywiady z wybranymi interesariuszami (mieszkańcami obszarów rewitalizowanych, właścicielami i użytkownikami nieruchomości, przedsiębiorcami, podmiotami gospodarczymi działającymi i zamierzającymi prowadzić na obszarze swoją działalność, przedstawicielami samorządu terytorialnego, podmiotami reprezentującymi lokalne grupy działania, organami władzy publicznej);
4. poprzez badania ankietowe w postaci internetowych kwestionariuszy;
5. poprzez badania terenowe, podczas których oceniono stan techniczny, użytkowy i funkcjonalność form zagospodarowania przestrzennego jednostki.

Pierwsze wymienione źródło danych stanowi odrębny dokument, w którym umieszczono analizę obszaru gminy szczegółowo poruszając zagadnienia demograficzne, społeczne, gospodarcze, historyczne, kulturowe, przestrzenne, oraz dotyczące środowiska przyrodniczego i infrastruktury technicznej. Ten wachlarz zagadnień pozwolił na wyróżnienie potencjału i problemów analizowanych jednostek rewitalizacyjnych w pięciu sferach: społecznej, gospodarczej, technicznej, funkcjonalno-przestrzennej i środowiskowej.

Kolejne dwa źródła dały wiedzę na temat potrzeb i preferencji różnych interesariuszy. Podczas spotkań określano postulaty, formułowano opinie, zwracano uwagę na problemy istniejące na terenie gminy. Uwagi interesariuszy pozwoliły na ustalenie zjawisk kryzysowych występujących w poszczególnych jednostkach rewitalizacyjnych oraz na sformułowanie celów i kierunków działań rewitalizacyjnych. Znalazły one swoje odniesienie w dokumencie LPR.

W celu dokładnego rozpoznania problemów gminy Sieraków przeprowadzono także badanie ankietowe w postaci geoankiety¹⁵, która pozwoliła na wyrażenie potrzeb i wskazanie problemów przez osoby niemogące uczestniczyć w tradycyjnych spotkaniach. Dała ona pogląd na potencjały i deficyty całej zamieszkałej społeczności gminy i dotyczyła wszystkich analizowanych jednostek rewitalizacyjnych.

¹⁵ Geoankieta to technika przeznaczona do zbierania i analizy danych uzyskiwanych z przestrzeni pozwalająca na łączenie tradycyjnych pytań ankietowych z informacją geograficzną podawaną przez uczestników badania. Jest to metoda interaktywna, coraz częściej stosowana w różnych formach partycypacji społecznej, w tzw. partycypacyjnym GISie – *public participation GIS*. , Szczegóły dotyczące geoankiety i czasu jej realizacji znajdują się w rozdziale *Uspołecznienie*.

Wiedzę na temat potencjału i problemów gminy pozyskano za pomocą analizy desk research, poprzez konsultacje społeczne, za pomocą wywiadów przeprowadzonych z mieszkańcami i pracownikami urzędu gminy. Korzystano z danych Systemu Informacji Przestrzennej Gminy Sieraków oraz z Głównego Urzędu Statystycznego, skorzystano z informacji zawartych w głównych dokumentach diagnostycznych, planistycznych i strategicznych gminy Sieraków i województwa wielkopolskiego. Przeprowadzono także badanie terenowe (w postaci inwentaryzacji urbanistycznej), które zweryfikowało lub uzupełniło wcześniej zdobytą wiedzę. Wyniki analizy jakościowej prezentuje tabela 16b. Szczegółowa i wielokryterialna analiza jakościowa pozwoliła na wyróżnienie obszaru rewitalizacji trzech jednostek rewitalizacyjnych o największej liczbie wskazań występujących tam problemów, są to: ...

Tabela 16b. Zbiornicze zestawienie problemów odnoszących się do pięciu sfer analitycznych w podziale na jednostki rewitalizacyjne wykonane w oparciu o wyniki analizy jakościowej.

		problemy w sferze społecznej	problemy w sferze gospodarczej	problemy w sferze technicznej	problemy w sferze funkcjonalno-przestrzennej	problemy w sferze środowiskowej	Suma wskazań
1	Bucharzewo	+				+	2
2	Chalin	+	+				2
3	Chorzępowo	+			+		2
4	Góra	+					1
5	Grobia	+					1
6	Izdebno				+		1
7	Jabłonowo		+				1
8	Kaczlin	+				+	2
9	Kłosowice	+			+		2
10	Lutom		+				1
11	Lutomek		+	+			2
12	Ławica	+	+				2
13	Marianowo	+		+			2
14	Przemysław	+			+		2
15	Sieraków Centrum	+	+	+	+	+	5
16	Sieraków Osiedla (zach)	+				+	2
17	Sieraków - Piaski (pn)				+		1
18	Sieraków Południe	+	+				2
19	Tuchola	+					1

Metodyka oceny: dana kategoria otrzymała „+” kiedy liczba wskazań problemów wyniosła minimum 3 (maksimum mogła zdobyć 4). Liczba wskazań wynikała z wiedzy zaczerpniętej z *Diagnozy stanu i kierunków rozwoju gminy Sieraków*, ze wskazań zgłoszonych podczas spotkań z interesariuszami, z inwentaryzacji urbanistycznej poszczególnych miejscowości i obszarów jednostek rewitalizacyjnych oraz odpowiedzi zawartych w geoankiecie umieszczonej na stronie internetowej urzędu. Podczas oceny wzięto pod uwagę wskazania w następujących zagadnieniach:

- w sferze społecznej: problemy demograficzne (starzejące się społeczeństwo, depopulacja), problemy społeczne (korzystanie z pomocy społecznej, słaba dostępność do infrastruktury społecznej) – ilość punktów możliwych do zdobycia 4
- w sferze gospodarczej: problemy gospodarcze (słaba aktywność podmiotów gospodarczych lub ich brak, brak terenów inwestycyjnych, brak powiązań pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami, brak działań ze strony władz w celu przyciągnięcia inwestorów) – ilość punktów możliwych do zdobycia 4
- w sferze funkcjonalno-przestrzennej: problemy związane z zagospodarowaniem przestrzennym (słaba dostępność do usług podstawowych, brak systemu informacji przestrzennej i informacji wizualnej), problemy związane z jakością ogólnodostępnych

- terenów publicznych (niska jakość przestrzeni publicznych lub ich brak), problemy związane z siecią połączeń funkcjonalnych (brak połączeń transportu publicznego) – ilość punktów możliwych do zdobycia 4
- w sferze technicznej: problemy związane z jakością struktury zurbanizowanej (zły stan techniczny zabudowy, duża ilość obiektów zagrożonych wyburzeniem lub przeznaczonych do wyburzenia), problemy związane z infrastrukturą techniczną i komunikacyjną (zły stan nawierzchni dróg, brak sieci kanalizacyjnej) – ilość punktów możliwych do zdobycia 4
 - w sferze środowiskowej: problemy związane z występującym hałasem (zgłaszane niedogodności związane z hałasem ruchu drogowego o zwiększonym natężeniu), problemy związane z zanieczyszczeniem środowiska (występowanie dzikich wysypisk śmieci lub miejsc składowania odpadów), problemy związane z deforestacją (występowanie miejsc wycinki drzew), problemy związane z ekspansją obszarów zurbanizowanych na tereny naturalne (występowanie miejsc antropopresji występującej wskutek bliskości terenów siedlisk ludzkich) – ilość punktów możliwych do zdobycia 4

Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zaprezentowany jest w kolejnym rozdziale.

3.2.2 Wskazanie obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji

W tej części opracowania wskazano obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji gminy Sieraków w oparciu o dwa rodzaje analiz: ilościową i jakościową. Wyniki cząstkowe tych analiz zaprezentowano w poprzednim rozdziale.

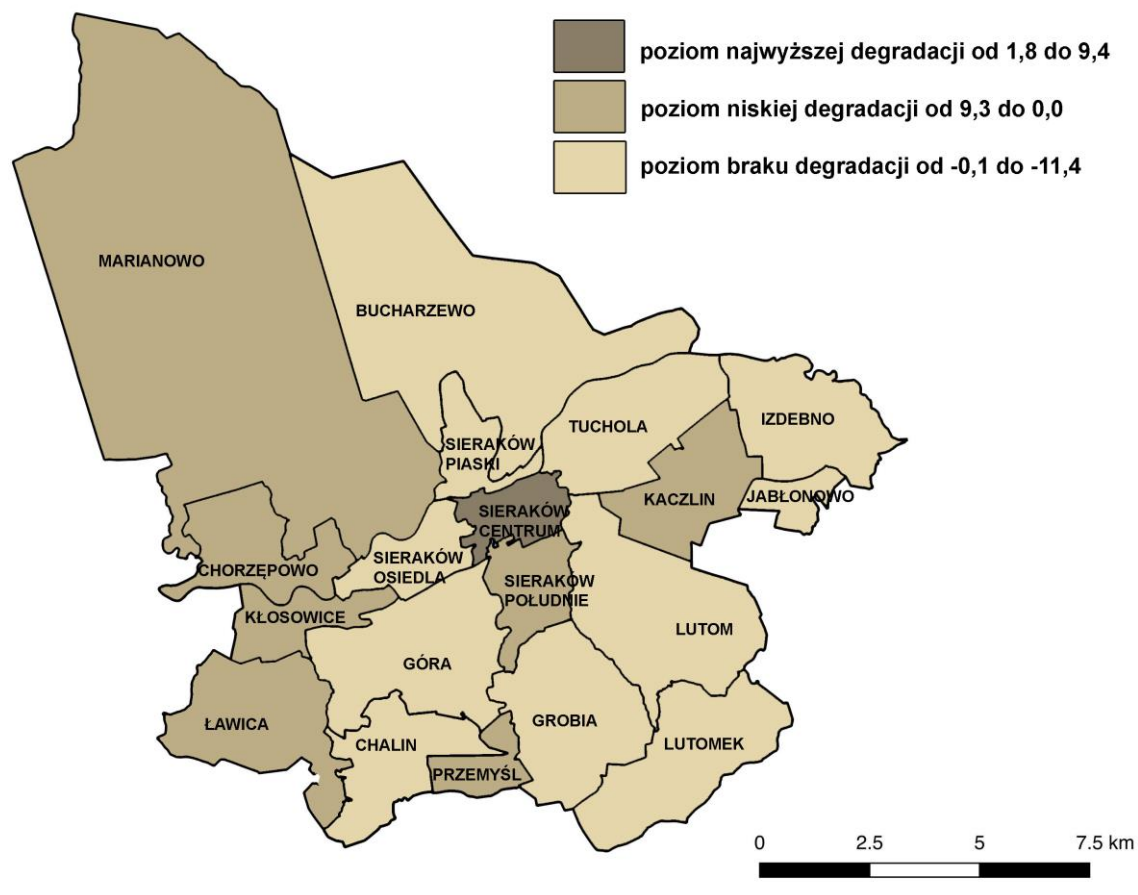
W zakresie analizy ilościowej badaniom poddano 10 zjawisk. Metodę analizy zaprezentowano na początku rozdziału 3.2.1, jednakże aby określić zasięg obszaru zdegradowanego należało zsumować wartości wystandaryzowanych wskaźników i stworzyć indeks zbiorczy (wskaźnik sumaryczny). Obszar będzie mógł zostać wskazany do rewitalizacji, jeśli indeks zbiorczy dla danego obszaru będzie osiągał wartości najwyższe, co jest równoznaczne z najwyższym stopniem jego degradacji w skali gminy. Należy przypomnieć, iż w celu podkreślenia szczególnej roli sfery społecznej w procesie rewitalizacji gminy Sieraków, części wskaźników obejmujących tę sferę nadano wyższe wagi. Z kolei wskaźniki ze sfery technicznej i gospodarczej uznano za mniej ważne, stąd nadano im niższe wagi (patrz tabela 16a). Wskaźnik sumaryczny wykorzystany do delimitacji wyliczono w oparciu o wskaźniki syntetyczne wszystkich analizowanych sfer, tj. społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Efektem delimitacji w oparciu o wskaźnik sumaryczny jest rycina 20a, na której obszary charakteryzujące się poziomem najwyższej degradacji stanowią granice obszaru zdegradowanego. Zgodnie z nim największe natężenie zjawisk kryzysowych obserwowane jest w jednostce rewitalizacyjnej: Sieraków Centrum. Jak już wcześniej zaznaczono analizę ilościową uzupełniono o analizę jakościową (patrz rozdział 3.2.1). Wynika z niej, że największe natężenie zjawisk kryzysowych obserwowane jest także w jednostce rewitalizacyjnej Sieraków Centrum. Jednostkami o najlepszej sytuacji społeczno-gospodarczej są: Sieraków Piaski, Bucharzewo i Tuchola, Lutom, Grobia, Sieraków Osiedla, Chalin, Izdebno, Jabłonowo, Góra, Lutomek. Wskaźnik syntetyczny dla tych obszarów osiągnął wartość poniżej 0. Oznacza to, że sytuacja obserwowana na tych obszarach jest lepsza od średniej dla całej gminy. W przeciętnej kondycji społeczno-gospodarczej znajdują się jednostki: Ławnica, Kłosowice, Przemyśl, Chorzepowo, Kaczlin, Marianowo i Sieraków Południe. Wskaźnik syntetyczny dla tych obszarów osiągnął wartość od 0 do 9,4. Oznacza to, że sytuacja obserwowana na tych obszarach jest minimalnie gorsza od średniej dla całej gminy.

Podczas analizy jakościowej szczególną uwagę zwrócono na potrzeby i postulaty wyrażane przez mieszkańców gminy dotyczące poprawy jakości ich życia, gospodarowania i zamieszkania. Owe potrzeby odnoszono głównie do obszaru Sieraków Centrum biorąc pod uwagę nie tylko występujące tam problemy, ale także istniejący potencjał możliwy do wykorzystania w działaniach naprawczych. Spośród wielu zgłaszanych potrzeb wyróżnić można najważniejsze:

- tworzenie miejsc integracji społecznej,
- poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych,
- tworzenie miejsc sportu, wypoczynku i rekreacji,
- modernizacja istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej,
- modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i transportowej dla poprawy dostępności i bezpieczeństwa,
- aktywizacja zawodowa mieszkańców prowadząca do ożywienia gospodarczego,
- poprawa warunków życia mieszkańców w sferze bytowej, oświaty, edukacji i bezpieczeństwa,
- rozwój systemu opieki i pomocy dla osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie,
- techniczne, architektoniczne i funkcjonalne dostosowanie obiektów użyteczności publicznych dla osób starszych, niepełnosprawnych i dzieci

- rozwój turystyki poprzez promowanie tradycji i kultury, budowę i organizację produktów turystycznych, modernizację istniejącej infrastruktury poprawiającej dostępność do terenów cennych poznawczo oraz zapewniających bezpieczeństwo,
- poprawne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego i wykorzystanie jego zasobów przy jednoczesnej jego ochronie.

Rycina 20a. Wynik delimitacji - rozkład przestrzenny wskaźnika sumarycznego ukazującego stopień natężenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach rewitalizacyjnych gminy Sieraków.

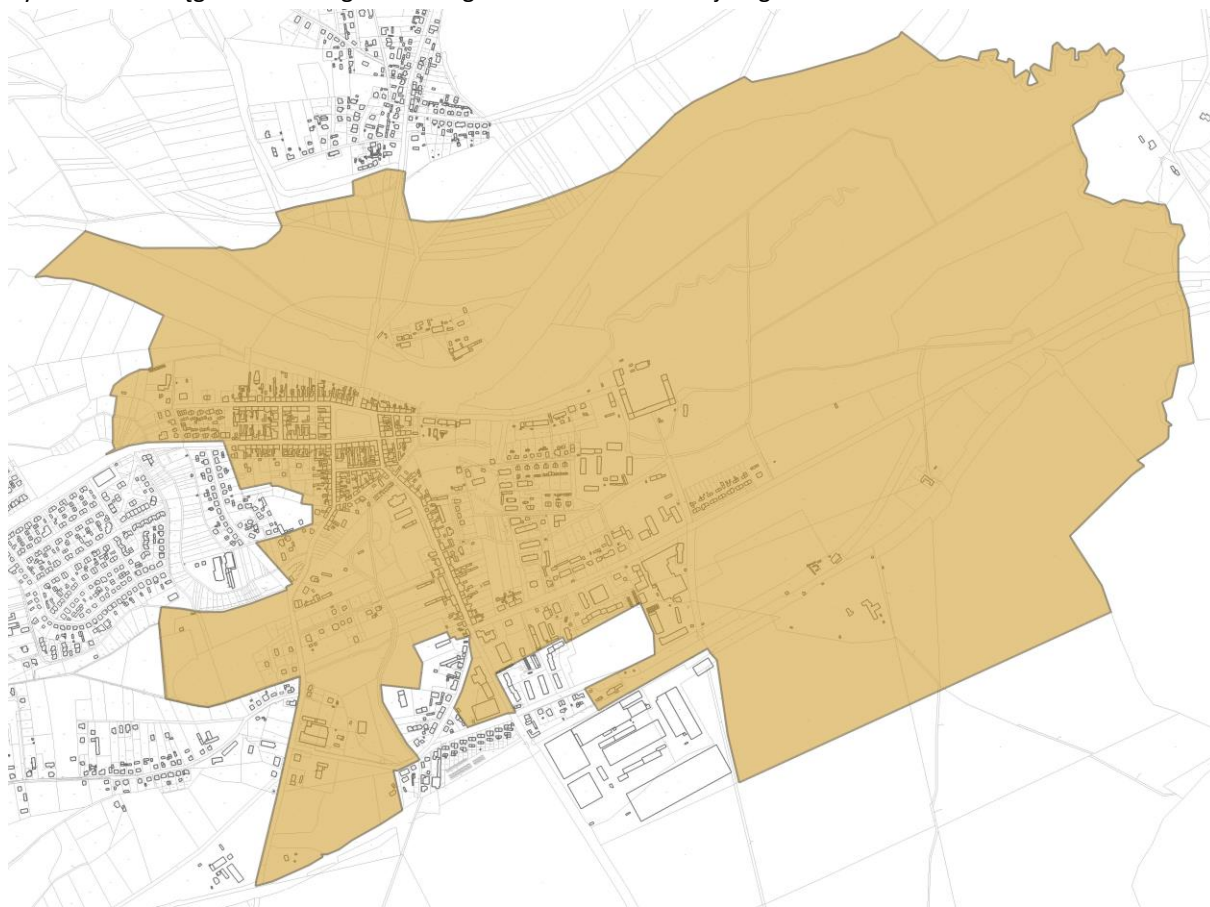
Źródło: opracowanie własne

Tabela 17. Zbiorne zestawienie wystandaryzowanych wskaźników wykorzystanych do delimitacji obszarów kryzysowych w gminie Sieraków

	ubóstwo	Przestępczość	Starzenie się społeczeństwa	Depopulacja	Bezrobocie	Przedsiębiorczość	Jakość przestrzeni publicznej	Jakość substancji urbanistycznej	Wyposażenie stwarzające zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi	Wskaźnik syntetyczny (sumaryczny)
Sieraków - Centrum	1,9	10,5	0,8	1,4	1,7	-0,6	0,2	0,9	2,0	18,8
Ławica	6,7	-1,3	-0,4	2,2	1,6	0,6	0,1	-0,9	-0,8	7,8
Kłosowice	3,5	4,9	-1,6	-1,9	3,5	-1,5	0,2	0,6	0,2	7,7
Przemysław	1,4	-0,9	-2,3	0,8	5,9	0,9	0,2	0,6	0,2	6,8
Chorzępowo	1,4	-0,6	2,4	1,4	1,7	-0,5	0,1	-0,4	-0,5	4,9
Kaczlin	2,4	-0,7	-1,8	-1,4	1,3	0,7	0,2	-0,1	2,4	2,9
Marianowo	0,4	1,3	0,0	0,3	2,9	-1,3	-1,9	1,5	-1,1	2,1
Sieraków - Południe	-2,9	-1,5	2,8	3,1	0,6	0,2	0,2	-0,9	-1,1	0,5
Lutomek	1,2	-1,6	-1,2	-0,2	-1,1	0,9	0,2	1,8	-0,7	-0,6
Góra	-0,9	-0,4	-0,6	-2,8	4,2	0,0	0,1	-0,1	-0,6	-1,2
Jabłonowo	-2,1	-2,0	-0,3	3,7	-4,2	1,2	0,2	0,8	0,9	-1,8
Izdebno	-0,2	-0,8	0,5	0,5	-2,9	0,6	0,1	-0,2	-0,2	-2,5
Chalin	-5,7	0,8	5,9	-0,2	-4,2	1,8	-0,2	-0,9	-0,8	-3,4
Sieraków - Osiedla (zach)	-2,9	-1,7	-0,4	-0,3	0,7	-0,6	0,2	0,9	0,4	-3,7
Grobia	-2,2	-0,3	0,1	1,3	-2,7	-2,1	0,2	0,4	0,7	-4,5
Lutom	-3,0	-1,8	-0,9	0,1	-0,5	0,7	0,2	0,3	-0,1	-5,0
Tuchola	3,2	-2,0	0,9	-3,9	-4,2	-0,1	0,0	-0,8	-0,5	-7,5
Bucharzewo	1,0	-1,0	-2,0	-1,7	-2,3	-0,2	-0,6	-2,0	-1,0	-9,8
Sieraków - Piaski (pn)	-3,2	-1,0	-1,9	-2,3	-1,9	-0,5	0,2	-1,5	0,6	-11,4
średnia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Źródło: opracowanie własne

Rycina 20b. Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Sieraków

Analiza ilościowa i jakościowa wykazała, że obszar zdegradowany obejmuje teren znajdujący się w granicach stanowiących jednostkę rewitalizacyjną Sieraków Centrum. Z uwagi na występujące tam zjawiska kryzysowe oraz liczbę zgłaszanych przez mieszkańców problemów i postulatów przyjęto, iż obszar ten zostanie przeznaczony do rewitalizacji. Zatem granice obszaru przeznaczonego do rewitalizacji pokrywają się z granicami obszaru zdegradowanego.

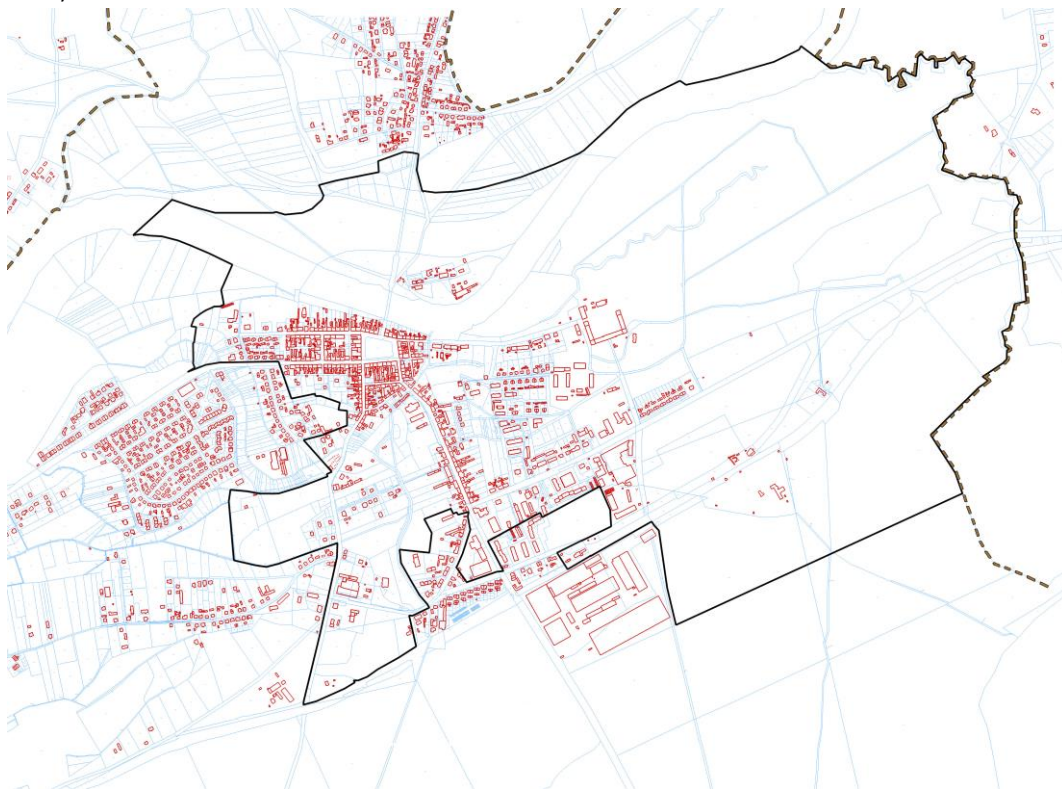
Zgodnie z *Zasadami programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+* obszar rewitalizacji musi spełniać dwa warunki: jego powierzchnia nie może być większa niż 20% powierzchni gminy, a liczba mieszkańców przekraczać 30% mieszkańców gminy. Analizując przestrzenne i ludnościowe uwarunkowania w wydzielonej jednostce Sieraków Centrum oraz zgodność z wymienionymi wytycznymi, należy stwierdzić, iż powierzchnia obszaru zdegradowanego wynosi 318,41 ha, co stanowi 1,57% powierzchni gminy, natomiast liczba ludności stanowi 28,84% mieszkańców gminy.

3.2.3 Analiza przyczyn degradacji i charakterystyka sytuacji na obszarze objętym programem

Obszar rewitalizacji Sieraków Centrum charakteryzuje się największym nasileniem problemów społeczno-gospodarczych i przestrzennych. Jest to teren kluczowy dla przezwyciężenia sytuacji kryzysowych, w którym dodatkowo tkwi potencjał do zapoczątkowania zmian i przeniesienia dobrych praktyk do innych części gminy.

Na podobszarze Sieraków Centrum aż dla ośmiu z dziewięciu analizowanych wskaźników zostały osiągnięte wartości gorsze niż średnia dla reszty miasta, a dla ośmiu wskaźników wartości gorsze, niż średnia dla całej gminy. Sieraków Centrum doświadcza problemów społecznych wynikających z wysokiego poziomu ubóstwa, braku aktywności społecznej, przestępczości i bezrobocia oraz problemów demograficznych związanych z odpływem mieszkańców i wysokim wskaźnikiem obciążenia demograficznego. Widoczne są braki w zakresie terenów zieleni, co wpływa na niską jakość przestrzeni publicznych. Pozytywne tendencje widoczne są w sferze przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej przedsiębiorstw. Badania wykazały, że na obszarze tym jest wiele zabudowy powstałej przed 1989 rokiem, która jest obecnie w złym stanie technicznym. Stanowi to zagrożenie dla zachowania historycznej struktury miejsca, spójności architektonicznej, bowiem nowopowstała zabudowa często nie odnosi się do istniejącej tkanki. Biorąc jednak pod uwagę wartość sumaryczną wskaźnika degradacji, jest to obszar predysponowany do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi.

Rycina 21. Obszar rewitalizacji w gminie Sieraków – Sieraków Centrum (z widoczną granicą miasta – linia przerywana).

Źródło: opracowanie własne

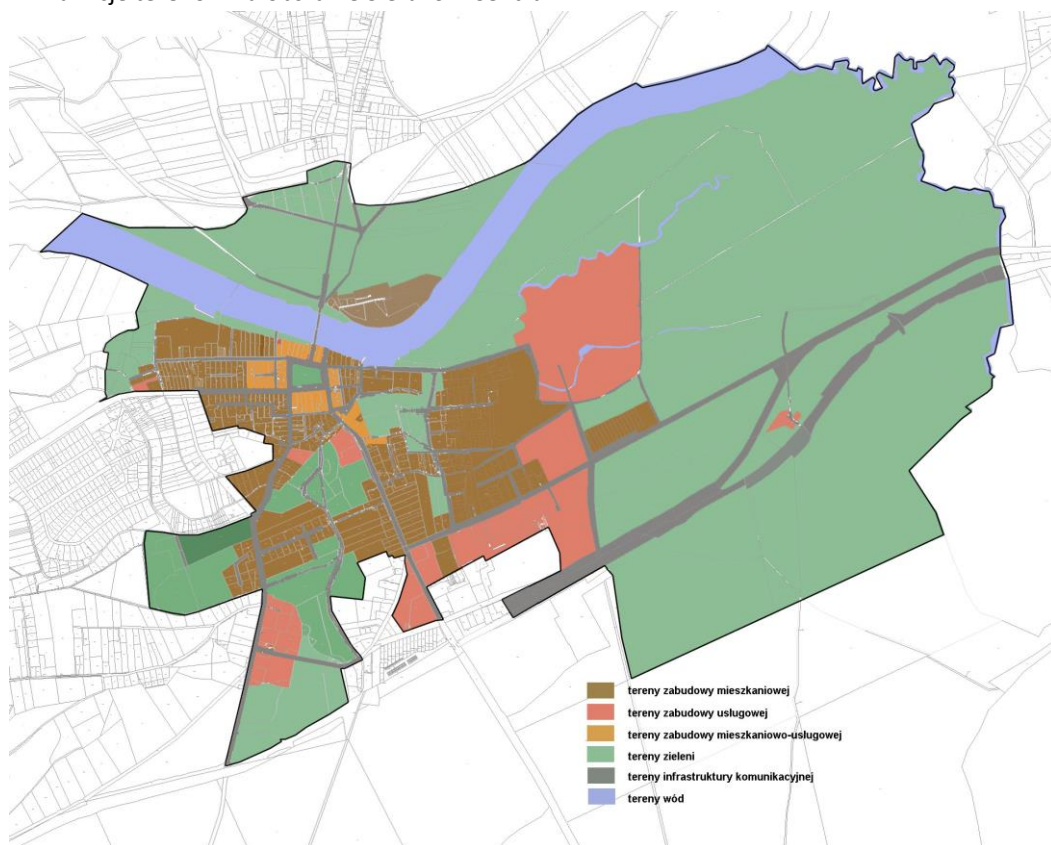
Centrum Sierakowa jest obszarem wielofunkcyjnym (Ryc. 22). W ścisłym centrum, w bezpośrednim sąsiedztwie rynku, występuje zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna z towarzyszącymi jej usługami. Wraz ze wzrostem odległości od rynku częściej pojawia się zabudowa jednorodzinna, wraz z zabudową gospodarsko-inwentarską i wolnostojącymi garażami. W granicach obszaru rewitalizacji zlokalizowane są: Urząd Gminy, Kościół pw. NMP Niepokalanie Poczętej, liczne usługi, apteki, gastronomia, banki, piekarnie, cukiernie, sklepy spożywcze i wielobranżowe. Historyczne centrum tworzy zwarta zabudowa otoczona pasem zieleni. Od północy rzeka Warta ogranicza rozwój miasta w tym kierunku. Barierą przestrzennego rozrostu miasta jest pas zieleni wysokiej otaczający centrum od wschodu, dlatego rozprzestrzenia się ono na południe tworząc naprzemiennie pasy zabudowy usługowej/aktywności gospodarczej i zabudowy mieszkaniowej.

Obszar Sieraków Centrum to teren wymagający odnowy. Zmiany powinny przede wszystkim dotyczyć poprawy powiązań komunikacyjnych, zwłaszcza w kontekście ulic i przejść pieszych. Brak jest powiązań funkcjonalnych między poszczególnymi zespołami urbanistycznymi i architektonicznymi, a istniejące obiekty i zespoły zabudowy nie przesądzają o istotnym znaczeniu dla przestrzeni i tożsamości miasta. Poprawy wymaga funkcjonalność placu (rynku) oraz spójność powiązań komunikacyjnych na terenach między ulicą Poznańską, Wroniecką i Stadnina. Konieczna jest modernizacja zabudowy plombowej w zwartych pierzejach ulic, która lokalizowana jest często bez nawiązania do linii zabudowy ulicy. Widoczne jest obniżenie jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznej miasta oraz obniżenie jakości zamieszkiwania i wartości mieszkań przy placu (rynku) przez ruch tranzytowy pojazdów o dużym tonażu i różnorodność wysokości i formy budynków tworzących ściany placu (rynku; kamienice do 3- kondygnacji i budynki niższe do 1,5 kondygnacji).

W jednostce rewitalizacyjnej Sieraków Centrum należy poprawić powiązania obiektów i zespołów zabudowy o istotnym znaczeniu dla przestrzeni i tożsamości miasta, należy uzupełnić elementy małej architektury w przestrzeniach publicznych lub poprawić ich niefunkcjonalne usytuowanie. Konieczną są działania naprawcze na terenie hipodromu, który jest elementem założenia folwarcznego, bardzo widoczne są ubytki i zniszczenia w założeniach zieleni parkowej. Brak jest czytelnej kompozycji w przestrzeni zabudowy jednorodzinnej, oraz spójności i powiązań w przestrzeniach społecznych i terenach zieleni urządzonej między blokami przy ulicy Poznańskiej i ulicy Dworcowej. Na terenie Sieraków Centrum jest wiele zaniedbanych budynków zabytkowych i o wartości historycznej tj. poszpitalnych, przemysłowych (np. młyn) i pokolejowych (np. wieża ciśnień), które stanowią potencjał społeczny i gospodarczy miasta. Istniejąca zabudowa wielorodzinna nie pasuje do skali miasta (parametry, forma, intensywność zabudowy); nie wpisują się w charakter sąsiadującej zabudowy obiekty handlu wielkopowierzchniowego (wysokość, architektura, materiały) oraz problematyczna jest ich lokalizacja przy głównych ulicach miasta. Na analizowanym obszarze brak optymalnego wykorzystania terenów nadrzecznych dla celów publicznych i rekreacyjno-turystycznych i konieczne jest uporządkowanie terenów przylegających do promenady i zieleni nadrzecznej. Istnieje możliwe, a obecnie niewykorzystane, powiązanie ścieżkami pieszymi i rowerowymi istniejących obiektów publicznych, sportowych i rekreacyjnych.

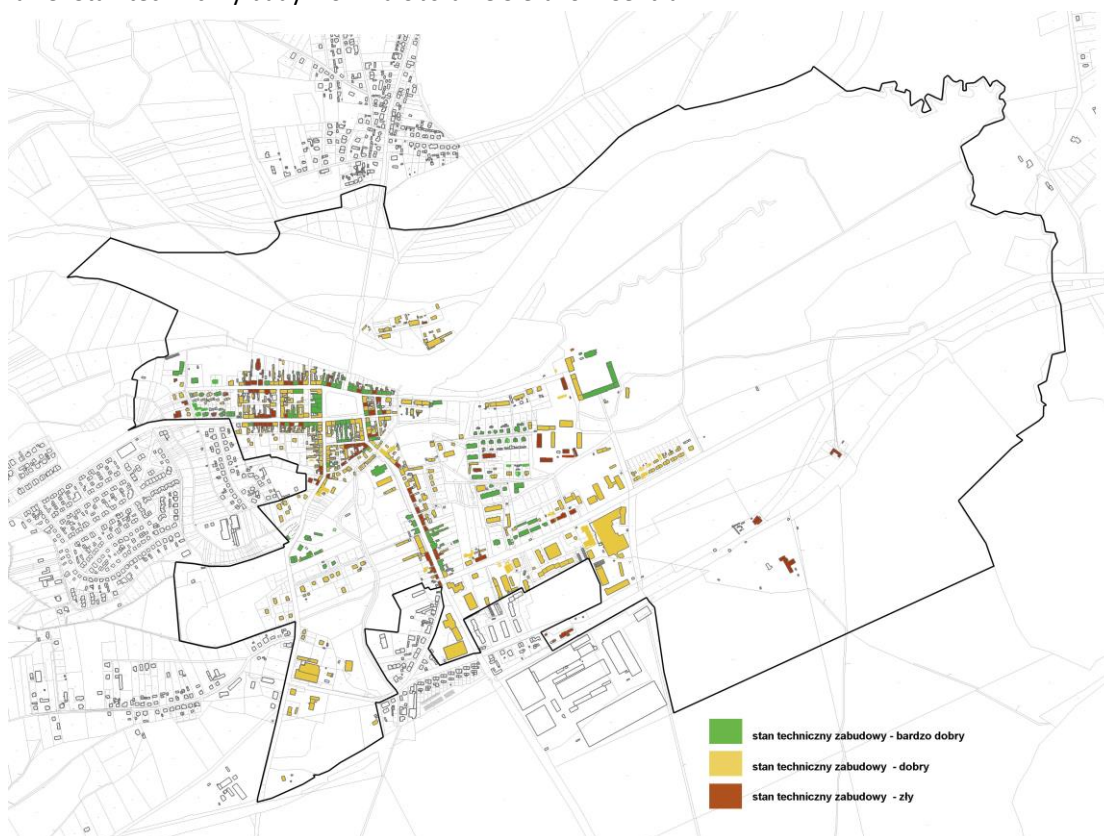
Istniejące zagospodarowanie na zdegradowanym terenie oraz jego mieszkańcy stanowią potencjał do dalszego rozwoju. Deficyty i problemy w powiązaniu z wartościami tkwiącymi w istniejących uwarunkowaniach powinny stać się podstawą przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja pozwoli na wyciągnięcie obszaru z kryzysu.

Rycina 22. Funkcje terenów na obszarze Sieraków Centrum

Źródło: opracowanie własne

Rycina 23. Stan techniczny budynków na obszarze Sieraków Centrum

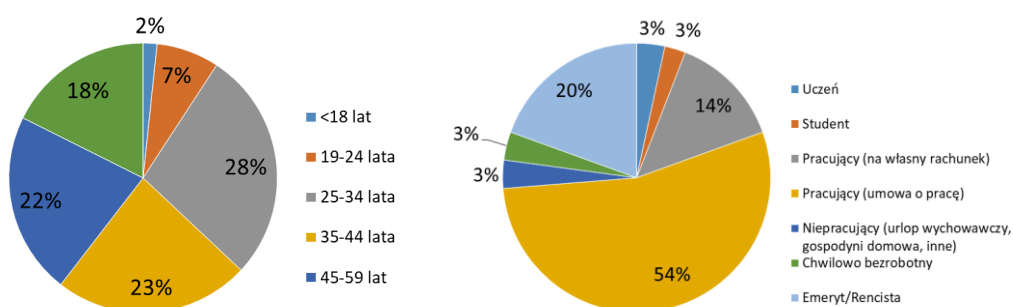

Źródło: opracowanie własne

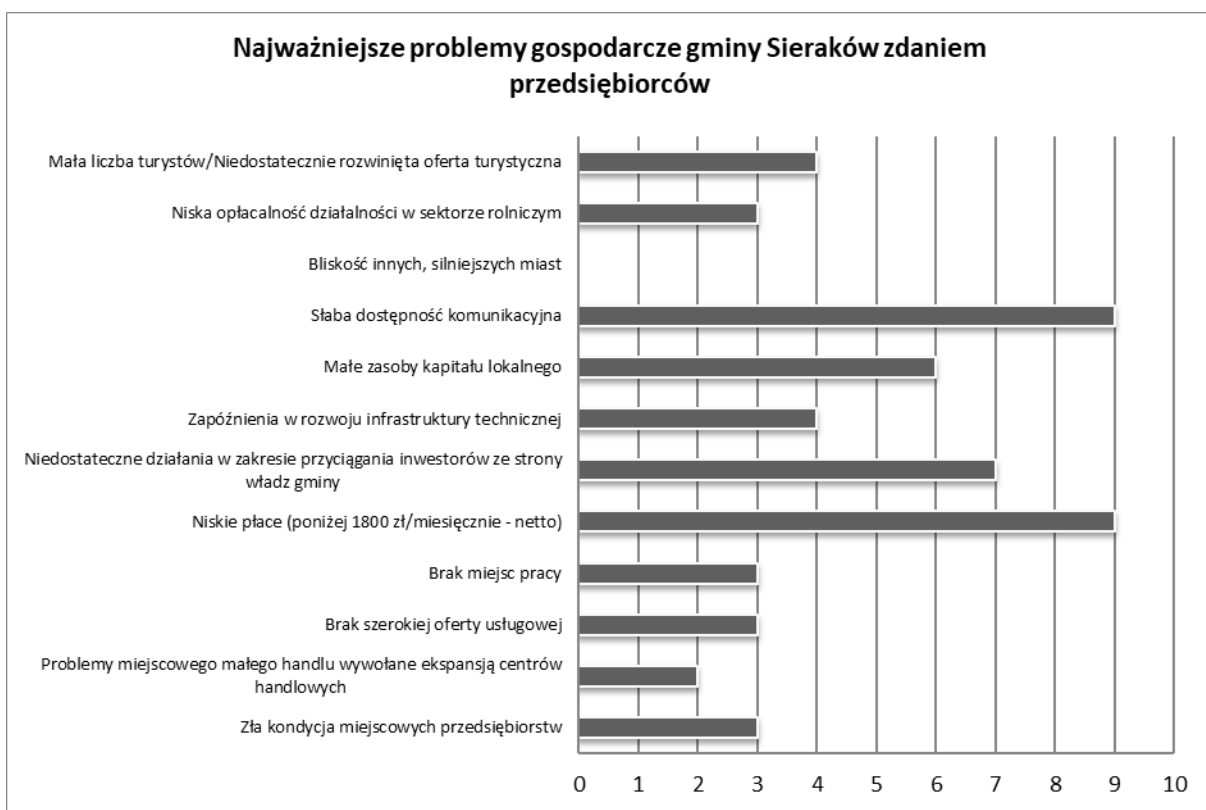
W celu dokładnego rozpoznania problemów obszaru Sieraków Centrum przeprowadzono w ramach konsultacji społecznych badanie ankietowe w postaci geoankiety¹⁶. Owe badanie przeprowadzono w dwóch skalach przestrzennych, tj. w skali całej gminy i w skali obszaru Sieraków Centrum. Ankietę w rozszerzonej skali przestrzennej umieszczono na stronie internetowej programu rewitalizacji Sierakowa oraz na stronie urzędu w dniu 07 kwietnia 2017 roku. Dała ona pogląd na potencjały i deficyty całej zamieszkałej społeczności gminy i dotyczyła wszystkich analizowanych jednostek rewitalizacyjnych. Omawiany obszar przeznaczony pod rewitalizację często pojawiał się o odpowiedział udzielanych przez respondentów, wskazywany był jako problemowy i wymagający zmian zwłaszcza społecznych i przestrzennych. Ankieta w zawężonej skali przestrzennej dotyczyła problemów rozwoju i kształtowania jednostki rewitalizacyjnej Sieraków Centrum. Została ona poddana pod publiczną ocenę w trakcie Jarmarku Wielkanocnego w dniu 08 kwietnia 2017, a następnie umieszczona na stronie internetowej programu rewitalizacji Sierakowa.

Omawiając odpowiedzi na pytania stawiane w ramach pierwszej z prezentowanych geoankiet należy zaznaczyć, iż obejmowały one wszystkie sfery rozwoju gminy, a więc: społeczną, gospodarczą, przestrzenną, przyrodniczą i kulturową. W badaniu wzięło udział 120 osób, z czego 13 % to były osoby prowadzące działalność gospodarczą na terenie gminy Sieraków, a 87% nie. Należy zaznaczyć, iż 72% ankietowanych stanowili mieszkańcy miasta Sieraków. Respondenci (przedsiębiorcy) zwracali uwagę na różne formy działalności w gminie i rozpatrywali kontekst prowadzenia działalności (przychylność władz, możliwości kooperacji). Najważniejszym jednak problemem który zauważają, jest słaba dostępność komunikacyjna i niskie płace. Choć z centrum miasta do najbliższej drogi o znaczeniu krajowym jest około 10 km, to jednak ta odległość jest barierą dla rozwoju gospodarczego miasta/gminy. Mieszkańcy natomiast do najważniejszych problemów zaliczyli te związane ze sferą pracy i jej efektów, zwłaszcza finansowych. Niektórzy są zdania, iż władze powinny przeznaczyć w budżecie środki, które wsparłyby działalność drobnych przedsiębiorstw kosztem turystycznego nurtu gospodarowania.

W badaniu wzięły udział osoby w wieku od 18 do 60 lat, liczebność poszczególnych grup była bardzo podobna (patrz wykres poniżej). W 53% były to osoby w wykształceniu wyższym, 33% średnim ogólnym lub technicznym, natomiast 13% z zawodowym. Głównie na pytania odpowiadały osoby będące w stosunku pracy (54% ankietowanych), natomiast 20% stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym.

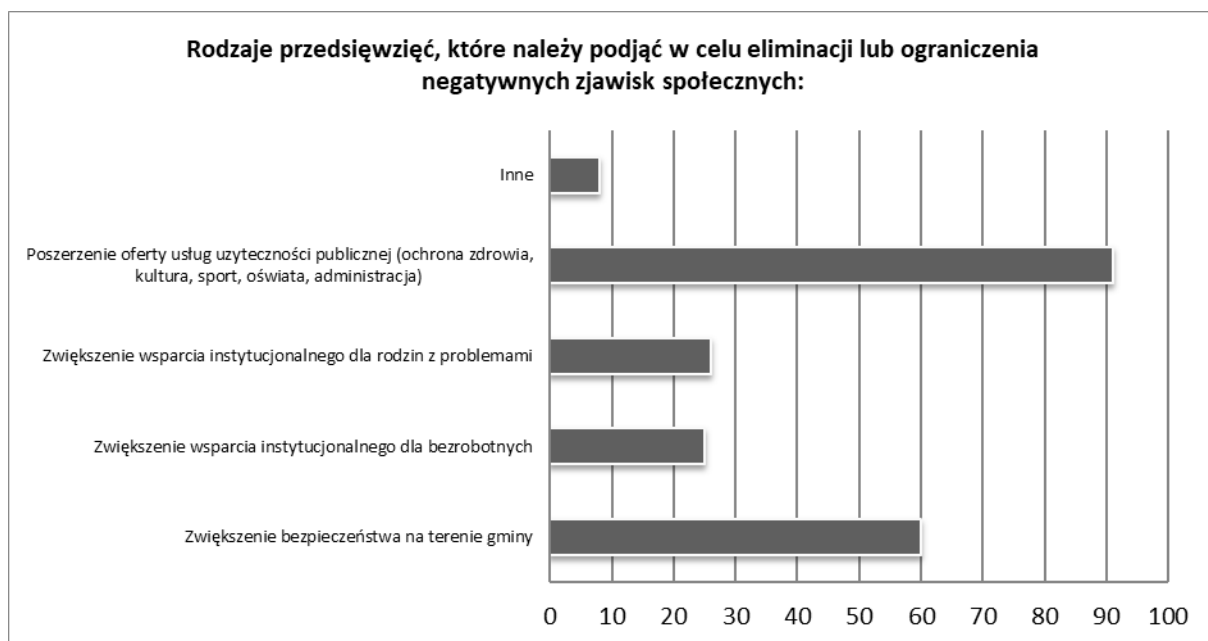
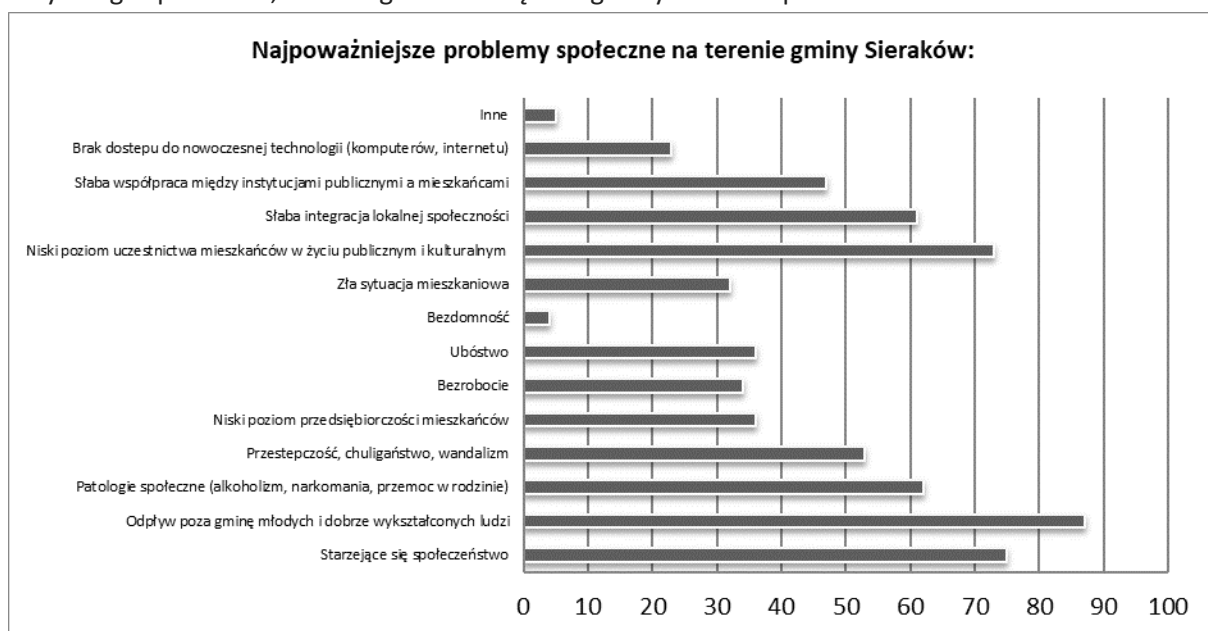

¹⁶ *Geoankieta* to technika przeznaczona do zbierania i analizy danych uzyskiwanych z przestrzeni pozwalająca na łączenie tradycyjnych pytań ankietowych z informacją geograficzną podawaną przez uczestników badania. Jest to metoda interaktywna, coraz częściej stosowana w różnych formach partycypacji społecznej, w tzw. partycypacyjnym GISie – *public participation GIS*.

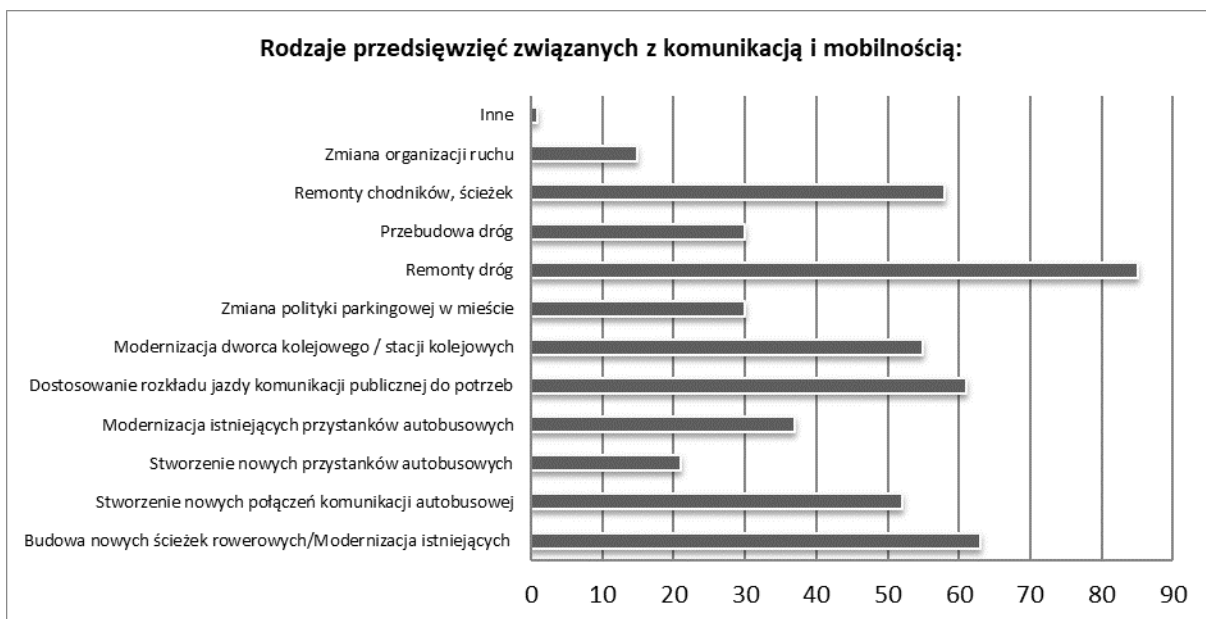

Analiza odpowiedzi respondentów obejmująca społeczną sferę uwarunkowań gminy uwidacznia obawy związane z niskim poziomem kontaktów społecznych. Brak miejsc integracji, możliwości spotkań, podejmowania inicjatyw przedsiębiorczych i organizacyjnych sprawia, że mieszkańcy „uciekają” do domowych zakątków. Nie narzekają oni na warunki mieszkaniowe, nie doskwierają im problemy społeczne (bezdolność czy ubóstwo), a raczej pojawiające się patologie społeczne. Niestety młodzi ludzie wyjeżdżają z gminy do większych ośrodków, co przy tendencjach

starzenia się społeczeństwa nie służy podniesieniu rangi gminy Sieraków jako ośrodka mobilnego, aktywnego społecznie, otwartego na zewnętrznego użytkownika przestrzeni.

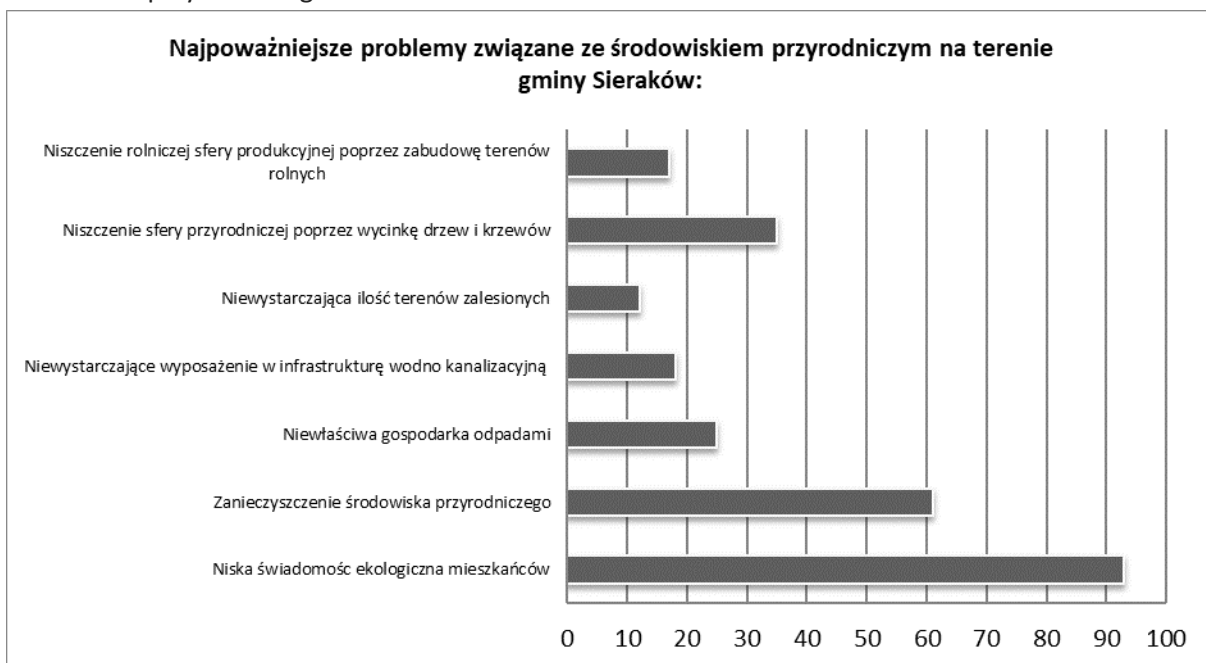

Oczywiście mieszkańcy poszukują miejsc szczególnych, atrakcyjnych, pozwalających na podniesienie standardu życia i zamieszkania. Sięgają po rower, który jako środek transportu jest wartościowy dla zdrowia i dobrego samopoczucia. Ponad 70 % ankietowanych narzeka na zbyt małą liczbę niepowiązanych ścieżek oraz na zły stan dróg. Niestety brak alternatywnych środków transportu, zwłaszcza w okresie letnim, wpływa na negatywny odbiór czasu wypoczynku. Brak chodników przy niektórych ulicach, zła organizacja ruchu (w mieście Sieraków), zły stan dróg gminnych nie tylko obniża komfort jazdy, ale też wpływa na bezpieczeństwo użytkowników.

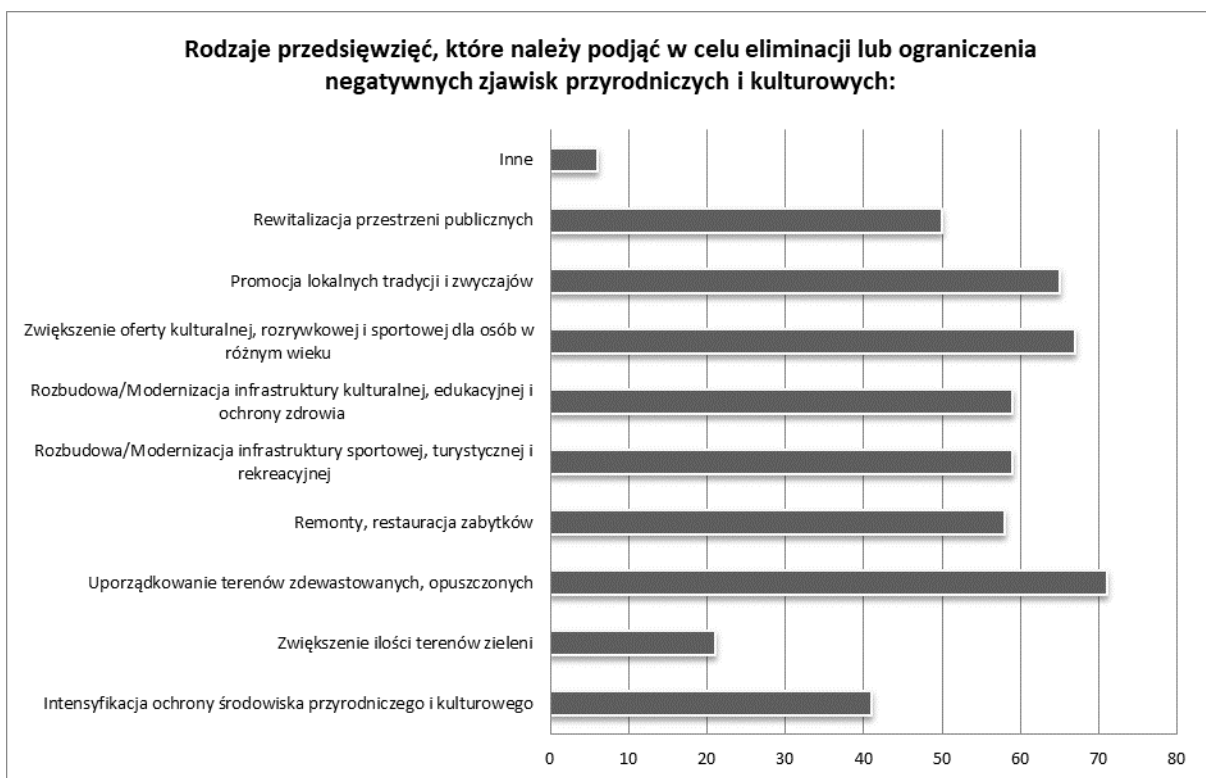
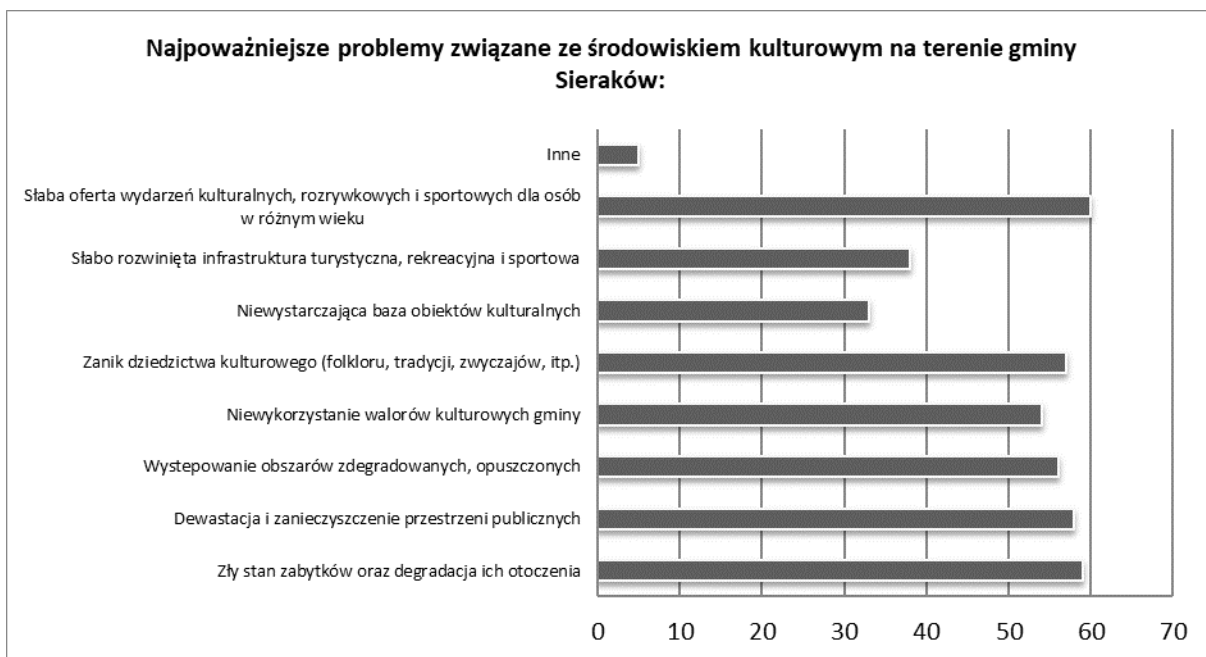

Źródła: Opracowanie własne

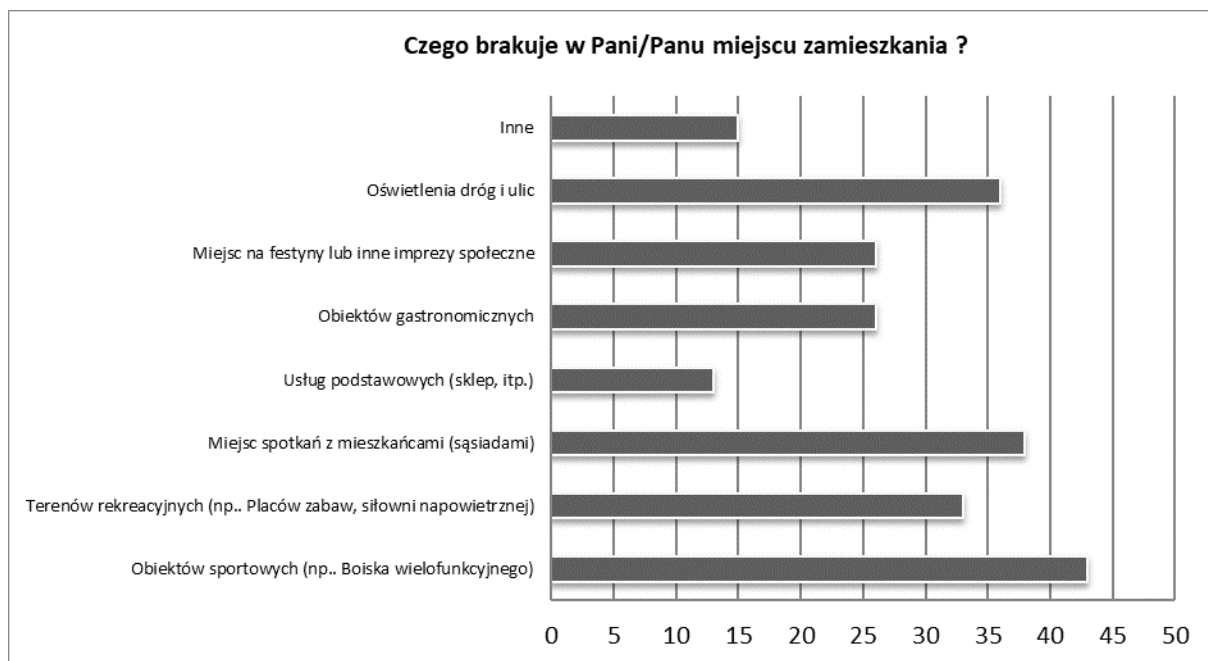
Oprócz problemów społecznych, gospodarczych i komunikacyjnych mieszkańcy zwracali uwagę na „braki” w zakresie środowiska przyrodniczego. Wśród najważniejszych zauważają te wpływające na jakość zamieszkania oraz ochronę walorów gminy. Sądzą, że jest niska świadomość ekologiczna mieszkańców oraz, że działania związane z realizacją podstawowych potrzeb oraz te organizujące życie użytkowników zewnętrznych (zwłaszcza turystów) powodują zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego.

Mieszkańcy zwracali uwagę także na wartości kulturowe gminy Sieraków. Zauważali negatywne działania obniżające ów potencjał i sugerowali rodzaje przedsięwzięć, które należałoby podjąć w celu eliminacji lub ograniczenia negatywnych zjawisk.

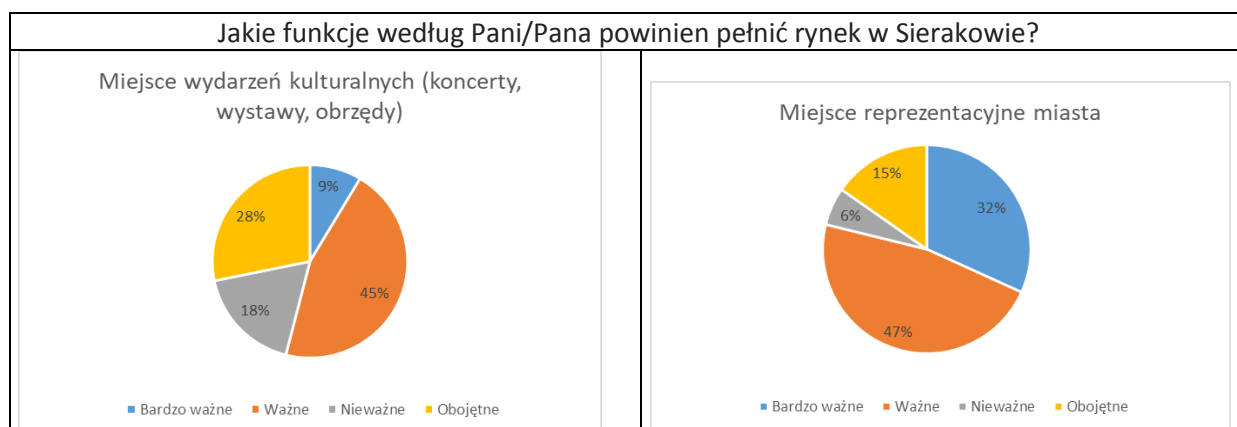
Mieszkańcy gminy zwrócili także uwagę na bezpośrednią sferę zamieszkania. Zauważają brak miejsc spotkań, miejsc pozwalających na aktywność pozadomową, niedostateczną liczbę obiektów gastronomicznych, boisk sportowych, ciągów spacerowych.

Źródło: opracowanie własne.

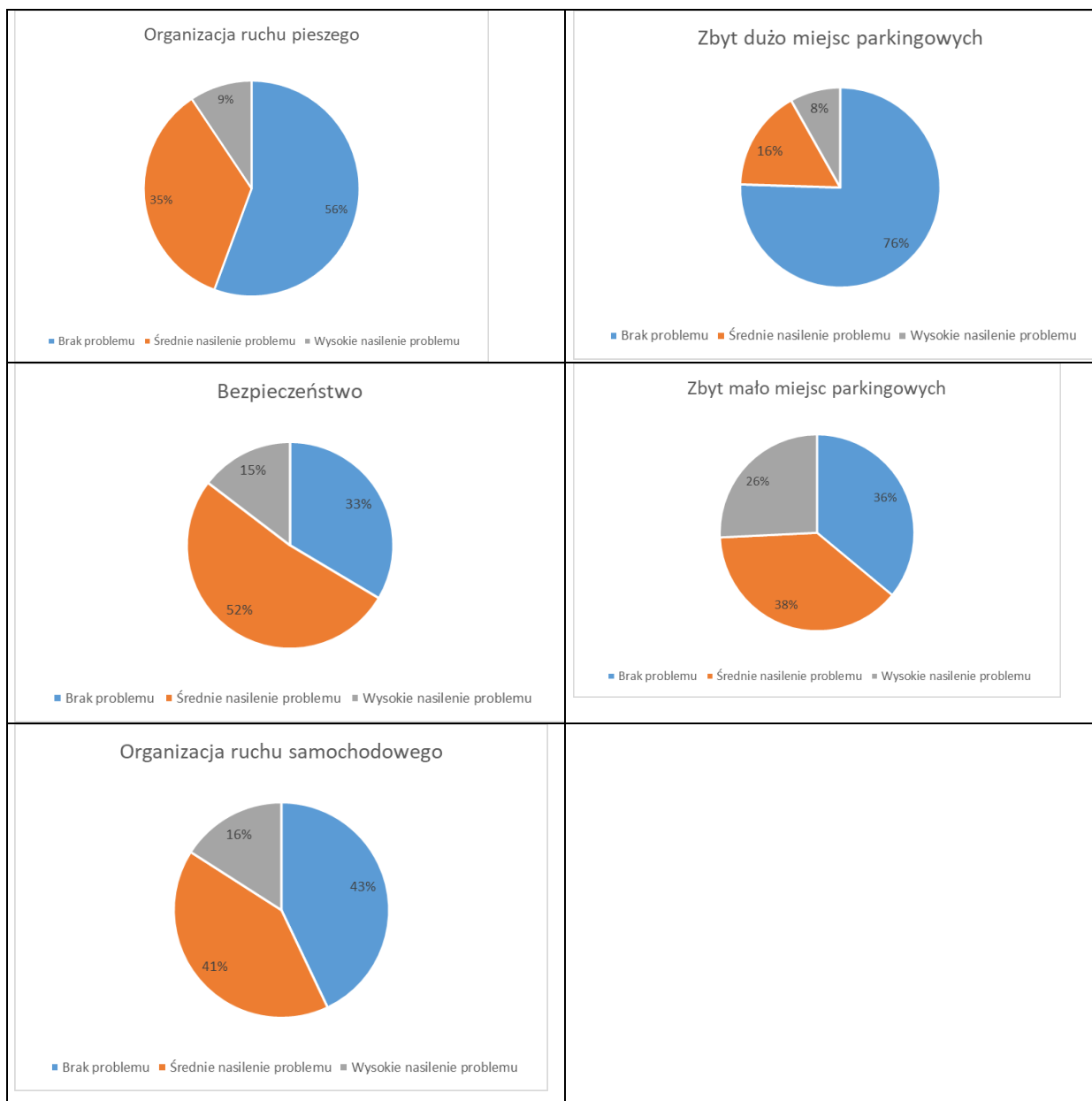
Z zaprezentowanych wyników można wnioskować pogarszający się stan infrastruktury społecznej, widoczne są braki w ilości i jakości infrastruktury społecznej, konieczne i potrzebne są zmiany zagospodarowania przestrzennego poprawiające jakość zamieszkania, pracy i wypoczynku.

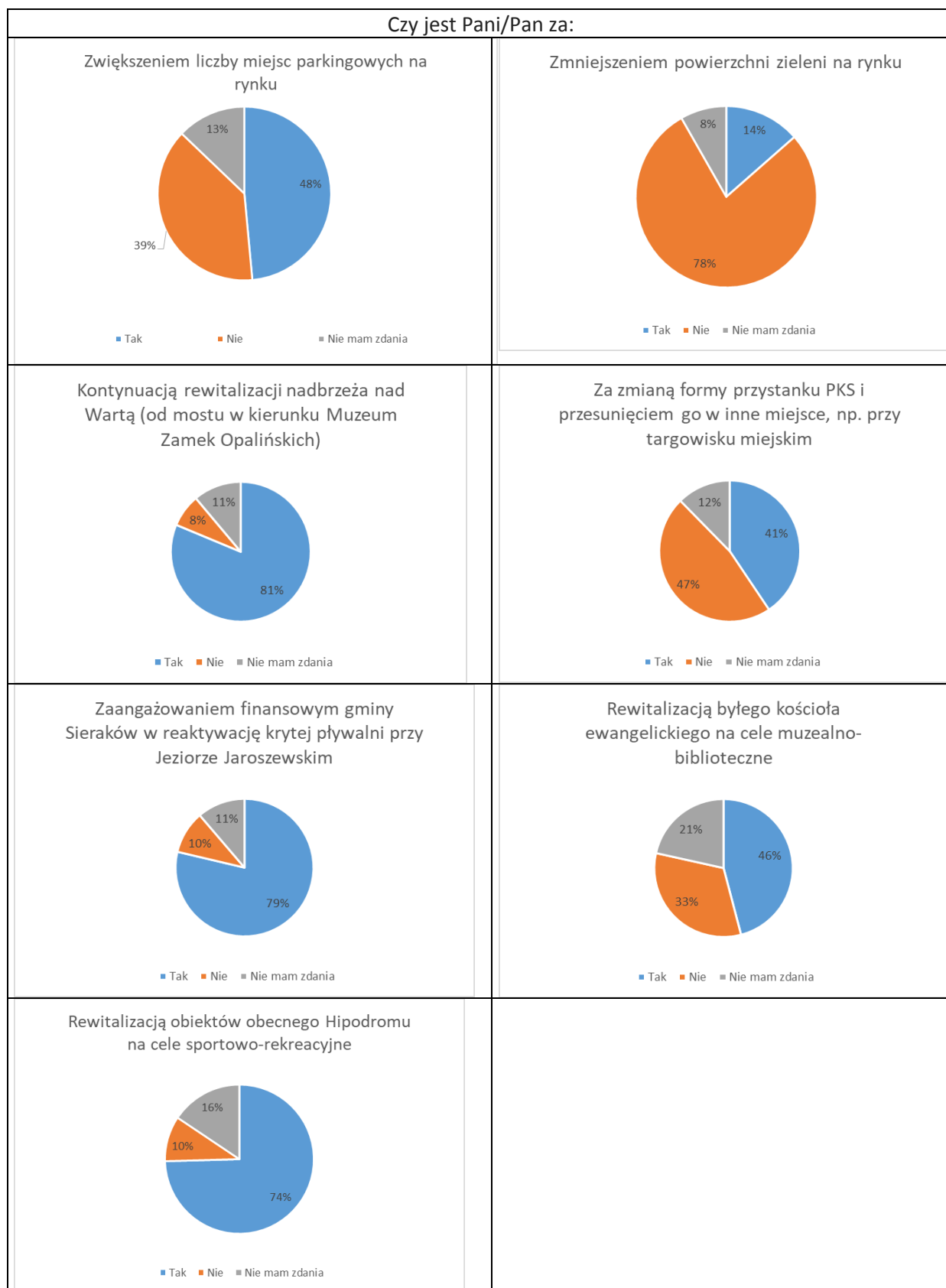
Jak już zaznaczono na początku tego rozdziału oprócz ankiety ujmującej problematykę wielkoskalowo i multidyscyplinarnie przeprowadzono także ankietę w zawężonej skali przestrzennej. Dotyczyła ona problemów rozwoju i kształtowania jednostki rewitalizacyjnej Sieraków Centrum. Poniżej są zaprezentowane wyniki (odpowiedzi) ankiety, którą przeprowadzono w dniu 8 kwietnia 2017 na terenie rynku w Sierakowie (tradycyjną metodą wywiadu). Ankieta ta wywieszona była także na stronie internetowej urzędu, dla osób, które nie mogły uczestniczyć w badaniu terenowym.

W ankiecie, oprócz pytań dotyczącej społecznej czy przestrzennej sfery życia mieszkańców pojawiły się pytania dotyczące komunikacji i mobilności transportowo-komunikacyjnej. Mieszkańcy

Sierakowa dojeżdżają do pracy oraz po zakupy lub usługi. Wśród najczęściej wskazywanych miejscowości był Sieraków (praca, usługi), Międzychód (praca) oraz Wronki (usługi oraz komunikacja kolejowa do Poznania). Najczęściej wybieraną codzienną formą podróżowania są indywidualne środki transportu takie jak samochód, czy rower. Część mieszkańców (około 20%) decyduje się na piesze dotarcie do celu, a stosunkowo niewielka liczba (około 6%) podróżuje za pomocą komunikacji zbiorowej (prywatnej, bądź publicznej), 43% jeździ samochodem jako kierowca, 17% rowerem, 12% samochodem jako pasażer, 5% autobusem, 1% motocyklem.

Osobne pytanie w kwestionariuszu ankietowym dotyczyło oceny fizycznej i czasowej dostępności do poszczególnych miejsc lub obiektów na terenie gminy. Najszybciej ankietowani dojeżdżają do podstawowych usług (codzienne zakupy), miejsc pracy, szkoły lub miejsc zamieszkania. Średnio oceniono dostępność przystanków komunikacji zbiorowej oraz terenów wypoczynku i rekreacji. Najgorzej natomiast oceniono dostępność do ośrodków zdrowia (lekarz) oraz komunikacji kolejowej.

Kolejne pytanie w kwestionariuszu ankietowym dotyczyło identyfikowanych przez mieszkańców problemów w zakresie transportu i mobilności na terenie gminy Sieraków. Największymi problemami w zakresie komunikacji według opinii mieszkańców jest: zły stan techniczny dróg i chodników, co potwierdzają wcześniejsze analizy oraz zbyt mała ilość ścieżek rowerowych. Respondenci zwrócili również uwagę na złą organizację przewozów komunikacji zbiorowej – wymieniając jako najczęstszy problem brak dostosowania rozkładów jazdy dla dojazdów do pracy lub szkoły, długi czas dojazdu oraz słabą jakość świadczonych w tym zakresie usług. Respondenci za problem uznali także zbyt małą ilość miejsc parkingowych w obrębie centrum miasta Sierakowa – rynek i okolice.

Respondenci wskazali również rodzaje przedsięwzięć jakie powinny zostać zrealizowane dla poprawy dostępności i funkcjonowania systemu transportowego w gminie: poprawę stanu nawierzchni dróg, budowę oraz remont ścieżek rowerowych i chodników, stworzenie nowych połączeń komunikacji autobusowej.

Z powyższych wyników obu geoankiet płynie konieczność zmian funkcjonalnych, działań remontowych, modernizacyjnych i naprawczych. Konieczne są działania zmierzające do rewitalizacji ważnych obiektów i przestrzeni publicznych tj. Plac Powstańców Wielkopolskich (rynek), były kościół ewangelicki, nabrzeże Warty czy teren hipodromu. Mieszkańcy wskazywali również na potrzebę podejmowania również działań poprawiających dostępność komunikacyjną i obniżających dyskomfort zamieszkania związany z intensywnym ruchem samochodowym (zwłaszcza w Sierakowie Centrum). Brak poprawnie zorganizowanych przestrzeni publicznych, placów zabaw, terenów rekreacyjnych, pozwalających na aktywność ruchową. Problemów jest wiele i choć dotyczą każdej z wymienionych na wstępie sfer, to działania zmierzające do poprawy stanu degradacji wymagają kompleksowych projektów, strategicznie ujmujących funkcjonowanie ludzi w środowisku zamieszkania.

Dalsza charakterystyka sytuacji na obszarze objętym programem została przedstawiona w kolejnym rozdziale, w opisach problemów, jakie mają rozwiązać zaproponowane projekty rewitalizacyjne.

ROZDZIAŁ 4. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja w myśl definicji to wyraz aspiracji społecznych i wyobrażeń przyszłości określających: rangę, atrakcyjność, efekty wykorzystania atutów i szans rozwojowych oraz eliminację problemów i zagrożeń. Wizja określa ton przyszłych celów strategicznych, powinna przedstawiać gminę jako miejsce o wysokim poziomie życia, poprawnie zagospodarowane, umożliwiające aktywność wielu grup użytkowników i odbiorców przestrzeni.

WIZJA: „Uruchomienie procesu ożywienia zdegradowanych fragmentów gminy Sieraków wykorzystującego społeczny, przestrzenny i gospodarczy potencjał tkwiący w rewitalizowanym obszarze kryzysowym, przy pełnej akceptacji i zaangażowaniu mieszkańców w proces dobrych zmian.”

MISJA GMINY SIERAKÓW: Zintegrowane działania władz gminy Sieraków, interesariuszy LPR, lokalnych liderów i mieszkańców w sferze przestrzennej, gospodarczej, społecznej, środowiskowej i technicznej, połączone z akumulacją kapitału publicznego i prywatnego, wspartych funduszami zewnętrznymi. Te działania powinny wpływać na poprawę jakości przestrzeni publicznych gminy i jednocześnie formować przestrzeń aktywną społecznie, pozwalającą na działania gospodarcze, wzmocnioną infrastrukturą społeczną i techniczną, powinny wspierać rozwój turystyki i rekreacji przy jednoczesnej ochronie cennych wartości przyrodniczych.

Misja może zostać osiągnięta poprzez partnerstwo, współpracę i szeroką konsolidację wszystkich partnerów publicznych i komercyjnych oraz interesariuszy w budowaniu, kreowaniu i osiąganiu założonych celów strategicznych rewitalizacji zdegradowanych obszarów gminy. Owe współdziałanie ma zmierzać do budowania obrazu gminy jako ośrodka o wysokiej jakości życia społecznego, wzmacniającego przedsiębiorczość i rynek pracy, z dostępem do edukacji, ochrony zdrowia i opieki społecznej.

Obszar objęty LPR po przeprowadzeniu procesów rewitalizacyjnych będzie obszarem, który został uzdrowiony zarówno społecznie, przestrzennie, jak i gospodarczo. Odtworzona i wzmocniona spójność społeczna, przede wszystkim przez odbudowanie więzi sąsiedzkich i mnogość oddolnych „mikroinicjatyw”, wzmocni kapitał ludzki miasta. Odnowiona zabudowa, wyposażona w niezbędną infrastrukturę oraz zadbane, przyjazne i dobrze wyposażone przestrzenie publiczne zachęcą mieszkańców do aktywności pozadomowych, a dobre pole administracyjno-prawne do działalności gospodarczej może wspomóc w przyciąganiu inwestorów. Wzmocni się zaradność gospodarcza i społeczna mieszkańców, oraz wzrośnie ilość przedsięwzięć indywidualnych i wspólnych. Społeczeństwo powoli zacznie się bogacić. Odtworzy się „mikropatriotyzmy” poszczególnych ulic, kwartałów i podwórek. Sieć instytucji publicznych i obywatelskich będzie sprzyjać każdej oddolnej inicjatywie wspierającej proces odnowy gminy. Otoczenie stanie się piękniejsze nie tylko dzięki inwestycjom publicznym, ale także – a może przede wszystkim – dzięki odbudowanej zaradności i inicjatywie mieszkańców. Na obszarze rewitalizowanym znacząco poprawi się jakość życia. Wskutek tego obszar stanie się atrakcyjny pod względem zamieszkania i inwestowania. Ożywi się przestrzeń publiczna, partery budynków zapełnią się sklepami i lokalami usługowymi, miejscami kultury i przestrzeniami aktywności obywatelskiej, zaspokajającymi potrzeby mieszkańców. Na poddaszach lub w nowopowstałych obiektach zapewne zadziałają pracownie artystów, świetlice dla dzieci,

młodzieżowe kluby i sąsiedzkie miejsca spotkań. W odnowionych i nowych powierzchniach biurowych powstaną i ulokują się nowe firmy tworzące nowe miejsca pracy. Władze samorządowe będą czuwać, aby nowe inwestycje w obszarze rewitalizacji Sierakowa wzbogacały jego świeżo odbudowane funkcje, a nie konkurowały z nimi. Wszystkie te czynniki wpłyną pozytywnie na zmianę wizerunku. Powyższa wizja jest uzależniona od realizacji zakresu działań w planowanym okresie interwencji. Działania zmierzające do osiągnięcia tego efektu będą uszczegółowione na etapie uzupełniania gotowego LPR o konkretne projekty.

Obszar po przeprowadzonym procesie rewitalizacji w 2023 roku będzie miejscem zrównoważonego rozwoju, uporządkowanym przestrzennie i funkcjonalnie, w którym jest wysoka jakość życia, atrakcyjne pole do aktywizacji gospodarczej, dogodne warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji oraz usług społecznych przy pełnej ochronie walorów środowiska przyrodniczego

Działania rewitalizacyjne wzmocnią następujące obszary miasta:

Rynek stanowić będzie centrum życia społecznego, kulturalnego i gospodarczego Sierakowa, w którym zmodernizowana przestrzeń, odnowione budynki, zrewaloryzowane tereny zieleni i poprawiona dostępność i jakość komunikacyjna spełniają oczekiwania mieszkańców centrum miasta i okolic.

Tereny sportu, rekreacji i turystyki stanowią społeczny i gospodarczy potencjał gminy, który obecnie nie jest właściwie wykorzystany. Funkcjonalna i organizacyjna modernizacja obiektów istniejących, aktywizacja miejsc atrakcyjnych wpłynie na poprawę aktywności ruchowej, poznawczej i edukacyjnej mieszkańców oraz przyjezdnych.

Tereny przyrzeczne wykorzystujące swój atut położenia, sposób zagospodarowania, wartości historyczne i przyrodnicze zapewnią atrakcyjne warunki rekreacji i turystyki. Sposób zagospodarowania i oferta usług wzmocni obsługę mieszkańców i wpłynie na poszerzenie możliwości spędzania wolnego czasu dla różnych grup społecznych.

Obiekty zdrowia, oświaty i kultury wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców. Poprawa ich dostępności, modernizacja i remonty obiektów związane będą ze zwiększeniem oferty usługowej we wspomnianym zakresie, bowiem stanowią one największy obecnie deficyt infrastrukturalny.

Ulice, place, ciągi piesze i rowerowe stanowić będą zmodernizowaną przestrzeń miasta, której infrastruktura wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców. Techniczne i architektoniczne przekształcenia poprawią wizerunek miasta, umożliwią lepszą organizację ruchu i rozmieszczenie miejsc parkingowych co może oddziaływać na kulturalną, usługową i rekreacyjną sferę życia mieszkańców.

Wszystkie obszary zamieszkałe będą współgrały przestrzennie i społecznie poprzez utworzenie miejsc pracy, wypoczynku i aktywności dla mieszkańców. Sposób zagospodarowania i działania prospołeczne na terenach zrewitalizowanych stworzą miejsce aktywnego i bezpiecznego rozwoju.

ROZDZIAŁ 5. CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

CELE REWITALIZACJI

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sieraków na lata 2017-2023 stanowi uszczegółowienie Strategii Rozwoju Gminy Sieraków do 2020 roku. Cele rewitalizacji wprost wynikają ze sformułowanych w Strategii celów strategicznego rozwoju, a te są konsekwencją misji gminy, która brzmi: *JESTEŚMY GMINĄ, KTÓRA KIERUJE SIĘ ZASADAMI ROZWOJU ZRÓWNOWAŻONEGO. DBAMY O WYSOKI POZIOM ŻYCIA NASZYCH MIESZKAŃCÓW. WSPIERAMY AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZĄ. DZIĘKI WALOROM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, KTÓRE CHRONIMY, TWORZYM DOGODNE WARUNKI DLA ROZWOJU TURYSTYKI I REKREACJI. BUDUJEMY INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ I ZAPEWNIAMY SZEROKI WACHLARZ USŁUG SPOŁECZNYCH.*

We wspomnianej Strategii wyróżniono trzy cele strategiczne, z których wynikają cele operacyjne.

Cele strategiczne	Cele operacyjne wynikające z celów strategicznych
CEL I: Poprawa warunków życia mieszkańców	1.2 Rozwiązania komunikacyjne
	1.3 Gospodarka mieszkaniowa
	1.4 Ład przestrzenny, ochrona środowiska i ekologia
CEL II: Wspieranie rozwoju gospodarczego gminy	2.1 Aktywizacja gospodarcza gminy
	2.2 Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji
CEL III: Rozwój usług społecznych na terenie gminy	3.1 Oświata, kultura i sport
	3.2 Zdrowie, pomoc społeczna, bezpieczeństwo

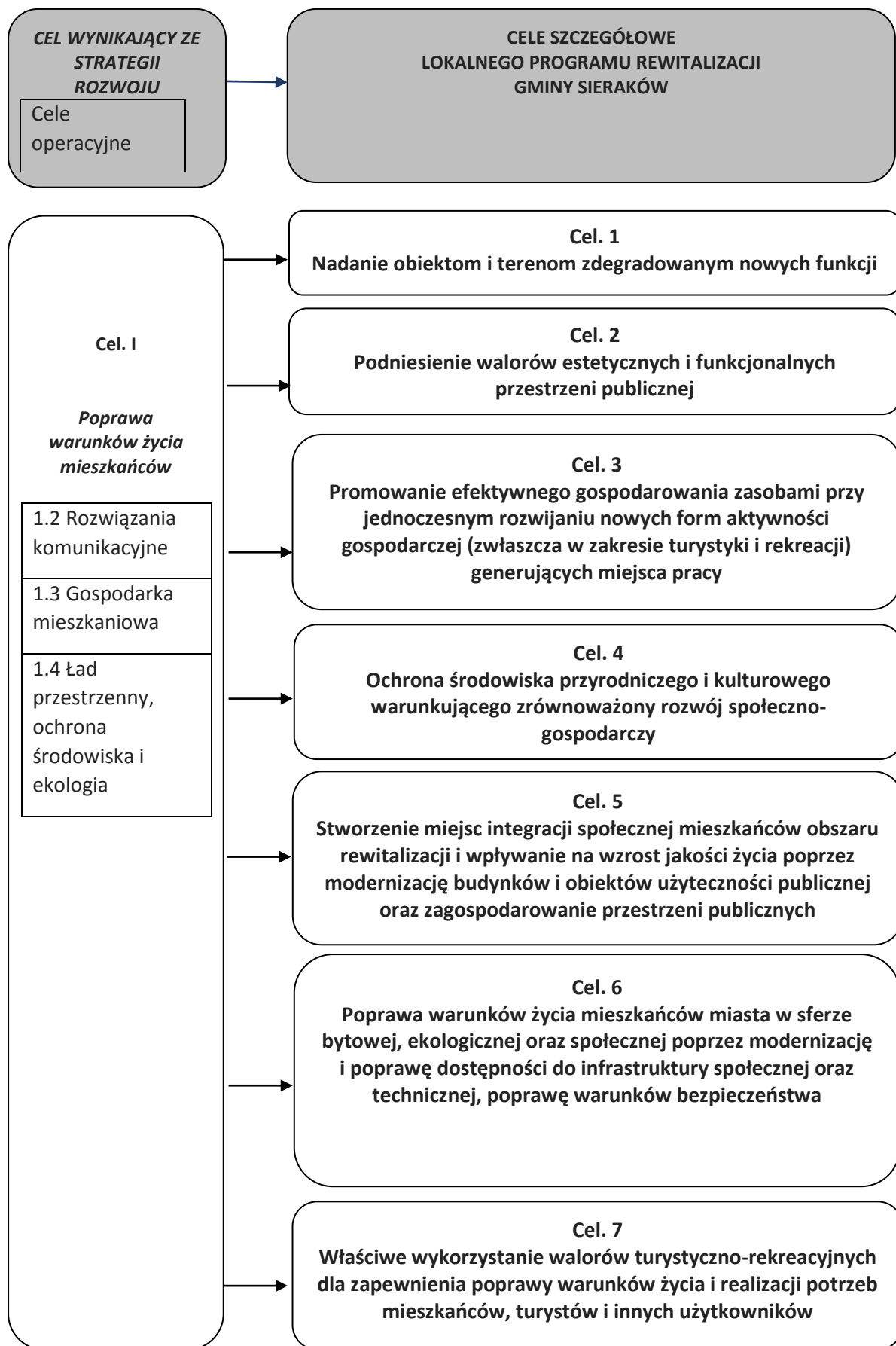
Cele 1.2, 1.3, 1.4 odwołują się do społecznej i funkcjonalno-przestrzennej sfery działań w gminie. Ich realizacja może przyczynić się do poprawy wizerunku gminy jako miejsca atrakcyjnego dla zamieszkania i realizacji przedsięwzięć społecznych. Działania te związane są z poprawą dostępności komunikacyjnej, efektywnym gospodarowaniem budownictwem, kształtowaniem ładu przestrzennego i ochroną środowiska przyrodniczego. Cele 2.1 i 2.2 odnoszą się do konieczności działań pozwalających na wzrost aktywizacji gospodarczej gminy, zwłaszcza w sferze turystyki i rekreacji, bowiem to te dziedziny są wiodące w strukturze przedsiębiorstw i istnieją duże możliwości wzmocnienia tego sektora. Realizacja celów 3.1 i 3.2 wpłynie na jakość życia mieszkańców w kontekście obsługi w zakresie usług społecznych (zdrowia, oświaty, kultury, sportu, pomocy społecznej i bezpieczeństwa). Istotą działań powinno być stworzenie warunków ochrony i poprawy komfortu życia, spójności i bezpieczeństwa społecznego.

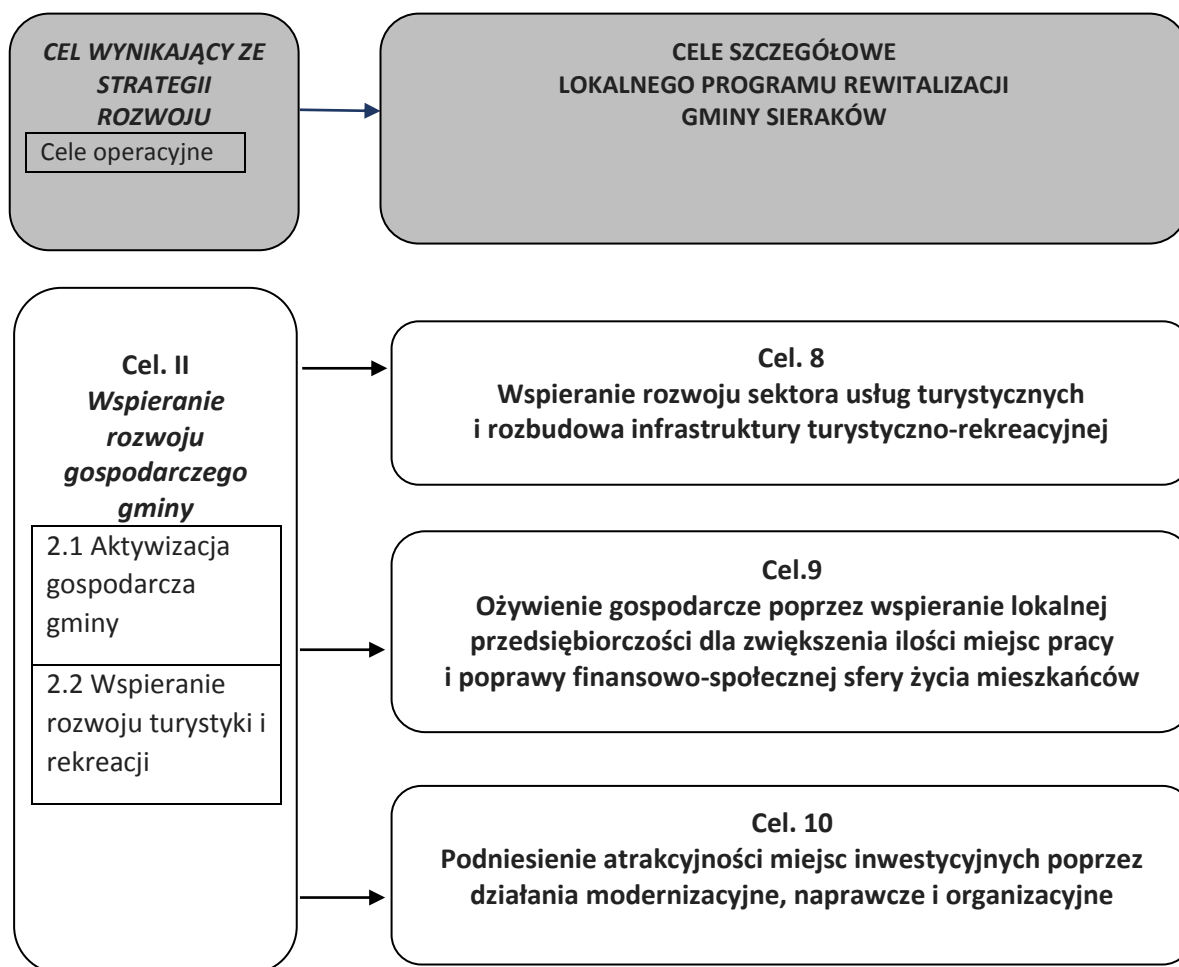
Realizacja wymienionych celów strategicznych ma polegać na kreowaniu możliwości rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejące uwarunkowania przyrodnicze oraz potencjał ludności. Ważne jest stopniowe poprawianie warunków życia mieszkańców. Rozwój gospodarczy gminy w oparciu o turystykę niewątpliwie spowoduje zarówno większe możliwości rozbudowy infrastruktury i świadczenia usług na rzecz ludności (dzięki większym dochodom budżetu gminy), jak i przyczyni się do wzrostu dochodów indywidualnych.

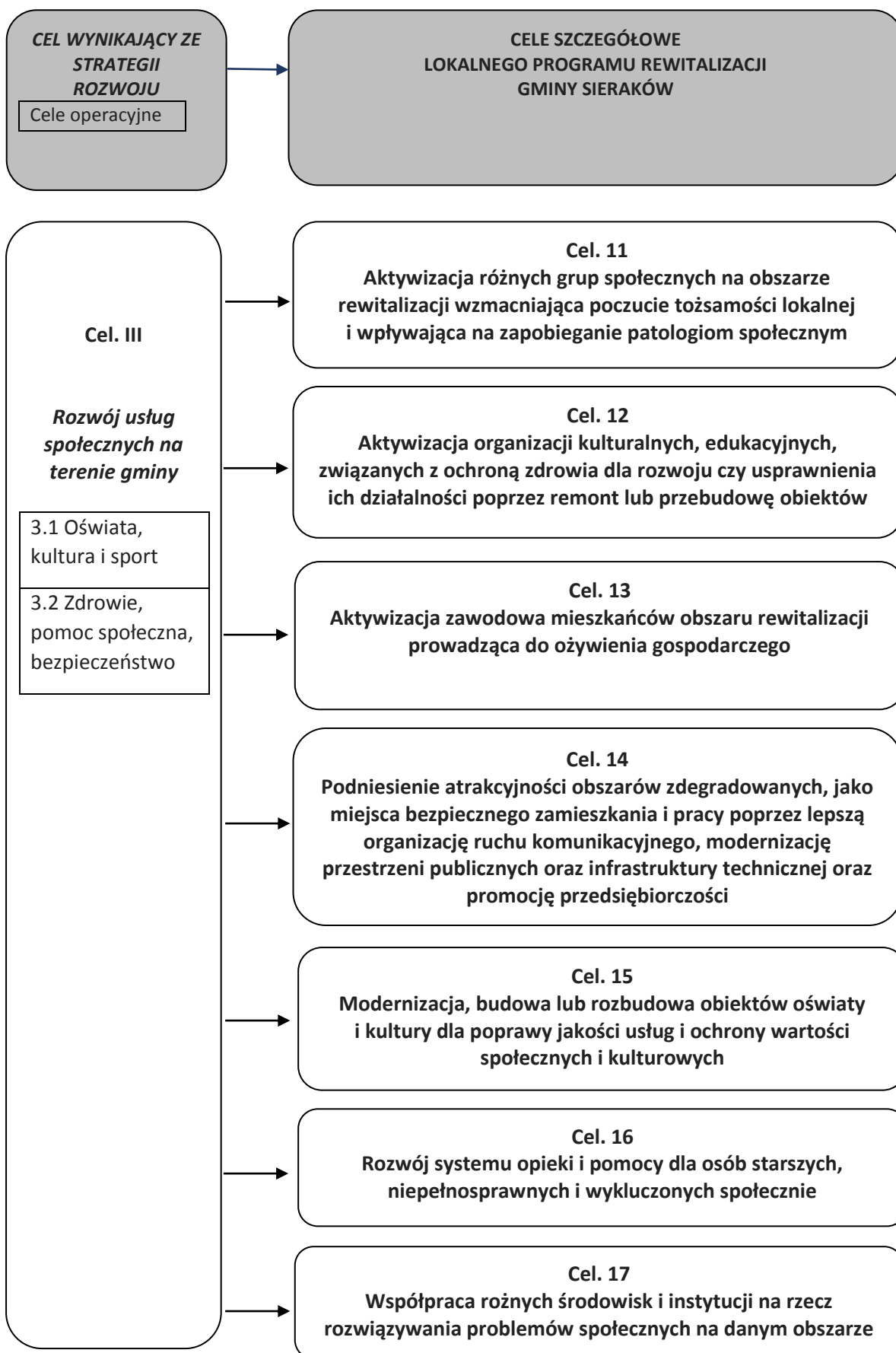
W związku z powyższym oraz przy uwzględnieniu wyników diagnozy stanu istniejącego oraz potrzeb, preferencji i wymagań mieszkańców gminy Sieraków w Lokalnym Programie Rewitalizacji określono następujące cele rewitalizacji (patrz schemat poniżej):

CEL GŁÓWNY
LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY SIERAKÓW

Ożywienie obszaru rewitalizacji w gminie Sieraków poprzez zintegrowane działania zmierzające do zrównoważonego rozwoju, które poprawią jakość życia mieszkańców, pozwolą na aktywizację gospodarczą, stworzą dogodne warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji oraz usług społecznych przy pełnej ochronie walorów środowiska przyrodniczego

Wymienione cele dotyczą bardzo wielu dziedzin życia mieszkańców miasta i gminy Sieraków. Ich realizacja poprawi jakość zamieszkania, podniesie warunki materializacji potrzeb mieszkańców, wpłynie na ich bezpieczeństwo. Zmianie ulegnie także sposób zagospodarowania ważnych przestrzeni miasta, czego skutkiem będzie lepsza ich organizacja, wzrost wartości nieruchomości, stworzą się miejsca dla aktywności społecznej i gospodarczej. Prezentowane tu cele stanowią początek dobrych zmian dla miasta i gminy, wzajemnie się uzupełniają i tworzą podstawę decyzji inwestycyjnych i administracyjnych.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Sieraków ustalono kierunki działań, które wynikają z poszczególnych celów rewitalizacji. Owe kierunki odpowiadają zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym i mają na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk. W ramach LPR przewiduje się w obszarze rewitalizowanym działania w pięciu sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzennej, technicznej i środowiskowej. Dotyczą one podniesienia warunków zamieszkania w obszarze rewitalizowanym, wprowadzaniu nowych funkcji ożywiających obszar gospodarczo lub społecznie, poprawy jakości przestrzeni publicznej i stanu zabudowy w obszarze rewitalizowanym. Lepsze warunki wiążą się z ulepszeniem stanu technicznego budynków i lokali mieszkalnych (remonty, adaptacje i prace konserwatorskie, wyposażenie w infrastrukturę techniczną), poprawą bezpieczeństwa publicznego, ulepszeniem stanu technicznego wygospodarowanych lokali niemieszkalnych i estetyki bezpośredniego otoczenia budynków, powstaniem przestrzeni wspólnych, umożliwiających integrację mieszkańców i wzmacnianie spójności społecznej. Ową spójność sąsiedztwa można uzyskać poprzez działania animacyjne, otwieranie i wzmacnianie więzi społecznych; inicjowanie sąsiedzkich przedsięwzięć wspólnych.

Działania we wspomnianych pięciu sferach mogą wzmocnić potencjał dochodowy mieszkańców tak, by nie czuli się oni zagrożeni perspektywą wyższych czynszów, mogą także wpłynąć na aktywizację gospodarczą, głównie poprzez pomoc w rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej i podmiotów ekonomii społecznej. Istotą sprecyzowanych kierunków działań jest również poprawa jakości życia w kontekście infrastrukturalnym. Przedsięwzięcia na rzecz optymalnego zaspokojenia potrzeb komunikacyjnych w sposób zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju, przy zapewnieniu dobrej dostępności do infrastruktury społecznej i technicznej pozwolą na wprowadzanie nowych funkcji ożywiających obszar gospodarczo lub społecznie oraz pozwolą na działalność handlową lub usługową nastawioną na obsługę potrzeb bezpośredniego sąsiedztwa.

Określono następujące kierunki rewitalizacji:

- Aktywizacja dzieci i młodzieży;
- Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie;
- Aktywizacja zawodowa mieszkańców;
- Budowa społeczeństwa obywatelskiego;
- Ochrona wartości społecznych, kulturowych oraz pielęgnowanie tradycji i obyczajów;
- Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców;
- Tworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji (włączenie społeczne);
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej;
- Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej;
- Aktywizacja turystyczna, rekreacyjna i sportowa;
- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej;
- Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i parkingowej;

- Modernizacja obiektów i urządzeń zabytkowych;
- Modernizacja obiektów mieszkalnych i użyteczności publicznej;
- Ożywienie gospodarcze terenów w stanie kryzysowym;
- Zagospodarowanie i tworzenie terenów cennych przyrodniczo i turystycznie;
- Zagospodarowanie terenów parków i skwerów;
- Budowa i modernizacja infrastruktury sieciowej i punktów dostępu do Internetu.

Sprecyzowane w LPR kierunki działań wpływają na poprawę jakości życia poprzez stworzenie szeroko dostępnych szans na realizowanie przez każdego swego osobistego potencjału, poprzez uczestnictwo w kulturze, wolontariat, aktywność obywatelską, hobbystyczną lub mikrobiznes. Wzmocniony został proces zmian mający na celu poprawę oferty opiekuńczej i edukacyjnej poprzez uzupełnianie infrastruktury społecznej, oraz szczególną dbałość o ich dobry poziom. Różne formy działalności społecznej, opiekuńczej, integracyjnej lub animacyjnej, której beneficjentami, pracownikami lub wolontariuszami mogą być osoby z bezpośredniego sąsiedztwa wzmocnią poczucie tożsamości, wzbudzą chęci samorealizacji.

Ważne jest aby w dalszym procesie zmian władze lokalne zastosowały instrumenty wsparcia zatrudnienia podczas procesu rewitalizacji, jak tworzenie bazy kompetencji zawodowych wśród osób bezrobotnych lub zastosowanie klauzul społecznych w przetargach. Prowadzenie przez władze świadomej polityki czynszowej, wspomagającej pożądaną funkcję w formie programów takich jak „Lokale dla kreatywnych”, przetargów celowych i innych narzędzi wesprze społeczność lokalną w budowaniu własnego kapitału, który może przerodzić się w aktywność zawodową lub społeczną. Również porządkowanie stanu prawnego nieruchomości wzmocnią proces funkcjonalnych zmian.

Ustalone w LPR kierunki działań mogą przyczynić się do ochrony wartości kulturowych i społecznych w obszarze rewitalizowanym. Ochrona ta powinna się odbywać poprzez zachowanie wartości (poznawczych, użytkowych) poprzez prace restauratorskie i konserwatorskie w obiektach zabytkowych i cennych historycznych przestrzeniach publicznych, poprzez dogłębne rozpoznanie dotychczasowych i niezbędnych nowych funkcji danego fragmentu przestrzeni publicznej (w tym – tradycyjnych sposobów korzystania z danego fragmentu przestrzeni). Ważne będzie wypracowanie projektu danego fragmentu przestrzeni publicznej z udziałem wszystkich istotnych interesariuszy, a jego realizacja powinna być oparta na wnioskach z konsultacji społecznych. Niezwykle istotna jest przemyślana inauguracja nowych funkcji, np. poprzez zaplanowaną akcję społeczną lub specjalnie zaaranżowane wydarzenie artystyczne. Należy pamiętać, że owe przestrzenie publiczne powinny być przyjazne pieszym, wyposażone w zielen i małą architekturę, itd. Znaczące jest także zrównoważenie funkcjonalne wspomnianych miejsc publicznych, a zwłaszcza właściwy podział na przestrzeń pieszą i komunikacyjną (transportową). Wiadomym jest, że priorytetem jest ruch piesz, rowerowy i transport zbiorowy, a nie samochodowy.

Przesłanką w ustalonych kierunkach działań są przedsięwzięcia dla społeczności lokalnej, które powinny budować, wzmacniać i otwierać możliwości różnych jej aktywności. Należy wspierać przedsięwzięcia edukacyjne, w tym o charakterze powszechnej edukacji obywatelskiej, umacniające poczucie lokalnej tożsamości i więzi z tradycją miejsca oraz odbudowujące patriotyzm lokalny, w tym wieloletni program edukacyjny prowadzony w szkołach. Konieczne są przedsięwzięcia promocyjne o wspomnianych przed chwilą celach, należycie wplecione w inne działania rewitalizacyjne i zharmonizowane z nimi. Inspiruje to do kreowania wizerunku gminy jako **miejsca zrównoważonego rozwoju, uporządkowanego przestrzennie i funkcjonalnie, w którym jest wysoka jakość życia, atrakcyjne pole do aktywizacji gospodarczej, dogodne warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji**

oraz usług społecznych przy pełnej ochronie walorów środowiska przyrodniczego (cytat z *Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu programu rewitalizacji* – Rozdział 4 tego opracowania).

Prezentowany poniżej schemat (tab. 18) obrazuje zależności kierunków działań od ustalonych celów. Znaczniki dodatnie ukazują pozytywny kontekst współzależności, brak znaczników oznacza, że wspomnianych relacji nie ma.

Tabela 18. Zależności kierunków działań od ustalonych celów sprecyzowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Sieraków (opracowanie własne).

CELE REWITALIZACJI		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
KIERUNKI DZIAŁAŃ		Nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji	Podniesienie walorów estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznej	Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami przy jednoczesnym rozwijaniu nowych form aktywności gospodarczej (zwłaszcza w zakresie turystyki i rekreacji) generujących miejsca pracy	Ochrona stanu środowiska naturalnego warunkującego zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy	Stworzenie miejsc integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji i wpływanie na wzrost jakości życia poprzez modernizację budynków i obiektów użyteczności publicznej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznych	Poprawa warunków życia mieszkańców miasta w sferze bytowej, ekologicznej oraz społecznej poprzez modernizację i poprawę dostępności do infrastruktury społecznej oraz technicznej, poprawę warunków bezpieczeństwa	Właściwe wykorzystanie walorów turystyczno-rekreacyjnych dla zapewnienia poprawy warunków życia i realizacji potrzeb mieszkańców, turystów i innych użytkowników	Wspieranie rozwoju sektora usług turystycznych i rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej	Ożywienie gospodarcze poprzez wspieranie lokalnej przedsiębiorczości dla zwiększenia ilości miejsc pracy i poprawy finansowo-społecznej sfery życia mieszkańców	Podniesienie atrakcyjności miejsc inwestycyjnych poprzez działania modernizacyjne, naprawcze i organizacyjne	Aktywizacja różnych grup społecznych na obszarze rewitalizacji wzmacniająca poczucie tożsamości lokalnej i wpływająca na zapobieganie patologiom społecznym	Aktywizacja organizacji kulturalnych, edukacyjnych, związanych z ochroną zdrowia dla rozwoju czy usprawnienia ich działalności poprzez remont lub przebudowę obiektów	Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji prowadząca do ożywienia gospodarczego	Podniesienie atrakcyjności obszarów zdegradowanych, jako miejsca bezpiecznego zamieszkania i pracy poprzez lepszą organizację ruchu komunikacyjnego, modernizację przestrzeni publicznych oraz infrastruktury technicznej oraz promocję przedsiębiorczości	Modernizacja, budowa lub rozbudowa obiektów oświaty i kultury dla poprawy jakości usług i ochrony wartości społecznych i kulturowych	Rozwój systemu opieki i pomocy dla osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie	Współpraca różnych środowisk i instytucji na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na danym obszarze
SFERA SPOŁECZNA DZIAŁAŃ	Aktywizacja dzieci i młodzieży			+		+	+	+				+	+	+	+	+	+	+
	Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie			+		+	+	+				+	+	+	+	+	+	+
	Budowa społeczeństwa obywatelskiego					+	+			+		+	+					+
	Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców	+		+		+	+				+	+	+		+	+	+	+
	Ochrona wartości społecznych, kulturowych oraz pielęgnowanie tradycji i obyczajów				+	+		+				+	+			+	+	
	Tworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji (włączenie społeczne)	+	+			+		+	+			+	+		+	+		
SFERA GOSPODARCZA DZIAŁAŃ	Ożywienie gospodarcze terenów w stanie kryzysowym	+		+				+	+	+	+			+			+	
	Aktywizacja zawodowa mieszkańców			+			+	+	+	+	+	+		+				+
	Aktywizacja turystyczna, rekreacyjna i sportowa	+	+	+		+		+	+	+	+	+	+	+	+			
SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA DZIAŁAŃ	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej	+	+	+	+	+	+	+	+				+		+			
	Modernizacja obiektów mieszkalnych i użyteczności publicznej	+	+			+	+				+		+		+	+		
	Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	+	+			+	+	+	+		+		+		+	+		
SFERA TECHNICZNA DZIAŁAŃ	Modernizacja obiektów i urządzeń zabytkowych	+	+			+	+	+			+		+		+			
	Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i parkingowej	+	+			+	+		+		+		+		+	+		
	Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej	+				+	+				+		+		+			
	Budowa i modernizacja infrastruktury sieciowej i punktów dostępu do Internetu					+	+				+		+		+			
SFERA ŚRODOWISKOWA DZIAŁAŃ	Zagospodarowanie i ochrona terenów cennych przyrodniczo i turystycznie	+	+	+	+	+	+	+	+						+			
	Zagospodarowanie terenów parków i skwerów	+	+	+	+	+	+	+	+						+			

ROZDZIAŁ 6. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Kierunki działań sprecyzowane w poprzednim rozdziale, warunkujące lepsze warunki zamieszkania i inwestowania, osobistego rozwoju, możliwości integracji społecznej wzmacniają funkcje społeczne i gospodarcze, organizują funkcjonalną przestrzeń publiczną i nadają nowy wizerunek miastu i gminie. Owe kierunki będą realizowane poprzez system wzajemnie wzmacniających się przedsięwzięć.

Przedsięwzięcia zaprezentowane poniżej podzielone zostały na dwa zespoły: planowane (podstawowe) i pozostałe (uzupełniające). Te ujęte w grupie pierwszej stanowią istotę przemian rewitalizacyjnych, bez których realizacja założonych celów nie będzie możliwa, a obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji. Te ujęte w drugiej grupie mają mniejszą skalę oddziaływania, aczkolwiek w przypadku działań na obszarze Sierakowa stanowią one formę uzupełniającą do przedsięwzięć podstawowych. W obu prezentowanych zespołach przedsięwzięć znalazły się takie, które są realizowane poza obszarem zdegradowanym. Jednakże ich realizacja warunkuje proces dobrych zmian – mogą bowiem wpłynąć na aktywizację dzieci i młodzieży, dadzą wsparcie i wzmocnią relacje i integracje społeczne, pozwolą na usamodzielnienie osób starszych i wykluczonych społecznie oraz poprawią dostęp do opieki zdrowotnej i pomocy społecznej. Wpłyną także na bezpieczeństwo publiczne, atrakcyjność turystyczną i dadzą szanse na rozwój tożsamości i kultury mikroregionu z którym mieszkańcy się identyfikują.

Tabela 19a. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE W RAMACH LPR SIERAKÓW			PRZEDSIĘWZIĘCIE/PROJEKT ROZWIĄDUJE PROBLEMY GMINY				
			społeczne	przestrzenno- funkcjonalne	gospodarcze	techniczne	środowiskowe
PRZEDSIĘWZIĘCIA PLANOWANE (PODSTAWOWE)	PROJEKT NR 1	<i>Sierakowskie Centrum Sportowo-Rekreacyjne.</i>	+	+	+	+	+
	PROJEKT NR 2	<i>Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków</i>	+	+	+	+	
	PROJEKT NR 3	<i>Rewitalizacja rynku w Sierakowie</i>	+	+	+	+	
	PROJEKT NR 4	<i>Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie</i>	+	+		+	+
	PROJEKT NR 5	<i>Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie</i>	+	+		+	+
	PROJEKT NR 6	<i>Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie</i>	+	+			
	PROJEKT NR 7	<i>Adaptacja obiektów i terenów Zespołu Szkół w Sierakowie na cele społeczne</i>	+	+		+	
	PROJEKT NR 8	<i>Szkoła Podstawowa w Sierakowie jako centrum nowoczesnej edukacji</i>	+	+		+	
PRZEDSIĘWZIĘCIA POZOSTAŁE (UZUPEŁNIAJĄCE)	PROJEKT NR 9	<i>Modernizacja obiektów przedszkola w Sierakowie</i>	+	+		+	
	PROJEKT NR 10	<i>Rewitalizacja obiektów po byłym dworcu kolejowym w Sierakowie</i>	+	+		+	
	PROJEKT NR 11	<i>Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie.</i>	+	+			+
	PROJEKT NR 12	<i>Zagospodarowanie terenów przy Strudze Jaroszewskiej w centrum Sierakowa</i>	+	+		+	+
	PROJEKT NR 13	<i>Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa</i>	+	+	+	+	+
	PROJEKT NR 14	<i>Rozwój systemu opieki i pomocy osobom starszym i wykluczonym społecznie</i>	+	+	+		
	PROJEKT NR 15	<i>Wsparcie i integracja społeczna szansą na usamodzielnienie rodzin w Sierakowie</i>	+	+			

Tabela 19b. Zależności przedsięwzięć rewitalizacyjnych od ustalonych kierunków działań sprecyzowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Sieraków (opracowanie własne).

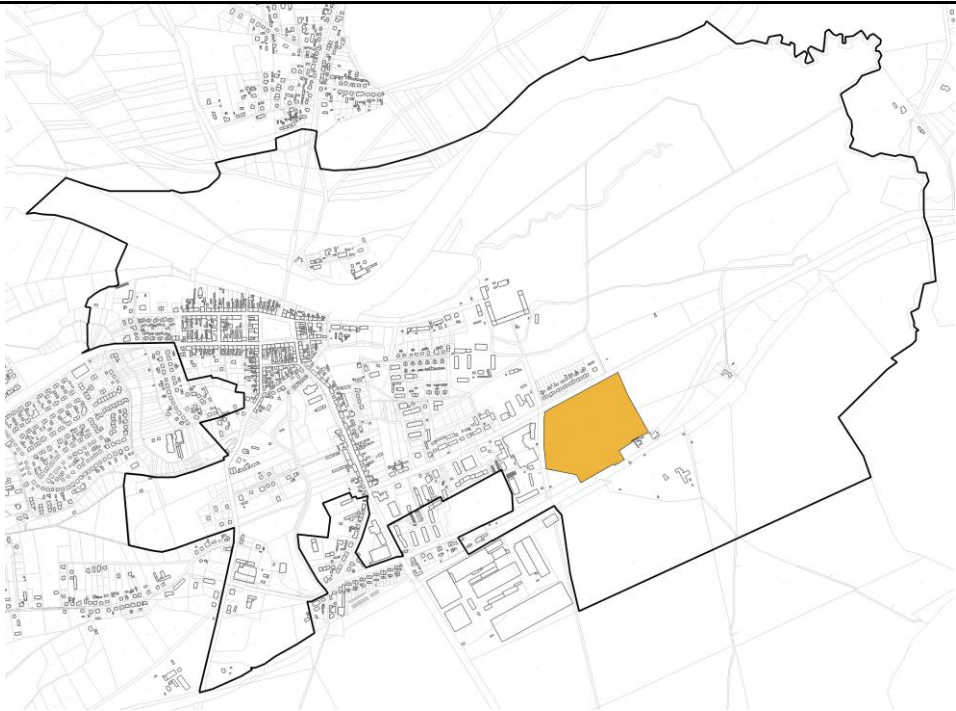
KIERUNKI REWITALIZACJI		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE		SFERA SPOŁECZNA DZIAŁAŃ						SFERA GOSPODARCZA DZIAŁAŃ			SFERA FUNKcjONALNO- PRZESTRZENNA DZIAŁAŃ		SFERA TECHNICZNA DZIAŁAŃ				SFERA ŚRODOWISKOWA DZIAŁAŃ		
		Aktywizacja dzieci i młodzieży	Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie	Budowa społeczeństwa obywatelskiego	Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców	Ochrona wartości społecznych, kulturowych oraz pielęgnowanie tradycji i obyczajów	Tworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji (włączenie społeczne)	Ożywienie gospodarcze terenów w stanie kryzysowym	Aktywizacja zawodowa mieszkańców	Aktywizacja turystyczna, rekreacyjna i sportowa	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej	Modernizacja obiektów mieszkalnych i użyteczności publicznej	Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i parkingowej	Modernizacja obiektów i urządzeń zabytkowych	Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej	Budowa i modernizacja infrastruktury sieciowej i punktów dostępu do Internetu	Zagospodarowanie i ochrona terenów cennych przyrodniczo i turystycznie	Zagospodarowanie terenów parków i skwerów
PRZEDSIĘWZIĘCIA PODSTAWOWE	Sierakowskie Centrum Sportowo-Rekreacyjne	+	+		+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
	Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków.	+	+	+		+	+	+	+		+	+		+	+	+	+		
	Rewitalizacja rynku w Sierakowie			+	+	+	+	+			+	+		+	+	+	+		+
	Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie.	+	+		+		+			+	+		+	+		+		+	+
	Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie.	+	+		+		+			+	+		+	+	+	+		+	
	Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie	+			+		+	+		+	+		+	+		+			+
	Adaptacja obiektów i terenów Zespołu Szkół w Sierakowie na cele społeczne	+	+	+	+	+	+		+		+	+		+		+	+		
	Szkoła Podstawowa w Sierakowie jako centrum nowoczesnej edukacji	+	+	+	+		+		+		+	+		+		+	+		
PRZEDSIĘWZIĘCIA UZUPEŁNIAJĄCE	Modernizacja obiektów przedszkola w Sierakowie	+	+	+	+	+	+				+	+					+		
	Rewitalizacja obiektów po byłym dworcu kolejowym w Sierakowie		+				+	+			+	+		+	+	+			
	Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie	+	+	+	+	+	+	+		+	+		+			+		+	+
	Zagospodarowanie terenów przy Strudze Jaroszewskiej w centrum Sierakowa				+						+			+		+			
	Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa	+	+					+	+	+			+	+			+	+	
	Rozwój systemu opieki i pomocy osobom starszym i wykluczonym społecznie		+	+	+	+	+		+										
	Wsparcie i integracja społeczna szansą na usamodzielnienie rodzin w Sierakowie	+	+	+	+	+	+		+								+		

Tabela 20. Zgodność przedsięwzięć rewitalizacyjnych ustalonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Sieraków względem celów sprecyzowanych w Strategii Rozwoju Gminy do 2020 (2009) (opracowanie własne).

CELE STRATEGII ROZWOJU GMINY SIERAKÓW DO 2020		CEL I			CEL II		CEL III	
PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE		Poprawa warunków życia mieszkańców			Wspieranie rozwoju gospodarczego gminy		Rozwój usług społecznych na terenie gminy	
		1.2 Rozwiązania komunikacyjne	1.3 Gospodarka mieszkaniowa	1.4 Ład przestrzenny, ochrona środowiska i ekologia	2.1 Aktywizacja gospodarcza gminy	2.2 Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji	3.1 Oświata, kultura i sport	3.2 Zdrowie, pomoc społeczna, bezpieczeństwo
PRZEDSIĘWZIĘCIA PODSTAWOWE	Sierakowskie Centrum Sportowo-Rekreacyjne	+		+	+	+	+	+
	Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków.			+	+	+	+	
	Rewitalizacja rynku w Sierakowie	+	+	+	+	+	+	+
	Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie.	+		+		+	+	+
	Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie.	+		+		+	+	+
	Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie	+		+	+	+	+	
	Adaptacja obiektów i terenów Zespołu Szkół w Sierakowie na cele społeczne					+	+	+
	Szkoła Podstawowa w Sierakowie jako centrum nowoczesnej edukacji				+		+	+
PRZEDSIĘWZIĘCIA UZUPEŁNIAJĄCE	Modernizacja obiektów przedszkola w Sierakowie						+	+
	Rewitalizacja obiektów po byłym dworcu kolejowym w Sierakowie	+	+	+	+			
	Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie			+		+	+	
	Zagospodarowanie terenów przy Strudze Jaroszewskiej w centrum Sierakowa			+		+		
	Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa			+	+	+	+	
	Rozwój systemu opieki i pomocy osobom starszym i wykluczonym społecznie		+					+
	Wsparcie i integracja społeczna szansą na usamodzielnienie rodzin w Sierakowie							+

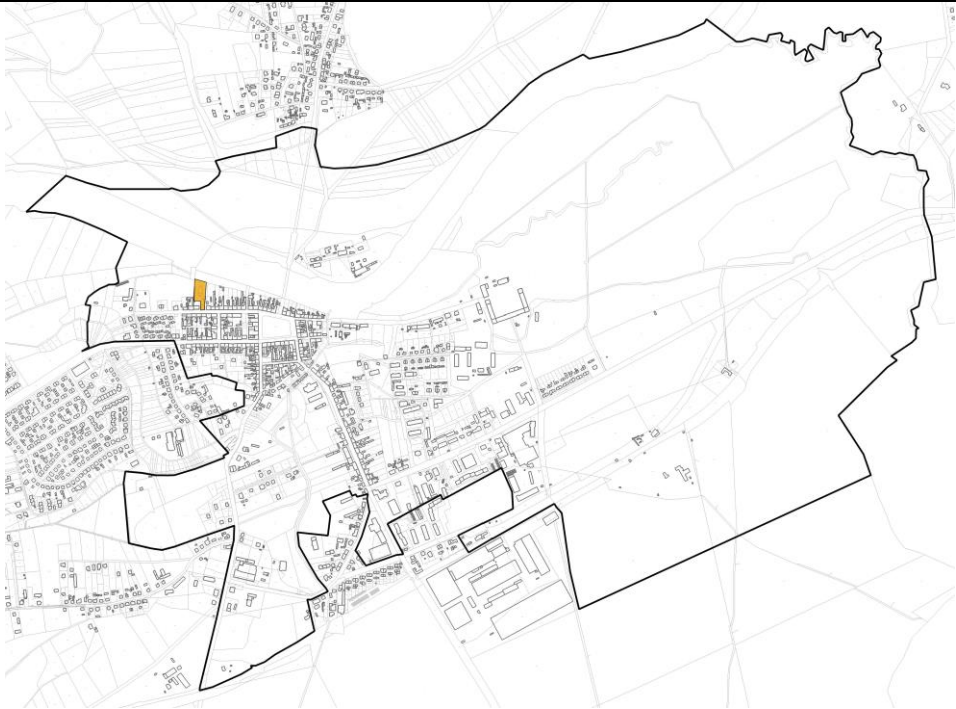
6.1 PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE PLANOWANE (PODSTAWOWE)

PROJEKT NR 1			
Nazwa projektu:	<i>Sierakowskie Centrum Sportowo-Rekreacyjne.</i>		
Powiązanie projektu z kierunkami działań:	→ Aktywizacja dzieci i młodzieży → Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie → Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców → Ochrona wartości społecznych, kulturowych oraz pielęgnowanie tradycji i obyczajów → Aktywizacja zawodowa mieszkańców → Aktywizacja turystyczna, rekreacyjna i sportowa → Modernizacja obiektów i urządzeń zabytkowych → Budowa i modernizacja infrastruktury sieciowej i punktów dostępu do Internetu. → Zagospodarowanie terenów parków i skwerów → Tworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji → Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej → Zagospodarowanie przestrzeni publicznej → Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej → Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i parkingowej → Zagospodarowanie i tworzenie terenów cennych przyrodniczo i turystycznie → Ożywienie gospodarcze terenów w stanie kryzysowym		
Projekty komplementarne:	PROJEKT NR 4 Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie PROJEKT NR 5 Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie PROJEKT NR 6 Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie PROJEKT NR 11 Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie PROJEKT NR 13 Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa	Czas realizacji projektu:	2017-2022
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego:	Gmina Sieraków; Centrum Integracji Społecznej w Sierakowie, inny podmiot niepubliczny,	Szacowana wartość projektu:	ok. 7.000.000,- zł

Miejsce realizacji projektu:	 Miejsce realizacji projektu: — jednostka rewitalizacyjna Sieraków Centrum (ul. Towarowa)
Grupa docelowa projektu:	Grupę docelową projektu stanowią: dzieci i młodzież szkół zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji, kluby sportowe (m.in. Warta Sieraków, Wrzos Sieraków, UKS Kormoran Sieraków, BC Sieraków) dorośli mieszkańcy obszaru rewitalizacji, turyści odwiedzający gminę Sieraków, uczestnicy obozów sportowych i zawodów sportowych, członkowie Uniwersytetu Trzeciego Wieku, uczestnicy Centrum Integracji Społecznej w Sierakowie, osoby niepełnosprawne, potrzebujące wsparcia zdrowia (w ramach zajęć np. z hipoterapii).
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu:	Rewitalizacja hipodromu, który obecnie jest w znacznym stopniu zdegradowany oraz modernizacja w kierunku utworzenia profesjonalnej bazy sportowo-społecznej; w gminie funkcjonuje jedno z najstarszych Stad Ogierów (od 1829 r.), niezbędna jest przebudowa tego obiektu tak, by odpowiadał obecnym potrzebom sportowym i społecznym (m.in. piłka nożna, jeździectwo, kręgle, lekka atletyka, koszykówka); obiekt poza celami sportowymi służyć będzie również jako miejsce spotkań i działań Centrum Integracji Społecznej w Sierakowie (CIS); obecnie CIS nie dysponuje wystarczającą do potrzeb infrastrukturą.
Cel projektu i zakres realizowanych zadań:	Cel projektu: Celem projektu jest stworzenie miejsca dla aktywizacji ruchowej (sportowej i rekreacyjnej) oraz integracji społecznej. Centrum ma być miejscem organizacji imprez sportowych i rekreacyjnych, ma być bazą dla potrzeb kultury, sportu i turystyki udostępnianą dla zainteresowanych organizacji, stowarzyszeń i instytucji, w tym w szczególności na potrzeby kultury fizycznej i sportu dla dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych (w zakresie rekreacji i rehabilitacji ruchowej, hipoterapii). Projekt ma wzmocnić usługi sportu w ramach zajęć lokalnych szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Celem wymienionych działań będzie: podnoszenie poziomu sprawności fizycznej społeczeństwa, kształtowanie wzorców kulturalnego i prozdrowotnego spędzania czasu, prowadzenie współpracy krajowej i międzynarodowej w dziedzinie kultury i sportu, integracja społeczności w ramach organizowanych imprez kulturalnych i rekreacyjno-sportowych o charakterze masowym i środowiskowym. Celem działalności CIS w ramach projektu jest reintegracja społeczno-zawodowa. CIS to instytucja, która ma charakter edukacyjny, a jednym z elementów edukacji jest praca uczestników w ramach działalności handlowej, usługowej lub wytwórczej. CIS będzie adresowało swoje działania do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

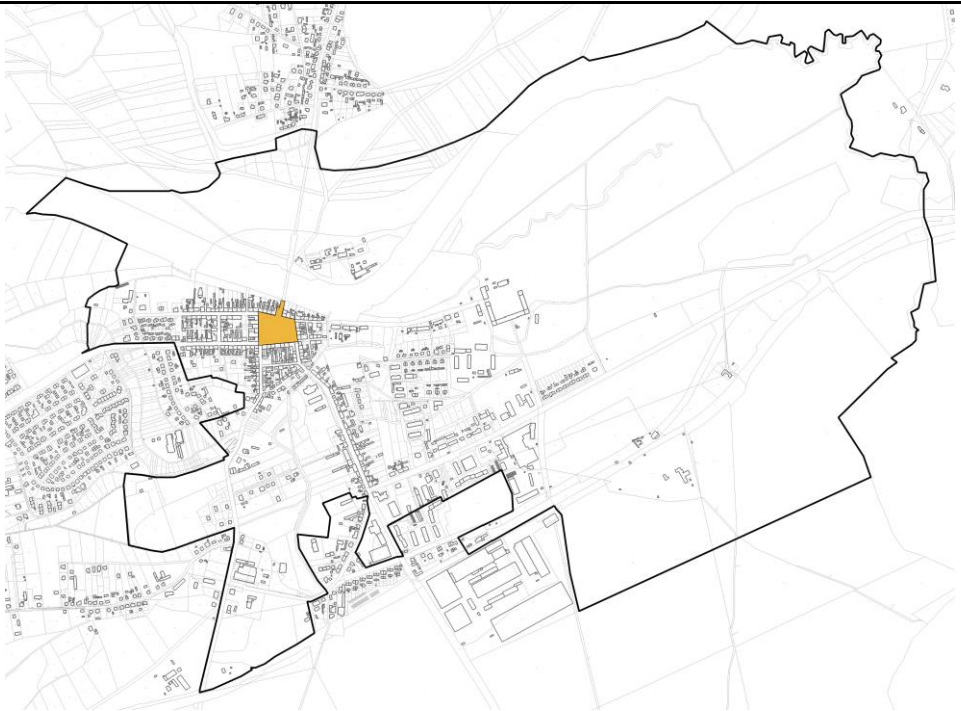
	Uczestnicy CIS mają status osób bezrobotnych, a od CIS otrzymują świadczenie integracyjne w wysokości zasiłku dla bezrobotnych. Późniejszą działalność CIS finansować można między innymi ze środków własnych gminy, środków z Unii Europejskiej oraz dochodów z działalności wytwórczej, handlowej lub usługowej CIS. W przypadku decyzji o tworzeniu miejsc pracy dla podopiecznych lub absolwentów CIS można ubiegać się o refundację składek za ubezpieczenie społeczne (w ramach formuły zatrudnienia wspieranego). Zakres realizowanych zadań: rewitalizacja hipodromu – działania modernizacyjne, projektowe, organizacyjne, administracyjne w celu realizacji inwestycji. W zakresie inwestycji jest utworzenie (budowa, modernizacja lub adaptacja istniejących terenów i urządzeń/budowa nowych obiektów i infrastruktury) kompleksu sportowo-społecznego obejmującego m.in.: parkur, boiska piłkarskie, bieżnie lekkoatletyczne, skocznie, kręgielnie, skatepark, fitpark, zaplecze socjalne, pomieszczenia dla klubów sportowych oraz Centrum Integracji Społecznej w Sierakowie).
Prognozowane rezultaty:	Wskaźnik produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ok. 8 ha). Wskaźnik rezultatu: Liczba osób korzystająca z projektu [ok. 80 tys. osób rocznie]
Sposób zmierzenia i oceny rezultatów:	Wskaźnik produktu: Protokół odbioru/Dane Beneficjenta. Wskaźnik rezultatu: Dane Beneficjenta.
Efekty społeczne projekty	Efektami społecznymi zrealizowanego projektu będzie: — rozwijanie wartości miejsc o wysokich walorach sportowych i wypoczynkowo-rekreacyjnych, — podniesienie warunków wypoczynku, rekreacji i spędzania czasu wolnego dla mieszkańców gminy Sieraków i społeczności sąsiednich gmin, — społeczne zaangażowanie w aktywizację terenu i usług wzmocni poczucie własnej wartości i wpłynie na aktywizację zawodową i gospodarczą mieszkańców, — poprawa warunków wypoczynku mieszkańców poprzez jakości nowopowstałych miejsc sportowo-rekreacyjnych, — poprawa bazy infrastrukturalnej dla klubów sportowych prowadzących zajęcia dla dzieci, młodzieży i osób starszych, — nastąpi zwiększenie aktywności ruchowej mieszkańców, poprawa stanu zdrowia, zaistnieje możliwość nawiązania kontaktów społecznych, — reintegracja społeczno-zawodowa (działalność nastawiona na odbudowę i podtrzymanie u osoby podlegającej tym działaniom społecznej zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy). — profilaktyka chorób cywilizacyjnych (otyłość, cukrzyca, choroby wieńcowe, itp.), — rozwój sektora <i>ngo</i> (np. kluby sportowe), — kształtowanie postaw prozdrowotnych u młodzieży, dorosłych i osób starszych.

PROJEKT NR 2			
Nazwa projektu:	<i>Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków</i>		
Powiązanie projektu z kierunkami działań:	→ Aktywizacja dzieci i młodzieży → Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie → Aktywizacja zawodowa mieszkańców → Budowa społeczeństwa obywatelskiego → Ochrona wartości społecznych, kulturowych oraz pielęgnowanie tradycji i obyczajów → Tworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji → Modernizacja obiektów i urządzeń zabytkowych → Zagospodarowanie przestrzeni publicznej → Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej → Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i parkingowej → Ożywienie gospodarcze terenów w stanie kryzysowym → Modernizacja obiektów mieszkalnych i użyteczności publicznej → Budowa i modernizacja infrastruktury sieciowej i punktów dostępu do Internetu		
Projekty komplementarne:	PROJEKT NR 3 Rewitalizacja rynku w Sierakowie PROJEKT NR 4 Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie PROJEKT NR 5 Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie PROJEKT NR 6 Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie PROJEKT NR 7 Adaptacja obiektów i terenów Zespołu Szkół w Sierakowie na cele społeczne PROJEKT NR 8 Szkoła Podstawowa w Sierakowie jako centrum nowoczesnej edukacji PROJEKT NR 11 Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie PROJEKT NR 13 Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa	Czas realizacji projektu:	2017-2019
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego:	Gmina Sieraków; Centrum Integracji Społecznej w Sierakowie,	Szacowana wartość projektu:	6.991.596,34 zł

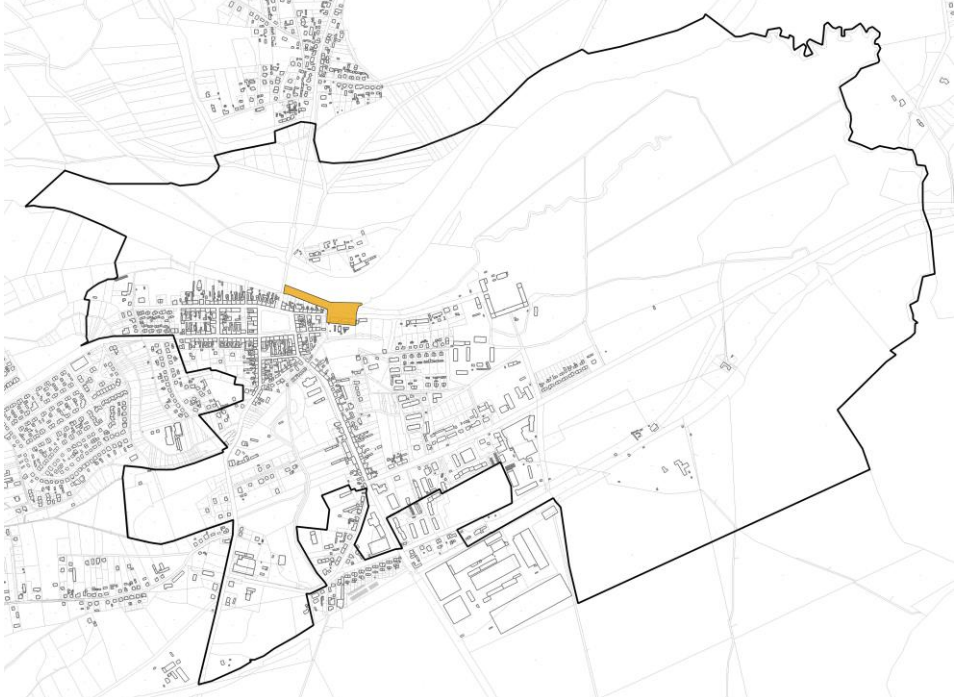
Miejsce realizacji projektu:	 Miejsce realizacji projektu: — jednostka rewitalizacyjna Sieraków Centrum (ul. 8 Stycznia, przy nadbrzeżu Warty i ul. Portowej, dz. nr 1105/3 i inne)
Grupa docelowa projektu:	Grupę docelową projektu stanowią: dzieci i młodzież szkół obszaru rewitalizacji szkół spoza obszaru, dorośli mieszkańcy obszaru rewitalizacji, turyści odwiedzający gminę Sieraków
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu:	Rewitalizacja obiektów po byłym kościele ewangelickim w Sierakowie. Obiekt uległ katastrofie budowlanej w 2010 r. Obecny stan odznacza się niemal całkowitą degradacją, konieczna jest rekonstrukcja i odbudowa kościoła wraz z jego przystosowaniem do obecnych potrzeb. Lokalizacja obiektu jako muzeum w pobliżu ciągu komunikacyjnego pieszego (bulwaru nad rzeką Wartą) może stanowić atrakcyjny punkt edukacyjno-poznawczy.
Cel projektu i zakres realizowanych zadań:	Cel projektu: Celem zadania jest stworzenie miejsca edukacji i integracji różnych środowisk i grup społecznych, oraz ochrona ważnego zabytku architektonicznego (jednej z dominant budowlanych w panoramie miasta). Celem jest także rozwój Biblioteki i utworzenie w jej ramach jednostki prezentującej znaczenie i dorobek rybactwa śródlądowego dla Europy Środkowej oraz wskazanie jak istotna jest ochrona wód nie tylko w kontekście gospodarki rybackiej, ale przede wszystkim ze względu na jej znaczenie dla środowiska naturalnego. Prezentacja dorobku sierakowskich zbiorów, gdyż funkcjonowała tu jedyna szkoła średnia kształcąca w kierunku rybactwa śródlądowego. Muzeum ma wykorzystywać środki znacznie przekraczające ramy komunikacji słownej, oferując swoim zwiedzającym przyjemność oglądania. Ukierunkowane na metody popularyzacji wiedzy z wykorzystaniem specjalnie zaprojektowanej aparatury umożliwi zwiedzającym aktywne uczestnictwo w prezentacji zbiorów. Muzeum będzie spełniało funkcje dydaktyczne (z linearnym układem ekspozycji, z czytelnym początkiem i końcem sekwencji wyznaczającymi kierunek zwiedzania według logicznego porządku, którym są najczęściej chronologia lub analityczna hierarchia układu od treści prostych do złożonych), funkcje odkrywcze (gdzie dydaktyczne komponenty ekspozycji zamiast udzielać odpowiedzi zadają pytania, inspirując widzów do własnej interpretacji przedmiotu wystawy, także w kontrze wobec nieistniejącej „właściwej” interpretacji), oraz funkcje behawioralne (dzieli ono układ ekspozycji z muzeum dydaktycznym, dodaje do tego jednak elementy interaktywne, bodźcujące gości do samodzielnego poznawania przedmiotu wystawy i nagradzające właściwą odpowiedź, uprzednio przewidzianą przez twórców wystawy. Materialnie realizuje się to w interaktywnych

	wystawach – pełnych wach, przycisków czy szuflad organizujących grę w nawigowanie po ekspozycji). Ekspozycja zaopatrzona będzie w komponenty dydaktyczne, jak tablice czy opisy, wskazujące i objaśniające treści przedmiotowe obecne na wystawie. Powiązanie muzeum i biblioteki pozwoli na uzupełnienie wiedzy, wzmocni turystyczny potencjał miasta i pozwoli na ochronę wartości kulturowych oraz pielęgnowanie tradycji. Celem jest stworzenie wielofunkcyjnego obiektu o profilu bibliotecznokulturalnym, gdzie będzie miała siedzibę biblioteka (księgozbiór i czytelnia), sala pracy cichej i sala wielofunkcyjna, będąca jednocześnie pracownią do poszukiwań twórczych, artystycznej wymiany i zdobywania nowych umiejętności. To miejsce aktywujące dzieci, młodzież, osoby wykluczone społecznie, ale też dorosłych i osoby starsze bowiem celem jest stworzenie przestrzeni dla wszystkich tych którzy chcą obcować z literaturą, filmem, muzyką i sztukami wizualnymi. Muzeum i biblioteka mają tworzyć przestrzeń publiczną służącą edukacji szkolnej oraz umożliwiającą samodoskonalenie się. W ramach zajęć przewiduje się prowadzenie: LABORATORIUM SZTUKI (warsztaty malarskie, rysunkowe, rzeźbiarskie), LABORATORIUM GRY (nauka gry na gitarze), OTWARTEJ PRZESTRZENI RUCHOWEJ (zajęcia muzyczno-ruchowe) i inne pozwalające na aktywność teatralną, taneczną, relaksacyjną, konstrukcyjno-manualną, plastyczną, rękodzielniczą, szycia i designu ubioru i inne. Celem projektu jest, oprócz wiedzy, podniesienie umiejętności i kompetencji mieszkańców gminy. Zakres realizowanych zadań: W zakresie realizacji zadania wchodzi prace rozbiórkowe, porządkowe, odtworzeniowe, projektowe, budowlane, remontowe w zależności od etapu realizacji przedsięwzięcia. W ramach zadania wykonane zostaną prace związane z odbudową budynku kościoła i adaptacją na cele kulturalne, budową nowego obiektu wzdłuż ul. Portowej (nawiązującym architektonicznie do kościoła), w którym planuje się umieścić bibliotekę (czytelnia, pom. administracyjno-sanitarne), zagospodarowaniem terenu wokół obiektu (ekspozycje, wiaty wystawowe, zbiornik retencyjny, parking, ścieżki piesze itd.). W ramach zadania przewidziano również wyposażenie muzeum i biblioteki w nowoczesny sprzęt multimedialny (bardzo atrakcyjny dla dzieci i młodzieży), ekspozycje, meble, wyposażenie edukacyjne, ale również wykonanie wirtualnej instytucji kultury (portal, aplikacje mobilne, digitalizacje). Ważnym elementem projektu są również planowane do realizacji konserwacje zabytków ruchomych oraz opracowania merytoryczne tj. digitalizacja zebranych obiektów zabytkowych, inwentaryzacja konserwatorsko-naukowa, badania archeologiczne, badania przyrodnicze (ichtiofauna Europy, ochrona wód i rozwój zrównoważony) i historyczne.
Prognostowane rezultaty:	Wskaźnik produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ok. 0,4 ha). Wskaźnik rezultatu: Liczba osób korzystająca z projektu [ok. 50 tys. osób rocznie]
Sposób zmierzania i oceny rezultatów:	Wskaźnik produktu: Protokół odbioru/Dane Beneficjenta. Wskaźnik rezultatu: Dane Beneficjenta.
Efekty społeczne projektu	Efektami społecznymi zrealizowanego projektu będzie: — poszerzenie wiedzy, nabycie kompetencji przez mieszkańców i przyjezdnych, — nabycie umiejętności manualnych, percepcyjnych, wizualnych, słuchowych przez mieszkańców gminy, — organizowanie koedukacyjnych grup osób niepełnosprawnych z osobami w pełni sprawnymi nauczy uczestników tolerancji i odpowiednich zachowań względem siebie podczas zajęć i spotkań organizowanych w ramach działań muzeum i biblioteki, — różnorodność oferowanych zajęć w muzeum i bibliotece pozwoli na samorealizację, samourzeczywistnienie, samoaktualizację jako możliwość realizacji swojego potencjału, rozwijania talentów i możliwości, pozwoli na odpowiedź "kim się chce być" (a nie tym, kim się jest), dążenie do wewnętrznej spójności, jedności z samym sobą, spełnienia swojego przeznaczenia lub powołania, — osoby pragnące wiedzy wzmacniają poczucie własnej wartości z uwagi na unikatowość poznawczą i edukacyjną oferowaną przez muzeum.

PROJEKT NR 3			
Nazwa projektu:	Rewitalizacja rynku w Sierakowie		
Powiązanie projektu z kierunkami działań:	→ Budowa społeczeństwa obywatelskiego → Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców → Ochrona wartości społecznych, kulturowych oraz pielęgnowanie tradycji i obyczajów → Tworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji → Zagospodarowanie przestrzeni publicznej → Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej → Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i parkingowej → Modernizacja obiektów mieszkalnych i użyteczności publicznej → Ożywienie gospodarcze terenów w stanie kryzysowym → Modernizacja obiektów i urządzeń zabytkowych → Zagospodarowanie terenów parków i skwerów → Budowa i modernizacja infrastruktury sieciowej i punktów dostępu do Internetu		
Projekty komplementarne:	PROJEKT NR 2 Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków PROJEKT NR 4 Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie PROJEKT NR 5 Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie PROJEKT NR 6 Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie PROJEKT NR 11 Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie PROJEKT NR 13 Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa	Czas realizacji projektu:	2017-2020
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego:	Gmina Sieraków	Szacowana wartość projektu:	2.000.000,- zł

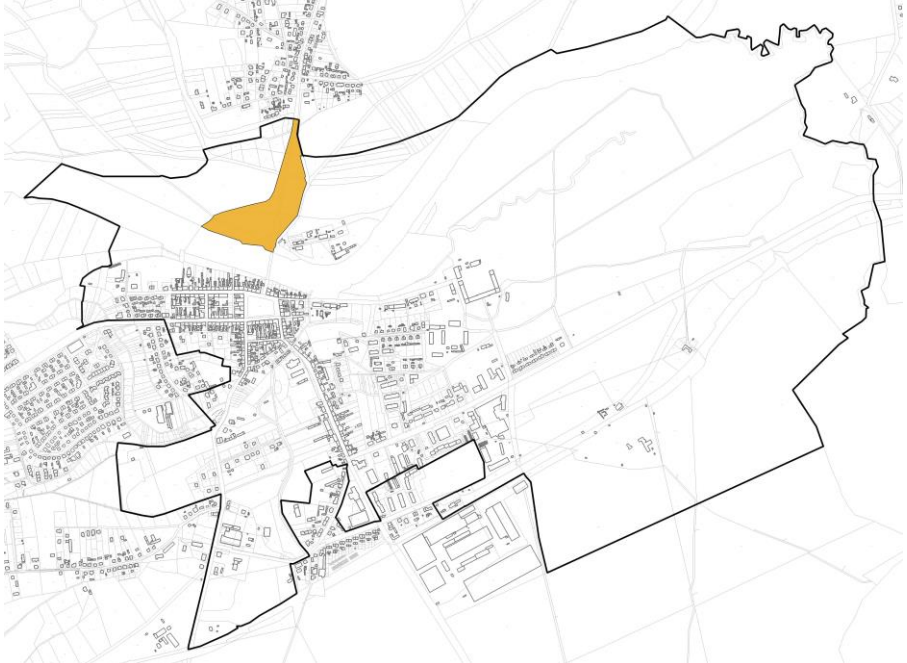
Miejsce realizacji projektu:	 Miejsce realizacji projektu: — jednostka rewitalizacyjna Sieraków Centrum (Rynek w Sierakowie, Plac Powstańców Wielkopolskich)
Grupa docelowa projektu:	Grupę docelową projektu stanowią: mieszkańcy kamienic przyległych do Rynku oraz wszyscy użytkownicy zewnętrzni Rynku, w tym w szczególności mieszkańcy obszaru rewitalizacji: przedsiębiorcy, dzieci i młodzież do 18 roku życia, dzieci niepełnosprawne i ich rodzice, seniorzy powyżej 60 roku życia, turyści.
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu:	Obecnie obszar Rynku wymaga zmian organizacyjnych i funkcjonalnych (zwłaszcza komunikacyjnych). Występuje konflikt przestrzenny w relacjach przestrzeni pieszej – przestrzeni komunikacyjnej. Duża intensywność ruchu samochodowego i licznie występujące parkingi wpływają na bezpieczeństwo użytkowników. Brak małej architektury umożliwiającej odpoczynek, schronienie, kontakty społeczne. Istniejące są niefunkcjonalne, niepraktyczne, nieestetyczne, w złym stanie technicznym i użytkowym. Część uliczną rynku cechuje wzmożony ruch komunikacyjny. Konieczna jest zmiana organizacji ruchu. Samochody stojące na parkingach otaczających centralną, pieszą część placu ograniczają widoczność przechodniom oraz przyczyniają się do kumulacji spalin w strefie pieszej. Obecna organizacja ruchu może przyczynić się do kolizji pieszych i drogowych. Brak miejsc wypoczynkowych i rekreacji warunkuje niedostateczną ilość odwiedzających. Umniejsza to dochody lokalnych przedsiębiorców, co prowadzi do obniżenia jakości życia. Ponieważ rynek w Sierakowie ma wyjątkową historię związaną ze sposobem zagospodarowania i rozmieszczeniem jego elementów dlatego istnieje konieczność nie tylko reorganizacji, ale także uwypuklenia w procesie przekształceń i projekcie zmian wartości historycznych, znaczeniowych, kulturowych i urbanistycznych. Konieczna jest reorganizacja terenów zieleni.
Cel projektu i zakres realizowanych zadań:	Cel projektu: Stworzenie reprezentacyjnej przestrzeni publicznej Rynku integrującej mieszkańców i innych użytkowników, która zapewni miejsce dla handlu (umożliwienie dostępu pieszego i kołowego do istniejących sklepów), komunikacji (uregulowanie ruchu drogowego i miejsc parkingowych) i wypoczynku (stworzenie miejsc dla wydarzeń kulturalnych, koncertów, obrzędów) i kontaktów społecznych (lepszą organizacją i funkcjonalnością rozmieszczenia elementów małej architektury i miejsc aktywności pieszej. Celem projektu jest podniesienie jakości życia mieszkańców, stworzenia dobrych warunków dla przedsiębiorczości, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i dobrej dostępności do najważniejszego hierarchicznie ważnego obszaru gminy.

	Zakres realizowanych zadań: — zmiana nawierzchni utwardzonej dla ruchu pieszego i kołowego na całej powierzchni płyty rynku, — zaprojektowanie i wykonanie odwodnienia terenu, — wymiana, przebudowa lub budowa sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, gazowej, elektrycznej, światłowodowych w współpracy z gestorami sieci, — iluminacja rynku, — reorganizacja miejsc parkingowych i reorganizacja ruchu kołowego, — zaprojektowanie, zakup i zamontowanie elementów małej architektury, — wykonanie inwentaryzacji dendrologicznej, ocena stanu i jakości zieleni, likwidacja zieleni w złym stanie zdrowotnym, wprowadzenie nowych nasadzeń uwzględniając zasady kształtowania zieleni (nasłonecznienie, temperaturę, podłoże, rozlokowanie i sposób użytkowania), — zaprojektowanie i wykonanie przyłączy wodnych do nawadniania nasadzeń, — wykonanie projektu zagospodarowania terenu łączącej interesy różnych grup użytkowników.
Prognozowane rezultaty:	Wskaźnik produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ok. 1,2 ha). Wskaźnik rezultatu: Ocena sposobu zagospodarowania (ankietyzacja).
Sposób zmierzenia i oceny rezultatów:	Wskaźnik produktu: Protokół odbioru/Dane Beneficjenta. Wskaźnik rezultatu: Wynik ankietyzacji/Dane Beneficjenta.
Efekty społeczne projekty	Efektami społecznymi zrealizowanego projektu będzie: — wzmocnienie więzi społecznych, w związku z realizacją inwestycji, o którą w przyszłości dbać będą musieli wszyscy mieszkańcy rynku i przyległego do niego terenu, — zwiększenie aktywności mieszkańców z uwagi na utworzenie przestrzeni o wysokiej jakości, uporządkowanej, zapewniającej realizację potrzeb społecznych, zachęcającej do kontaktów społecznych poprzez poprawne i funkcjonalne rozmieszczenie elementy zagospodarowania przestrzennego, — podniesienie warunków życia, w związku z zapewnieniem bezpieczeństwa i poprawą funkcjonalności i organizacji elementów zagospodarowania płyty rynku, — zapewnienie możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego w związku z lepszą organizacją rynku na przestrzeń pieszą i komunikacyjną, — poprawienie dostępności komunikacyjnej, — zwiększenie bezpieczeństwa z uwagi na zmianę organizacji ruchu i przebudowę układu komunikacyjnego, — wzrost dbałości wśród mieszkańców o otoczenie, poprzez stworzenie przestrzeni publicznej o wysokich walorach użytkowych,

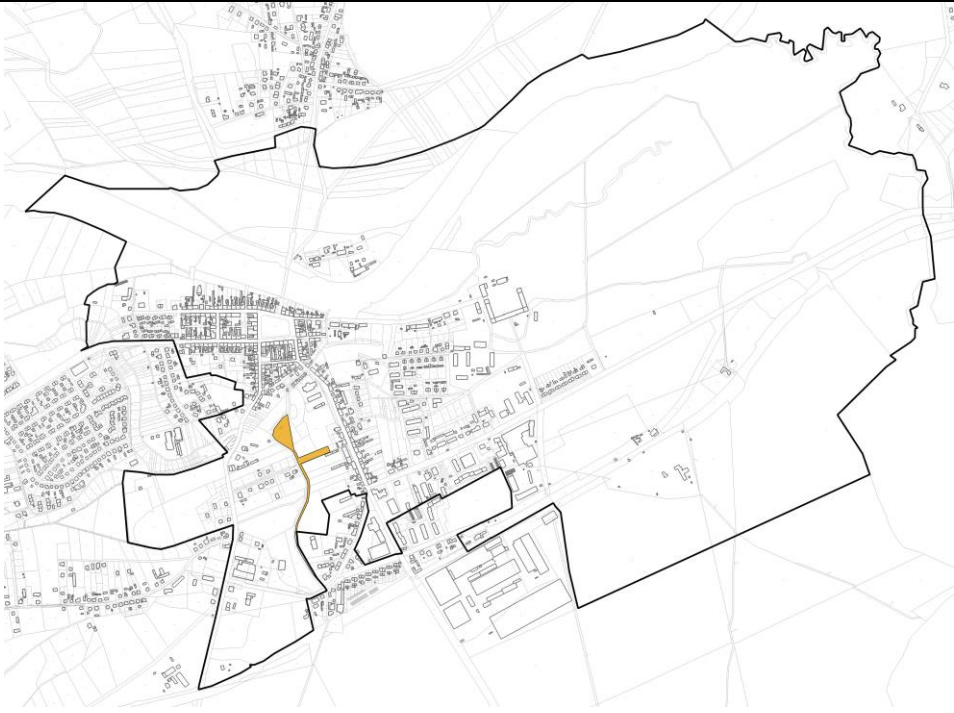
PROJEKT NR 4			
Nazwa projektu:	Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie.		
Powiązanie projektu z kierunkami działań:	→ Aktywizacja dzieci i młodzieży → Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie → Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców → Tworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji → Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej → Zagospodarowanie przestrzeni publicznej → Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej → Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i parkingowej → Zagospodarowanie i tworzenie terenów cennych przyrodniczo i turystycznie → Zagospodarowanie terenów parków i skwerów → Aktywizacja turystyczna, rekreacyjna i sportowa		
Projekty komplementarne:	PROJEKT NR 2 Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków PROJEKT NR 3 Rewitalizacja rynku w Sierakowie PROJEKT NR 5 Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie PROJEKT NR 6 Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie PROJEKT NR 11 Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie PROJEKT NR 12 Zagospodarowanie terenów przy Strudze Jaroszewskiej w centrum Sierakowa PROJEKT NR 13 Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa	Czas realizacji projektu:	2020-2021
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego:	Gmina Sieraków	Szacowana wartość projektu:	ok. 2.500.000,- zł
Miejsce realizacji projektu:	 Miejsce realizacji projektu:		

	— jednostka rewitalizacyjna Sieraków Centrum (nabrzeże po wschodniej stronie mostu na rzece Warcie, fragment dz. nr: 644, 1358 (obręb Sieraków))
Grupa docelowa projektu:	Grupe docelową projektu stanowią: mieszkańcy obszaru rewitalizacji, przyjezdni (turyści, odwiedzający, będący przejazdem), kluby sportowe, podmioty gospodarcze
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu:	Brak zabezpieczenia terenów nadwarciańskich po wschodniej stronie mostu, konieczna jest poprawa estetyki, bezpieczne przejście pomiędzy obiektami zabytkowymi w Sierakowie. Teren jest obecnie bardzo zaniedbany pod względem estetycznym, ale również funkcjonalnym i organizacyjnym. Ze względu na obecny sposób zagospodarowania nie jest on celem społecznych aktywności. Istniejąca zieleń wspomaga działań pielęgnacyjnych i odtworzeniowych (nasadzeń). Z uwagi na możliwość połączeń funkcjonalnych z rynkiem i innymi turystyczno-edukacyjno-kulturalnymi miejscami miasta teren jest potencjalnym miejscem spotkań mieszkańców i kontaktów społecznych, a także ciągiem atrakcyjnym turystycznie. Obszar wymaga doinwestowania w elementy małej architektury, urządzenia infrastrukturalne pozwalające na podniesienie sprawności ruchomej dzieci, czy odpoczynek dla osób starszych, wymaga zmian organizacji ruchu (wydzielenia miejsc parkingowych i przeznaczonych na ruch samochodowy. Z uwagi na nieestetyczne sąsiedztwo budynków przyległych konieczne są nowe nasadzenia w celu uporządkowania przestrzeni lub przysłonięcia części elewacji. Wspomniany projekt ma być kontynuacją już istniejącego bulwaru przyrzecznego znajdującego się po zachodniej stronie mostu. Celem projektu jest budowa kolejnego odcinka trasy spacerowo-turystycznej, biegnącej wzdłuż Warty aż do Muzeum Zamek Opalińskich i dalej zabudowań Stada Ogierów.
Cel projektu i zakres realizowanych zadań:	Cel projektu: Stworzenie miejsca atrakcyjnego społecznie i kulturalnie, ulokowanego wśród zieleni, o dobrej lokalizacji i dostępności pieszej, umiejscowionego w pobliżu centrum miasta (rynku). Teren współtworzy system przestrzeni publicznych, stanowiąc istotny element kształtowania fizjonomii miasta, podlegający wspólnym zasadom budowania kompozycji przestrzennej. Jest ważny znaczeniowo. Nowe zagospodarowanie ma wzbogacić układ placów i ulic miasta Sieraków o walory psychologicznego oddziaływania na użytkowników, dając odprężenie przez zmianę fizjonomii tworzywa budującego przestrzeń miejską. Celem projektu jest stworzenie miejsca pozwalającego na aktywność społeczną, a poprzez możliwości kontaktów, uczestnictwo w organizowanych spotkaniach zamkniętych i plenerowych wzmocnienie poczucia przynależności do terenu (regionu). Zakres realizowanych zadań: — zabezpieczenie pasa nadwarciańskiego terenu poprzez wzmocnienia nabrzeży, uformowanie z kamiennych gabionów miejsc do siedzenia, utwardzenie nawierzchni, dokonanie funkcjonalnego podziału na część pieszą, rekreacyjną i komunikacyjną, zaprojektowanie systemu połączeń pieszych z istniejącą siatką ulic i turystycznych szlaków, budowa mostu przez Strugę Jaroszewską, — zaprojektowanie oraz modernizacja miejsc i obiektów infrastruktury społecznej, rekreacyjnej oraz związanej ze sferą kulturalną i wizualną (trybuny, urządzenia pozwalające na aktywność ruchową, poznawczą i doświadczalną), — zmiana nawierzchni utwardzonej dla ruchu pieszego i kołowego we fragmentach obszaru oraz modernizacja obszarów biologicznie czynnych, — oczyszczenie brzegu rzeki z zanieczyszczeń, uformowanie zieleni poprzez wycinkę lub nowe nasadzenia poprawiające bezpieczeństwo przyszłych użytkowników, — zaprojektowanie, zakup i zamontowanie elementów małej architektury, — wykonanie inwentaryzacji dendrologicznej, ocena stanu i jakości zieleni, likwidacja zieleni w złym stanie zdrowotnym, wprowadzenie nowych nasadzeń uwzględniając zasady kształtowania zieleni, — zaprojektowanie i wykonanie przyłączy techniczno-inżynierskich niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania i estetyki miejsca, — budowa kładki pieszej przez kanał Strugi Jaroszewskiej, — opracowanie systemu informacji wizualnej dla poprawy orientacji przestrzennej, zamontowanie tablic informujących o kierunku wejść/zejść z mostu i istniejących ciągów komunikacyjnych i informujących o kierunku tras turystycznych, obiektach

	cennych poznawczo).
Prognozowane rezultaty:	Wskaźnik produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ok. 0,7 ha). Wskaźnik rezultatu: Ocena sposobu zagospodarowania (ankietyzacja).
Sposób zmierzenia i oceny rezultatów:	Wskaźnik produktu: Protokół odbioru/Dane Beneficjenta. Wskaźnik rezultatu: Wynik ankietyzacji/Dane Beneficjenta.
Efekty społeczne projekty	Efektami społecznymi zrealizowanego projektu będzie: — wzmocnienie więzi społecznych, w związku z realizacją inwestycji, o którą w przyszłości dbać będą musieli wszyscy użytkownicy, — zwiększenie aktywności mieszkańców z uwagi na stworzenie przestrzeni o wysokiej jakości, uporządkowanej, zapewniającej realizację potrzeb społecznych, zachęcającej do kontaktów społecznych poprzez poprawne i funkcjonalne rozmieszczenie elementów zagospodarowania przestrzennego, — podniesienie warunków życia, w związku z zapewnieniem bezpieczeństwa i poprawą funkcjonalności i organizacji elementów zagospodarowania terenu zieleni i otoczenia, — zapewnienie możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego w związku z poprawą funkcjonalności terenu (wprowadzenia miejsc umożliwiających kontakty społeczne, pozwalające na rozwój intelektualny i kulturalny), — zwiększenie bezpieczeństwa z uwagi inwestycje techniczno-inżynierskie zabezpieczające pas terenów nadwarciańskich, modernizację układu pieszego komunikacyjnego w strefie wejściowej na teren, — poprawa orientacji przestrzennej użytkowników poprzez wprowadzenie systemu informacji wizualnej (zwłaszcza tablic informujących o kierunku wejść/ześć z mostu i istniejących ciągów komunikacyjnych i informujących o kierunku tras turystycznych, obiektach cennych poznawczo), — wzrost dbałości wśród mieszkańców o otoczenie, poprzez stworzenie przestrzeni publicznej o wysokich walorach użytkowych, — utworzenie ścieżki turystyczno-historycznej łączącej najważniejsze zabytki Sierakowa.

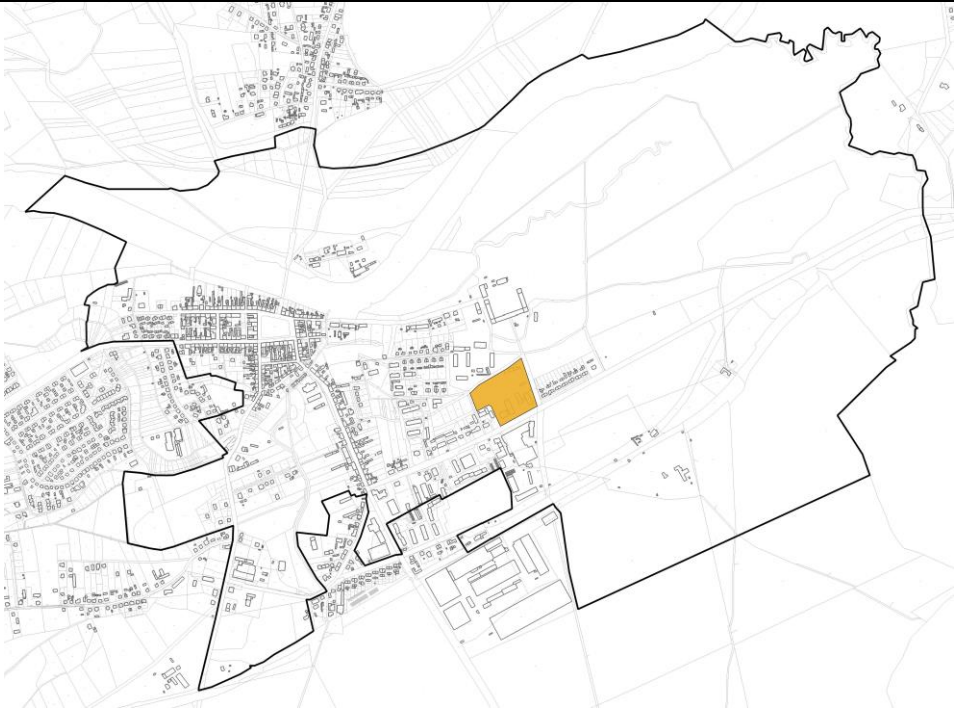
PROJEKT NR 5			
Nazwa projektu:	Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie		
Powiązanie projektu z kierunkami działań:	→ Aktywizacja dzieci i młodzieży → Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie → Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców → Tworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji → Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej → Modernizacja obiektów i urządzeń zabytkowych → Zagospodarowanie przestrzeni publicznej → Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej → Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i parkingowej → Zagospodarowanie i tworzenie terenów cennych przyrodniczo i turystycznie → Aktywizacja turystyczna, rekreacyjna i sportowa		
Projekty komplementarne:	PROJEKT NR 3 Rewitalizacja rynku w Sierakowie PROJEKT NR 4 Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie PROJEKT NR 6 Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie PROJEKT NR 11 Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie PROJEKT NR 13 Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa	Czas realizacji projektu:	2021-2022
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego:	Gmina Sieraków, Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich	Szacowana wartość projektu:	ok. 4.000.000,- zł
Miejsce realizacji projektu:	 Miejsce realizacji projektu: — jednostka rewitalizacyjna Sieraków Centrum (dz. nr 640, 667, 666, 633, 630, 631, 625, 272, 273, 276, 275/1, 274/1, 2047, 215/1, 278, 627, 665, 629, 635, 636 (obwód Sieraków)).		
Grupa docelowa projektu:	Grupę docelową projektu stanowią: mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz mieszkańcy gminy Sieraków (wszystkie grupy wiekowe) turyści, mieszkańcy sąsiadujących gmin, osoby potrzebujące wypoczynku, dostępu do rekreacji, aktywne ruchowo, osoby		

	niepełnosprawne.
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu:	Teren o charakterze rekreacyjnym. Zły stan techniczny obiektów stanowiących przystań rzeczną oraz zabytkowego mostu betonowego wpływa na brak bezpieczeństwa oraz obniża funkcjonalność terenu. Teren dający możliwość realizacji imprez plenerowych, koncertów, rekreacji i rehabilitacji ruchowej. Z uwagi na obecny stan techniczny obiektów i urządzeń istnieje potrzeba poprawy estetyki miejsca. Jest to obszar o wartościach rekreacyjno-wypoczynkowych, umożliwiający (po realizacji projektu) aktywność ruchową i umysłową wszystkich grup społecznych, kontakty społeczne, będzie atrakcją turystyczną na skalę regionu mając na uwadze połączenia rzeczne i potencjał rzeczny.
Cel projektu i zakres realizowanych zadań:	Cel projektu: poprawa jakości, warunków i komfortu życia mieszkańców. Adaptacja i modernizacja istniejącego sposobu zabudowy i zagospodarowania na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, turystyczne, edukacyjne, poznawcze i kulturalne. Możliwości adaptacyjne przystani rzecznej mogą poszerzyć ofertę inwestycyjną gminy i przyczynić się do wzrostu przedsiębiorczości. Celem projektu jest rozwijanie usług w zakresie rekreacji i rehabilitacji ruchowej, organizacja zajęć, zawodów i imprez sportowo-rekreacyjnych, propagowanie i realizacja zadań w zakresie kultury fizycznej. Projekt umożliwi aktywność klubów sportowych lub prowadzenie sekcji sportów rzecznych w gminnych szkołach. Z uwagi na techniczne, organizacyjne i komunikacyjne możliwości organizacji imprez kulturalnych projekt umożliwi rozbudzanie zainteresowań kulturalnych mieszkańców, pozwoli na kształtowanie wzorów i nawyków aktywnego uczestnictwa w kulturze. Połączenie potencjału miejsca z wartościami (historycznymi, turystycznymi, rekreacyjnymi) tkwiącymi w istniejącej strukturze miasta poprzez system ścieżek pieszych, rowerowych, mobilnych stanowić może turystyczne uzupełnienie istniejącej sieci ścieżek poznawczych. Zakres realizowanych zadań: zadanie obejmuje rewitalizację terenów obecnej przystani rzecznej oraz terenów zalewowych wykorzystywanych na cele społeczne (sportowe, kulturalne). W ramach zadania zakłada się odnowę i estetyzację zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi; przebudowę przystani rzecznej, wprowadzenie elementów małej architektury oraz urządzeń służących organizacji imprez kulturalnych oraz sportowych. Planuje się utrzymanie istniejącego założenia zieleni, dodatkowe nasady wzdłuż ulicy oraz opcjonalnie wyposażenie terenu w urządzenia rekreacyjne.
Prognozowane rezultaty:	Wskaźnik produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ok. 6 ha). Wskaźnik rezultatu: Liczba osób korzystająca z projektu [15 tys. osób rocznie]
Sposób zmierzenia i oceny rezultatów:	Wskaźnik produktu: Protokół odbioru/Dane Beneficjenta. Wskaźnik rezultatu: Dane Beneficjenta.
Efekty społeczne projektu	Efektami społecznymi zrealizowanego projektu będzie: — uprawianie sportu i kultury fizycznej, uczestnictwo w grupach/drużynach sportowych, uprawianie sportów wodnych (rzecznych) co wpłynie na poprawę kontaktów społecznych i umożliwi uczestnictwo w życiu społecznym i rywalizację w ramach organizowanych zawodów sportowych, — rozwijanie wartości miejsc o wysokich walorach turystycznych i wypoczynkowo-rekreacyjnych, — podniesienie warunków wypoczynku, rekreacji i spędzania czasu wolnego dla mieszkańców gminy Sieraków i społeczności sąsiednich gmin, — społeczne zaangażowanie w aktywizację terenu i usług wzmocni poczucie własnej wartości i wpłynie na aktywizację zawodową i gospodarczą mieszkańców, — poprawa warunków wypoczynku mieszkańców poprzez jakość nowopowstałych miejsc turystyczno-wypoczynkowych, — budowanie więzi społecznych i tożsamości lokalnej oraz podniesienie poziomu integracji mieszkańców, w związku z planowaną organizacją cyklicznych imprez kulturalnych i sportowych, — nastąpi zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców, poprawa zamożności, ruchliwość przestrzenna osób i mienia.

PROJEKT NR 6			
Nazwa projektu:	Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie		
Powiązanie projektu z kierunkami działań:	→ Aktywizacja dzieci i młodzieży → Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców → Tworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji (włączenie społeczne) → Aktywizacja turystyczna, rekreacyjna i sportowa → Zagospodarowanie przestrzeni publicznej → Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i parkingowej → Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej → Zagospodarowanie terenów parków i skwerów → Budowa i modernizacja infrastruktury sieciowej i punktów dostępu do Internetu → Ożywienie gospodarcze terenów w stanie kryzysowym → Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej		
Projekty komplementarne:	PROJEKT NR 2 Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków PROJEKT NR 3 Rewitalizacja rynku w Sierakowie PROJEKT NR 4 Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie PROJEKT NR 5 Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie PROJEKT NR 11 Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie PROJEKT NR 13 Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa	Czas realizacji projektu:	2019-2020
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego:	Gmina Sieraków, Centrum Integracji Społecznej w Sierakowie	Szacowana wartość projektu:	ok. 1.000 000,-
Miejsce realizacji projektu:	 Miejsce realizacji projektu: — jednostka rewitalizacyjna Sieraków Centrum (od Parku Jana Pawła II do ul.		

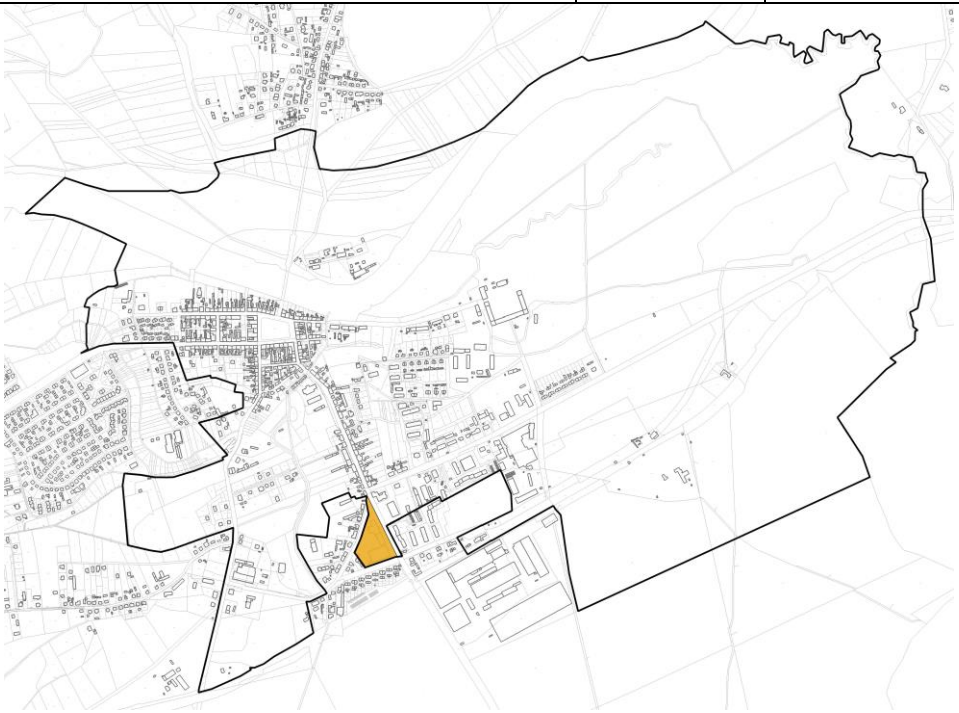
	Dworcowej, wzdłuż Strugi Jaroszewskiej).
Grupa docelowa projektu:	Grupę docelową projektu stanowią wszyscy mieszkańcy obszaru rewitalizacji, inni mieszkańcy gminy, w tym także osoby niepełnosprawne i zagrożone wykluczeniem społecznym.
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu:	Niezagospodarowany teren stanowiący ciąg pieszo-rowerowy jest wykorzystywany m.in. przez dzieci i młodzież. Konieczna jest poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego oraz estetyki tego terenu. Brak bezpiecznych przejść, brak utwardzenia, uniemożliwia bezpieczne poruszanie się i czerpanie korzyści wizualnych, zdrowotnych i społecznych - teren ten ma formę nieuporządkowaną i niezagospodarowaną. Z uwagi na duże znaczenie społeczne tego obszaru, tj.: umożliwiające realizację potrzeb rekreacyjnych, sportowych oraz pozwalających na nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktów społecznych, istotne jest zagospodarowanie tego terenu w formie alei spacerowej. Połączenie jej z ważnymi obiektami usługowymi i społecznymi da poczucie spójności struktury przestrzennej i funkcjonalnej relacyjności pomiędzy formami zagospodarowania. Aleja spacerowa stanie się łącznikiem pomiędzy wymienionymi obszarami funkcjonalnymi tworząc klamrę spinającą ów tereny. Istniejące tereny zieleni wymagają działań naprawczych, związanych ze sposobem ich zagospodarowania oraz użytkowania. Często osoby nadużywające alkoholu znajdują w nich schronienie, co wpływa na zwiększenie zagrożenia bezpieczeństwa. Postępująca dewastacja infrastruktury towarzyszącej (ławki, kosze na śmieci, brak stojaków na rowery) oraz niedostosowane do potrzeb oświetlenie nie sprzyjają odpoczynkowi i spotkaniom w tych miejscach. Niewystarczające zaplecze dla dzieci, brak urządzeń aktywizujących osoby dorosłe, brak ciekawych form architektury spowodowały, że obszar ten nie jest atrakcyjny społecznie. Posiada jednak warunki dla zorganizowania tam miejsca integracji społecznej w sąsiedztwie przyrodniczych zasobów miejscowości. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do ożywienia miejsca przyrodniczo atrakcyjnego, co zapewni bezpieczny i ciekawy pobyt na świeżym powietrzu, będzie sprzyjać integracji społecznej, prowadząc do rozwoju aktywności ruchowej i zdrowia użytkowników. Projekt ma na celu włączenie społeczne.
Cel projektu i zakres realizowanych zadań:	Cel projektu: Celem jest stworzenie przyjaznej mieszkańcom przestrzeni publicznej spełniającej funkcje rekreacyjne, przyrodnicze i kulturowo-turystyczne przy wykorzystaniu istniejącego ciągu spacerowego ukształtowanego wzdłuż Strugi Jaroszewskiej. Realizacja projektu ma poprawić jakość zamieszkania mieszkańców i stworzyć spójną przestrzennie i funkcjonalnie przestrzeń miasta. Zakres realizowanych zadań: — wytyczenie, zaprojektowanie i budowa ciągu pieszo-rowerowego o właściwych parametrach pełniącego funkcje alei spacerowej z uwzględnieniem obowiązujących przepisów; — budowa nowych naziemnych, odbudowa lub modernizacja istniejących przejść pieszych i drogowych przez cieki wodne w postaci mostków, kładek, schodów, zjazdów dla rowerów i wózków – bezkolizyjnych, zgodnych z obowiązującymi przepisami; — wykonanie projektu zieleni towarzyszącej i elementów małej architektury stanowiącej funkcjonalne uzupełnienie zagospodarowania terenu rekreacyjno-spacerowego; — odprowadzenie wód opadowych; — oświetlenie terenu – zaopatrzenie w energię elektryczną; — wykonanie projektu ścieżki edukacyjnej biegnącej wzdłuż alei spacerowej i budowa jej elementów (interaktywnej, o zmieniającym się zakresie); — odnowa placu zabaw; — wykonanie monitoringu wizyjnego terenu.
Prognozowane rezultaty:	Wskaźnik produktu: Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ok. 1,3 ha] Wskaźnik rezultatu: Liczba osób korzystających z obiektu [15 tys. osób rocznie]
Sposób zmierzenia i oceny rezultatów:	Wskaźnik produktu: Protokół odbioru/Dane Beneficjenta Wskaźnik rezultatu: Dane Beneficjenta

Efekty społeczne projektu:	Efektami społecznymi zrealizowanego projektu będzie: — możliwość wypoczynku, kontaktów społecznych, większa aktywność ruchowa (piesza i rowerowa); — poprawa ilości i jakości kontaktu z przyrodą poprzez możliwość penetracji pieszej; — osiągnięcie przez uczestników projektu wiedzy z zakresu tematyki ścieżki edukacyjnej; — wzrost dbałości wśród mieszkańców o otoczenie, poprzez stworzenie przestrzeni publicznej o wysokich walorach użytkowych; — podniesienie warunków życia, z uwagi na wprowadzenie zieleni i elementów małej architektury; — wzrost bezpieczeństwa publicznego.
-----------------------------------	---

PROJEKT NR 7			
Nazwa projektu:	Adaptacja obiektów i terenów Zespołu Szkół w Sierakowie na cele społeczne		
Powiązanie projektu z kierunkami działań:	→ Aktywizacja dzieci i młodzieży → Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie → Aktywizacja zawodowa mieszkańców → Budowa społeczeństwa obywatelskiego → Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców → Ochrona wartości społecznych, kulturowych oraz pielęgnowanie tradycji i obyczajów → Tworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji (włączenie społeczne) → Zagospodarowanie przestrzeni publicznej → Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej → Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i parkingowej → Modernizacja obiektów mieszkalnych i użyteczności publicznej → Budowa i modernizacja infrastruktury sieciowej i punktów dostępu do Internetu		
Projekty komplementarne:	PROJEKT NR 8 Szkoła Podstawowa w Sierakowie jako centrum nowoczesnej edukacji PROJEKT NR 14 Rozwój systemu opieki i pomocy osobom starszym i wykluczonym społecznie PROJEKT NR 15 Wsparcie i integracja społeczna szansą na usamodzielnienie rodzin w Sierakowie	Czas realizacji projektu:	2018-2022
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego:	Gmina Sieraków, Centrum Integracji Społecznej w Sierakowie, powiat międzychodzki	Szacowana wartość projektu:	ok. 5.000.000,- zł
Miejsce realizacji projektu:	 Miejsce realizacji projektu: — jednostka rewitalizacyjna Sieraków Centrum (ul. Wroniecka 25).		
Grupa docelowa projektu:	Grupę docelową projektu stanowią: dzieci, młodzież, dorośli mieszkańcy obszaru rewitalizacji, turyści, kluby sportowe, stowarzyszenia. Z uwagi na społeczny kontekst przedsięwzięcia grupę docelową projektu stanowią m.in. mieszkańcy w wieku 60+ obszaru rewitalizacji i innych części miasta i gminy, wymagający całodzienniej opieki		

	opiekuńczej lub zdrowotnej, również ci korzystający ze świadczeń pomocy społecznej, w tym także osoby niepełnosprawne i zagrożone wykluczeniem społecznym.
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu:	Z uwagi na spadek zainteresowania kształceniem w obiektach, brak wykorzystania internatu, zły stan techniczny obiektów zakłada się przejęcie obiektów Zespołu Szkół w Sierakowie i rozwój w oparciu o nie funkcji społecznych oczekiwanych przez mieszkańców w obecnej sytuacji demograficznej i gospodarczej. Projekt ma na celu utrzymanie szkoły średniej, utworzenie dziennego domu opieki nad osobami starszymi, utworzenie żłobka, nowych oddziałów przedszkolnych, rozwój funkcji ochrony zdrowia oraz uzupełnienie ewentualnymi mieszkaniami socjalnymi lub komunalnymi. Rozważa się również przeniesienie Sierakowskiego Ośrodka Kultury do tej lokalizacji. Planuje się ponadto dalszy rozwój funkcji sportowych przy terenie kompleksu Orlik 2012.
Cel projektu i zakres realizowanych zadań:	Celem projektu jest reorganizacja obiektów Zespołu Szkół w Sierakowie na cele społeczne: 1) utworzenie dziennego domu opieki nad osobami starszymi, 2) organizacja żłobka oraz nowych oddziałów przedszkolnych, 3) wprowadzenie funkcji ochrony zdrowia, 4) przeniesienie Sierakowskiego Ośrodka Kultury (SOK). <u>Celem 1)</u> jest zapewnienie wsparcia dla osób w wieku 60+ i pomocy w codziennym życiu, zaangażowanie ich w aktywizujące działania społeczne. Celem jest wzmocnienie poczucia przynależności, identyfikacji ze swoją grupą społeczną, chęci aktywności na rzecz społeczeństwa i środowiska lokalnego, ale także pomoc w zachowaniu samodzielności, motywacji, dobrej samooceny (wiary w swoje możliwości) i nadziei (optymizmu). W ramach zadania planowane jest zatrudnienie kompetentnego i wykształconego personelu, rozumiejącego potrzeby osób z grupy docelowej. Specyfika pracy pozwoli na zaangażowanie także wolontariuszy. Projekt ma za zadanie przeciwdziałać izolacji i samotności ludzi starszych poprzez organizację różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego, promowaniu więzi międzypokoleniowych i przełamywaniu stereotypu człowieka starszego poprzez organizację spotkań integracyjnych i zajęć praktycznych z udziałem dzieci i młodzieży oraz promowaniu umiejętności, zdolności i doświadczenia życiowego osób starszych. Dzięki aktywizacji tej grupy społecznej dąży się do uniemożliwienia bądź opóźnienia niepełnosprawności lub chronicznych chorób pogarszających jakość życia i obniżenia kosztów opieki dla jednostek, rodzin i systemu opieki zdrowotnej. Głównym celem prowadzenia dziennego domu opieki nad osobami starszymi jest: stworzenie bezpiecznego i przyjaznego miejsca do przebywania osób starszych z terenu miasta i gminy Sieraków. Celami szczegółowymi są: aktywne spędzanie czasu, rozwijanie zainteresowań oraz nabywanie nowych umiejętności, które pozwolą na reaktywację społeczną osób starszych, a także informatycznych; oraz przeciwdziałanie izolacji i samotności osób starszych – integracja międzypokoleniowa. Realizacja programu przyczyni się do udzielenia kompleksowego wsparcia rodzinom, które mają trudności opiekuńcze lub/i zdrowotne z osobami starszymi, niepełnosprawnymi lub zagrożonymi wykluczeniem społecznym. Projekt przyczyni się do zwiększenia poczucia komfortu życia użytkowników, poprawy zdrowia, zwiększenia opieki. Poprawi także jakość życia osób z grupy docelowej z uwagi na stworzenie możliwości kontaktów społecznych, zwiększenie ich aktywności. <u>Celem 2)</u> jest adaptacja części pomieszczeń na żłobek. Konieczność wsparcia dla rodzin w zakresie wychowania dziecka, pomoc w jego indywidualnym rozwoju, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa oraz zaspokojenie potrzeb biologicznych i społecznych to główne zadania miejsca o takiej funkcji, dodatkowo, w zależności od potrzeb zakłada się utworzenie dodatkowych, nowych oddziałów przedszkolnych. Żłobek da też możliwość powrotu do życia zawodowego. W ramach projektu zakłada się również rozwój usług przedszkolnych. <u>Celem 3)</u> jest wprowadzenie na teren Zespołu Szkół funkcji ochrony zdrowia. Głównym celem działania jest poprawa dostępności i jakości opieki zdrowotnej w mieście (podstawowa opieka zdrowotna). Będzie się to wiązało z koniecznością spełnienia wymogów (określonych w obowiązujących przepisach prawa), dotyczących pomieszczeń i urządzeń. Konieczne będzie niezbędne wyposażenie, zwiększające obecne możliwości diagnozowania, leczenia i rehabilitacji. Podejmowane działania będą prowadzić do wyrównania różnic w wyposażeniu placówek na szczeblu lokalnym i do zapewnienia udzielania świadczeń zdrowotnych na wysokim poziomie. Inwestycje

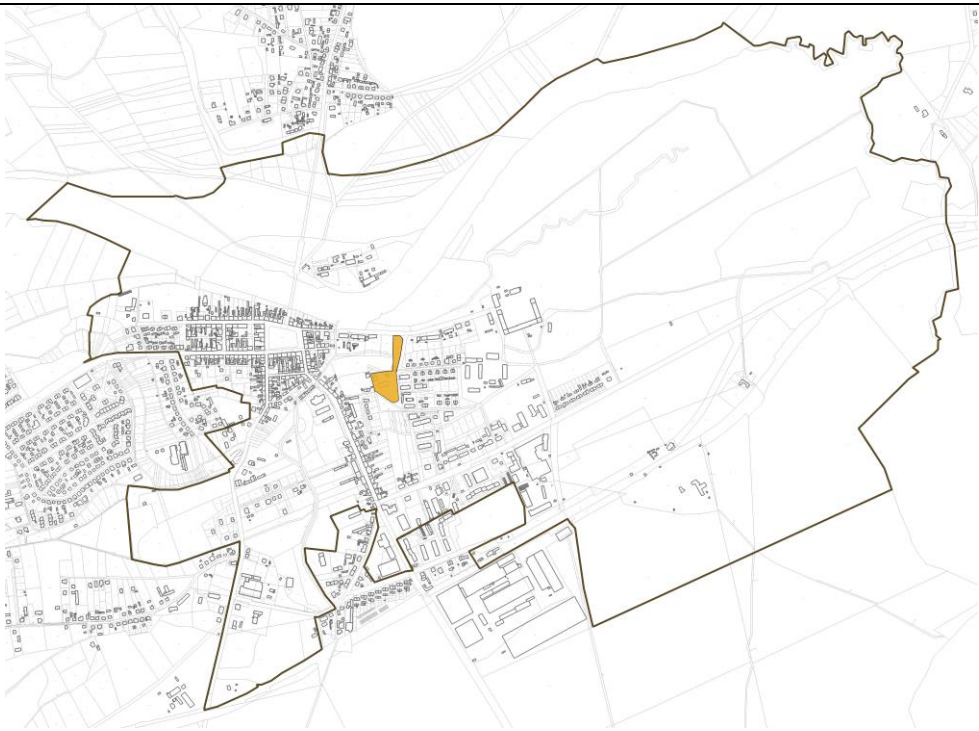
	w tym zakresie będą się opierać na szczegółowej analizie zapotrzebowania oraz optymalnego poziomu świadczenia tych usług. <u>Celem 4)</u> jest przeniesienie Sierakowskiego Ośrodka Kultury z dotychczasowej lokalizacji do pomieszczeń Zespołu Szkół. Celem Domu Kultury będzie edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę, integrowanie społeczności lokalnych poprzez współtworzenie warunków do kultywowania i rozwijania narodowych, etnicznych, regionalnych, środowiskowych wartości kulturowych, tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką, tworzenie warunków dla rozwoju folkloru i rękodzieła ludowego, rozbudzanie i wspomaganie społecznej aktywności kulturalnej, inicjowanie i promowanie innowacyjnych form uczestnictwa w kulturze; stymulowanie i wspomaganie samoorganizacji ruchu kulturalnego oraz prowadzenie działalności instruktażowej - metodycznej, konsultacji i poradnictwa dla animatorów kultury. Celem będzie także współdziałanie z instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami o podobnych celach i zadaniach w kraju i za granicą, pomoc w prowadzeniu działalności kulturalnej w świetlicach wiejskich na terenie gminy Sieraków. Dom Kultury może realizować jako dodatkową, działalność gospodarczą poprzez prowadzenie: działalności promocyjnej, marketingowej i konsultingowej w zakresie informacji, edukacji, reklamy i innych usług, impresariatu artystycznego i agencji artystycznych, aukcji i pośrednictwa w sprzedaży dzieł sztuki eksponowanych na wystawach SOK, sprzedaży komisowej dzieł sztuki, rękodzieła ludowego i materiałów plastycznych, usługi z zakresu informacji gospodarczej, turystycznej itp. oraz wypożyczalni nośników multimedialnych, rekwizytów, kostiumów i sprzętu technicznego. Zadaniem Sierakowskiego Ośrodka Kultury będzie propagowanie turystyczno-rekreacyjnego nurtu działań instytucji kulturalnych, sportowych, edukacyjnych gminy. Zakres realizowanych zadań: W ramach inwestycji planuje się wykonanie robót budowlanych, remontowych związanych z adaptacją sal dydaktycznych, Internatu, pomieszczeń administracyjnych i sanitarnych na cele społeczne (patrz cele 1-4 powyżej). W ramach inwestycji planuje się wykonanie udogodnień dla osób niepełnosprawnych.
Prognozowane rezultaty:	Wskaźnik produktu: Liczba osób którym udzielono wsparcia w ramach projektu [ok. 2 tys. osób rocznie] Wskaźnik rezultatu: Liczba osób aktywnych i zaangażowanych w przedsięwzięcia oferowane w ramach projektu [ok. 1 tys. osób rocznie]
Sposób zmierzenia i oceny rezultatów:	Wskaźnik produktu: Dane Beneficjenta Wskaźnik rezultatu: Dane Beneficjenta
Efekty społeczne projektu:	Efektami społecznymi zrealizowanego projektu będzie: — poprawa samooceny i optymizm we własne siły; — gotowość osób starszych do podejmowania różnych aktywności wykraczających poza prace domowe i spędzanie wolnego czasu przed telewizorem; — osiągnięcie zadowolenia w własnych osiągnięć życiowych; — rosnący poziom wykształcenia seniorów+; — poprawa kondycji psychicznej i fizycznej seniorów+; — widoczne zachowania i postawy prospołeczne; — pomoc w rozwoju dzieci, wsparcie merytoryczne, techniczne (opiekuńczo-manualne); — pomoc w realizacji potrzeb dzieci najmłodszych w zakresie bezpieczeństwa, samodzielności, rozwoju osiągnięć, przynależności i akceptacji, kontaktu emocjonalnego, poznawczego i aktywności ruchowej; — podniesienie świadomości kulturowej i kulturalnej; — pomoc w aktywizacji zawodowej młodych rodziców.

PROJEKT NR 8			
Nazwa projektu:	<i>Szkoła Podstawowa w Sierakowie jako centrum nowoczesnej edukacji</i>		
Powiązanie projektu z kierunkami działań:	→ Aktywizacja dzieci i młodzieży → Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie → Aktywizacja zawodowa mieszkańców → Budowa społeczeństwa obywatelskiego → Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców → Ochrona wartości społecznych, kulturowych oraz pielęgnowanie tradycji i obyczajów → Tworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji (włączenie społeczne) → Zagospodarowanie przestrzeni publicznej → Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej → Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i parkingowej → Modernizacja obiektów mieszkalnych i użyteczności publicznej → Budowa i modernizacja infrastruktury sieciowej i punktów dostępu do Internetu		
Projekty komplementarne:	PROJEKT NR 2 Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków PROJEKT NR 7 Adaptacja obiektów i terenów Zespołu Szkół w Sierakowie na cele społeczne PROJEKT NR 9 Modernizacja obiektów przedszkola w Sierakowie PROJEKT NR 14 Rozwój systemu opieki i pomocy osobom starszym i wykluczonym społecznie PROJEKT NR 15 Wsparcie i integracja społeczna szansą na usamodzielnienie rodzin w Sierakowie	Czas realizacji projektu:	2018-2022
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego:	Gmina Sieraków, Centrum Integracji Społecznej w Sierakowie	Szacowana wartość projektu:	ok. 2.000.000,- zł
Miejsce realizacji projektu:	 Miejsce realizacji projektu: — jednostka rewitalizacyjna Sieraków Centrum (ul. Poznańska)		

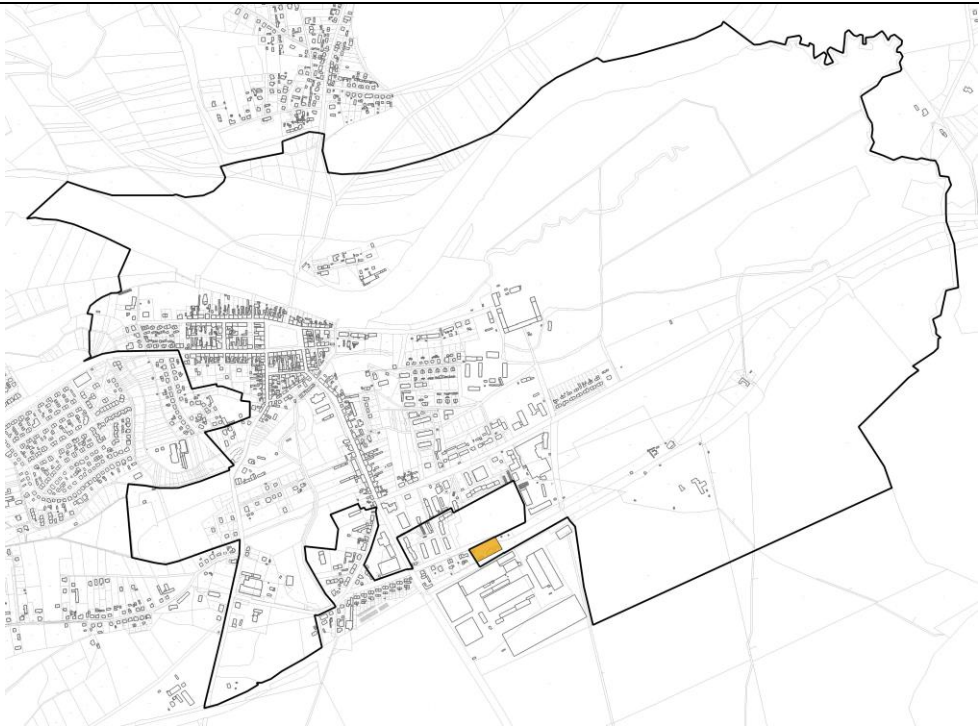
Grupa docelowa projektu:	Grupę docelową projektu stanowią uczniowie i nauczyciele szkoły podstawowej zlokalizowanej na obszarze rewitalizacji (szczególną opieką zostaną objęte dzieci w wieku wczesnoszkolnym, w tym także osoby niepełnosprawne i zagrożone wykluczeniem społecznym).
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu:	Istniejąca szkoła podstawowa nie zapewnia obecnie optymalnych warunków dla edukacji dzieci w wieku szkolnym i wczesnoszkolnym. Analiza stanu technicznego obiektów szkolnych wykazała zły stan sal i pomieszczeń przeznaczonych do celów edukacyjnych. Widoczne są potrzeby w zakresie pomocy dydaktycznych oraz wsparcie dla nauczycieli w celu podniesienia swoich kwalifikacji. Konieczna jest poprawa bezpieczeństwa dla korzystających z obiektu oraz działania modernizacyjno-remontowe.
Cel projektu i zakres realizowanych zadań:	Celem projektu jest modernizacja szkoły, która da podstawy do wzrostu potencjału edukacyjnego, poprawy wiedzy, kompetencji i umiejętności oraz złagodzenia wpływu dysfunkcji na możliwości edukacyjne. Wpłynie także na poprawę jakości usług edukacyjnych dzięki modernizacji i remontom sal dydaktycznych, podniesieniu kwalifikacji nauczycieli oraz wyposażeniu szkoły w nowoczesne pomoce dydaktyczne. Szczególną opieką będą objęte dzieci w wieku wczesnoszkolnym. Większość wrodzonych predyspozycji rozwija się intensywnie w wieku przedszkolnym, dotyczy to także zdolności uczenia się. Mimo że projekt jest adresowany do uczniów i nauczycieli z obszaru rewitalizacji, jego odbiorcami mogą być placówki zlokalizowane na obszarze całego miasta i gminy, ponieważ jak wykazała diagnoza są to miejsca koncentracji słabych warunków edukacyjnych. Celem projektu jest poprawa warunków kształcenia ogólnego na terenie gminy Sieraków poprzez modernizację, adaptację i doposażenie istniejących budynków gospodarczych Szkoły Podstawowej. Szkoła może stać się Lokalnym Centrum Popularyzacji Nauki i Innowacji w Sierakowie. Stworzenie Centrum może wpłynąć na efektywność uczenia poprzez wykorzystywanie nowoczesnych technik nauczania. Celem projektu jest podniesienie kwalifikacji uczniów, rozwinięcie ich umiejętności samokształcenia, które spowoduje sprawne poruszanie się na rynku pracy po zakończeniu edukacji i ułatwi nabycie szeregu umiejętności m.in. logicznego myślenia, wykorzystanie wiedzy w praktyce oraz pracy w zespole. W ramach projektu planuje się realizację prac budowlanych, termomodernizacji i remontowych, instalacji sanitarnych i elektrycznych, a także zakup i wykonanie eksponatów umożliwiających prowadzenie zajęć przy wykorzystywaniu metody eksperymentu. Centrum będzie pełnić rolę instytucji edukacyjnej popularyzującej naukę w formie interaktywnych pokazów łączących naukę i zabawę oraz rozbudzi w młodych ludziach kreatywność i ciekawość świata. Zakres realizowanych zadań: Planuje się realizację następujących zadań: a) rozwijanie wiedzy i umiejętności uczniów poprzez prowadzenie zajęć dla uczniów zdolnych, obdarzonych potencjałem w zakresie danego przedmiotu oraz uczniów osiągających wysokie wyniki w nauce. Działanie to rozwinię zainteresowania i poszerzy wiedzę uczestników; b) wyrównywanie wiedzy i umiejętności uczniów- zadanie skierowane do uczniów mających problemy z opanowaniem bieżącego materiału oraz tych ze specyficznymi trudnościami z nauką. Indywidualne podejście i odpowiedni dobór do grup pozwoli nadrobić wszelkie zaległości; c) wsparcie uzupełniające- ma na celu złagodzenie zdiagnozowanych w szkołach problemów i deficytów uczniów. Chodzi o wsparcie logopedyczne, zajęcia korekcyjno- kompensacyjne, treningi dla uczniów z autyzmem oraz niepełnosprawnych. Celem podjętych działań jest zwiększenie samodzielności, kreatywności oraz rozwój umiejętności; d) wsparcie dla nauczycieli w zakresie umiejętności wykorzystania ICT do przygotowania i prowadzenia zajęć; e) doposażenie szkoły w środki i pomoce dydaktyczne, tablice interaktywne, zestaw projektor multimedialny z ekranem, laptopy, wizualizery oraz programy niezbędne do prowadzenia zajęć; f) termomodernizacja budynku szkoły, remont i adaptacja pomieszczeń (dla uczniów w wieku wczesnoszkolnym i szkolnym) oraz remont urządzeń i infrastruktury w strefie wejściowej do budynku szkoły). Reorganizacji wymaga strefa wejściowa do szkoły,

	która dzieli przestrzeń wejściową z parkingiem. Zakłada się modernizację terenów szkolnych (place zabaw, chodniki); g) informatyzację szkoły oraz wsparcie dla rozwoju nowych technologii.
Prognozowane rezultaty:	Wskaźnik produktu: Liczba uczniów w corocznej rekrutacji [ok. 200 osób rocznie]; Wskaźnik rezultatu: Liczba uczniów którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu [ok. 200 osób rocznie];
Sposób zmierzenia i oceny rezultatów:	Wskaźnik produktu: Dane Beneficjenta Wskaźnik rezultatu: Dane Beneficjenta
Efekty społeczne projektu:	Effektami społecznymi zrealizowanego projektu będzie: — wsparcie dla uczniów zdolnych, osiągających wysokie wyniki w nauce, rozwijających zainteresowania i chcących poszerzyć swoją wiedzę; — osiągnięcie zadowalającego poziomu wiedzy i umiejętności przez uczniów mających problemy z opanowaniem bieżącego materiału oraz tych ze specyficznymi trudnościami z nauką dzięki zajęciom wyrównawczym i indywidualnym; — osiągnięcie samodzielności w działaniu, kreatywności oraz poprawy swoich umiejętności przez uczniów mających problemy z nauką (zwłaszcza dzieci z autyzmem oraz niepełnosprawne) dzięki uczestnictwu w zajęciach logopedycznych, korekcyjno- kompensacyjnych, treningom manualno-umysłowym; — podniesienie umiejętności i kompetencji nauczycieli oraz poprawa warunków nauczania dzięki szkoleniom, wyposażeniu szkół w środki i pomoce dydaktyczne, tablice interaktywne, projektor multimedialny z ekranem, laptopy, wizualizery oraz programy niezbędne do prowadzenia zajęć; — zadowolenie i poczucie komfortu pracy przez nauczycieli i uczniów dzięki termomodernizacji obiektu, remontom i adaptacji infrastruktury szkolnej.

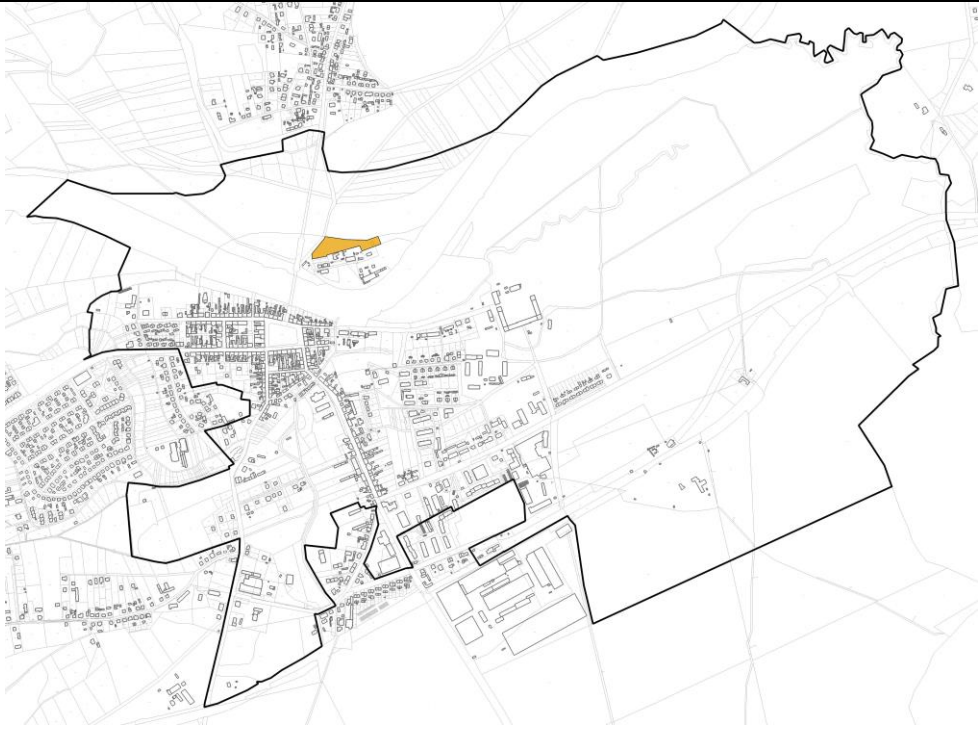
6.2 PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE POZOSTAŁE (UZUPEŁNIAJĄCE)

PROJEKT NR 9	
Nazwa projektu:	Modernizacja obiektów przedszkola w Sierakowie
Powiązanie projektu z kierunkami działań:	→ Aktywizacja dzieci i młodzieży → Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie → Budowa społeczeństwa obywatelskiego → Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców → Ochrona wartości społecznych, kulturowych oraz pielęgnowanie tradycji i obyczajów → Tworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji → Zagospodarowanie przestrzeni publicznej → Modernizacja obiektów mieszkalnych i użyteczności publicznej → Budowa i modernizacja infrastruktury sieciowej i punktów dostępu do Internetu
Projekty komplementarne	PROJEKT NR 7 Adaptacja obiektów i terenów Zespołu Szkół w Sierakowie na cele społeczne PROJEKT NR 8 Szkoła Podstawowa w Sierakowie jako centrum nowoczesnej edukacji PROJEKT NR 14 Rozwój systemu opieki i pomocy osobom starszym i wykluczonym społecznie PROJEKT NR 15 Wsparcie i integracja społeczna szansą na usamodzielnienie rodzin w Sierakowie
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego:	Gmina Sieraków, Centrum Integracji Społecznej w Sierakowie
Miejsce realizacji projektu:	 Miejsce realizacji projektu: — jednostka rewitalizacyjna Sieraków Centrum (ul. Przedszkolna)
Grupa docelowa projektu:	Grupę docelową projektu stanowią dzieci uczęszczające do przedszkola w Sierakowie znajdującego się w obszarze rewitalizacji
Charakterystyka przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Projekt ma na celu poprawę funkcjonalności, bezpieczeństwa, estetyki budynków i terenów przy Przedszkolu w Sierakowie. Zakłada się wykonanie m.in. termomodernizacji, zabezpieczenia obiektów objętych ewidencją zabytków,

	modernizację terenów wokół (place zabaw, chodniki); adaptacja obiektów na cele przedszkolne (np. stara, zabytkowa izolatka Stada Ogierów), OZE. Celem przedsięwzięcia jest stworzenie poprawnych warunków dla rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym, w tym: zapewnienie dzieciom lepszych szans edukacyjnych poprzez wspieranie ich ciekawości, aktywności i samodzielności; stwarzanie warunków sprzyjających wspólnej i zgodnej zabawie oraz nauce dzieci o zróżnicowanych możliwościach fizycznych i intelektualnych; wspomaganie dzieci w rozwijaniu uzdolnień oraz kształtowanie czynności intelektualnych potrzebnych im w codziennych sytuacjach i w dalszej edukacji; wyzwalamie naturalnej radości i ekspresji twórczej dzieci przedszkolnych;
Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć:	Projekt przyczyni się do poprawy warunków edukacji i spędzania wolnego czasu dla dzieci w wieku przedszkolnym, tym samym stanowi proces wsparcia dla Rodzin i pomoc w wychowaniu i opiece nad dziećmi. Dobre warunki lokalowe i wysoki poziom edukacji przyczynić się może do wzrostu dzietności. Jest wsparciem i pomocą w usamodzielnieniu rodzin w Sierakowie.

PROJEKT NR 10	
Nazwa projektu:	Rewitalizacja obiektów po byłym dworcu kolejowym w Sierakowie
Powiązanie projektu z kierunkami działań:	→ Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie → Tworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji → Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej → Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i parkingowej → Modernizacja obiektów mieszkalnych i użyteczności publicznej → Ożywienie gospodarcze terenów w stanie kryzysowym → Zagospodarowanie przestrzeni publicznej → Modernizacja obiektów i urządzeń zabytkowych
Projekty komplementarne	PROJEKT NR 14 Rozwój systemu opieki i pomocy osobom starszym i wykluczonym społecznie PROJEKT NR 15 Wsparcie i integracja społeczna szansą na usamodzielnienie rodzin w Sierakowie
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego:	Gmina Sieraków, lokalne stowarzyszenia
Miejsce realizacji projektu:	 Miejsce realizacji projektu: — jednostka rewitalizacyjna Sieraków Centrum (ul. Dworcowa)
Grupa docelowa projektu:	Grupę docelową projektu stanowią mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz całej gminy Sieraków, w tym także osoby niepełnosprawne i zagrożone wykluczeniem społecznym, a także turyści i stowarzyszenia
Charakterystyka przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	W ramach przedsięwzięcia planuje się adaptację części zabytkowego dworca na cele mieszkalnictwa komunalnego, zakłada się przeznaczenie pomieszczeń dworcowych również na cele pracowni artystycznych lub muzealnych dla lokalnych stowarzyszeń (m.in. lokalnym miłośnikom kolei, stowarzyszeniom artystycznym – pracownia rzeźbiarska itp.). Infrastruktura dworcowa w Sierakowie cierpi z powodu wieloletnich zaniedbań w renowacjach i modernizacjach, co doprowadziło ją do poważnego stanu dekapitalizacji w zakresie technicznym, funkcjonalnym, jak i estetycznym mimo, że niektóre z budynków stanowią przykład ciekawych rozwiązań architektonicznych.

	Obiekt dworca kolejowego w Sierakowie nie jest duży, możemy wyróżnić kilka głównych stref oraz pomieszczeń: 1) przestrzeń kasy biletowej, 2) strefa lub pokój/poczekalnia, 3) strefa lub przestrzeń/pokój do jedzenia (bufet), 4) strefa/pomieszczenie do przechowywania bagażu, 5) pomieszczenia służbowe posiadające różne przeznaczenie i o różnych rozmiarach zarówno oddzielne, jak i połączone między sobą pokoje, 6) strefa/pomieszczenia mieszkalne. Wszystkie te bloki są zawsze podzielone na część pasażerską, służbową i mieszkaniową. Strefa mieszkaniowa na dworcu w Sierakowie jest w znacznej mierze odseparowana od podstawowej – kolejowo-pasażerskiej, była ona planowana na górnych kondygnacjach budynku z osobnym wejściem, z przeciwległej strony od torów. Mimo występowania negatywnych czynników związanych z koleją, mieszkania na dworcach nadal istnieją w następujących formach: 1) tymczasowa strefa mieszkalna w służbowych pomieszczeniach dyżurnych, 2) mieszkania stałe, przeważnie znajdujące się na górnych kondygnacjach budynków dworcowych, 3) hotele i pokoje dla gości (pokoje wypoczynkowe) w budynkach dworców lub obok nich, 4) tymczasowe obozowiska na terenie dworca lub w jego pobliżu. W Sierakowie budynek dworca planuje się podzielić na mieszkalną i usługową. Planuje się rewitalizację budynku dworca i oprócz pomieszczeń przeznaczonych do zamieszkania znaleźć się tam mają inne funkcje (propagowane przez stowarzyszenia lub lokalnych artystów. Do typowych funkcji tego typu obiektów należą: usługowe, hotelarskie, muzealne, artystyczne, kulturalne (biblioteki). Mogą być wykorzystane również jako: pomieszczenia poświęcone tradycji kolei, biblioteka miejska, informacja turystyczna, klub seniora, restauracja, salonik prasowy, kwiaciarnia, pomieszczenia obsługi PKS, Powiatowa Komenda Policji, pomieszczenia dla Straży Miejskiej, pomieszczenia dla potrzeb monitoringu miejskiego, pomieszczenia dla potrzeb Urzędu Gminnego, siedziba hobbystów kolejowych, Pracownia Dokumentacji Dziejów Miasta; Centrum Edukacji Kultury i Turystyki; centrum obsługi podróżnych, lokale usługowe i gastronomiczne, letni ogródek.
Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć:	Projekt przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców, wpłynie na aktywizację bardzo zaniedbanej przestrzeni publicznej miasta, która obecnie jest w bardzo złym stanie technicznym. Przewidywane formy usług wraz z funkcją mieszkaniową przyczynią się do stworzenia miejsca o dobrym standardzie zamieszkania i życia społecznego.

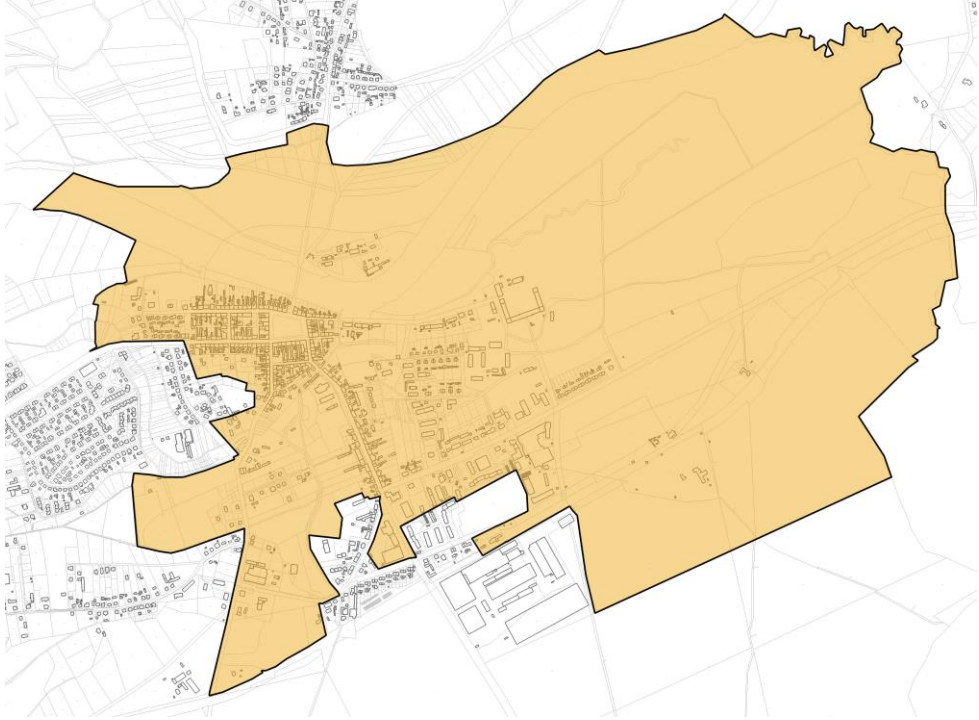
PROJEKT NR 11	
Nazwa projektu:	Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie
Powiązanie projektu z kierunkami działań:	→ Aktywizacja dzieci i młodzieży → Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie → Budowa społeczeństwa obywatelskiego → Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców → Ochrona wartości społecznych, kulturowych oraz pielęgnowanie tradycji i obyczajów → Tworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji → Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej → Zagospodarowanie przestrzeni publicznej → Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej → Zagospodarowanie terenów parków i skwerów → Ożywienie gospodarcze terenów w stanie kryzysowym → Aktywizacja turystyczna, rekreacyjna i sportowa → Zagospodarowanie i tworzenie terenów cennych przyrodniczo i turystycznie
Projekty komplementarne	PROJEKT NR 3 Rewitalizacja rynku w Sierakowie PROJEKT NR 5 Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie PROJEKT NR 6 Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie PROJEKT NR 13 Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego:	Gmina Sieraków, Strzeleckie Bractwo Kurkowe w Sierakowie
Miejsce realizacji projektu:	 Miejsce realizacji projektu: — jednostka rewitalizacyjna Sieraków Centrum (Strzeleckie Bractwo Kurkowe ul. Parkowa)
Grupa docelowa projektu:	Grupę docelową projektu stanowią: dzieci, młodzież i dorośli mieszkańcy obszaru rewitalizacji, turyści, stowarzyszenia lokalne (m.in. Strzeleckie Bractwo Kurkowe w Sierakowie), w tym także osoby niepełnosprawne i zagrożone wykluczeniem społecznym, a także turyści i stowarzyszenia
Charakterystyka	W ramach przedsięwzięcia planuje się modernizację parku rekreacyjnego oraz

przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	terenów obejmujących strzelnicę sportową; przystań do spotkań i obsługi ruchu turystycznego. Głównym celem projektu jest utworzenie ogólnodostępnego kompleksu rekreacyjno-edukacyjnego nad rzeką Wartą dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców Sierakowa i przyległych gmin oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej Miasta. Rzeka Warta stanowi zaplecze rekreacyjne miasta Sieraków i posiada korzystne cechy mikroklimatu oraz jest wspnianym akwenem dla wędkarzy. Park rekreacyjny wraz z terenem sąsiadującej strzelnicy sportowej i przystani jest potencjalnie atrakcyjnym terenem turystycznym, aczkolwiek obiekty tam istniejące są w bardzo złym stanie technicznym i wymagają remontu, modernizacji, zmiany funkcji. Dzięki realizacji projektu uzupełniona zostanie oferta rekreacyjna oraz możliwe będzie polepszenie warunków dla rozwoju aktywnych form wypoczynku. Powstanie doskonałe miejsce rekreacji i edukacji. Kompleks powinien zapewniać miejsce do wypoczynku, rekreacji sportowej, spotkań z kulturą i ekoedukacji szerokiego spektrum mieszkańców Sierakowa, pobliskich gmin, turystom (pieszym i rowerowym) i gościom przebywającym nad rzeką Wartą. Oferowane usługi pozwolą na zaspokojenie potrzeb każdej grupy wiekowej, bez względu na płeć. Miejsce, w którym planuje się wykonanie parku rekreacyjno-wypoczynkowego jest obecnie niezagospodarowane. Powierzchnia gruntu porośnięta jest roślinami charakterystycznymi dla terenów zurbanizowanych, które pojawiają się w nich spontanicznie w drodze sukcesji. Realizacja projektu doskonale wpisze się w koncepcję zorganizowania na terenie miasta Sieraków przestrzeni publicznych o zróżnicowanej wielkości, tworzących układ naczyń połączonych. Obok funkcji rekreacyjnej, wypoczynkowej, sportowej i estetyzującej istotna będzie również przyrodnicza i siedliskotwórcza funkcja terenu. Celem jest stworzenie parku rekreacyjno-wypoczynkowego dla mieszkańców miasta oraz kreacja miejsca wypoczynku, skierowanego do wszystkich grup użytkowników (pod względem wieku, sposobu aktywności, zainteresowań). Planuje się stworzenie w parku kilku stref: zabawy, aktywności, wypoczynku i integracji oraz strefy piknikowej z możliwością gry w szachy. Teren zostanie wyposażony w elementy małej architektury, wprowadzone zostaną nowe gatunki roślin. Owe gatunki roślin, poza funkcjami ozdobnymi, stanowić będą pokarm dla ptaków, kryjówki dla drobnych zwierząt oraz miejsce bytowania owadów. W ramach koncepcji planuje się: budowę utwardzonych ciągów pieszych, których przebieg zostanie dostosowany do istniejących przedeptów oraz potrzeb komunikacyjnych osób, które przemieszczają się po tym obszarze, zagospodarowanie nowej przestrzeni zielenią z elementami małej architektury (urządzenia fitness, urządzenia zabawowe, miejsce spotkań – ażurowa altana, stoliki do gry w szachy, miejskie hamaki oraz ławki parkowe i kosze na śmieci), remont przystani oraz strzelnicy sportowej. Forma zagospodarowania parku zakłada funkcjonalny podział przestrzeni na kilka stref: — strefę zabawy stanowiącą ciekawe urządzenia zabawowe dostosowane do dzieci w wieku szkolnym i młodzieży, takie jak tyrolka, przepłotnia o wysokości 5,0 m, huśtawki oraz wielofunkcyjny zestaw zabawowy. Obszar wokół urządzeń zabawowych wypełniony będzie piaskiem, co zapewni bezpieczeństwo małym użytkownikom, a jednocześnie umożliwi zabawę w tak ogromnej piaskownicy. Wokół placu zabaw zaplanowano nasadzenia z traw ozdobnych i krzewów, w których pozostawiono swoiste „luki” – aby stworzyć ciekawą przestrzeń do biegania i zabawy w chowanego; — strefa aktywności to park z urządzeniami fitness, dobranymi w taki sposób, aby użytkownicy mogli ćwiczyć różne partie mięśniowe; — strefa wypoczynku i integracji znajduje się we wschodniej części terenu. Dzięki zastosowaniu żywopłotów grabowych, obszar ten będzie miał bardziej autonomiczny charakter sprzyjający wyciszeniu – niezależnie od sąsiadującego placu zabaw i bliskości ciągu pieszego. W strefie tej planuje się lokalizację drewnianej, ażurowej altany, mieszczącej kilkanaście osób. Konstrukcja altany zostanie porośnięta delikatnie wijącymi się, kwitnącymi pnączami. Dodatkową atrakcją będą dwa miejskie hamaki zlokalizowane w delikatnym cieniu projektowanego drzewa.
--	--

	— strefa piknikowa z możliwością gry w szachy to miejsce z dwoma stolikami piknikowymi, które mogą także służyć do gry w szachy. Miejsce to otacza łąć naturalnej trawy, odseparowana od innych stref roślinnością. Miejsce to zachęca także do rozłożenia kocy i wygodnego wypoczynku „pod chmurką”. Koncepcja zagospodarowania parku oraz modele elementów małej architektury będą utrzymane w nowoczesnej konwencji. Dla efektu kontrastu projektowana zieleń będzie miała charakter naturalistyczny. Przeplatające się skupiny rodzimych krzewów i bylin stanowić będą spójną kompozycję atrakcyjną o każdej porze roku. Ogromną zaletą wprowadzenia zieleni w obszarze objętym opracowaniem jest korzyść środowiskowa i przyrodnicza. Dzięki zastosowaniu drzew owocujących jesienią zapewnimy ptakom „Sierakowskie klify zieleni”. Kwitnące krzewy i miododajne jeżówki powinny przyciągać owady, a gęste liście traw i krzewów zapewnią schronienie drobnym zwierzętom.
Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć:	Projekt przyczyni się do poprawy warunków życia sierakowskich rodzin, uzupełni funkcje turystyczną na tym terenie o sportową. Teren aktywizujący dzieci i młodzież, projekt pozwoli na integrację społeczną, a stworzona przestrzeń publiczna będzie stanowiła atrakcję w systemie turystycznych ciekawych miejsc.

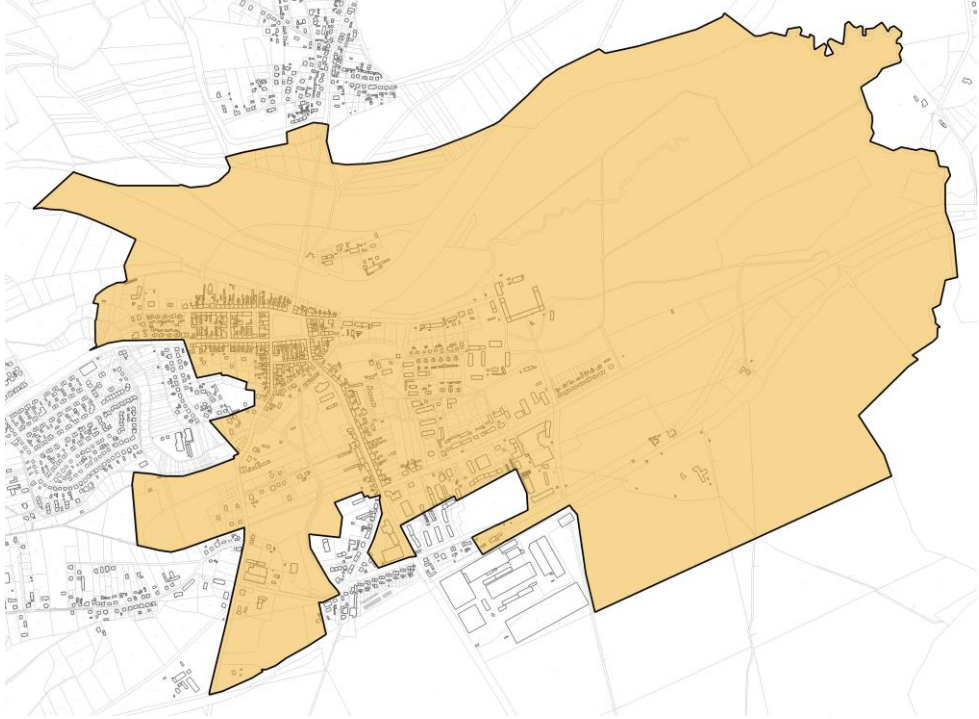
PROJEKT NR 12	
Nazwa projektu:	<i>Zagospodarowanie terenów przy Strudze Jaroszewskiej w centrum Sierakowa</i>
Powiązanie projektu z kierunkami działań:	→ Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej → Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i parkingowej → Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców → Zagospodarowanie przestrzeni publicznej
Projekty komplementarne	PROJEKT NR 2 Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków PROJEKT NR 3 Rewitalizacja rynku w Sierakowie PROJEKT NR 4 Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie PROJEKT NR 13 Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego:	Gmina Sieraków
Miejsce realizacji projektu:	 Miejsce realizacji projektu: — jednostka rewitalizacyjna Sieraków Centrum (tereny na odcinku od ul. Poznańskiej do ujścia Strugi Jaroszewskiej)
Grupa docelowa projektu:	Grupę docelową projektu stanowią mieszkańcy gminy Sieraków, w tym także osoby niepełnosprawne i zagrożone wykluczeniem społecznym, a także turyści i inne osoby zainteresowane atrakcjami turystycznymi, edukacyjnymi, poznawczymi i rekreacyjnymi miejsca.
Charakterystyka przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Zakłada się odnowę i zabezpieczenie terenów przy Strudze Jaroszewskiej na cele m.in. parkingu; ścieżki pieszej, rekreacji. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne ma na celu poprawę bezpieczeństwa i komfortu podróżujących od ul. Poznańskiej do Muzeum Opalińskich. Zakres przedsięwzięcia obejmuje budowę utwardzonego ciągu pieszego o długości ok 240 m oraz parkingu. Parking zlokalizowany jest na terenie obecnie wykorzystywanym przez samochody parkujące tam „na dziko”. To teren w ścisłym centrum miasta, ciąg ma przechodzić pomiędzy terenami zabudowanymi.
Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć:	Projekt przyczyni się do poprawy wizerunku gminy Sieraków jako ośrodka promującego bezpieczną komunikację i transport oraz dbającego o komfort podróżujących pieszo i rowerem. Może mieć to wpływ na wzrost atrakcyjności turystycznej i zwiększenia

	zainteresowania ofertą turystyczną, rekreacyjną i poznawczą gminy. Wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców Sierakowa. Z efektów realizacji projektu będą mogli korzystać wszyscy użytkownicy gminy, turyści oraz inne osoby zainteresowane.
--	--

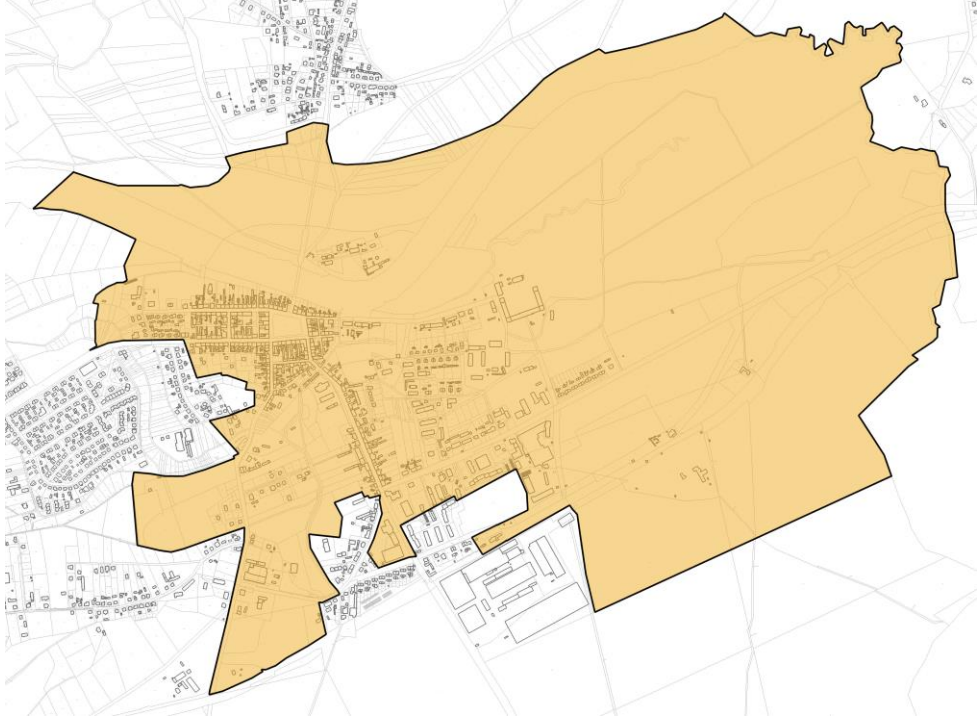
PROJEKT NR 13	
Nazwa projektu:	<i>Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa</i>
Powiązanie projektu z kierunkami działań:	→ Aktywizacja dzieci i młodzieży → Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie → Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej → Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i parkingowej → Zagospodarowanie i tworzenie terenów cennych przyrodniczo i turystycznie → Ożywienie gospodarcze terenów w stanie kryzysowym → Aktywizacja zawodowa mieszkańców → Aktywizacja turystyczna, rekreacyjna i sportowa → Budowa i modernizacja infrastruktury sieciowej i punktów dostępu do Internetu
Projekty komplementarne	PROJEKT NR 1 Sierakowskie Centrum Sportowo-Rekreacyjne PROJEKT NR 2 Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków PROJEKT NR 3 Rewitalizacja rynku w Sierakowie PROJEKT NR 4 Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie PROJEKT NR 5 Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie PROJEKT NR 6 Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie PROJEKT NR 11 Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie PROJEKT NR 12 Zagospodarowanie terenów przy Strudze Jaroszewskiej w centrum Sierakowa
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego:	Gmina Sieraków, lokalne stowarzyszenia
Miejsce realizacji projektu:	 Miejsce realizacji projektu: — jednostka rewitalizacyjna Sieraków Centrum
Grupa docelowa projektu:	Grupę docelową projektu stanowią mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz całej gminy Sieraków, w tym także osoby niepełnosprawne i zagrożone wykluczeniem społecznym, a także turyści i inne osoby zainteresowane historią i atrakcjami turystycznymi i rekreacyjnymi miejsca.
Charakterystyka	Celem przedsięwzięcia jest opracowanie systemu oznakowania (systemu informacji

przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	wizualnej) obiektów i szlaków turystycznych, rozbudowa informacji turystycznej, utworzenie i modernizacja ścieżek pieszych i rowerowych na terenie Sieraków Centrum. W ramach projektu konieczne jest utworzenie tablic informujących o miejscach ważnych historycznie, kulturowo i turystycznie. Działanie wiąże się także z umiejscowieniem tych tablic w terenie, zgodnie z logiką i zasadami czytelnej formy przekazu (będą one stanowiły uposażenie szlaków). — <u>System informacji wizualnej</u> składa się z zestawu symboli, znaków, kolorów, materiałów, które wyróżniają i pozwalają na identyfikację szlaku turystycznego/obiektu zabytkowego w otoczeniu. SIW tworzą: symbol (znak i logotyp), tablice informacyjne, sposób i konsekwencja oznakowania. Wśród zasad przyświecających profesjonalnemu tworzeniu systemu identyfikacji wizualnej znajdują się: zgodność informacyjna, spójność, rozpoznawalność, oryginalność, i konsekwencja w sposobie lokalizacji w przestrzeni. Ogół symboli w systemie informacyjnym musi być czytelny i objęty spójną identyfikacją rynkową pozwalającą na wyróżnienie jej spośród innych konkurencyjnych informacji ulokowanych w terenie. Spójny system informacji wizualnej jest najważniejszym elementem całościowej identyfikacji. — <u>Rozbudowa informacji turystycznej</u> to projekt rozbudowy i modernizacji istniejących obiektów informacyjnych służących propagowaniu turystyki i rekreacji na obszarze rewitalizacji. System informacji turystycznej, w postaci broszur, ulotek, banerów, oznaczeń, informacji internetowych może zostać dopełniony aplikacją do indywidualnego zwiedzania i planowania pobytu. Obiekty stanowiące materialny dorobek systemu informacji zostaną odnowione oraz wyposażone w infrastrukturę sprzętowo-techniczną (nowe komputery, sprzęt biurowy, meblowanie). Zmodernizowane punkty zostaną również oznakowane. Co najważniejsze, punkty te będą w większym stopniu dostosowane do obsługi turystów o różnym stopniu niepełnosprawności, m.in. zostaną w nich wyeliminowane bariery architektoniczne oraz można w nich skorzystać ze specjalnego oprogramowania Window-Eyes. To wpływa na polepszenie dostępności zasobów turystycznych regionu. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom użytkowników najnowszych technologii można przygotować aplikację „my-guide” na urządzenia mobilne. Jest ona jednym z najbardziej rozbudowanych i funkcjonalnych systemów na rynku, przystosowanym do indywidualnego zwiedzania. „my-guide”, dzięki bogatemu zasobowi treści merytorycznych (który może być rozbudowywany), pozwala na odkrywanie atrakcji regionu w każdym miejscu, w którym znajduje się użytkownik. — <u>Utworzenie i modernizacja ścieżek pieszych i rowerowych</u> – celem jest wyznaczenie nowych ścieżek pieszych i rowerowych w oparciu o istniejącą już sieć, łączących nie tylko atrakcje turystyczne czy rekreacyjne, ale także miejsca społecznie ważne (obiekty administracyjne, usługi zdrowia, handlu itp.). Celem projektu jest stworzenie aplikacji internetowej – wirtualnego spaceru po mieście Sieraków jako miejsca posiadającego cenny zasób dóbr kulturowych i turystycznych. W ramach projektu przewiduje się: — wykonanie aplikacji na bazie zdjęć z najciekawszymi zakątkami miasta, przedstawiającymi miejsca obiektów świeckich i sakralnych, przyrodniczych, kulturowych, turystycznych — wykonanie zdjęć standardowych i lotniczych dla pełnego zobrazowania walorów miasta i obszarów wiejskich; — ustawienie Urzędu elektronicznego - Elektronicznego Punktu Informacyjnego na Rynku z dostępną aplikacją „Wirtualnego przewodnika”; — udostępnienie aplikacji na stronach internetowych jednostek organizacyjnych gminy oraz jej partnerów; — Powyższe inwestycje wpłyną na wysoką jakość wykonania przedsięwzięcia, które pozwolą na publikowanie informacji na mapach Google, Facebooku i stronach www. Jednorazowy koszt wykonania przedsięwzięcia pociągnie za sobą następujące korzyści: brak opłat abonamentowych, bezpłatne utrzymanie na stronach Google, wyświetlanie na wszystkich przeglądarkach, komputerach, tabletach i smartfonach.
--	--

	Celem przedsięwzięcia jest także połączenie informacji ze Street View, by w publiczny i nieograniczony sposób promować Sieraków jako miejsce bardzo atrakcyjne.
Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć:	Projekt przyczyni się do poprawy wizerunku miasta i gminy Sieraków, wzrostu atrakcyjności turystycznej i zwiększenia zainteresowania potencjałem oraz stanowić będzie ważny element promocji. Z efektów realizacji projektu będą mogli korzystać wszyscy użytkownicy miasta i okolic, turyści oraz inne osoby zainteresowane. Działania wpłyną na wzrost atrakcyjności oraz wzrośnie rozpoznawalność i identyfikacja atrakcji z miejscem.

PROJEKT NR 14	
Nazwa projektu:	Rozwój systemu opieki i pomocy osobom starszym i wykluczonym społecznie
Powiązanie projektu z kierunkami działań:	→ Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie → Budowa społeczeństwa obywatelskiego → Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców → Ochrona wartości społecznych, kulturowych oraz pielęgnowanie tradycji i obyczajów → Aktywizacja zawodowa mieszkańców → Tworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji
Projekty komplementarne	PROJEKT NR 2 Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków PROJEKT NR 7 Adaptacja obiektów i terenów Zespołu Szkół w Sierakowie na cele społeczne. PROJEKT NR 8 Szkoła Podstawowa w Sierakowie jako centrum nowoczesnej edukacji PROJEKT NR 9 Modernizacja obiektów przedszkola w Sierakowie PROJEKT NR 15 Wsparcie i integracja społeczna szansą na usamodzielnienie rodzin w Sierakowie
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego:	Gmina Sieraków, lokalne stowarzyszenia, Stowarzyszenie „Wieś bez barier” z Chorzepowa, inne podmioty niepubliczne
Miejsce realizacji projektu:	 Miejsce realizacji projektu: — jednostka rewitalizacyjna Sieraków Centrum (projekt może być realizowany przez różne instytucje, stowarzyszenia, kluby na terenie całego obszaru rewitalizacji. Może być realizowany np. w byłym szpitalu położniczym lub w byłej przychodni zdrowia (oba zlokalizowane są na terenie rewitalizacji), może też być realizowany w Zespole Szkół (projekt nr 6)
Grupa docelowa projektu:	Grupę docelową projektu stanowią mieszkańcy obszaru rewitalizacji i gminy w wieku 60+ oraz osoby niepełnosprawne i wykluczone społecznie
Charakterystyka przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Celem projektu jest zapewnienie wsparcia dla osób w wieku 60+ i pomocy w codziennym życiu, zaangażowanie ich w aktywizujące działania społeczne. Celem jest wzmocnienie poczucia przynależności, identyfikacji ze swoją grupą społeczną, chęci

	aktywności na rzecz społeczeństwa i środowiska lokalnego, ale także pomoc w zachowaniu samodzielności, motywacji, dobrej samooceny (wiary w swoje możliwości) i nadziei (optymizmu). Celem projektu jest realizacja przedsięwzięć społecznych, które pozwolą na usamodzielnienie osób starszych i samotnych oraz które wesprą ich w rozwoju i integracji. Przykładowymi przedsięwzięciami mogą być: — „Trzecia Młodość” – klub seniora może być miejscem do którego seniorzy mogą przyjść by spotkać się, porozmawiać, wspólnie spędzić czas, dowiedzieć się nowych rzeczy, czy po prostu poprawić swoją kondycję fizyczną. Jednak seniorzy zapisani do Klubu nie tylko „otrzymują”, powinni również „dawać”. Seniorzy będą zaangażowani aktywnie w różnorakie działania wolontarystyczne, m.in. czytanie bajek przedszkolakom (dwa razy w tygodniu), wykonywanie strojów dla przedszkolnych lalek, czy ozdób świątecznych dla dzieci na zajęciach plastycznych. — „Kolorowa Jesień”, seniorzy+ mogą pomóc swoim potrzebującym rówieśnikom, starszym, zamkniętym w swoich domach, odgradzonym od reszty społeczeństwa głównie przez chorobę i niepełnosprawność przygotowując paczki żywnościowe w okresie przedświątecznym lub prezentu robione własnoręcznie. — „Starość też radość, a młodość trwa wiecznie” - głównym celem projektu jest integracja międzypokoleniowa, zwiększenie poziomu aktywności dwóch grup wiekowych: osób po 60 roku życia oraz osób do 18 roku życia, jak również stworzenia różnorodnych form wsparcia dla tych grup. Do podstawowych zadań w projekcie można między innymi wymienić: zorganizowanie międzypokoleniowych zajęć aktywizujących prowadzonych w czasie warsztatów kulinarnych, czy też projektowania i zagospodarowania ogródków. Potrzebne są działania przeciwdziałające e-wykluczeniu, realizowane poprzez praktyczną wiedzę z obsługi komputera i Internetu. Ważnym obszarem działań wyszczególnionym i wdrażanym w projekcie będą warsztaty z zakresu rozwijania aktywności fizycznej seniorów, na które składa się cykl zajęć teoretycznych związanych z promocją zdrowia, medycyną, zajęcia sportowe wzmacniające kondycję fizyczną a także marsze spacerowe. Efektami społecznymi zrealizowanego projektu będzie: — poprawa samooceny i optymizm we własne siły — gotowość osób starszych do podejmowania różnych aktywności wykraczających poza prace domowe i spędzanie wolnego czasu przed telewizorem — osiągnięcie zadowolenia w własnych osiągnięciach życiowych — rosnący poziom wykształcenia seniorów+ — poprawa kondycji psychicznej i fizycznej seniorów+ — widoczne zachowania i postawy prospołeczne
Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć:	Projekt ma na celu wykorzystanie doświadczenia zawodowego oraz życiowego osób starszych, które prowadzić ma do polepszenia funkcjonowania danej społeczności lokalnej. Projekt ma wspomóc integrację międzypokoleniową i wewnątrzpokoleniową osób powyżej 60 roku życia, a także aktywizację osób starszych w różnych dziedzinach życia społecznego.

PROJEKT NR 15	
Nazwa projektu:	Wsparcie i integracja społeczna szansą na usamodzielnienie rodzin w Sierakowie
Powiązanie projektu z kierunkami działań:	→ Aktywizacja dzieci i młodzieży → Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie → Aktywizacja zawodowa mieszkańców → Budowa społeczeństwa obywatelskiego → Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców → Ochrona wartości społecznych, kulturowych oraz pielęgnowanie tradycji i obyczajów → Tworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji
Projekty komplementarne	PROJEKT NR 7 Adaptacja obiektów i terenów Zespołu Szkół w Sierakowie na cele społeczne. PROJEKT NR 8 Szkoła Podstawowa w Sierakowie jako centrum nowoczesnej edukacji PROJEKT NR 9 Modernizacja obiektów przedszkola w Sierakowie PROJEKT NR 10 Rewitalizacja obiektów po byłym dworcu kolejowym w Sierakowie PROJEKT NR 14 Rozwój systemu opieki i pomocy osobom starszym i wykluczonym społecznie
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego:	Gmina Sieraków
Miejsce realizacji projektu:	 Miejsce realizacji projektu: — jednostka rewitalizacyjna Sieraków Centrum
Grupa docelowa projektu:	Grupę docelową projektu stanowią mieszkańcy gminy Sieraków, w tym także osoby niepełnosprawne i zagrożone wykluczeniem społecznym,
Charakterystyka przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Celem projektu jest wsparcie rozwoju usług pomocy rodzinom oraz opieki nad dziećmi do lat 3, rozwój opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym, wsparcie edukacji dzieci, wsparcie dla rodzin wielodzietnych i zastępczych, wsparcie i motywowanie do zakładania rodzin, profilaktyka problemów małżeńskich i rodzinnych, kształtowanie umiejętności ekonomicznych Rodzin, promocja i upowszechnianie właściwych postaw w Rodzinie, w tym relacji międzypokoleniowych, jak i Rodziny w ogóle Celem projektu jest realizacja przedsięwzięć społecznych, które pozwolą na

	usamodzielnienie sierakowskich rodzin i wesprą ich w rozwoju i integracji. Przykładowymi przedsięwzięciami mogą być: — <u>„Razem w Przyszłość”</u> - celem projektu jest budowanie relacji pomiędzy wszystkimi członkami rodziny, w tym dziećmi przyjętymi do rodziny, budowanie pozytywnych więzi i zdrowych relacji rodzinnych stwarzających oparcie dla jej członków oraz propagowanie wzorców życia rodzinnego poprzez tworzenie warunków do praktykowania wspólnego spędzania czasu. W ramach projektu celowa wydaje się organizacja wczasów socjoterapeutycznych oraz działania aktywizujące do wspólnego spędzania czasu: zajęcia integracyjne, integracyjno-aktywizujące (wycieczki rowerowe, zajęcia sportowe), zajęcia relaksacyjne. — <u>„Dla Rodzin 3+”</u> – celem projektu jest wsparcie dla rodzin wielodzietnych poprzez pomoc organizacyjną, zapewnienia systemu zniżek i dodatkowych uprawnień zwłaszcza w instytucjach publicznych. Uczestnicy projektu „Rodzina 3+” mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy biblioteki, muzeum, imprez lokalnych. Celem jest obniżenie kosztów życia codziennego. — <u>„Silna Rodzina”</u> - celem projektu jest wzmocnienie relacji rodzinnych, kształtowanie poczucia wartości i wiary we własne możliwości, wdrażanie właściwego sposobu komunikacji rodzic/opiekun – dziecko oraz rozwijanie kompetencji społecznych rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekt skierowany do podopiecznych ośrodków socjoterapeutycznych i ich opiekunów. W ramach przedsięwzięcia mogą być realizowane warsztaty arteterapeutyczne (plastyka, teatr, multimedia), socjoterapeutyczne, wykłady dla rodziców wychowanków ośrodków socjoterapeutycznych, konsultacje z psychologiem dotyczące relacji rodzic-dziecko, zajęcia typu outdooreducation. — <u>„Oparcie w Rodzinie”</u> – projekt skierowany może być do rodzin w szczególny sposób narażonych na zerwanie więzi oraz zdrowych relacji rodzinnych z uwagi na posiadanie dzieci z upośledzeniem umysłowym. Projekt wsparty warsztatami kompetencji rodzicielskich oraz umiejętności tworzenia pozytywnej atmosfery, zajęciami rozładowującymi stres i integrującymi rodzinę, zajęciami integracyjnymi w trakcie jednodniowych wyjazdów. — <u>„Kawiarenka Rodzinna”</u> – celem projektu jest organizowanie czasu wolnego dla rodziców z małymi dziećmi na terenie gminy Sieraków przy kawie/herbacie i ciastku w kawiarni. Musi to być miejsce przyjazne rodzicom z małymi dziećmi, służące reintegracji społeczno-zawodowej mieszkańców oraz aktywizacji kobiet powracających na rynek pracy po urodzeniu dziecka. Projekt przewiduje spotkania w formie warsztatów (zdrowe odżywianie, umiejętności krawieckie, tworzenie biżuterii itp.), zajęcia wpływające na poprawę sprawności fizycznej, koordynacji ruchowej i wydolności organizmu a także zajęcia z doradcą zawodowym. — <u>„Punkt Wsparcia Rodziny”</u> - projekt polegający na prowadzeniu punktu porad dla rodzin i ich dzieci w celu pomocy w przezwyciężaniu kryzysów w rodzinie. Ma na celu umożliwienie osobom wychowującym małe dzieci skorzystanie ze specjalistycznych porad wychowawczych, prawnych, zawodowych i psychologicznych z jednoczesnym zapewnieniem w tym czasie opieki nad dziećmi. W ramach projektu konieczne jest funkcjonowanie grupy wsparcia pod opieką specjalistów — <u>„Słyszeć głosy Rodziny”</u> - adresatami projektu są rodziny w których niesłyszący rodzice wychowują słyszące dzieci. Istotą jest realizacja cyklu spotkań z psychologiem oraz imprez pn. „Czytamy i migamy baśnie i legendy”. Teksty baśni i legend posłużyć mogą również jako inspiracja do stworzenia przez rodziny scenariusza spektaklu teatralnego. — <u>„Wspólnie Razem”</u> w ramach projektu realizowane będą konsultacje psychologiczne dla rodzin z gminy Sieraków, ukierunkowane na udzielenie pomocy w rozwiązaniu problemów rodzinnych - m.in. wzmocnienie relacji rodzinnych, utrzymywanie bliskich relacji z dziadkami, rozwijanie umiejętności wychowawczych, kształtowanie poczucia własnej wartości. Realizację projektu zwieńczy „Piknik rodzinny”, w którym
--	--

	zaplanowano liczne konkurencje, zabawy i aktywności rodzinne. — „Rodzinna Impreza” (in. Domówka) – celem projektu jest zwiększenie integracji wewnątrzrodzinnej i poprawa jakości opieki zastępczej. Uzyskać to można poprzez: warsztaty kompetencji społecznych z elementami socjoterapii dla młodzieży gimnazjalnej z rodzin zastępczych, warsztaty psychoedukacyjne dla opiekunów z rodzin zastępczych, działalność grupy wsparcia dla opiekunów z rodzin zastępczych; spotkania informacyjne dla dyrektorów rodzinnych domów dziecka, konsultacje indywidualne dla dzieci umieszczonych w tych rodzinach zastępczych, wyjścia integracyjne dla dzieci i młodzieży (np. do kina, kręgielni..) impreza Mikołajowa dla najmłodszych wychowanków z rodzin zastępczych, doposażenie rodzinnych domów dziecka w niezbędny sprzęt domowy. Działania mają na celu aktywizację społeczną młodzieży z rodzin zastępczych, kształtowanie poprawnych postaw rodzicielskich u opiekunów rodzin zastępczych, integracja środowiska rodzin zastępczych, poprawa jakości życia w rodzinnych domach dziecka. Efektami społecznymi zrealizowanego projektu będzie: — kompleksowe wsparcie dla rodzin mających trudności opiekuńcze lub/i zdrowotne z dziećmi lub osobami pozostającymi z nimi w opiece, niepełnosprawnymi lub zagrożonymi wykluczeniem społecznym; — zwiększenie poczucia komfortu życia użytkowników, poprawy stanu zdrowia, zwiększenie opieki. — poprawa jakość życia osób z grupy docelowej z uwagi na stworzenie możliwości kontaktów społecznych, zwiększenie ich aktywności — osiągnięcie przez uczestników projektu wiedzy, umiejętności i kompetencji z zakresu prowadzonych szkoleń, warsztatów i spotkań. — wsparcie w pozyskaniu lokum w budynkach komunalnych
Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć:	Projekt przyczyni się do poprawy warunków życia sierakowskich rodzin, wesprze edukację dzieci, wesprze rodziny wielodzietne i z osobami niepełnosprawnymi, wsparcie i motywowanie do zakładania rodzin.

6.3 KOMPLEMENTARNOŚĆ REWITALIZACJI

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w wymiarze przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania. Kryteria te były kluczowe przy wyborze projektów rewitalizacyjnych ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Sieraków. Pojawiający się dzięki komplementarności interwencji efekt synergii przyczyni się do szybszego i bardziej efektywnego uzyskania oczekiwanych rezultatów na obszarze rewitalizacji Sieraków Centrum.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Komplementarność przestrzenna projektów rewitalizacyjnych ujętych w niniejszym programie oznacza, że przy ich formułowaniu wzięto pod uwagę miejsce planowanej realizacji w różnych częściach obszarów rewitalizacji. W rezultacie zebrano pięć wiązek projektów dla czterech fragmentów obszaru rewitalizacji: „Wszystkie obszary zamieszkałe”, „Rynek”, „Tereny sportu, rekreacji i turystyki”, „Tereny przyrzeczne”, „Obiekty zdrowia, oświaty i kultury”, „Ulice, place, ciągi piesze i rowerowe”. Efektem takiego podejścia będzie oddziaływanie zrealizowanych przedsięwzięć na cały obszar rewitalizacji (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach). W celu zapewnienia komplementarności przestrzennej projekty ze sobą powiązane będą w miarę możliwości realizowane w tym samym czasie (Tabela 21.).

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Komplementarność problemowa projektów rewitalizacyjnych ujętych w niniejszym programie polega na rozwiązaniu wspólnego lub takiego samego problemu w danym obszarze problemowym. Nazywana jest inaczej funkcyjną i polega na ustaleniu dominującej i uzupełniających sfer oddziaływania. W rezultacie zrealizowane projekty będą oddziaływać na obszary rewitalizacji zarówno w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, aczkolwiek za każdym razem określa się, która sfera w danym przedsięwzięciu jest najistotniejsza dla działań rewitalizacyjnych (Tabela 22.).

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZEDMIOTOWA

Komplementarność przedmiotowa projektów rewitalizacyjnych polega na dopełnieniu tematycznym działania/projektu. Ich związek wynika z wzajemnych uzupełnień. Projekty skierowane są na osiągnięcie wspólnego lub takiego samego celu, oddziałują na ten sam sektor/branżę (Tabela 23.).

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTITUCJONALNA

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna Lokalnego Programu Rewitalizacji zostanie osiągnięta dzięki połączeniu jego systemu zarządzania i systemu monitoringu z procedurami wynikającymi ze **Strategii Rozwoju Gminy Sieraków do roku 2020 (2009)**. Pozwoli to na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Organami wspólnymi dla Lokalnego Programu Rewitalizacji i Strategii są:

- **Burmistrz Gminy Sieraków**, który nadzoruje prace i wdrażanie zadań wynikających z Lokalnego Programu Rewitalizacji i Strategii przez wydziały merytoryczne i jednostki organizacyjne,

- **Referat Infrastruktury i Gospodarki Komunalnej** będzie zbierał niezbędne dane i informacje o poczynionych inwestycjach i remontach, opracowywał raporty i dokonywał prezentacji z monitoringu poczynionych przedsięwzięć inwestycyjno-rewitalizacyjnych. Istotą działań będzie przygotowywanie ocen i analiz programów inwestycyjnych prowadzonych na obszarze rewitalizacji i sprawowanie kontroli nad poprawnością ich późniejszych realizacji wraz ze sporządzaniem dokumentów z przedmiotowego zakresu. W trakcie wdrażania projektów rewitalizacyjnych konieczna będzie ocena zgodności z celami ujętymi w Strategii, warunkującymi zrównoważony rozwój społeczny, gospodarczy, przestrzenny i środowiskowy oraz wydawanie opinii powykonawczych.
- **Referat Organizacyjno-Obywatelski** powinien sprawować opiekę nad społeczną sferą rewitalizacji poprzez koordynowanie przedsięwzięć w zakresie oświaty, edukacji, zdrowia i opieki społecznej realizowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji i Strategii. Ważna jest aktywizacja społeczna w procesie zmian i inicjowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności i wykluczenia społecznego.
- **Referat Finansowo-Księgowy** odpowiedzialny będzie za prawidłową gospodarkę finansową przy realizacji projektów rewitalizacyjnych, będzie też konsultował możliwości współfinansowanie projektów ze źródeł zewnętrznych przy uwzględnieniu ustawy o finansach publicznych
- **Komitet Monitorujący**, który może stanowić kontrolę obywatelską nad prawidłową realizacją programu rewitalizacji i Strategii, jego członkami powinni się stać lokalni liderzy opinii, będący przedstawicielami organizacji społecznych i pozarządowych, instytucji publicznych, przedsiębiorstw, jednostek naukowo-dydaktycznych, instytucji otoczenia biznesu, itp.

W procesie rewitalizacji istotna będzie także rola **Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020**, która prowadzi monitoring programów rewitalizacji i projektów rewitalizacyjnych w całym województwie, w tym także w gminie Sieraków. Szerzej zadania powyższych organów zostały opisane w rozdziale 11.

KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Komplementarność międzyokresowa projektów rewitalizacyjnych ujętych w niniejszym Lokalnym Programie Rewitalizacji polegać będzie na kontynuacji działań zapoczątkowanych w ubiegłych latach. W tym czasie podjęto działania zarówno w sferze infrastrukturalnej, jak i społecznej (Tabela 24.).

KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Komplementarność źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych ujętych w niniejszym Lokalnym Programie Rewitalizacji polegać będzie na umiejętnym łączeniu wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, innych zewnętrznych funduszy oraz środków własnych z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Polegać ona będzie także na zdolności łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania (Tabela 25.).

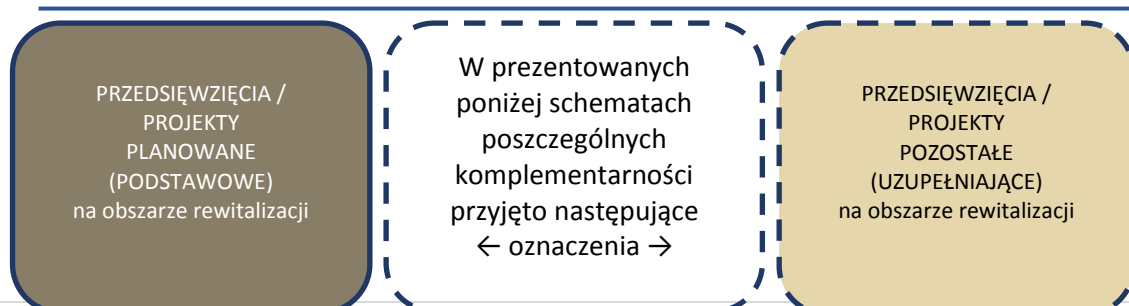

Tabela. 21 Komplementarność przestrzenna (opracowanie własne)

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

	-----PROJEKTY PLANOWANE (PODSTAWOWE)-----				-----PROJEKTY POZOSTAŁE (UZUPEŁNIAJĄCE)-----			
WSZYSTKIE OBSZARY ZAMIESZKAŁE	PROJEKT NR 1 Sierakowskie Centrum Sportowo-Rekreacyjne	PROJEKT NR 2 Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków	PROJEKT NR 3 Rewitalizacja rynku w Sierakowie	PROJEKT NR 4 Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie	PROJEKT NR 9 Modernizacja obiektów przedszkola w Sierakowie	PROJEKT NR 10 Rewitalizacja obiektów po byłym dworcu kolejowym w Sierakowie	PROJEKT NR 11 Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie	PROJEKT NR 12 Zagospodarowanie terenów przy Strudze Jaroszewskiej w centrum Sierakowa
	PROJEKT NR 5 Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie	PROJEKT NR 6 Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie	PROJEKT NR 7 Adaptacja obiektów i terenów Zespołu Szkół w Sierakowie na cele społeczne	PROJEKT NR 8 Szkoła Podstawowa w Sierakowie jako centrum nowoczesnej edukacji	PROJEKT NR 13 Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa	PROJEKT NR 14 Rozwój systemu opieki i pomocy osobom starszym i wykluczonym społecznie		PROJEKT NR 15 Wsparcie i integracja społeczna szansą na usamodzielnienie rodzin w Sierakowie
RYNEK	PROJEKT NR 2 Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków		PROJEKT NR 3 Rewitalizacja rynku w Sierakowie	PROJEKT NR 4 Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie	PROJEKT NR 12 Zagospodarowanie terenów przy Strudze Jaroszewskiej w centrum Sierakowa			
	PROJEKT NR 6 Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie		PROJEKT NR 13 Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa					
TERENY SPORTU, REKREACJI I TURYSTYKI	PROJEKT NR 1 Sierakowskie Centrum Sportowo-Rekreacyjne	PROJEKT NR 2 Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków	PROJEKT NR 3 Rewitalizacja rynku w Sierakowie	PROJEKT NR 4 Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie	PROJEKT NR 10 Rewitalizacja obiektów po byłym dworcu kolejowym w Sierakowie			
	PROJEKT NR 5 Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie	PROJEKT NR 6 Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie			PROJEKT NR 11 Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie	PROJEKT NR 12 Zagospodarowanie terenów przy Strudze Jaroszewskiej w centrum Sierakowa		
					PROJEKT NR 13 Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa			
TERENY PRZYRZECZNE	PROJEKT NR 2 Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków		PROJEKT NR 4 Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie		PROJEKT NR 10 Rewitalizacja obiektów po byłym dworcu kolejowym w Sierakowie			
	PROJEKT NR 5 Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie	PROJEKT NR 6 Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie			PROJEKT NR 11 Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie	PROJEKT NR 12 Zagospodarowanie terenów przy Strudze Jaroszewskiej w centrum Sierakowa		
					PROJEKT NR 13 Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa			
OBIEKTY ZDROWIA, OŚWIATY I KULTURY	PROJEKT NR 1 Sierakowskie Centrum Sportowo-Rekreacyjne	PROJEKT NR 2 Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków	PROJEKT NR 3 Rewitalizacja rynku w Sierakowie	PROJEKT NR 4 Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie	PROJEKT NR 9 Modernizacja obiektów przedszkola w Sierakowie	PROJEKT NR 11 Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie		PROJEKT NR 12 Zagospodarowanie terenów przy Strudze Jaroszewskiej w centrum Sierakowa
	PROJEKT NR 5 Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie	PROJEKT NR 6 Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie	PROJEKT NR 7 Adaptacja obiektów i terenów Zespołu Szkół w Sierakowie na cele społeczne	PROJEKT NR 8 Szkoła Podstawowa w Sierakowie jako centrum nowoczesnej edukacji	PROJEKT NR 13 Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa	PROJEKT NR 14 Rozwój systemu opieki i pomocy osobom starszym i wykluczonym społecznie		PROJEKT NR 15 Wsparcie i integracja społeczna szansą na usamodzielnienie rodzin w Sierakowie
ULICE, PLACE, CIĄGI PIESZE I ROWEROWE	PROJEKT NR 1 Sierakowskie Centrum Sportowo-Rekreacyjne	PROJEKT NR 3 Rewitalizacja rynku w Sierakowie		PROJEKT NR 4 Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie	PROJEKT NR 10 Rewitalizacja obiektów po byłym dworcu kolejowym w Sierakowie			
	PROJEKT NR 5 Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie	PROJEKT NR 6 Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie			PROJEKT NR 11 Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie	PROJEKT NR 12 Zagospodarowanie terenów przy Strudze Jaroszewskiej w centrum Sierakowa		
					PROJEKT NR 13 Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa			

144 | Stron

Tabela. 22. Komplementarność problemowa (opracowanie własne)

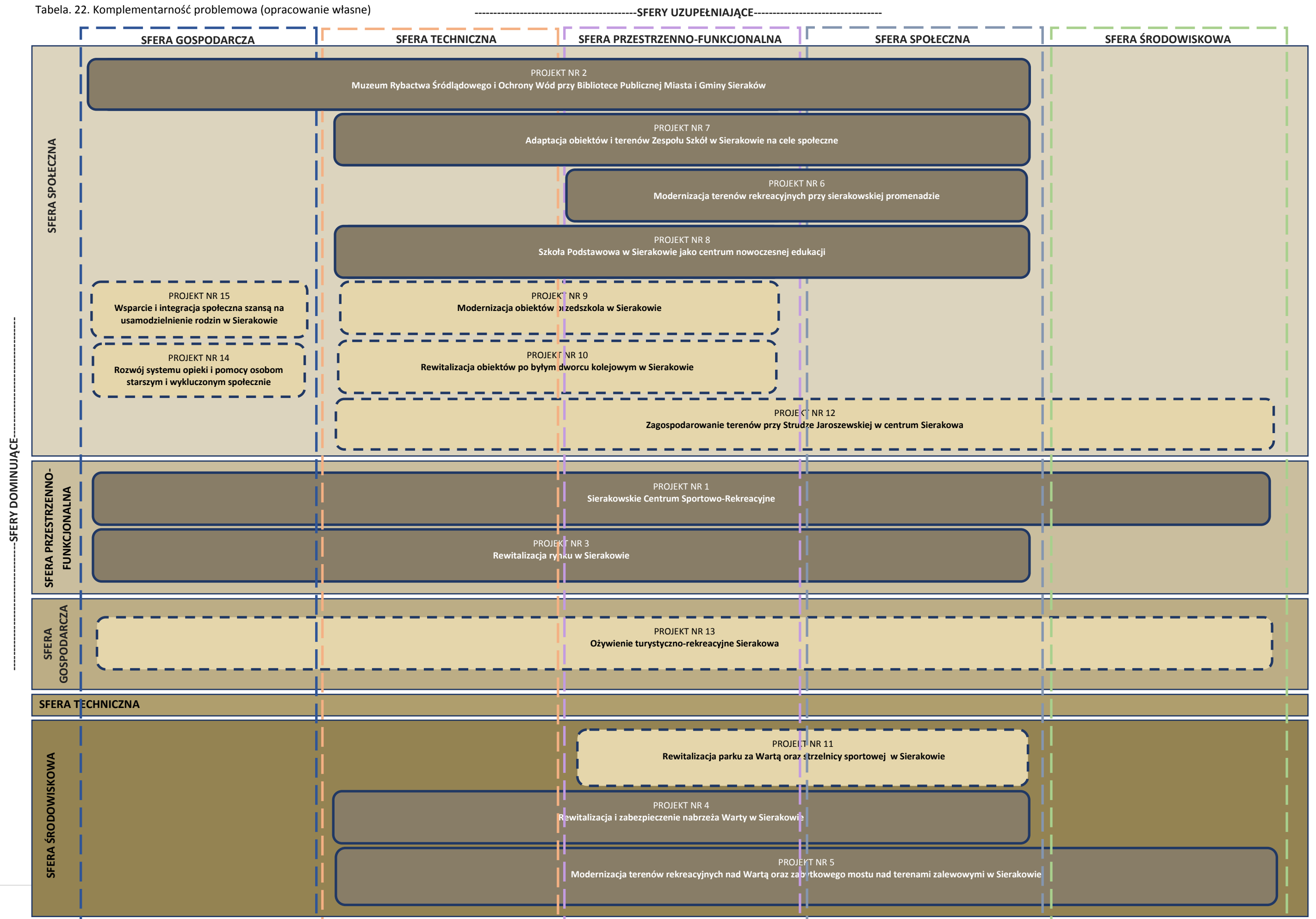

Tabela. 23. Komplementarność przedmiotowa (opracowanie własne)

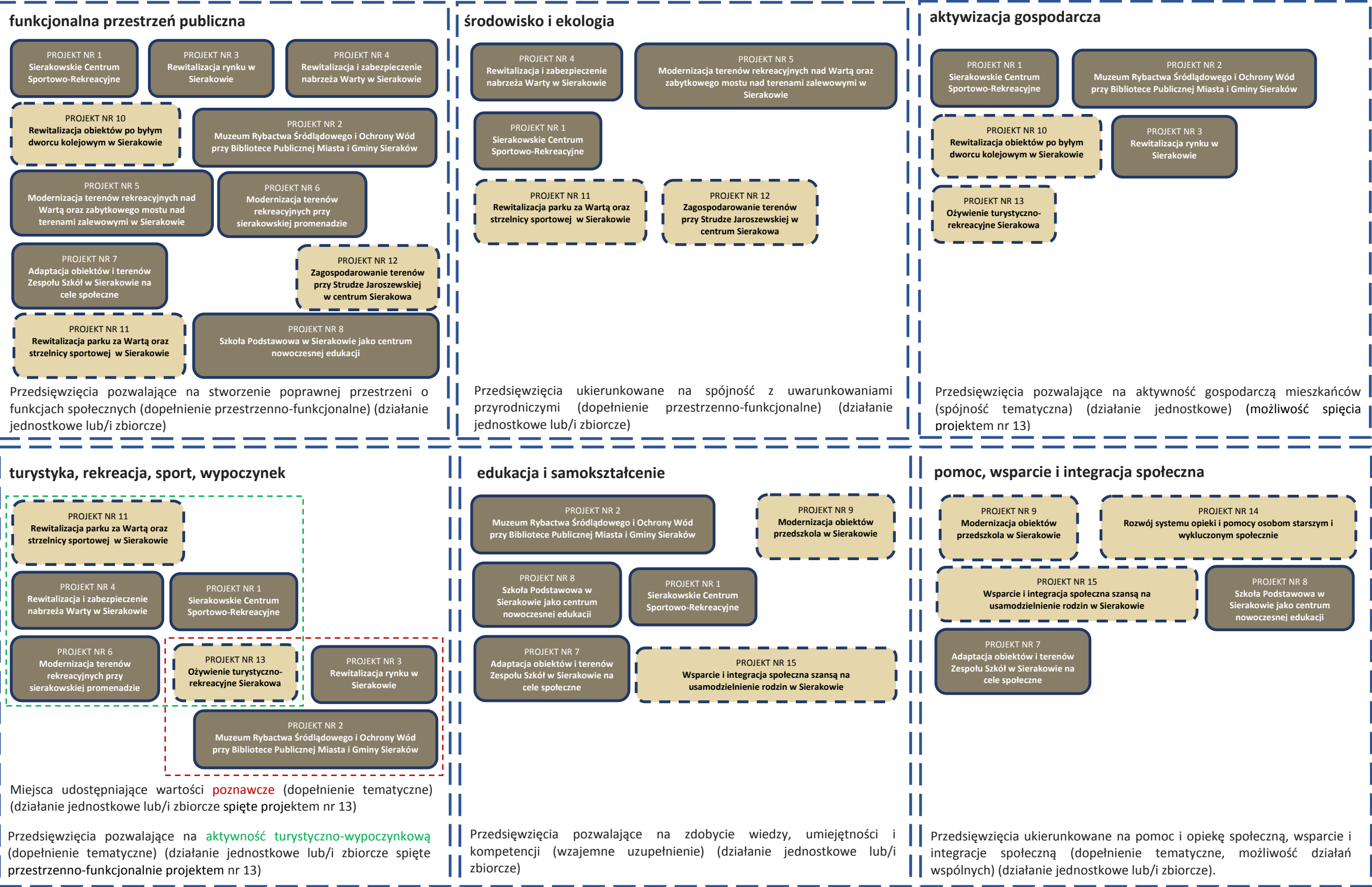

Tabela 24. Komplementarność międzyokresowa (opracowanie własne w oparciu o dane z Urzędu Gminy Sieraków)

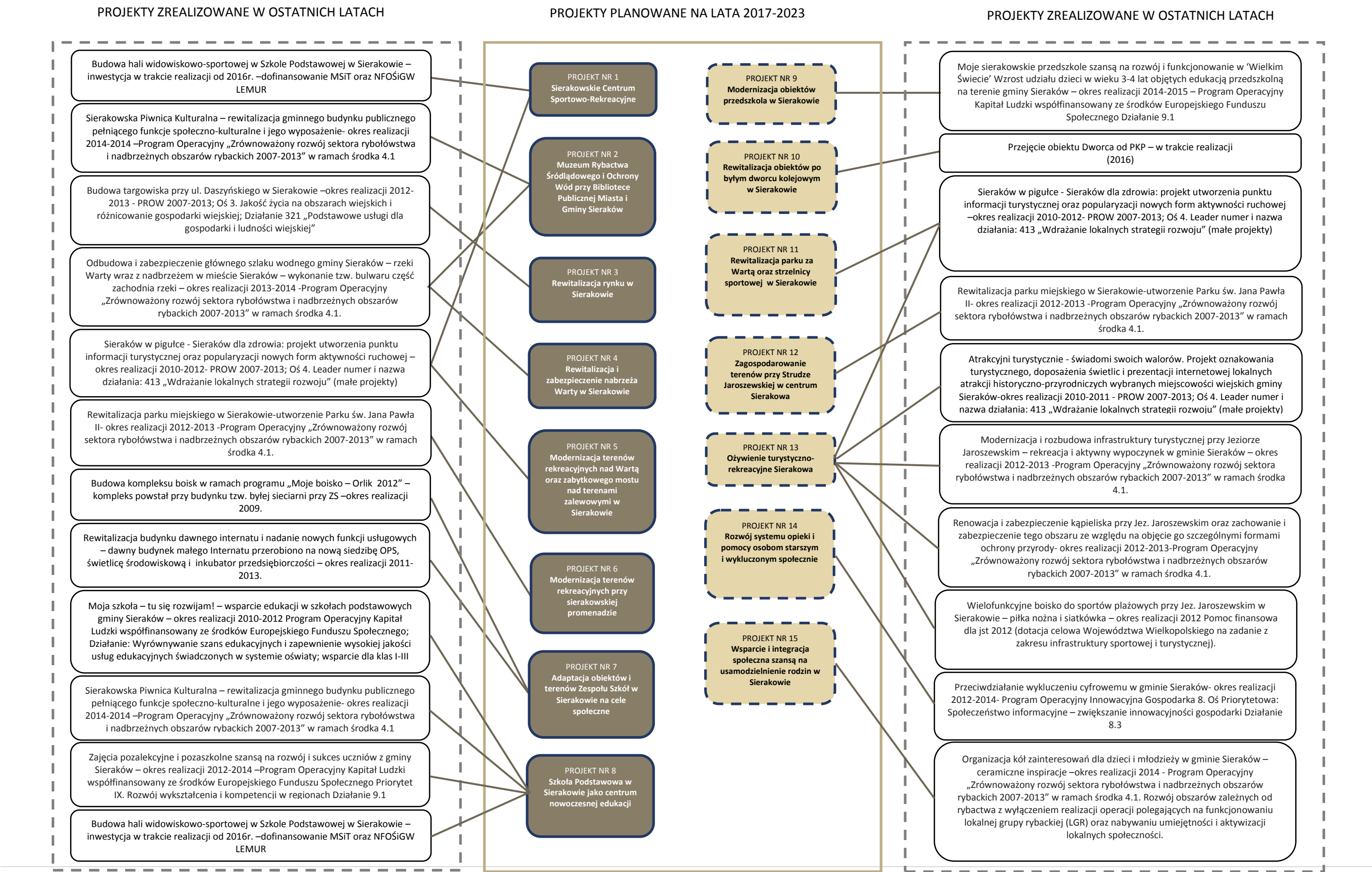

Tabela 25. Komplementarność źródeł finansowania
(opracowanie własne)

PROW 2014-2020	ŚRODKI UE w tym: WRPO2014+. EFS	ŚRODKI PUBLICZNE (KRAJOWE)	ŚRODKI WŁASNE (GMINNE)
		PROJEKT NR 1 Sierakowskie Centrum Sportowo-Rekreacyjne	
		PROJEKT NR 2 Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków	
		PROJEKT NR 3 Rewitalizacja rynku w Sierakowie	
		PROJEKT NR 4 Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie	
		PROJEKT NR 5 Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie	
		PROJEKT NR 6 Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie	
		PROJEKT NR 7 Adaptacja obiektów i terenów Zespołu Szkół w Sierakowie na cele społeczne	
		PROJEKT NR 8 Szkoła Podstawowa w Sierakowie jako centrum nowoczesnej edukacji	
		PROJEKT NR 9 Modernizacja obiektów przedszkola w Sierakowie	
		PROJEKT NR 10 Rewitalizacja obiektów po byłym dworcu kolejowym w Sierakowie	
		PROJEKT NR 11 Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie	
		PROJEKT NR 12 Zagospodarowanie terenów przy Strudze Jaroszewskiej w centrum Sierakowa	
		PROJEKT NR 13 Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa	
		PROJEKT NR 14 Rozwój systemu opieki i pomocy osobom starszym i wykluczonym społecznie	
		PROJEKT NR 15 Wsparcie i integracja społeczna szansą na usamodzielnienie rodzin w Sierakowie	

ROZDZIAŁ 7. RAMY FINANSOWE

Poniżej zostały przedstawione ramy finansowe projektów ujętych w niniejszym programie, poprzez prezentację ich szacunkowej wartości oraz indykatywnych wielkości środków finansowych możliwych do wykorzystania w ramach działań ujętych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020 (WRPO 2014+). Ważnym źródłem finansowania projektów będą środki Europejskiego Funduszu Społecznego, które w sposób komplementarny mogą zapewnić wsparcie, w szczególności dla włączenia społecznego. Ponadto realizacja projektów odbywała się będzie w oparciu o środki gminy Sieraków, które stanowią będą wkład własny przy realizacji projektów ze źródeł zewnętrznych, a w niektórych przypadkach będą jedynym źródłem finansowania projektu. Przewiduje się również podjęcie starań o pozyskanie innych środków krajowych i zewnętrznych na realizację przedsięwzięć. Prowadzone będą także działania zachęcające inwestorów prywatnych do włączenia się proces finansowania projektów. Należy zaznaczyć, że w przypadku braku otrzymania zewnętrznego finansowania zaplanowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji projekty będą realizowane ze środków publicznych gminy Sieraków, będą one jednak zapewne bardziej rozciągnięte w czasie.

Tabela 26. Ramy finansowe projektów rewitalizacyjnych

nazwa przedsięwzięcia	zakres przedmiotowy przedsięwzięcia	podmiot realizujący (partnerstwo)	zakres czasowy	szacunkowy koszt (w zł)	planowane źródło finansowania
1. Sierakowskie Centrum Sportowo-Rekreacyjne.	Rewitalizacja hipodromu – działania modernizacyjne, projektowe, organizacyjne, administracyjne w celu realizacji inwestycji. W zakresie inwestycji jest utworzenie (budowa, modernizacja lub adaptacja istniejących terenów i urządzeń/budowa nowych obiektów i infrastruktury) kompleksu sportowo-społecznego obejmującego m.in.: parkur, boiska piłkarskie, bieżnie lekkoatletyczną, skocznie, kręgielnie, skatepark, fitpark, zaplecze socjalne, pomieszczenia dla klubów sportowych oraz Centrum Integracji Społecznej w Sierakowie). Szczególne znaczenie ma przygotowanie obiektów do prowadzenia zajęć w ramach Centrum Integracji Społecznej. Realizacja projektu przyczyni się do włączenia społecznego i integracji różnych środowisk oraz grup społecznych.	Gmina Sieraków; Centrum Integracji Społecznej w Sierakowie, inny podmiot niepubliczny,	2017-2022	Razem: 7.000.000 w tym: EFS: 1 mln, WRPO: 2 mln, MSIT: 1 mln, środki własne: 3 mln	WRPO 2014+, EFS, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Inne środki krajowe i zewnętrzne, środki własne
2. Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Sieraków.	W zakres realizacji zadania wchodzi prace rozbiórkowe, porządkowe, odtworzeniowe, projektowe, budowlane, remontowe w zależności od etapu realizacji przedsięwzięcia. W ramach zadania wykonane zostaną prace związane z odbudową budynku kościoła i adaptacją na cele kulturalne, budową nowego obiektu wzdłuż ul. Portowej	Gmina Sieraków; Centrum Integracji Społecznej w	2017-2019	Razem: 6.991.596,34 w tym: WRPO: 4 mln, środki	WRPO 2014+, EFS, inne środki krajowe i zewnętrzne, środki własne

	(nawiązującym architektonicznie do kościoła), w którym planuje się umieścić bibliotekę (czytelnia, pom. administracyjno-sanitarne), zagospodarowaniem terenu wokół obiektu (ekspozycje, wiaty wystawowe, zbiornik retencyjny, parking, ścieżki piesze itd.). W ramach zadania przewidziano również wyposażenie muzeum i biblioteki w nowoczesny sprzęt multimedialny, eksponaty, meble, wyposażenie edukacyjne, ale również opracowanie wirtualnej instytucji kultury (portal, aplikacje mobilne, digitalizacje). Ważnym elementem projektu są również planowane do realizacji konserwacje zabytków ruchomych oraz opracowania merytoryczne tj. digitalizacja zebranych obiektów zabytkowych, inwentaryzacja konserwatorsko-naukowa, badania archeologiczne, badania przyrodnicze (ichtiofauna Europy, ochrona wód i rozwój zrównoważony) i historyczne.	Sierakowie,		własne: 2.791.596,34 EFS: 0,2 mln,	
3. Rewitalizacja rynku w Sierakowie.	Celem projektu jest stworzenie reprezentacyjnej przestrzeni publicznej Rynku integrującej mieszkańców i innych użytkowników. W zakres przedsięwzięć wchodzi: umożliwienie dostępu pieszego i kołowego do istniejących sklepów, uregulowanie ruchu drogowego i miejsc parkingowych, stworzenie miejsc dla wydarzeń kulturalnych, koncertów, obrzędów, lepsza organizacja i funkcjonalność rozmieszczenia elementów małej architektury i miejsc aktywności pieszej. Ponadto: zmiana nawierzchni utwardzonej dla ruchu pieszego i kołowego na całej powierzchni płyty rynku; zaprojektowanie i wykonanie odwodnienia terenu; wymiana, przebudowa lub budowa sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, gazowej, elektrycznej, światłowodowych w współpracy z gestorami sieci, reorganizacja miejsc parkingowych i reorganizacja ruchu kołowego; zaprojektowanie, zakup i zamontowanie elementów małej architektury; wykonanie inwentaryzacji dendrologicznej, ocena stanu i jakości zieleni, likwidacja zieleni w złym stanie zdrowotnym, wprowadzenie nowych nasadzeń uwzględniając zasady kształtowania zieleni, zaprojektowanie i wykonanie przyłączy wodnych do nawadniania nasadzeń; wykonanie projektu zagospodarowania terenu łączącej interesy różnych grup użytkowników	Gmina Sieraków	2017-2021	Razem: 2.000.000,- w tym: WRPO: 1,3 mln, środki własne: 0,7 mln,	WRPO 2014+, EFS, inne środki krajowe i zewnętrzne, środki własne
4. Rewitalizacja i zabezpieczenie nabrzeża Warty w Sierakowie.	W zakres realizacji zadania wchodzi zabezpieczenie pasa nadwarciańskiego terenu poprzez wzmocnienia nabrzeży, uformowanie z kamiennych gabionów miejsc do siedzenia, utwardzenie nawierzchni, dokonanie funkcjonalnego podziału na część pieszą, rekreacyjną i komunikacyjną, zaprojektowanie systemu połączeń pieszych z istniejącą siatką ulic i turystycznych szlaków, budowa kładki przez Strugę Jaroszewską. W zakres realizacji wchodzi także zaprojektowanie oraz modernizacja miejsc i obiektów infrastruktury społecznej, rekreacyjnej oraz związanej ze sferą	Gmina Sieraków	2017-2022	Razem: 2.500.000,- w tym: WRPO: 1,6 mln, środki własne: 0,9 mln,	WRPO 2014+, inne środki krajowe i zewnętrzne, środki własne

	kulturalną i wizualną; zmiana nawierzchni utwardzonej dla ruchu pieszego i kołowego we fragmentach obszaru oraz modernizacja obszarów biologicznie czynnych; oczyszczenie brzegu rzeki z zanieczyszczeń, uformowanie zieleni poprzez wycinkę lub nowe nasadzenia poprawiające bezpieczeństwo przyszłych użytkowników; zaprojektowanie, zakup i zamontowanie elementów małej architektury; wykonanie inwentaryzacji dendrologicznej, ocena stanu i jakości zieleni, likwidacja zieleni w złym stanie zdrowotnym, wprowadzenie nowych nasadzeń uwzględniając zasady kształtowania zieleni; budowa kładki pieszej nad kanałem Strugi Jaroszewskiej oraz zaprojektowanie i wykonanie przyłączy techniczno-inżynierskich niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania i estetyki miejsca.				
5. Modernizacja terenów rekreacyjnych nad Wartą oraz zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi w Sierakowie.	Zadanie obejmuje rewitalizację terenów obecnej przystani rzecznej oraz terenów zalewowych wykorzystywanych na cele społeczne (sportowe, kulturalne). W ramach zadania zakłada się odnowę i estetyzację zabytkowego mostu nad terenami zalewowymi; przebudowę przystani rzecznej, wprowadzenie elementów małej architektury oraz urządzeń służących organizacji imprez kulturalnych oraz sportowych. Planuje się utrzymanie istniejącego założenia zieleni, dodatkowe nasady wzdłuż ulicy oraz opcjonalnie wyposażenie terenu w urządzenia rekreacyjne.	Gmina Sieraków, Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich	2021-2022	Razem: 4.000.000,- w tym: WRPO: 1,0 mln, Inne środki krajowe i zewnętrzne: 2 mln środki własne: 1 mln,	WRPO 2014+, inne środki krajowe i zewnętrzne, środki własne
6. Modernizacja terenów rekreacyjnych przy sierakowskiej promenadzie.	W zakres zadań wchodzi: wytyczenie, zaprojektowanie i budowa ciągu pieszo-rowerowego o właściwych parametrach pełniącego funkcję alei spacerowej z uwzględnieniem obowiązujących przepisów; budowa nowych naziemnych, odbudowa lub modernizacja istniejących przejść pieszych i drogowych przez ciek wodny w postaci mostków, kładek, schodów, zjazdów dla rowerów i wózków; wykonanie projektu zieleni towarzyszącej i elementów małej architektury stanowiącej funkcjonalne uzupełnienie zagospodarowania terenu rekreacyjno-spacerowego; odprowadzenie wód opadowych; oświetlenie terenu – zaopatrzenie w energię elektryczną; wykonanie projektu ścieżki edukacyjnej biegnącej wzdłuż alei spacerowej i budowa jej elementów; odnowa placu zabaw; wykonanie monitoringu wizyjnego terenu. Ponadto prowadzenie zajęć społecznych wpływających na włączenie społeczne.	Gmina Sieraków, Centrum Integracji Społecznej w Sierakowie	2019-2020	Razem: 1.000.000,- w tym: WRPO: 0,5 mln, EFS: 0,2 mln, środki własne: 0,3 mln,	WRPO 2014+, EFS, inne środki krajowe i zewnętrzne, środki własne
7. Adaptacja obiektów i terenów Zespołu Szkół w Sierakowie na cele	W ramach inwestycji planuje się wykonanie robót budowlanych, remontowych związanych z adaptacją sal dydaktycznych, Internatu, pomieszczeń administracyjnych	Gmina Sieraków, Centrum Integracji	2018-2022	Razem: 5.000.000,- w tym:	WRPO 2014+, EFS WRPO 2014+,

<i>społeczne.</i>	i sanitarnych na cele społeczne (patrz cele 1-4 powyżej). W ramach inwestycji planuje się wykonanie udogodnień dla osób niepełnosprawnych.	Społecznej w Sierakowie, powiat międzychodzki		WRPO: 1,5 mln, EFS: 1 mln, środki własne: 2,0 mln, Inne środki krajowe i zewnętrzne: 0,5 mln	EFS, inne środki krajowe i zewnętrzne, środki własne, Środki powiatu międzychodzkiego
8. Szkoła Podstawowa w Sierakowie jako centrum nowoczesnej edukacji	Planuje się realizację następujących zadań: prowadzenie zajęć dla uczniów zdolnych, wsparcie logopedyczne, zajęcia korekcyjno- kompensacyjne, treningi dla uczniów z autyzmem oraz niepełnosprawnych, wsparcie dla nauczycieli w zakresie umiejętności wykorzystania ICT do przygotowania i prowadzenia zajęć; doposażenie szkoły w środki i pomoce dydaktyczne, tablice interaktywne, zestaw projektor multimedialny z ekranem, laptopy, wizualizery oraz programy niezbędne do prowadzenia zajęć; termomodernizacja budynku szkoły, remont i adaptacja pomieszczeń oraz remont urządzeń i infrastruktury w strefie wejściowej do budynku szkoły; reorganizacja strefy wejściowej wraz z parkingiem; modernizacja terenów szkolnych (place zabaw, chodniki).	Gmina Sieraków, Centrum Integracji Społecznej w Sierakowie	2017-2022	Razem: 2.000.000,- w tym: WRPO: 0,5 mln, EFS: 1 mln, środki własne: 0,5 mln	WRPO 2014+, EFS, inne środki krajowe i zewnętrzne, środki własne
9. Modernizacja obiektów przedszkola w Sierakowie.	Zakłada się wykonanie m.in. termomodernizacji, zabezpieczenia obiektów objętych ewidencją zabytków, modernizację terenów wokół (place zabaw, chodniki); adaptacja obiektów na cele przedszkolne (np. stara, zabytkowa izolatka), OZE.	Gmina Sieraków, Centrum Integracji Społecznej w Sierakowie	2017-2022	Razem: 2.000.000,- w tym: WRPO: 0,5 mln, EFS: 1 mln, środki własne: 0,5 mln	WRPO 2014+, EFS, inne środki krajowe i zewnętrzne, środki własne
10. Rewitalizacja obiektów po byłym dworcu kolejowym w Sierakowie	W ramach przedsięwzięcia planuje się adaptację części zabytkowego dworca na cele mieszkalnictwa komunalnego, zakłada się przeznaczenie pomieszczeń dworcowych również na cele pracowni artystycznych lub muzealnych dla lokalnych stowarzyszeń.	Gmina Sieraków, lokalne stowarzyszenia	2017-2022	Razem: 2.000.000,- w tym: WRPO: 0,5 mln, EFS: 0,5 mln, środki własne: 0,5 mln, inne	WRPO 2014+, EFS, inne środki krajowe i zewnętrzne, środki własne

				środki krajowe i zewnętrzne: 0,5 mln	
11. Rewitalizacja parku za Wartą oraz strzelnicy sportowej w Sierakowie.	W ramach przedsięwzięcia planuje się modernizację parku rekreacyjnego oraz terenów obejmujących strzelnicę sportową; przystań do spotkań i obsługi ruchu turystycznego.	Gmina Sieraków, Stowarzyszenie Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Sierakowie	2017-2022	Razem: 1.500.000,- w tym: PROW: 0,5 mln, EFS: 0,5 mln, środki własne: 0,5 mln	WRPO 2014+, PROW, EFS, inne środki krajowe i zewnętrzne, środki własne
12. Zagospodarowanie terenów przy Strudze Jaroszewskiej w centrum Sierakowa.	Budowa parkingu ok. 150 m ² przy ujściu Strugi Jaroszewskiej, oraz budowa ciągu pieszego (ok 240 m) wzdłuż Strugi nie naruszając jej biegu ani nie ingerując w system wodno-przyrodniczy na odcinku od ul. Poznańskiej do Muzeum Opalińskich.	Gmina Sieraków	2020-2022	Razem: 500.000,- w tym: Inne środki krajowe i zewnętrzne: 0,3 mln, środki własne: 0,2 mln	WRPO 2014+, EFS, inne środki krajowe i zewnętrzne, środki własne
13. Ożywienie turystyczno-rekreacyjne Sierakowa	Celem przedsięwzięcia jest opracowanie systemu oznakowania (systemu informacji wizualnej) obiektów i szlaków turystycznych, rozbudowa informacji turystycznej, utworzenie i modernizacja ścieżek pieszych i rowerowych na terenie Sieraków Centrum.	Gmina Sieraków, lokalne stowarzyszenia	n.d.	n.d.	WRPO 2014+, EFS, inne środki krajowe i zewnętrzne, środki własne
14. Rozwój systemu opieki i pomocy osobom starszym i wykluczonym społecznie	Celem projektu jest zapewnienie wsparcia dla osób w wieku 60+ i pomocy w codziennym życiu, zaangażowanie ich w aktywizujące działania społeczne. Celem jest wzmocnienie poczucia przynależności, identyfikacji ze swoją grupą społeczną, chęci aktywności na rzecz społeczeństwa i środowiska lokalnego, ale także pomoc w zachowaniu samodzielności, motywacji, dobrej samooceny (wiary w swoje możliwości) i nadziei (optymizmu). Celem projektu jest realizacja przedsięwzięć społecznych, które pozwolą na usamodzielnienie osób starszych i samotnych oraz które wesprą ich w rozwoju i integracji.	Gmina Sieraków, lokalne stowarzyszenia, Stowarzyszenie „Wieś bez barier” z Chorzepowa, Inne podmioty niepubliczne	n.d.	n.d.	WRPO 2014+, EFS, inne środki krajowe i zewnętrzne, środki własne
15. Wsparcie i integracja	Celem projektu jest realizacja przedsięwzięć społecznych (działań miękkich), które	Gmina Sieraków	n.d.	n.d.	WRPO 2014+,

<i>społeczna szansa na usamodzielnienie rodzin w Sierakowie</i>	pozwolą na usamodzielnienie sierakowskich rodzin i wesprą ich w rozwoju i integracji.				EFS, inne środki krajowe i zewnętrzne, środki własne
--	---	--	--	--	--

ROZDZIAŁ 8. PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY NA ŚRODOWISKO

Na podstawie art. 57 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jednolity Dz.U. 2016 poz. 353), w dniu 26 czerwca 2017 roku Burmistrz Gminy Sieraków zwrócił się o zajęcie stanowiska przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu co do konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pt.: Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sieraków na lata 2017-2023.

W opinii organu opracowującego projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków nie stanowi on dokumentu wymagającego przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wymienionych w art. 46 pkt. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, jak również nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a realizacja jego postanowień nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko (art. 47 ww. ustawy).

Biorąc pod uwagę powyższe na podstawie art. 57 ust. 1 pkt 2 zwrócono się z prośbą o uzgodnienie braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków. Zgodnie z art. 49 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...) przedstawiono stosowne uzasadnienie w tym zakresie. Na podstawie analizy potencjalnych oddziaływań planowanych w LPR przedsięwzięć wskazano, że w opinii Urzędu Gminy Sieraków, żadne z zakładanych zadań rewitalizacyjnych (z uwagi na swój charakter, zakres, rodzaj i skalę) nie jest objęte wykazem przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W opinii organu opracowującego projekt dokumentu realizacja jego postanowień nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, przeciwnie zakłada się, że wszystkie realizowane działania rewitalizacyjne, przyczynią się do poprawy przekształconego antropogenicznie środowiska obszaru gminy Sieraków i długofalowej jego ochrony. Projekty związane z przebudową infrastruktury komunikacyjnej, czy obiektów kubaturowych mogą na etapie realizacji wykazywać negatywne, krótkoterminowe, odwracalne oddziaływanie na środowisko. Oddziaływanie będzie bezpośrednio związane z przyjętą technologią robót oraz fazą inwestycji. W większości robót budowlanych wykorzystywany jest sprzęt stanowiący źródło emisji zanieczyszczeń powietrza, hałasu i drgań (maszyny budowlane oraz środki transportu). Emisje mogą oddziaływać na okolicznych mieszkańców oraz ludzi przebywających chwilowo w rejonie inwestycji. Natomiast na etapie eksploatacji działania rewitalizacyjne o charakterze infrastrukturalnym wpłyną pozytywnie na warunki życia mieszkańców gminy Sieraków.

Z pisma z Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektoratu Sanitarnego w Poznaniu z dnia 3 lipca 2017 r. wynika jednoznacznie, że organem właściwym do zajęcia stanowiska w sprawie jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska. Pismem z dnia 25 lipca 2017 r. (nr sprawy WOO-III.410.547.2017.JM1.2) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu zgodnie z art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jednolity

Dz.U. 2017 poz. 1405) wydał opinię, że projekt dokumentu o nazwie *Lokalny Program Rewitalizacji gminy Sieraków na lata 2017-2023* nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

ROZDZIAŁ 9. USPOŁECZNIE

Tworzenie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków uwzględniało zaangażowanie społeczeństwa na każdym etapie jego prac. Starano się by wszelkie działania, ustalenia, decyzje oparte były na partnerstwie, dialogu społecznym i partycypacji. Na pierwszym otwartym spotkaniu konsultacyjnym podjęto dyskusję nad potrzebą i koniecznością opracowania programu rewitalizacji. Słuchając opinii mieszkańców wyznaczono wstępne granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wymagały one późniejszej weryfikacji wskaźnikowej, jednakże wnioski ze spotkania uzmysłowiły i wskazały na istotne problemy gminy Sieraków. Współpraca z mieszkańcami odbywała się także na etapie programowania tzn. w momencie określania wizji, celów, kierunków działań i przedsięwzięć określanych w programie rewitalizacji. Ów współudział owocował listą propozycji (pomysłów) wspierających społeczny, gospodarczy i przestrzenny rozwój miejscowości. Zgłaszane przedsięwzięcia były ze sobą powiązane problemowo, niektóre były zależne, inne wzmacniały i aktywizowały kolejne przedsięwzięcia. Wśród interesariuszy biorących udział w opracowaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków, na różnych etapach procesu, znaleźli się:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze;
- mieszkańcy pozostałej części gminy,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze miasta i gminy działalność gospodarczą;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze miasta i gminy działalność społeczną;
- pracownicy różnych jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego
- przedstawiciele władzy publicznej;
- przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Przy opracowywaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków zastosowano następujące formy uspołecznia:

- informowanie – wykorzystano tę formę w bardzo wstępnej fazie przygotowań do opracowania projektu rewitalizacji. Ponieważ jest to najprostsza forma uczestnictwa, angażuje obywateli w bardzo niewielkim stopniu. Działania władz sprowadzają się do poinformowania obywateli o decyzjach ich dotyczących.
- konsultowanie - wykorzystano tę formę rozbudowując ją o metody i narzędzia partycypacyjno-konsultacyjne (wyjaśnienia poniżej). Pozwoliło to na zwiększony udział obywateli w prowadzonych działaniach. Poza poinformowaniem, dano obywatelom możliwość wypowiedzenia się na temat planowanych działań. Osoby uczestniczące w konsultacjach występowały niejako w roli „doradców”, których pytano o zdanie i opinie w konkretnej sprawie. Głosy obywateli były rozważane i była oceniana ich przydatność w procesie zmian rewitalizacyjnych. Obecnie, ze względu między innymi na regulacje prawne, jest to jedna z najpopularniejszych form partycypacji obywatelskiej w Polsce.

- współdecydowanie – wykorzystano tę formę na etapie programowania i w momencie definiowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Władze przekazały obywatelom, na wspomnianym etapie kształtowania programu rewitalizacji, części kompetencji (i tym samym odpowiedzialności) dotyczących podejmowanych działań i decyzji. Władze gminy Sieraków wychodzą z założenia, że „ludzie wiedzą lepiej, czego im potrzeba”. Tym samym obywatele mają realny wpływ na dotyczące ich (bezpośrednio lub pośrednio) planowane działania.

Podczas spotkań zapewniono interesariuszom szerokie uczestnictwo w dialogu. Istniała możliwość osobistej aktywności (bezpośredniej, na forum), biernej aktywności (poprzez e-mail lub głos w postaci pisma/notatki), umożliwiono także spotkania niepubliczne, zapewniające komfort rozmowy lub zgłoszenia uwag lub propozycji.

Konsultacje społeczne przeprowadzone były w następujących formach aktywnego uczestnictwa interesariuszy i za pomocą społecznych metod lub narzędzi partycypacyjno-konsultacyjnych:

- 1) przez spotkanie otwarte, które jest jednym z najczęściej stosowanych narzędzi partycypacyjnych. W spotkaniu wzięli udział wszyscy zainteresowani obywatele, którzy mogli formułować swoje uwagi oraz zadawać pytania przedstawicielom władz bądź ekspertom. Moderatorami spotkania byli eksperci opracowujący program LPR. Spotkanie otwarte służyło nie tylko zgłaszaniu przez mieszkańców ich wniosków czy propozycji zmian, ale także wymienianiu się opiniami między sobą. Dużą zaletą takiej formy prowadzenia konsultacji jest zebranie w jednym miejscu osób i środowisk, które zazwyczaj nie prowadzą ze sobą rozmów oraz nie próbują wypracować wspólnego planu czy rozwiązań. Udział przedstawicieli władz gwarantuje uwzględnienie opinii zgłaszanych przez mieszkańców w gminnych opracowaniach tematycznych, planach zagospodarowania czy rozwoju. Pojawiające się podczas dyskusji zagadnienia, nie tylko zostały uwzględnione w procesie tworzenia programu rewitalizacji, ale dały wskazówki dla władz gminnych co do dalszych kierunkowych działań projektowych i strategicznych. Podczas przygotowywania spotkania otwartego zadbano o zakrojoną na odpowiednią skalę akcję informacyjną (plakaty, informacje na stronach internetowych i portalach społecznościowych, ulotki), zapewniającą jak najszerszy udział zainteresowanych osób. Istotny był również optymalny dobór miejsca w którym spotkanie się odbyło. Od warunków bowiem, w jakich przebiega rozmowa, zależy w dużej mierze sukces spotkania. Spotkanie otwarte nie jest gremium decyzyjnym, a zebrane na nim informacje mają w zamierzeniu służyć jako propozycje skierowane do decydentów. Niemniej jednak organizacja takiego spotkania pozwala na aktywne współdziałanie mieszkańców w podejmowaniu decyzji dotyczących ich otoczenia – co jest kluczowym elementem partycypacji społecznej. Tę formę zastosowano na wstępnym, pierwszym spotkaniu z mieszkańcami.
- 2) przez diagnozę lokalną, która jest niezbędną podstawą wszelkich procesów partycypacyjnych i konsultacyjnych. Diagnoza odbyła się w formie ankietyzacji podczas Jarmarku Wielkanocnego oraz on-line i pozwoliła ustalić, czy przyjęte działania (przedsięwzięcia) rewitalizacyjne są zgodne z oczekiwaniami. Ocenę tych działań uzyskano nie tylko od mieszkańców rewitalizowanych części gminy, ale także od osób mieszkających na terenie całej gminy. Podczas przeprowadzonych jakościowych badań uzyskano więc materiał od mieszkańców miasta Sieraków, przyległych miejscowości, a także od osób przyjezdnych, korzystających z dóbr usług i infrastruktury miasta. Wnioski z uzyskanej ankietyzacji podano w opisie na końcu niniejszego podrozdziału.
- 3) przez spotkanie przeprowadzone metodą Charette, udało się zebrać w jednym pomieszczeniu osoby reprezentujące różne środowiska oraz będących specjalistami w różnych dziedzinach

(m.in.: prawnicy, architekci, urzędnicy, działacze społeczni) oraz zaprosić ich do wspólnej dyskusji prowadzonej przez moderatora. Przedmiotem konsultacji były przedsięwzięcia (projekty) ustalone we wcześniejszej fazie opracowania programu rewitalizacji. W czasie spotkania przedyskutowano kwestię zagospodarowania głównej przestrzeni miejskiej – rynku i przyległych mu obszarów funkcjonalnych. Wynikiem dyskusji były konkretne propozycje oraz zalecenia dotyczące omawianego zagadnienia. Metoda Charette pozwala na zebranie praktycznych pomysłów oraz przedstawienie różnych punktów widzenia, a także na współpracę środowisk zazwyczaj nie działających wspólnie. Każdy z uczestników ma okazję do zaprezentowania swoich potrzeb oraz do poznania potrzeb pozostałych osób. Uczestnicy spotkania wspólnie opracowują rekomendacje dotyczące ustalanego projektu.

- 4) w formie elektronicznej na uprzednio uzgodnione między interesariuszami adresy poczty elektronicznej pozwalającej na stały, pełny, nieskrępowany, całodobowy kontakt z zespołem opracowującym program rewitalizacji.
- 5) w formie narady obywatelskiej podczas której uczestnicy dyskutują nad ważnymi dla procesu rewitalizacji obszarami wymagającymi zmian funkcjonalnych. Zebrani otrzymują materiał dla zobrazowania tematu dyskusji, a następnie publicznie prezentują wyniki swojej pracy, które są na ogół w formie spostrzeżeń, komentarzy, sugestii dotyczących zmian w rewitalizowanej strukturze. Uwidaczniane są problemy finansowe, prawne, organizacyjne prezentowanych pomysłów. To technika mająca na celu włączenie szerszej grupy osób do procesu konsultacji dotyczącego wybranego zagadnienia. Narada obywatelska pozwala na ukazanie kierunków rozwoju oraz zmian korzystnych z punktu widzenia poinformowanych o konsultacjach członkach społeczności – nie ma na celu doprowadzenia do podjęcia zobowiązujących decyzji. Jest przydatna przy konsultowaniu spraw drażliwych i kontrowersyjnych lub zdominowanych przez ekspertów; udział mieszkańców danej okolicy zapewnia wówczas spojrzenie na kwestię z innego niż zazwyczaj punktu widzenia.
- 6) poprzez spacer studyjny, który angażuje mieszkańców i władze do rozmów w terenie, bezpośrednio w miejscu problemu rewitalizacyjnego. Najczęściej metoda ta stosowana jest w ostatnim momencie konsultacji, podczas ustalania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, aby zweryfikować pomysły komunikowane wcześniej z rzeczywistością w rewitalizowanej przestrzeni. Uczestnicy wyrażają swoje opinie, wrażenia, uwagi, komentarze, często weryfikują pomysły na proponowane wcześniej formy zagospodarowania. Czerpiąc wiedzę z osobistego doświadczenia uczestników spaceru studyjnego, władze dowiadują się o nieoczywistych i umykających potrzebach oraz problemach mieszkańców, które wymagają rozwiązania.
- 7) wywiady indywidualne pozwalają na zdobycie głębszej wiedzy na temat poglądów, postaw i motywacji wybranych grup ludności (mieszkańców). Ze względu na ograniczoną ilość respondentów (najczęściej do kilkudziesięciu osób) ich wyniki nie mogą być uznane za reprezentatywne, wywiady indywidualne służą raczej za wstęp do dalszych badań oraz pomagają ustalić określone tematy mające być przedmiotem konsultacji. Taki wywiad powinien być przeprowadzony przez specjalistę, który zapewni „fachowe” poprowadzenie rozmowy (umiejętne nawiązanie kontaktu z rozmówcą, zdobycie informacji na najważniejsze tematy) oraz późniejszą jej transkrypcję. Proces przeprowadzania wywiadów oraz późniejszego ich opracowania bywa czasochłonny, ale poprzez indywidualną i „osobistą” rozmowę często zdobywa się informacje, które nigdy publicznie nie zostają sprecyzowane. Ta metoda pozwala dotrzeć do osób pozostających zazwyczaj na marginesie grup uczestniczących w konsultacjach

i trudnych do zaangażowania w innego rodzaju badania (np. przeprowadzone za pomocą ankiety internetowej).

- 8) poprzez zogniskowany wywiad grupowy (*focus group interview* – FGI). Jest to rodzaj wywiadu osobistego, przeprowadzanego w relatywnie jednolitej grupie (np. mieszkańcy obszaru rewitalizacji, reprezentanci stowarzyszeń lokalnych, przedsiębiorcy), w którym porusza się temat istotny z punktu widzenia założonego problemu badawczego lub praktycznego (np. rewitalizacja), a respondentom zostawia się duży margines swobody w wyrażaniu własnych poglądów. Tego rodzaju wywiad przeprowadza się najczęściej na grupie, która zapewnia swobodę wypowiedzi. Zaletą tej metody jest jej bliskość do sytuacji realnie występujących w życiu społecznym – umożliwia ona bowiem uchwycenie wymiaru interakcyjnego powstawania opinii, postaw indywidualnych.

Spotkania i konsultacje społeczne pozwoliły na zdobycie wiedzy na temat potrzeb, wymagań i preferencji mieszkańców miasta, wyznaczyły zadania, których realizacja jest konieczna dla podniesienia jakości życia i zamieszkania społeczności. Prowadzone dyskusje i debaty ukazały problemy pięciu sfer życia ludności: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, które uzmysłowiły władzom gminnym potrzebę działań w różnych kierunkach aktywizacji. Należy wzmocnić i wesprzeć przedsięwzięcia na rzecz dzieci i młodzieży oraz osób wykluczonych społecznie. Uwypuklono konieczność ochrony zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców, a także utworzenia miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji. Mieszkańcy zgłosili chęć posiadania warunków do prowadzenia działalności gospodarczej i umożliwienia ich aktywizacji zawodowej. Sygnalizowali potrzebę aktywizacji turystycznej i modernizacji infrastruktury, która poprawiłaby dostępność komunikacyjną, warunki techniczne zamieszkania, pozwoliłaby na lepszy dostęp do Internetu. Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej, telekomunikacyjnej i sieciowej przyczyni się do poprawy funkcjonalności miasta, ograniczy lub nawet zniweluje problemy społeczne, wpłynie na estetykę i wizerunek miasta jako ośrodka aktywnego gospodarczo, zapewniającego dogodne warunki życia, w którym widoczne są relacje partnerskie (społeczne i gospodarcze), a jakość zagospodarowania przestrzeni jest bardzo wysoka.

Wskazać należy również, że opracowany projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków na lata 2017-2023 został poddany konsultacjom poprzez jego opublikowanie oraz wyłożenie do publicznego wglądu. Na podstawie zarządzenia Burmistrza Gminy Sieraków (nr VII/75/2017) konsultacje społeczne projektu LPR były prowadzone w terminie od 17 do 21 lipca 2017 r. W trakcie konsultacji nie wpłynęła żadna uwaga. W związku z brakiem wniosków ze strony mieszkańców gminy Sieraków do projektu LPR nie wprowadzono żadnych zmian po przeprowadzonych konsultacjach społecznych.

RAPORT Z PRZEPROWADZONYCH SPOTKAŃ I KONSULTACJI SPOŁECZNYCH PRZEPROWADZANYCH W TRAKCIE OPRACOWANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY SIERAKÓW

Wnioski ze spotkania w dniu 10 lutego 2017 roku

Dnia 10 lutego 2017 roku odbyło się spotkanie organizacyjne w Urzędzie Gminy Sieraków (ul. 8 stycznia 38), na którym omówiono sprawy organizacyjne związane z realizacją tematu, omówiono Wytyczne Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, które mają być podstawą opracowania Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków. Na spotkaniu ustalono także wstępny harmonogram prac oraz wygląd i zakres dokumentu Programu

Rewitalizacji. W spotkaniu tym wzięli udział członkowie Rady Gminy, przedstawiciele władz gminy oraz osoby z zespołu ds. realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków.

Celem omawianego spotkania było przeprowadzenie szkolenia dla zarządzających projektem pracowników Urzędu Gminy oraz członków Zespołu ds. opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków¹⁷. Podczas spotkania zaprezentowano teoretyczny wątek procesu rewitalizacji, omawiając pojęcie, cel programu rewitalizacji, zasady prowadzenia rewitalizacji na danym terenie. Następnie określono szczegółowo zarys treści poszczególnych części dokumentu programu rewitalizacji. Wyjaśniono znaczenie diagnozy stanu i kierunków rozwoju gminy i sprecyzowano zakres ekspertyz stanowiących zawartość owej diagnozy. Zaprezentowano przykładowe potrzeby rewitalizacyjne oraz możliwe badania pozwalające na zdiagnozowanie problemów na obszarze gminy. Celem spotkania była także dyskusja nad wizją rewitalizacji, wyjaśniono na czym polega określenie celów i kierunków rewitalizacji. Zaprezentowano także przykładowe przedsięwzięcie rewitalizacyjne, posługując się przykładem miasta Lwówek. Dalsza część prezentacji zawierała informacje o kolejnych krokach w sporządzaniu dokumentu programu rewitalizacji (komplementarność, ramy finansowe, uspołecznienie procesu, wskaźniki realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych).

Fot. Zdjęcia ze spotkania z dnia 10.02.2017 (wykonane przez pracownika Urzędu Gminy Sieraków)

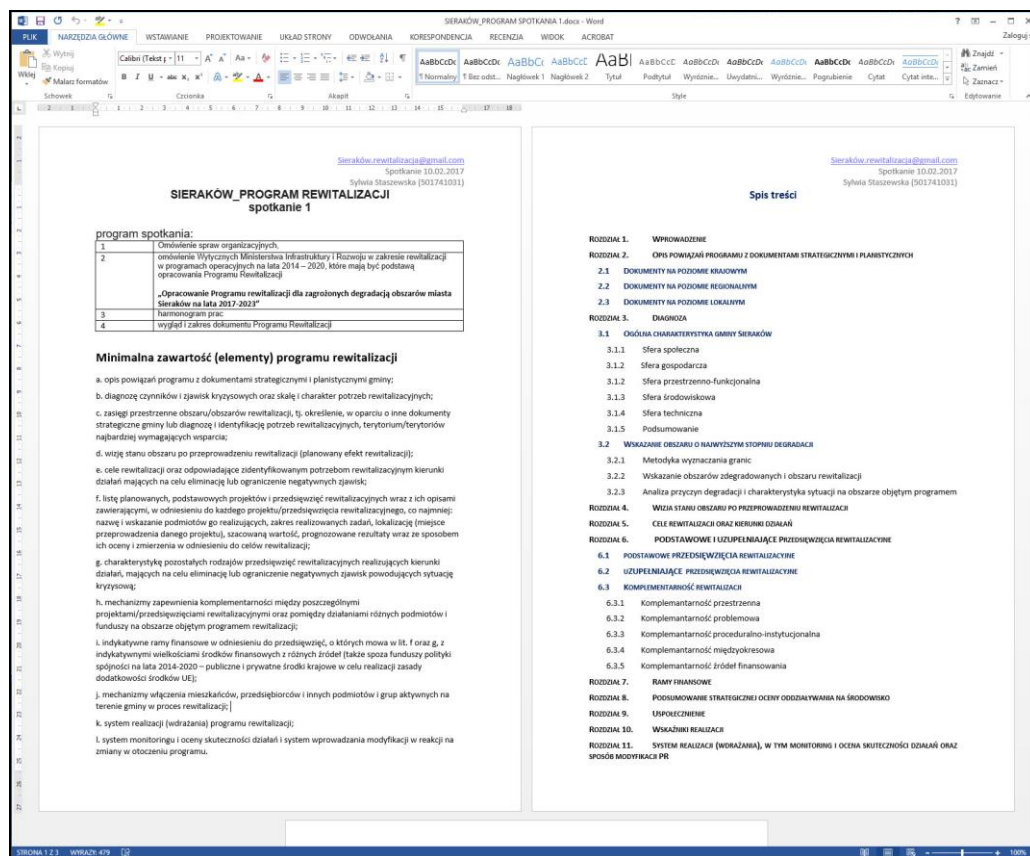
Rycina 24. Materiały informacyjne prezentowane w trakcie spotkania 10.02.2017 r. dla zobrazowania problematyki.

¹⁷ zespół powołany na podstawie Zarządzenia Nr XII/142/2016 Burmistrza Gminy Sieraków z dnia 13.12.2016 r. skład:

Arkadiusz Świdorski - Zastępca Burmistrza Gminy Sieraków-Przewodniczący Zespołu

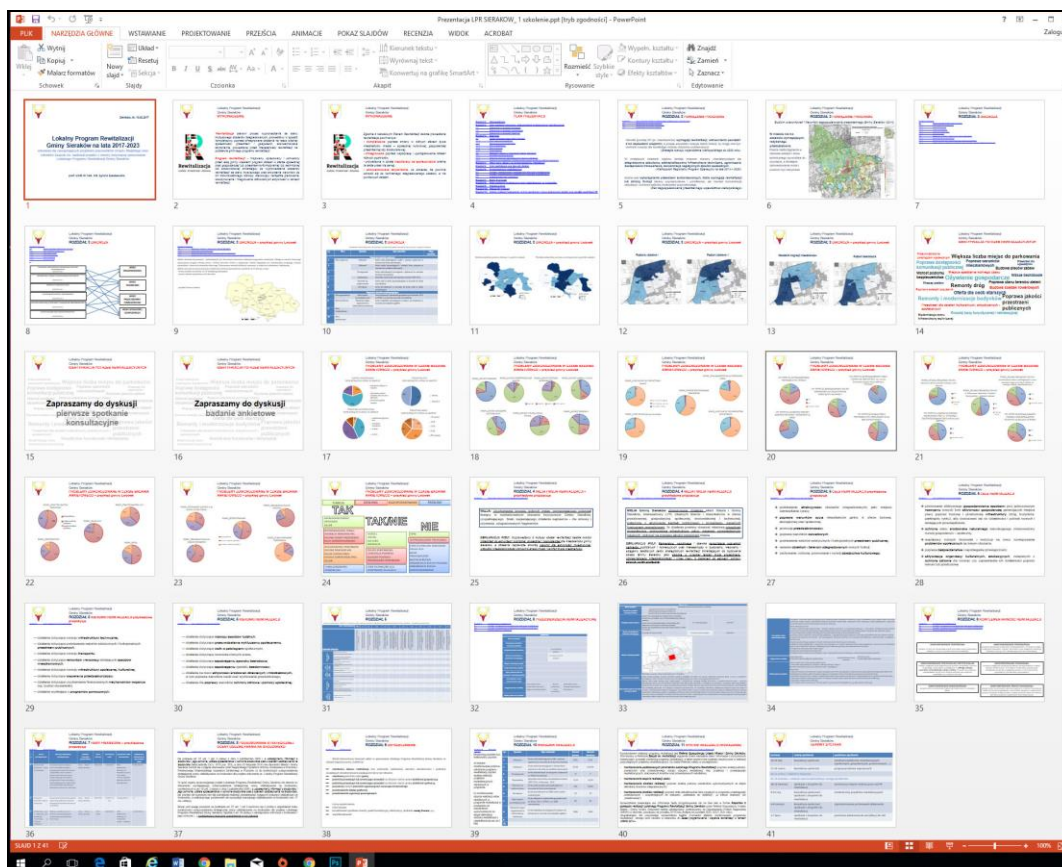
Marek Hoffmann, Przemysław Kasiński, Marek Rutkowski-Radni Rady Miejskiej w Sierakowie

Krystyna Kalisiak-Pawlikowska, Kinga Krug-Mikołajczak, Marta Szałata, Andrzej Perz - pracownicy Urzędu Gminy w Sierakowie

Źródło: opracowanie własne

Rycina 25. Prezentacja PowerPoint dla zespołu ds. opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków i mieszkańców w trakcie spotkania 10.02.2017 r.

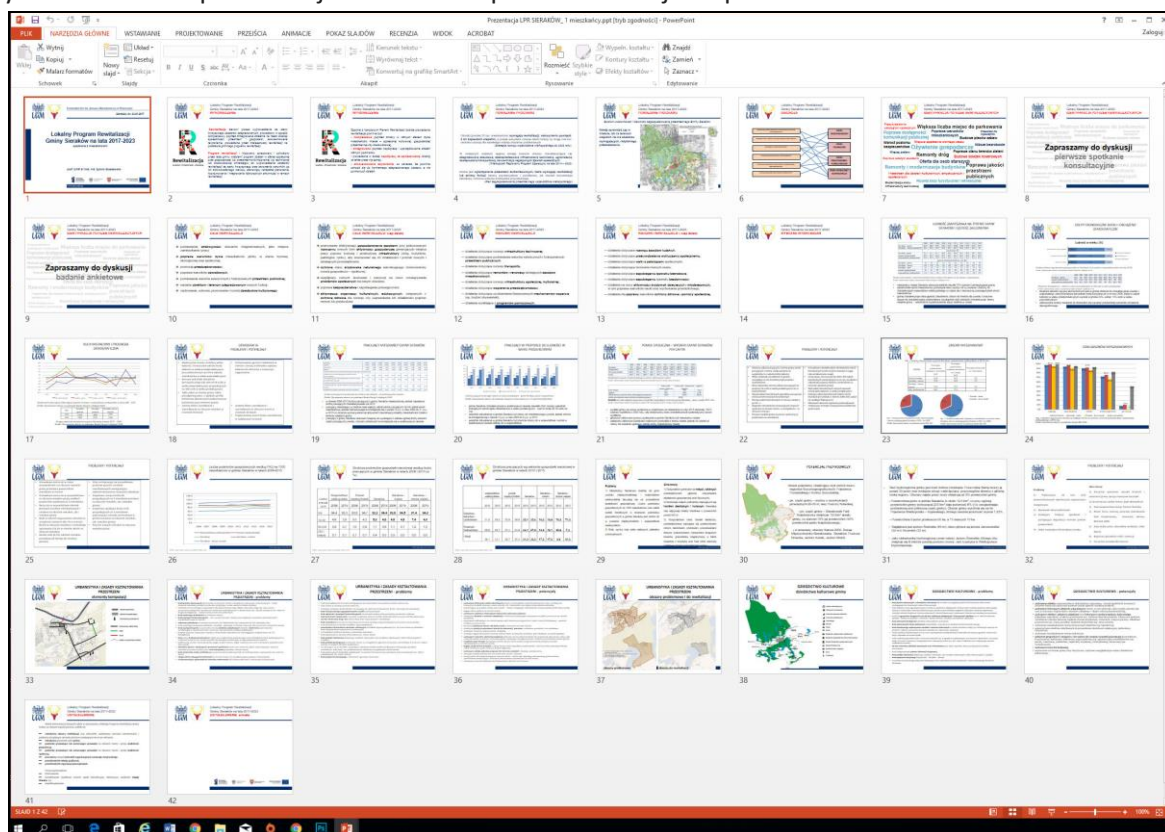
Źródło: opracowanie własne

Wnioski ze spotkania w dniu 3 kwietnia 2017 roku

Dnia 3 kwietnia 2017 odbyło się spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami miasta i gminy Sieraków w sali Sierakowskiej Piwnicy Kulturalnej przy ul. Poznańskiej. Podczas zebrania omówiono podstawy i zakres opracowania Programu Rewitalizacji i określono sposób zaangażowania społeczności lokalnej w przedsięwzięcie rewitalizacyjne. Zaprezentowano wstępne wyniki analiz z zakresu uwarunkowań demograficznych, społecznych, środowiskowych, gospodarczych, przestrzennych, kulturowych, transportowych. W trakcie spotkania wyjaśniono nieścisłości dotyczące celu opracowania programu rewitalizacji. Uczestnicy wypełnili ankietę pozwalającą na rozpoznanie problemów gminy. Podczas spotkania przeprowadzono *indywidualny wywiad pogłębiony (individual depth interview – IDI)*, jako metodę uzupełniającą badania ilościowe. Pozwala ona na ustalenie zjawisk, które umknęły podczas badania narzędziem standaryzowanym, np. kwestionariuszem wywiadu lub geoankietą. W tego typu pogłębionej rozmowie z badanym można poświęcić więcej czasu na kwestie bardziej drażliwe i ciekawsze z poznawczego i praktycznego punktu widzenia. Sam respondent może także naprowadzić badacza na tematy, których ten nie był w stanie przewidzieć. Grono respondentów składało się z lokalnych liderów i najważniejszych wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy rewitalizacji. Aktywnymi rozmówcami byli lokalni przedsiębiorcy, osoby z Rady Gminy, mieszkańcy miasta Sieraków.

Podczas tego spotkania przeprowadzono także ankietę w której rozmówcy wyrażali swoją opinię na temat działalności gminy w pięciu sferach: społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Ankieta ta była później także dostępna (poprzez stronę internetową i w formie papierowej w urzędzie gminy) dla innych osób, które nie mogły przyjść na spotkanie.

Rycina 26. Zakres prezentacji Power Point prezentowanej na spotkaniu 3 kwietnia 2017.

Źródło: opracowanie własne

Fot. Zdjęcia ze spotkania 3 kwietnia 2017 (wykonane przez pracownika Urzędu Gminy Sieraków).

Rycina 27. Geoankieta służąca rozpoznaniu potrzeb mieszkańców gminy Sieraków oraz problemów występujących w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej (strona początkowa, otwierająca, zrzut z ekranu).

The screenshot shows a Google Forms interface in a Safari browser window. The title of the form is 'ANKIETA' (Survey) for 'REWITALIZACJA W SIERAKOWIE' (Revitalization in Sieraków). The form is in Polish and includes the following text:

Porozmawiajmy o naszej gminie Sieraków - ankieta na potrzeby rewitalizacji

Szanowni Państwo
Gmina Sieraków jest w trakcie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Potrzebne jest jednak Wasze wsparcie i pomoc w określeniu problemów w sferze gospodarczej, społecznej i przestrzennej, dlatego prosimy Państwa o odpowiedź na poniższe pytania. Ustalenia tego programu powinny wynikać z Państwa potrzeb i propozycji zmian. Staną się one podstawą do określenia działań w Lokalnym Programie Rewitalizacji, na podstawie którego Gmina będzie mogła skutecznie starać się o środki na realizację zaplanowanych zadań.

***Wymagane**

Czy prowadzi Pani/Pan działalność gospodarczą na terenie gminy Sieraków ? *

Źródło: opracowanie własne, strona dostępna pod adresem:

<https://docs.google.com/forms/d/1SGKTwiaUreJFY86YLGP8LdTe4LgD4-sF5rd56jDQgcs/edit>

Wnioski ze spotkania w dniu 8 kwietnia 2017 roku

Dnia 8 kwietnia 2017 r. odbyły się konsultacje z mieszkańcami gminy Sieraków w formie ankietyzacji. Podczas tegorocznego Jarmarku Wielkanocnego w Sierakowie, 8 kwietnia 2017 roku zespół osób z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej przeprowadzili badania ankietowe wśród gości Targowiska Miejskiego w Sierakowie. Ankieterzy w ramach ów konsultacji społecznych Lokalnego Programu Rewitalizacji (dofinansowanego ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020) sprawdzali opinie mieszkańców na temat rynku w Sierakowie i planowanych w mieście inwestycji. Wyniki badań posłużyły do zdiagnozowania potrzeb społecznych oraz oczekiwań mieszkańców związanych z rewitalizacją. Wzór ankiety dostępny był w materiałach do pobrania oraz został wyłożony w sekretariacie Urzędu Gminy Sieraków.

Rycina 28. Wzór ankiety będącej przedmiotem konsultacji w dniu 08 kwietnia 2017. Ankieta była też możliwa do pobrania ze strony Urzędu Gminy Sieraków (<http://rewitalizacjasierakow.pl/aktualnosci/pokaz/9>).

Źródło: opracowanie własne

Fot. Informacje na temat badań ankietowych przeprowadzanych przez zespół pracowników IGSEiGP w dniu 8 kwietnia 2017 (zrzut z ekranu komputera)

Źródło: opracowanie własne

Rycina 29. Geoankieta służąca rozpoznaniu potrzeb mieszkańców gminy Sieraków w zakresie zagospodarowania i funkcjonalności rynku (strona początkowa, otwierająca, zrzut z ekranu).

The screenshot shows a web browser window displaying a Google Forms survey. The title of the survey is 'ANKIETA' (Survey) under the heading 'REWITALIZACJA W SIERAKOWIE' (Revitalization in Sieraków). The survey is titled 'Ankieta w ramach konsultacji społecznych w sprawie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Sieraków' (Survey as part of public consultations regarding the Local Revitalization Program for the Gmina Sieraków). It mentions funding from the European Union and the Ministry of Development. The first question is '1) Jakie funkcje według Pani/Pana powinien pełnić rynek w Sierakowie?' (1) What functions should the market in Sieraków fulfill according to you?). The response options are 'Nieważne' (Unimportant), 'Obojętne' (Indifferent), 'Ważne' (Important), and 'Bardzo ważne' (Very important). The survey is currently at the question 'Miejsce reprezentacyjne miasta' (Representative place of the city).

Źródło: opracowanie własne, strona dostępna pod adresem:

https://docs.google.com/forms/d/1K0LvLYyAa1_Ap5An62VuUds5Ee3NLWcmPYtVjXK1EfQ/edit

Wnioski ze spotkania w dniu 25 kwietnia 2017 roku

Dnia 25 kwietnia 2017 r. odbyło się spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami miasta i gminy Sieraków w sali Szkoły Podstawowej przy ul. Poznańskiej (Sierkowska Piwnica Kulturalna). Na spotkaniu zaprezentowano mieszkańcom potencjały i problemy gminy, zaprezentowano wyniki analizy wskaźnikowej, oraz pokazano wstępne wyniki badań ankietowych przeprowadzonych od 03 kwietnia do 25 kwietnia 2017 r.. Owe wnioski doprowadziły do ustalenia celu rewitalizacji i obszaru na którym działania naprawcze powinny być zintensyfikowane. Wyróżniono kilka sfer działań, które pozwoliłyby na poprawę warunków życia mieszkańców zdegradowanego obszaru, na wzrost aktywności społecznych, inwestycyjnych, gospodarczych, na poprawę funkcjonalności przestrzeni publicznych. Na spotkaniu zabrał głos zastępca burmistrza gminy Sieraków p. Arkadiusz Świdorski, który uzmysłowił zebranym wartości miasta, które można by wykorzystać w celach rewitalizacyjnych. Omówił planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne, prosząc jednocześnie uczestników spotkania o zabranie głosu w sprawie. Istotą przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest bowiem akceptacja mieszkańców dla proponowanych zmian. W trakcie dyskusji sprecyzowano roboczą wersję listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Ustalono, że zostanie ona poddana ocenie mieszkańców miasta Sieraków poprzez głosowanie za pomocą geoankiety. Efektem tej decyzji było umieszczenie jej na stronie Urzędu Gminy Sieraków w dniu 28 kwietnia i przypominająco 16 maja 2017 r.

Rycina 30. Ankieta umieszczona na stronie Urzędu Gminy Sieraków w dniu 28 kwietnia 2017 r. w celu poznania problemów i potencjałów gminy Sieraków

Źródło: https://docs.google.com/forms/d/1YJZl6j2Im3xTbevGTW7-5IFn6znC06eEWhnzFcKJrsw/edit?usp=sharing_eil&ts=591acc05

Rycina 31. Zakres prezentacji Power Point prezentowanej na spotkaniu 25 kwietnia 2017 r.

Źródło: opracowanie własne

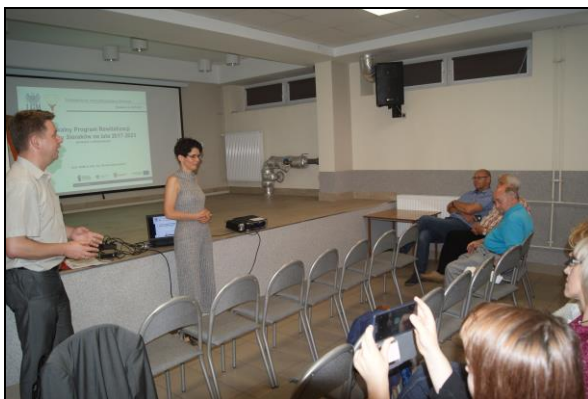
Fot. Zdjęcia ze spotkania 25 kwietnia 2017 (wykonane przez pracownika Urzędu Gminy Sieraków)

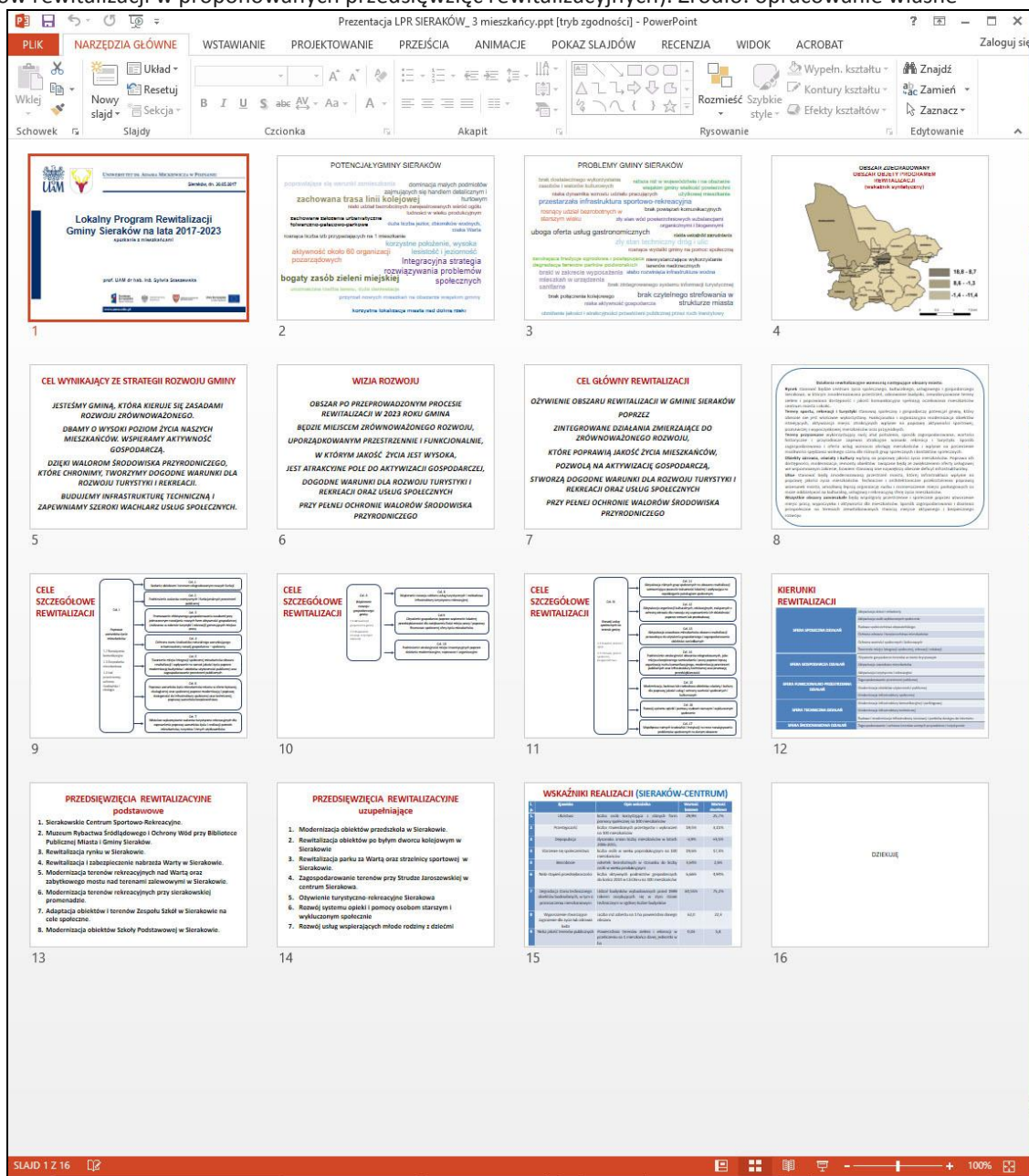
Wnioski ze spotkania w dniu 30 maja 2017 roku

Dnia 30 maja 2017 odbyło się kolejne spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami miasta i gminy Sieraków. Zebranie miało formę debaty, a więc dyskusji o sformalizowanej formie, która dotyczyła wyboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Dyskusja poprzedzona była prezentacją celów rewitalizacji, stanowiących podstawę rozmów o działaniach poprawiających jakość. Zaproponowano 8 przedsięwzięć rewitalizacyjnych podstawowych i 7 uzupełniających. Propozycje działań wynikały z potrzeb mieszkańców zgłaszanych podczas wcześniejszych konsultacji (spotkań, wywiadów, rozmów indywidualnych, ankiet tradycyjnych i geoankiet). Przedsięwzięcia te poddano dyskusji, przedstawiono argumenty za wybranymi, każdy mógł wypowiedzieć swoje uwagi, określić słabe i mocne strony danego przedsięwzięcia. Dyskutowane na spotkaniu przedsięwzięcia stały się częścią geoaniety, za pomocą której mieszkańcy mieli głosować na wybrane przedsięwzięcia. Mieli również możliwość zgłaszania jeszcze innych przedsięwzięć, spoza proponowanej listy. Wyniki ankiety były podstawą ostatecznej listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które określono i uszczegółowiono już w treści dokumentu Programu Rewitalizacji.

Fot. Zdjęcia ze spotkania 30 maja 2017 r. (wykonane przez pracownika Urzędu Gminy Sieraków).

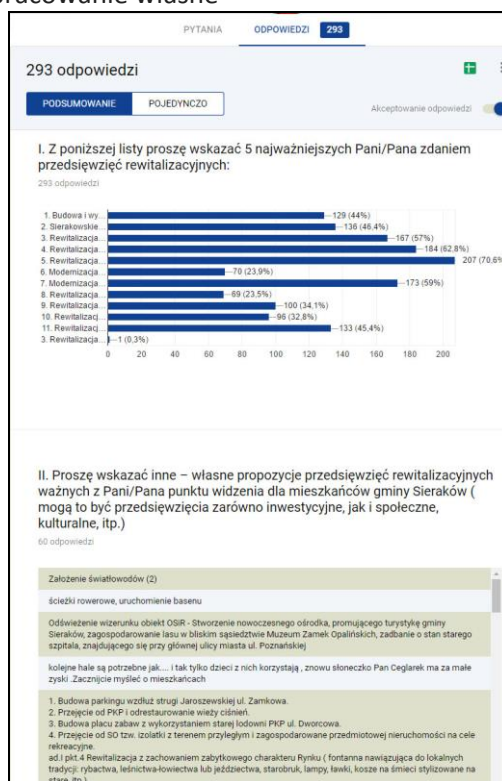

Rycina 32. Zakres prezentacji Power Point prezentowanej na spotkaniu 30 maja 2017 r. (zakres slajdów dotyczy celów rewitalizacji w proponowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych). Źródło: opracowanie własne

Źródło: opracowanie własne

Rycina 33. Wyniki badania ankietowego, której treść umieszczono na stronie Urzędu Gminy Sieraków w dniu 28 kwietnia 2017. Wyniki prezentują wybór przez respondentów przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Źródło: opracowanie własne

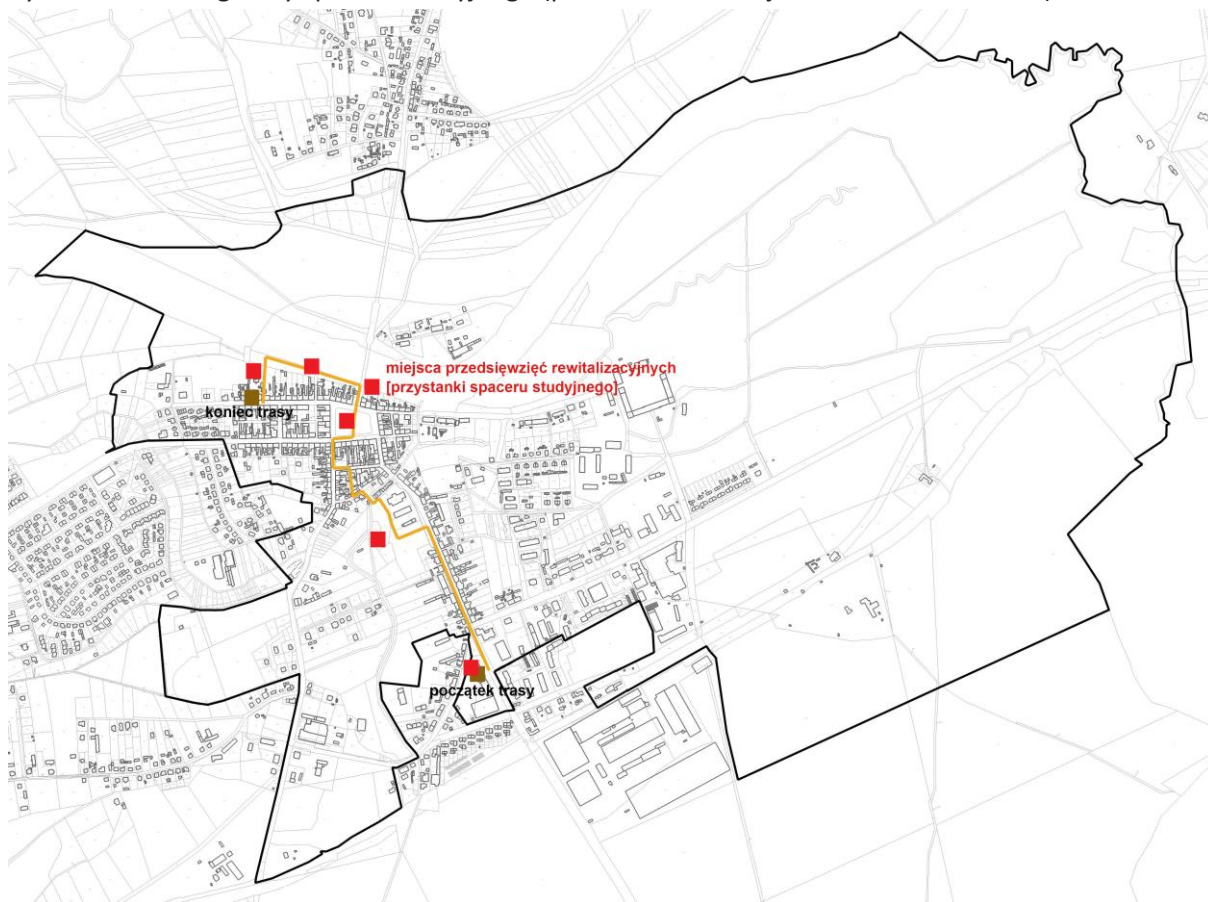

Źródło: https://docs.google.com/forms/d/1YJZl6j2Im3xTbevGTW7-5IFn6znC06eEWhnzFcKJrsw/edit?usp=sharing_eil&ts=591acc05

Wnioski ze spotkania w dniu 20 czerwca 2017 roku

Dnia 20 czerwca 2017 r. odbyło się spotkanie z mieszkańcami miasta i gminy Sieraków w postaci spaceru studyjnego po obszarze rewitalizacji (Sieraków Centrum). Trasa spaceru przebiegała przez miejsca w których mieszkańcy i władze zdecydowali o działaniach rewitalizacyjnych. Ich zakres i forma są kluczowe dla wyciągnięcia obszaru z kryzysu. Podczas spaceru pokazano potencjał w istniejącym zagospodarowaniu i omówiono techniczne i funkcjonalne możliwości jego zmiany. Uczestnicy mogli naocznie określić, czy proponowany projekt jest przez nich akceptowalny, mogli też zgłosić swoje zastrzeżenia lub propozycje.

Rycina 34 Przebieg trasy spaceru studyjnego (podczas konsultacji dnia 20 czerwca 2017)

Fot. Zdjęcia ze spotkania 20 czerwca 2017 (wykonane przez pracownika Urzędu Gminy Sieraków)..

SYSTEM INFORMOWANIA MIESZKAŃCÓW O TRWAJĄCYCH PRACACH NAD PROGRAMEM REWITALIZACJI

Władze gminy informowały mieszkańców o trwających pracach nad programem rewitalizacji poprzez szereg działań informacyjno-wizualnych. Należy wśród nich wymienić: plakaty, ulotki, Internet, lokalna telewizja. Poniżej zaprezentowano przykłady ów działań:

— PLAKATY I ULOTKI:

— INTERNET:

— LOKALNA TELEWIZJA:

ROZDZIAŁ 10. WSKAŹNIKI REALIZACJI

Monitoring realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Sieraków powinien opierać się na bieżącej, wieloaspektowej analizie stopnia zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji, w tym sytuacji społeczno-gospodarczej oraz zbieżności efektów działań rewitalizacyjnych z założoną wizją i celami rewitalizacji. W ramach systemu monitorowania przyjęto następujące elementy:

- a) bieżące monitorowanie poziomu wdrażania programu rewitalizacji poprzez ocenę stopnia realizacji projektów rewitalizacyjnych zapisanych w programie – zagadnienie to szerzej opisano w rozdziale 11.,
- b) monitorowanie stopnia realizacji celów określonych w programie rewitalizacji w powiązaniu ze wskaźnikami wykorzystanymi na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji z częstotliwością raz na 2 lata (tab. 27).

Mierząc stopień zmian zachodzących na terenie objętym Lokalnym Programem Rewitalizacji należy oprzeć się na wskaźnikach, które posłużyły do wyznaczenia jego granic. Za wartość bazową w tym względzie uznano wartość stwierdzoną na obszarze Sieraków-Centrum w badanym okresie. Za wartość docelową, zaplanowaną do osiągnięcia do roku 2023, uznano wartość średnią dla gminy. W tabeli 27 zawarto wykaz dziewięciu przyjętych wskaźników, wraz z ich opisem i sposobem obliczania.

Tabela 27. Oczekiwane rezultaty Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków w oparciu o proponowane wskaźniki

I.p.		Wskaźnik	Opis wskaźnika	Wzór	Wartość wyjściowa (rok 2015)	Wartość bazowa (średnia dla gminy, rok 2015)	Oczekiwany trend rozwoju zjawiska (w odniesieniu do średniej dla gminy)
1.	Sfera społeczna	Poziom ubóstwa	Liczba osób korzystających z różnych form pomocy społecznej na 100 mieszkańców	$N = \frac{a}{L} * 100\%$ N – wartość wskaźnika a – liczba osób korzystających z różnych form pomocy społecznej L – liczba mieszkańców	29,9%	25,7%	↓
2		Poziom przestępczości	Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców	$N = \frac{a}{L} * 100\%$ N – wartość wskaźnika a – liczba stwierdzonych przestępstw L – liczba mieszkańców	19,5%	3,11%	↓
3		Depopulacja	Dynamika zmian liczby mieszkańców w okresie 10 lat	$N = \frac{(a - b)}{a} * 100\%$ N – wartość wskaźnika a – liczba ludności w roku późniejszym b – liczba ludności w wieku wcześniejszym L – liczba mieszkańców	-3,9% (w latach 2006-2015)	+3,5% (w latach 2014 – 2023)	↑
4		Starzenie się społeczeństwa	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców	$N = \frac{a}{L} * 100\%$ N – wartość wskaźnika a – liczba osób w wieku poprodukcyjnym L – liczba mieszkańców	19,6%	17,3%	↓
5		Poziom bezrobocia	Odsetek bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym	$N = \frac{a}{b} * 100\%$ N – wartość wskaźnika a – liczba osób bezrobotnych b – liczba osób w wieku produkcyjnym	3,6%	2,6%	↓
6	Sfera gospodarcza	Poziom przedsiębiorczości	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w CEIDG-u na 100 mieszkańców	$N = \frac{a}{b} * 100\%$ N – wartość wskaźnika a – liczba aktywnych podmiotów gospodarczych L – liczba mieszkańców	6,7%	4,9%	↓
7	Sfera techniczna	Jakość substancji urbanistycznej	Udział budynków wybudowanych przed 1989 rokiem znajdujących się w złym stanie technicznym w ogólnej liczbie budynków	$N = \frac{a}{b} * 100\%$ N – wartość wskaźnika a – liczba budynków znajdujących się w złym stanie technicznym wybudowanych przed 1989 rokiem B – liczba budynków ogółem	84,6%	75,2%	↓
8	Sfera środowiskowa	Wypośażenie stwarzające zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi	Liczba m ² azbestu na 1 ha powierzchni danego obszaru	$N = \frac{a}{b}$ N – wartość wskaźnika a – liczba m ² azbestu P – powierzchnia obszaru	62,0 m ² /ha	22,3 m ² /ha	↓
9	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Jakość terenów przestrzeni publicznych	Powierzchnia terenów zieleni i rekreacji w hektarach na 1 mieszkańca danej jednostki	$N = \frac{a}{b}$ N – wartość wskaźnika P – powierzchnia terenów zieleni i rekreacji w ha L – liczba mieszkańców danej jednostki	0,03 ha/mieszkańca	5,8 ha/mieszkańca	↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Sieraków i Banku Danych Lokalnych GUS.

ROZDZIAŁ 11. SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA), W TYM MONITORING I OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ SPOSÓB MODYFIKACJI

Proponowany system wdrażania i realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji ma na celu skoordynowanie prac nad implementacją założeń Programu, określenie podmiotów odpowiedzialnych za poszczególne działania, a także uszczegółowienie systemu jego monitorowania i określenia potrzeby dokonywania jego okresowej aktualizacji. Na uwadze należy mieć fakt, że Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sieraków jest dokumentem komplementarnym do Strategii rozwoju gminy Sieraków do 2020 roku oraz do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sieraków, co zostało szerzej omówione w rozdziale 2. Funkcjonowanie obok siebie trzech powiązanych dokumentów strategicznych wymaga skoordynowanej i zintegrowanej realizacji działań.

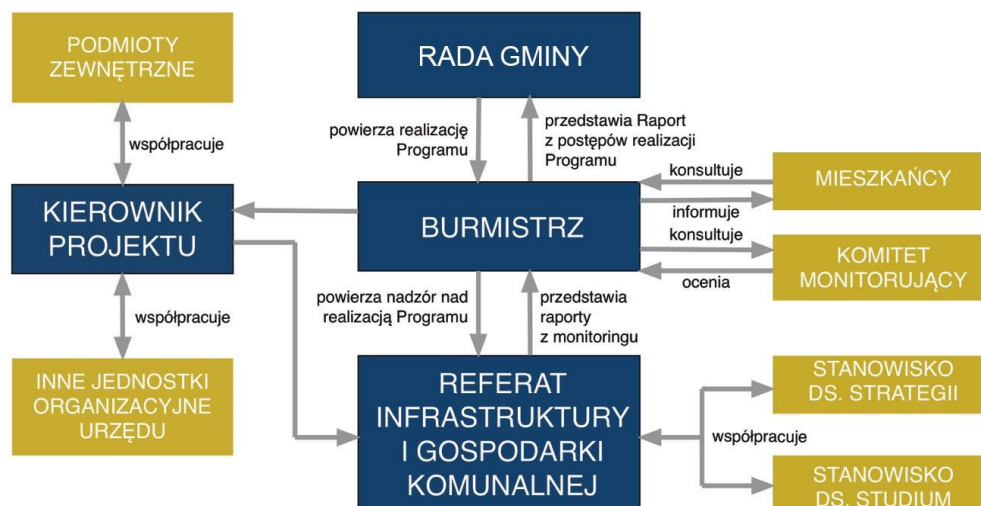
SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sieraków zawiera 15 przedsięwzięć rewitalizacyjnych przyporządkowanych celom i kierunkom rewitalizacji. Struktura przedsięwzięć i ich charakterystyka została przedstawiona w rozdziale 6. Organem odpowiedzialnym za realizację niniejszego Programu jest **Burmistrz Gminy Sieraków**, który powierza koordynację i nadzór nad realizacją Programu Referatowi Infrastruktury i Gospodarki Komunalnej, powołuje kierowników poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, przedstawia raz na dwa lata Raport z realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków na lata 2017-2023 i informuje mieszkańców o podejmowanych działaniach i ich wynikach.

Do zadań **Referatu Infrastruktury i Gospodarki Komunalnej** należeć będzie nadzór nad realizacją Programu, monitorowanie efektów jego realizacji (w zakresie wskazanych w kolejnym podrozdziale elementów) i ocena potrzeby aktualizacji Programu. Jednostka ta współpracować będzie także z **Referatem Organizacyjno-Obywatelskim** w zakresie koordynacji zadań powiązanych i informować będzie o planowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych.

Do zadań **kierowników przedsięwzięć rewitalizacyjnych** będzie należało: ustalenie zakresu działań, harmonogramu prac, budżetu przedsięwzięcia, składu **zespołu ds. przedsięwzięcia rewitalizacyjnego** i jednostek zaangażowanych¹⁸, a także dopełnienie procedur wynikających z przepisów Prawa zamówień publicznych. Kierownik przedsięwzięcia będzie odpowiedzialny za określeniem zadań zespołu ds. przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, koordynację prac zespołu, odbieranie wyników prowadzonych działań, zarządzanie procesami zachodzącymi w trakcie realizacji przedsięwzięcia, zamknięcie projektu i przygotowanie sprawozdania z jego realizacji i ewentualnych rekomendacji do dalszych działań. Do zadań kierownika projektu będzie należało także przekazywanie informacji o stanie realizacji projektu do Referatu Infrastruktury i Gospodarki Komunalnej.

¹⁸ Do jednostek tych należy zaliczyć jednostki organizacyjne Urzędu Gminy Sieraków takie jak: Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierakowie, Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sierakowie i Sierakowski Ośrodek Kultury. Przedstawiciele wyżej wymienionych jednostek będą zapraszani na spotkania zespołów.

Rycina 35. System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków na lata 2017-2023.

Rekomenduje się, aby jednostki odpowiedzialne za realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych współpracowały z pozostałymi jednostkami organizacyjnymi Urzędu Gminy Sieraków oraz z podmiotami zewnętrznymi – mieszkańcami, organizacjami pożytku publicznego, podmiotami sektora prywatnego i publicznego w zakresie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych i podejmowania decyzji w myśl idei współzarządzania i planowania partycypacyjnego. Proponuje się, aby poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne oparte były na szerokim dialogu z interesariuszami w zakresie ich potrzeb i planowanych zmian już na etapie koncepcyjnym, a także w trakcie realizacji przedsięwzięć. Konsultacje dotyczące podejmowanych działań powinny opierać się nie tylko na informowaniu i pozyskiwaniu informacji od interesariuszy, ale na otwartej dyskusji i interakcji wszystkich uczestników procesu. Proces partycypacji społecznej w realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji powinien dawać możliwość udziału wszystkim zainteresowanym, poprzez zdywersyfikowanie metod konsultacji społecznych pozwalających dotrzeć do osób starszych, niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży. Rekomenduje się, aby proces dialogu z interesariuszami Programu został wzbogacony o narzędzia internetowe (stronę internetową, dedykowaną skrzynkę pocztową, ankiety internetowe, portale społecznościowe), które pozwalają na zlikwidowanie ograniczeń związanych z miejscem i czasem konsultacji. Mieszkańcy powinni być także informowani o bieżących działaniach związanych z Programem Rewitalizacji poprzez dedykowaną podstronę strony internetowej Urzędu Gminy Sieraków, media społecznościowe, informacje w lokalnej gazecie bądź na plakatach zamieszczanych w miejscach użyteczności publicznej.

SYSTEM MONITOROWANIA

W ramach systemu monitorowania Referat Infrastruktury i Gospodarki Komunalnej odpowiedzialny jest za następujące elementy:

- **monitorowanie podstawowych parametrów Lokalnego Programu Rewitalizacji** na etapie przyjęcia programu oraz późniejszych jego aktualizacji, tj. liczby ludności, powierzchni oraz przestrzennego obrazu obszaru rewitalizacji, listy projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapisanych w programie wraz z podaniem szacowanych kosztów oraz przewidywanych rezultatów, ram finansowych Lokalnego Programu Rewitalizacji wraz z prognozowanym montażem finansowym (na etapie przyjęcia programu oraz ewentualnych aktualizacji);

- **monitorowanie poziomu realizacji celów** określonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji (raz na dwa lata);
- **monitorowanie skutków realizacji** Lokalnego Programu Rewitalizacji. Nie rzadziej niż raz na 2 lata, przygotowywana będzie przez Referat Infrastruktury i Gospodarki Komunalnej analiza poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszarów zdegradowanych. Sprawozdanie powinno zawierać zestawienie wartości wskaźników realizacji Programu oparte na aktualnych danych, nie starszych niż rok poprzedzający analizę, zgodnie z tabelą 27. Powinno ono także obejmować zalecenia, co do dalszej realizacji Programu w odniesieniu do analizowanych wskaźników i obserwowanych zmian;
- **bieżące monitorowanie poziomu wdrażania** Lokalnego Programu Rewitalizacji poprzez stałe aktualizowanie listy przyjętych w programie przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających ze statusem: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”, w zależności od aktualnego postępu rzeczowego, wraz z podaniem poniesionych kosztów, stworzonego montażu finansowego, a także ewentualnych rezultatów ich wdrożenia – efekty rzeczowe (z częstotliwością półroczną).

Sprawozdania zawierające ww. informacje będą przygotowywane raz na dwa lata w formie **Raportu z postępów realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków na lata 2017-2023** przez Referat Infrastruktury i Gospodarki Komunalnej. Dokument będzie przedstawiany Radzie Miejskiej i przekazywany w formie elektronicznej do Departamentu Polityki Regionalnej UMWW co dwa lata, począwszy od początku 2018 roku (kolejne na początek 2020, 2022 i 2024 roku).

Uzupełnieniem dla powyższego sprawozdania będzie „Formularz efektów monitorowania programów rewitalizacji”, którego wzór zawarto w załączniku do *Zasad programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+*. Formularz będzie wypełniany raz na pół roku w różnym zakresie i dostarczany do Departamentu Polityki Regionalnej UMWW, zgodnie z wytycznymi określonymi w powyższych *Zasadach*.

Możliwe jest także wprowadzenie kontroli obywatelskiej nad prawidłową realizacją programu rewitalizacji w postaci **Komitetu Monitorującego** którego członkami powinni stać się lokalni liderzy opinii, będący przedstawicielami organizacji społecznych i pozarządowych, instytucji publicznych, przedsiębiorstw, jednostek naukowo-dydaktycznych, instytucji otoczenia biznesu, itp. Proponuje się, iż minimum raz na rok zostanie zorganizowane spotkanie Komitetu, na którym pracownicy Referatu Infrastruktury i Gospodarki Komunalnej przedstawią sprawozdanie z realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji, tj. dotychczasowy przebieg wdrażania zapisów programu rewitalizacji, stopień zaawansowania realizowanych projektów rewitalizacyjnych oraz dalsze planowane działania służące osiągnięciu zamierzonych celów rewitalizacji. Wnioski i uwagi zgłaszane podczas spotkań ze strony członków Komitetu będą rozpatrywane przez Burmistrza Gminy. Komitet stanowić będzie także merytoryczny organ doradczy, szczególnie istotny w procesie aktualizacji programu rewitalizacji. Opierając się na wiedzy i doświadczeniu członków, Komitet ma wspierać Urząd Gminy Sieraków w ocenie obecnej sytuacji na obszarach rewitalizacji, wskazywaniu kierunków dalszych działań rewitalizacyjnych, a także określaniu najbardziej istotnych wyzwań i problemów w sferze społecznej, gospodarczej i środowiskowej.

AKTUALIZACJA

Przystąpienie do prac nad aktualizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji powinno nastąpić najpóźniej na rok przed końcem okresu obejmującego aktualny Program (tj. najpóźniej w 2022 roku). Aktualizacja dokumentu może być konieczna także w przypadku zaistnienia nowych uwarunkowań

prawnych wpływających na dezaktualizację zapisów Programu bądź nowych możliwości finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Na potrzebę aktualizacji dokumentu mogą także wpłynąć wyniki analiz przeprowadzanych w zakresie monitoringu poziomu realizacji celów i skutków realizacji Programu, dlatego też jednostka odpowiedzialna za monitorowanie Programu, tj. Referat Infrastruktury i Gospodarki Komunalnej, oraz Komitet Monitorujący mogą zwrócić się do Rady Miejskiej z wnioskiem o przystąpienie do aktualizacji dokumentu zawierającym uzasadnienie takiej konieczności.

SPIS RYCIN I TABEL

SPIS RYCIN	STRONA
Rycina 1 Rysunek Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Sieraków (kierunki)	14
Rycina 2 Fragment Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Sieraków (miasto Sieraków, jednostka rewitalizacyjna Sieraków Centrum)	15
Rycina 3. Elementy kompozycji urbanistycznej miasta	25
Rycina 4a Obszary problemowe w mieście	27
Rycina 4b Proponowane tereny do rewitalizacji	27
Rycina. 5. Najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w gminie Sieraków	38
Rycina 6. Obiekty i zespoły dziedzictwa kulturowego w mieście Sieraków	40
Rycina 7. Waloryzacja zasobów dziedzictwa kulturowego miasta.	41
Rycina 8 Obszary problemowe na terenie miasta Sierakowa	42
Rycina 9 Propozycja obszarów do rewitalizacji na terenie miasta na podstawie analizy zasobów dziedzictwa kulturowego	42
Rycina 10. Obszary wykorzystane do analizy stanów kryzysowych w gminie Sieraków.	53
Rycina 11. Rozkład wskaźnika poziomu ubóstwa w gminie Sieraków	56
Rycina 12. Rozkład wskaźnika poziomu przestępczości w gminie Sieraków	57
Rycina 13. Rozkład wskaźnika depopulacji w gminie Sieraków	58
Rycina 14. Rozkład wskaźnika starzenia się społeczeństwa w gminie Sieraków	59
Rycina 15. Rozkład wskaźnika poziomu bezrobocia w gminie Sieraków	60
Rycina 16. Rozkład wskaźnika poziomu przedsiębiorczości w gminie Sieraków	61
Rycina 17. Rozkład wskaźnika poziomu jakości substancji urbanistycznej w gminie Sieraków	62
Rycina 18. Rozkład wskaźnika poziomu jakości terenów publicznych w gminie Sieraków	64
Rycina 19. Rozkład wskaźnika wyposażenia stwarzającego zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi w gminie Sieraków	65
Rycina 20a. Wynik delimitacji - rozkład przestrzenny wskaźnika sumarycznego ukazującego stopień natężenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach rewitalizacyjnych gminy Sieraków	70
Rycina 20b. Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Sieraków	72
Rycina 21. Obszar rewitalizacji w gminie Sieraków – Sieraków Centrum (z widoczną granicą miasta – linia przerywana)	73
Rycina 22. Funkcje terenów na obszarze Sieraków Centrum	75
Rycina 23. Stan techniczny budynków na obszarze Sieraków Centrum	75
Rycina 24. Materiały informacyjne prezentowane w trakcie spotkania 10.02.2017 r. dla zobrazowania problematyki.	160
Rycina 25. Prezentacja PowerPoint dla zespołu ds. opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków i mieszkańców w trakcie spotkania 10.02.2017 r.	161
Rycina 26. Zakres prezentacji PowerPoint prezentowanej na spotkaniu 3 kwietnia 2017.	163
Rycina 27. Geoankieta służąca rozpoznaniu potrzeb mieszkańców gminy Sieraków oraz problemów występujących w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej (strona początkowa, otwierająca, zrzut z ekranu).	164
Rycina 28. Wzór ankiety będącej przedmiotem konsultacji w dniu 08kwietnia2017. Ankieta była też możliwa do pobrania ze strony Urzędu Gminy Sieraków	165
Rycina 29. Geoankieta służąca rozpoznaniu potrzeb mieszkańców gminy Sieraków w zakresie	166

zagospodarowania i funkcjonalności rynku (strona początkowa, otwierająca, zrzut z ekranu).	
Rycina 30. Ankieta umieszczona na stronie Urzędu Gminy Sieraków w dniu 16 maja 2017 r. w celu poznania problemów i potencjałów gminy Sieraków	167
Rycina 31. Zakres prezentacji Power Point prezentowanej na spotkaniu 25 kwietnia 2017 r.	167
Rycina 32. Zakres prezentacji Power Point prezentowanej na spotkaniu 30 maja 2017 r. (zakres slajdów dotyczy celów rewitalizacji w proponowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych)	169
Rycina 33. Wyniki badania ankietowego, której treść umieszczono na stronie Urzędu Gminy Sieraków w dniu 16. maja 2017. Wyniki prezentują wybór przez respondentów przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	170
Rycina 34 Przebieg trasy spaceru studyjnego (podczas konsultacji dnia 20 czerwca 2017)	171
Rycina 35. System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków na lata 2017-2023	176

SPIS TABEL	STRONA
Tabela 1. Ludność faktycznie zamieszkała na terenie gminy Sieraków w latach 2006-2015 z uwzględnieniem typu terytorium oraz struktury płci w porównaniu do struktury ludności powiatu i województwa.	18
Tabela 2. Ludność miasta Sieraków w podziale na części miasta.	19
Tabela 3. Struktura ludności w podziale na główne grupy ekonomiczne wieku w gminie Sieraków w latach 2006-2015 na tle regionu	20
Tabela 4. Prognozowana liczba ludności w gminie Sieraków w latach 2017 – 2032.	20
Tabela 5. Struktura pracujących w gminie Sieraków w latach 2006-2015.	21
Tabela 6. Udział pracujących wśród ogółu ludności w wieku produkcyjnym w gminie Sieraków w latach 2006-2015 na tle regionu (w %).	22
Tabela 7. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych z gminy Sieraków ze względu na wybrane charakterystyki z lat 2006-2015 (w %).	22
Tabela 8. Wydatki gminy Sieraków i średnie wydatki czterech gmin powiatu międzychodzkiego na oświatę i wychowanie, ochronę zdrowia oraz pomoc społeczną w latach 2006-2015, w przeliczeniu na 1 mieszkańca.	23
Tabela 9. Podmioty gospodarcze według PKD w gminie Sieraków w latach 2006-2015	30
Tabela 10. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według liczby pracujących w gminie Sieraków w latach 2006 i 2015 (w %)	30
Tabela 11. Struktura podmiotów gospodarki narodowej sektora prywatnego według form prawnych prowadzonej działalności w gminie Sieraków w latach 2006 i 2015 (w %).	31
Tabela 12. Struktura pracujących wg sektorów gospodarki narodowej w gminie Sieraków w latach 2010 i 2015.	31
Tabela 13. Struktura użytkowania gruntów w gminie Sieraków w 2016 r.	35
Tabela 14. Wyposażenie gminy Sieraków w infrastrukturę techniczną w latach 2010 i 2015	47
Tabela 15. Powierzchnia i liczba ludności w jednostkach rewitalizacyjnych LPR Sieraków	53
Tabela 16a. Wskaźniki użyte na potrzeby wyznaczenia granic obszarów kryzysowych w gminie Sieraków	55
Tabela 16b. Zbiorcze zestawienie problemów odnoszących się do pięciu sfer analitycznych w podziale na jednostki rewitalizacyjne wykonane w oparciu o wyniki analizy jakościowej	67
Tabela 17. Zbiorcze zestawienie wystandaryzowanych wskaźników wykorzystanych do delimitacji obszarów kryzysowych w gminie Sieraków	71
Tabela 18. Zależności kierunków działań od ustalonych celów sprecyzowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Sieraków	97
Tabela 19a. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych	99
Tabela 19b. Zależności przedsięwzięć rewitalizacyjnych od ustalonych kierunków działań sprecyzowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Sieraków	100
Tabela 20. Zgodność przedsięwzięć rewitalizacyjnych ustalonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Sieraków względem celów sprecyzowanych w Strategii Rozwoju Gminy do 2020 (2009)	101
Tabela 21. Komplementarność przestrzenna	144
Tabela 22. Komplementarność problemowa	145

Tabela. 23. Komplementarność przedmiotowa	146
Tabela 24. Komplementarność międzyokresowa	147
Tabela 25. Komplementarność źródeł finansowania	148
Tabela 26. Ramy finansowe projektów rewitalizacyjnych	149
Tabela 27. Oczekiwane rezultaty Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sieraków w oparciu o proponowane wskaźniki	174